Ob obletnici brigade ‚Rade Končar' (3. stran) – Ozadje državljanske vojne v Nigeriji (4. stran)

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 3. NOVEMBRA 1967 • LETO IX., ŠT. 299 • CENA 50 PAR (50 STARIH DINARJEV)

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

PRVA IZDAJA

Z odkritjem spomenika Leninu so se začele proslave Oktobra

Pri odkritju spomenika je bil navzoč tudi predsednik Tito z delegacijo — Zanimiv obisk razstave sovjetskih gospodarskih in vesoljskih dosežkov

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 2. nov. (po telefonu). Z odkritjem novega spomenika teoretiku in praktiku proletarske revolucije Vladimiru Iliču Leninu je Moskva danes uradno začela proslave, posvečene petdesetletnici Oktobra. Spomenik, ki bo odslej stal na Ivanovskem trgu, obkrožen z zidovi Kremlja, je v navzočnosti partijskih in državnih voditeljev iz tujine ter članov politbiroja sovjetske partije odkril prvi sekretar CK KP SZ Brežnjev in v kratkem nagovoru označil proslave 50-letnice Oktobra kot čas, v katerem se »naše misli bolj kot kdajkoli doslej vračajo k Leninu«.

Pri odkritju spomenika so bili najvišji sovjetski partijski in državni voditelji Brežnjev, Kosigin, Voronov in drugi ter voditelji in člani državno-partijskih delegacij socialističnih držav, med njimi tudi predsednik SFRJ in predsednik ZKJ Josip Broz Tito. Navzoče so bile tudi delegacije komunističnih in delavskih partij ter naprednih gibanj mnogih evropskih, azijskih, afriških in latinskoameriških dežel.

V tem, da so se proslave Oktobra začele prav z odkritjem spomenika Leninu, je določena simbolika in ta simbolika ni slučajna. Od XXIII. kongresa KP SZ dalje prodirajo v sovjetsko politično življenje vse nove in nekomunistične misli pod parolo vračanja k Leninu. To velja tako za gospodarsko reformo, ob kateri se ekonomisti in politiki spominjajo na prožnost Leninovega NEP, za reorganizacijo vodstva partije in novo metodo političnega dela, kjer se prav tako skušajo resneje poglobiti v Leninovo teorijo in prakso partijskega dela kot končno tudi za kulturno politiko, ki znova išče izvirnih osnov socialističnega realizma ter po tej poti vrača k Leninu. Čeprav ta prizadevanja niso zmožna vselej premagati odpora, pa kljub temu odražajo realne družbene premike.

V soglasju s tem je dekorirana tudi praznična Moskva. Kamorkoli se zazre oko, povsod zadene ob Iličevo podobo. V malo manjši meri sta na pročeljih navzoča Marx in Engels, medtem ko sedanje sovjetsko vodstvo v skladu z politiko ostaja na primerni distanci: pojavlja se le na redkih krajih in še tam ves politbiro enakopravno z ramo ob rami.

Leninov spomenik stoji na začetku zelenih kremeljskih parkov, nasproti največjemu trgu starega moskovskega mesta, na široki ploščadi nad reko Moskvo in starodavnimi zidovi Kremlja. Na velikem granitnem podstavku se dviga tri in pol metre visok kip voditelja oktobrske revolucije v sedečem položaju. Kipar Venjamin Pinčuk je v bronu upodobil Lenina v trenutku oddiha na klopi kremeljskega parka med njegovimi priljubljenimi sprehodi po stezah starega Kremlja.

Predsednik SFRJ in predsednik ZK Jugoslavije Josip Broz Tito je dopoldne posvetil ogledu stalne razstave dosežkov sovjetskega gospodarstva. Predsedniku Titu so najprej v novem paviljonu kozmonavtike pokazali enodelne rakete, s katerimi so opravili prve vesoljske poskuse, potem pa satelit tipa »Elektron«. Predsednika Tita je posebno zanimal model rakete, ki je ponesla prvo

● Nadaljevanje na zadnji strani

TITO NA RAZSTAVI — Včeraj dopoldne je predsednik republike in ZKJ obiskal v Moskvi razstavo dosežkov sovjetskega gospodarstva in vesoljske tehnike. Na sliki si ogledujeta z ženo Jovanko in spremstvom razstavljeno blago. Popoldne je bil z drugimi voditelji državnih in partijskih delegacij navzoč pri odkrivanju spomenika Leninu. S to spominsko slovesnostjo so se uradno začele proslave ob jubileju oktobrske revolucije. Telefoto: TASS

Od oktobrske revolucije do slovenskega Oktobra

Začel se je simpozij ob 50-letnici Oktobra in 30-letnici ustanovnega kongresa KPS

LJUBLJANA, 2. novembra. Oktober je bil revolucionarno dejanje delovnih množic prostrane Rusije, ki je pred petdesetimi leti pretreslo svet, odprlo obču krizo kapitalističnega družbenega sistema in oznanilo prihod novega razdobja v zgodovini človeštva, razdobje socializma. Ustanovni kongres KPS pred tridesetimi leti je bila odločitev političnega in organizacijskega značaja, ena tistih odločitev, ki so bile najdaljnosežnejšega pomena za bodočnost slovenskega naroda, saj mu je odpirala pot k slovenskemu Oktobru — v socialistično skupnost narodov in narodnosti Jugoslavije — je med drugim poudaril prof. Boris Ziherl v svojem uvodnem referatu o pomenu dveh svetovnih dogodkov.

Tridnevno znanstveno posvetovanje ob 50-letnici oktobrske revolucije in 30-letnici ustanovnega kongresa KPS je v dvorani Inštituta za zgodovino delavskega gibanja začel direktor inštituta Bogdan Osolnik. Dejal je, da ima posvetovanje, ki združuje razpravo o dveh svetovnih dogodkih, globok simbolični pomen. Poudarja namreč, da je revolucionarno dejanje slovenskega ljudstva pod vodstvom KP v času druge svetovne vojne bilo na svoj način in v naših okvirih nadaljevanje revolucionarnega procesa preobrazbe sveta, ki se je začel z zmago oktobrske revolucije v takratni Rusiji. Hkrati opozarja na zgodovinsko nujnost, da si tokovi napredka, ustvarjalne misli in prakse iščejo vedno nove poti in oblike uresničevanja in da je usoda revolucionarnih gibanj — in z njimi povezana usoda narodov — v veliki meri odvisna od tega, ali pravočasno spoznajo svojo posebno pot in svoje zgodovinsko poslanstvo.

Posvetovanja se udeležuje okoli 200 zgodovinarjev iz Slovenije in drugih republik. Med gosti dopoldanskega otvoritvenega dela simpozija so bili Miha Marinko, predsednik odbora za proslavo obeh pomembnih obletnic in pobudnik tega znanstvenega posvetovanja, Albert Jakopič, predsednik predsedstva CK ZKS, Franc Popit, sekretar IK CK ZKS, Mitja Ribičič, član IK CK ZKJ, Janez Vipotnik, predsednik republiške konference SZDL, dr. Jože Brilej, podpredsednik slovenske skupščine, dr. Roman Modic, rektor ljubljanske univerze, in drugi. Simpozij dopolnjuje razstava nekaterih dokumentov, ki spremljajo tematiko znanstvenega posvetovanja in ki so jih prispe-

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Papež odgovoril na Titovo poslanico

RIM, 2. nov. (Tanjug.) — Sekretar za izredne cerkvene posle Vatikana msgr. Cassaroli je jugoslovanskemu poslaniku pri sveti Stolici Vjekoslavu Cvrlji izročil odgovor papeža Pavla VI. na osebno poslanico predsednika Tita o položaju na Srednjem vzhodu. Poslanico jugoslovanskega predsednika je papež sprejel sredi septembra, nanjo pa odgovoril 28. oktobra.

Med tem časom pa se je jugoslovanski poslanik pri sveti Stolici v rednih stikih pogovarjal in izmenjal mnenje z odgovornimi vatikanskimi predstavniki.

Huda rudniška nesreča na Koroškem

CELOVEC, 2. nov. Pet rudarjev je izgubilo življenje, ko je včeraj zjutraj izbruhnil požar v wolkersdorfskem jašku rudnika Sveti Štefan v Lavantinski dolini. Ta rudnik rjavega premoga leži kakih 7 km južno od Wolfsberga. Reševalne ekipe delajo že več kot 40 ur, vendar so doslej našle samo tri trupla ponesrečenih rudarjev.

Škodo cenijo na blizu milijardo šilingov. Verjetno bodo ta podržavljeni rudnik morali za leto dni zapreti, ker so uničene vse naprave in ker je voda zalila 420 m globoki rov. Požar je nastal zaradi kratkega stika. Kake pol ure pred katastrofo je bilo v rovu še 70 rudarjev. Rudnik Sveti Štefan, o katerem zaradi njegove nerentabilnosti že več let razpravlja zvezni parlament, zaposluje 1300 ljudi. To je največja rudniška nesreča v Avstriji po letu 1945.

R. Debraya zasliševali agentje CIA

Russellovega sekretarja izgnali iz Bolivije zaradi »vmešavanja«

LA PAZ, 2. nov. (Reuter, AP). Sekretar britanskega filozofa Bertranda Russella, Ralf Schönmann, ki se je kot predstavnik Russellove fondacije za mir udeležil kot opazovalec obravnave proti francoskemu publicistu Régisu Debrayu, obtoženemu sodelovanja z bolivijsko gverilo, je danes odpotoval v Limo, potem ko so ga izgnali iz Bolivije. Onemogočili so mu, da bi na obravnavi proti Débrayu (v bolivijskem mestu Camiri) pričal, in so ga pod stražo odpeljali do La Paza. Bo-

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

V Kongo so vdrle tuje čete

Beli najemniki prišli iz Angole – Boji v Bukavuju – Prizadevanje RK

KINSHASA, 2. nov. (AFP, Reuter). Kongoški minister za zunanje zadeve Justin Bomboko je danes potrdil, da so tuje čete iz portugalske kolonije Angole vdrle na kongoško ozemlje. Dejal je, da so zajele 16 tovornih avtomobilov in vlak ter da napredujejo proti Katangi. Izjavil je, da se bo Kongo pritožil Varnostnemu svetu zaradi nove agresije, za katero naj bi bila odgovorna Portugalska.

V pariških krogih menijo, da gre za odred belih najemnikov pod poveljstvom polkovnika Boba Denarda, kar potrjujejo zadnje vesti iz Kinshase. Domnevajo, da hoče Denard skupaj z Jeanom Schrammom pritisniti na režim generala Mobutuja.

Reuter javlja, da se je po uradnih krogih v Washingtonu zvedelo, da so se predstavniki mednarodnega Rdečega križa sestali s predstavniki več dežel, med njimi ZDA, da bi se pomenili o evakuaciji belih plačancev iz Konga.

V mestu Bukavu v vzhodnem Kongu so bili včeraj boji med kongoško armado in tujimi plačanci oziroma bivšimi katanškimi žandarji. Pri tem je bilo ubitih 20 plačancev in 37 žandarjev. Kongoške čete so zavzele predmestje Bukavuja Bangu.

V vzhodnem Kongu je 130 belih plačancev in tisoč bivših katanških žandarjev, ki se od julija letos borijo proti vladi predsednika Mobutuja. Boji v Bukavuju se nadaljujejo kljub prizadevanju mednarodnega RK za prekinitev ognja.

Izobraževanje ni razkošje

Pogosto že slišimo, da izobraževanje ni nikakršno razkošje, temveč življenjska potreba delovnih ljudi. Tendenca te misli ni več razpravljanje o nasprotjih med proklamirano pravico do šolanja in materialnimi možnostmi, ki tega še ne omogočajo vsem. Torej ne gre za zahteve, da bi s predpisi zagotovili to, kar z ustvarjenim dohodkom ne moremo, temveč za prizadevanje, da bi želje in možnosti uskladili in omogočili delovnim organizacijam, da poskrbijo za izobraževanje, kakršnega potrebujejo za razvoj gospodarstva in samoupravljanja.

O neskladjih med potrebami modernega gospodarstva, ki ga zahteva reforma, in prakso delovnih organizacij je namreč že toliko zaskrbljujočih podatkov, da se opazovalcem procesov stabilizacije našega gospodarstva dozdeva, da delamo čudeže. To stabilizacijo dosegamo s poldrugim milijonom delavcev, ki nimajo končane osnovne šole — medtem ko ne najde zaposlitve že skoraj 100.000 mladih šolanih strokovnjakov, da o zaposlovanju v tujini ne govorimo. Nadaljnji podatki trdijo, da dela 78 % delavcev, zaposlenih v neposredni proizvodnji, ročno, da pride na enega inženirja do 423 delavcev in na enega tehnika pa do 98.

Zakaj je struktura delavcev slabša kot pred desetimi leti, ko pa smo zadnjih pet let uspeli tehnično modernizirati mnogo obratov delovnih organizacij v skoraj vseh panogah gospodarstva? Enostransko pojmovanje modernizacije proizvodnje, ki upošteva le tehniko ne pa tudi človeka, prav gotovo ne spodbuja delavcev, da bi se izobraževali. Razen tega v statutih in drugih dokumentih ni uzakonjena dolžnost, da delovne organizacije poskrbijo za možnost, da se delavci usposabljajo in izobražujejo za zaposlitve na vsakem delovnem mestu, ko že deklarirajo pravico delavcev, da se lahko zaposlijo na katerem koli delovnem mestu.

Pomeni, da še vedno nimamo takšnega sistema izobraževanja, ki bi zagotovil slehernemu delavcu nenehno rast ravni njegove izobrazbe ter usposobljenosti za delo in upravljanje. Objektivni in subjektivni momenti bodo morali ljudi stimulirati k realnejšemu ocenjevanju vrednosti izobraževalnega dela za rast gospodarskega in družbenega napredka nasploh in sicer skozi aspekte, ki jih ljudem dajejo njihovi interesi za zboljševanje življenjskega standarda. Šele potem, ko bomo podrli zid med šolstvom in gospodarstvom, oziroma zastarela pojmovanja izobraževanja, bomo ustvarili odnose, ki bodo spodbujali tudi rast materialne osnove te dejavnosti.

V. ŠIREC

Johnson: Vztrajali bomo na svoji sedanji poti

ZDA zanikajo, da mislijo uporabiti rakete polaris brez atomskih nabojev proti DRV

WASHINGTON, 2. nov. (Reuter, AP, AFP). Predsednik Johnson je včeraj na tiskovni konferenci izjavil, da je zaradi komunistične agresije »prav in upravičeno«, da bombardirajo Severni Vietnam. Ponovno je trdil, da bi ustavili bombardiranje, če bi Severni Vietnam privolil v plodna pogajanja, ne da bi izkoristil opustitev bombardiranja za svojo vojaško krepitev. Dodal pa je, da bodo ZDA šle naprej po svoji sedanji poti, vse dokler Hanoi ne bo spoznal, da »ne more s silo osvajati drugih narodov«.

Johnson je dal jasno vedeti, da ne bo privolil v brezpogojno opustitev bombardiranja Severnega Vietnama. »Še naprej bomo delali tako, kakor je po našem prepričanju prav.«

Nadalje je rekel, da je razočaran, ker je kongres zavrnil njegov predlog o zvišanju davka na dohodke za 10 odstotkov. Obtožil je kongres nedejavnosti, ki bo povečala nevarnost inflacije. Pozval ga je, naj nujno ukrepa za zvišanje davkov na osebne dohodke in dohodke korporacij, da bi tako dobili več sredstev za vojskovanje v Vietnamu in zmanjšali nevarnost inflacije.

Predstavnik State Departmenta za tisk McCloskey je v zvezi z včerajšnjim severnovietnamskim sporočilom, da Američani namerno bombardirajo civilno prebivalstvo, izjavil, da so ameriški napadi v Vietnamu omejeni na »vojaške cilje« ali na »cilje, ki so z njimi povezani«. Dodal pa je, da so kljub varnostnim ukrepom možne žrtve med civilisti in da je to »obžalovati«. »ZDA bi bile srečne, če bi Hanoi pozitivno odgovoril na konstruktiven predlog, ki bi ga sprožili Južni Vietnam, ZDA ali katerakoli druga vlada z namenom, da bi dosegli miroljubno rešitev na jugovzhodu Azije,« je rekel McCloskey.

Današnji londonski »Times« piše, da ameriška vojna mornarica razmišlja o tem, da bi v vojni proti Severnemu Vietnamu uporabila rakete »Polaris« z neatomskimi konicami. Vojaški komentator Charles Douglas-Home pravi v članku, da spričo hudih izgub, ki jih ima ameriško letalstvo, ni izključeno, da bo Pentagon uporabil rakete, prav tako, kot tudi čedalje bolj uporablja daleč nesoče ladijske topove zoper cilje v Severnem Vietnamu. Douglas-Home pravi, da so bili sprva proti uporabi raket »Polaris«, zaradi njihove sorazmerne nenatančnosti in zaradi velikih stroškov. Pristavlja pa, da »ti argumenti postanejo nepripričljivi, če upoštevamo, da so v Severnem Vietnamu v zadnjih dvanajstih mesecih izgubili skoraj 500 reakcijskih letal«. Rakete »Polaris« imajo

●●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Priprave za sklicanje novega arabskega vrha

V Kairo prispel Johnsonov odposlanec Anderson, ki mu je zaupana ‚važna misija'

KAIRO, 2. nov. (UPI, AP, AFP, Tanjug). List »Al Gumhuria« objavlja novico, da so zdaj v teku posvetovanja o sklicanju novega sestanka voditeljev arabskih držav in vlad, na katerem bi pretehtali položaj na Srednjem vzhodu. Pogovorov o tem so se udeležili tudi generalni sekretar Arabske lige Hasuna in arabski zunanji ministri, ki so zdaj v OZN.

Na zasedanju v Kartumu so se bili arabski voditelji dogovorili, da se bodo ponovno sešli v Bagdadu, najverjetneje v novembru.

Pričakujejo, da se bo vsak čas vrnil iz Džede egiptovski podpredsednik Husein el Safei, ki se je tri dni pogovarjal s saudskim kraljem Fejsalom o krizi na Srednjem vzhodu. Medtem pa je odpotoval v Moskvo podpredsednik Ali Sabri kot vodja vladne delegacije na proslavi 50-letnice oktobrske revolucije. Koliko časa bo ostal v Moskvi, bo odvisno od pogovorov, ki jih bo imel s sovjetskimi funkcionarji predvsem o srednjeevropski krizi in o sovjetsko - egiptovskih odnosih.

Predsednik Naser se je v Kairu sešel z jemenskim predsednikom Salalom, nato pa je Salal odpotoval v Moskvo. Naser in Salal se bosta znova sestala, ko se bo jemenski predsednik vrnil iz Sovjetske zveze.

V nedeljo je prispel v Kairo Johnsonov posebni odposlanec Robert Anderson, bivši finančni minister za Eisenhowerjeve vlade. Diplomatski krogi v Washingtonu pravijo, da je Andersonova misija »zelo važna«. Kairski »Al Ahram« piše, da je Anderson imel že več srečanj z egiptovskimi funkcionarji.

Jordanski kralj Husein, ki se je danes v Londonu sestal s premierom Wilsonom, je v intervjuju po televiziji izrazil prepričanje, da je — kakor kaže — na vidiku pravična ureditev položaja na Srednjem vzhodu. Dejal je, da je arabsko stališče postalo zdaj kar najbolj razumno in da je mogoče doseči rešitev, sprejemljivo za vse zainteresirane strani. Dodal pa je, da neposredno dogovarjanje z Izraelom onemogoča stališče Izraela, ki vztraja pri tem, kar je zavzel s silo.

☆ Nadaljevanje na zadnji strani

Brownu so šteti dnevi

Po izpadu zunanjega ministra javnost zanima, kdo bo novi minister

LONDON, 2. nov. (Tanjug.) — Drevi se bo začela v britanskem spodnjem domu debata o zunanji politiki. Mnogi britanski listi menijo, da so zunanjemu ministru Brownu »šteti dnevi«. Prej so Brownov zaton napovedovali v glavnem samo izrazito konservativni listi, danes pa se jim pridružujejo tudi nekateri prolaburistični in provladni dnevniki.

Neposreden povod za ta najnovejša prerokovanja Brownovega konca je njegov »netaktičen izpad« pred dvema dnevoma, na večerji, ki jo je lastnik vrste listov, med njimi »Timesa« in »Sunday Timesa« lord Thomson, priredil za Američane. Na tej ve-

☆☆ Nadaljevanje na zadnji strani

Jogi
MEBLO
NOVA GORICA

ZNANSTVENO POSVETOVANJE — Včeraj se je začel v Ljubljani tridnevni simpozij ob 50-letnici oktobra in 30-letnici ustanovnega kongresa KPS. Foto: E. Šelhaus

SOBOTNA PRILOGA

Jutrišnja priloga »Dela« je posvečena obletnici velike oktobrske revolucije.

Na več kot polovici strani objavljamo članke in razprave, ki obravnavajo prelomno obdobje v oktobru in novembru leta 1917, pa tudi sestavke, ki opisujejo odmeve oktobrskih dni v naši deželi in drugod.

Opozarjamo predvsem na naslednje sestavke

Boris Ziherl:
DVE OBLETNICI
Uvodni referat na znanstvenem posvetovanju o 50-letnici oktobra in 30-letnici ustanovitve KPS

*

Janez Stanič:
KAKŠEN JE BIL LENIN?
Lik voditelja ruske revolucije, kakršen se nam kaže po zapiskih njegovih sodobnikov.

*

Franček Saje:
OBTOBRSKI DNEVI V SLOVENIJI

*

Janez Vitkovič:
TRIDNEVNA REPUBLIKA
Kako je nastala in propadla belokranjska boljševiška republika

*

URA RDEČIH KOKARD
Revolucionarna situacija v Nemčiji ob koncu prve svetovne vojne

ZA KONEC TEDNA

papirnate krep brisače

V republiški skupščini

Revidirati celoten zakon ne pa ga le popravljati

Začasni odbor organizacijskopolitičnega zbora o samoupravnem urejanju delovnih razmerij

LJUBLJANA, 2. nov. Če je treba temeljni zakon o delovnih razmerjih kaj spremeniti, potlej bi ga bilo treba spremeniti v tem smislu, da bi dobile republike možnost s svojimi akti podrobneje urediti nekatere stvari, da bi zagotovili uresničitev načel, na katerih je zakon zgrajen. Vsekakor je pa potrebna temeljita revizija zakona v celoti, da bi namreč pravno, redakcijsko in pojmovno v posameznih pravnih normah ustrezal njegovim temeljnim načelom. Ne prvega ne drugega pa ni mogoče opraviti v naglici, najmanj pa le z delnimi popravki.

S tega stališča je začasni odbor organizacijskopolitičnega zbora danes obravnaval urejanje delovnih razmerij v statutih in drugih splošnih samoupravnih aktih. Odbor se je odločil, da bo na podlagi analiz in predlogov republiškega sindikalnega sveta, vrhovnega sodišča in inštituta za javno upravo in delovna razmerja pri ljubljanski pravni fakulteti pripravil predloge, o katerih naj bi nato razpravljal organizacijskopolitični zbor, verjetno pa tudi drugi zbori in bi potlej na podlagi široke razprave oblikovali stališče skupščine.

Poslanci so se ustavili ob dveh stvareh. Prvič ob ugotovitvi, da se delovna zakonodaja zelo pogosto spreminja, da je poleg temeljnega zakona o delovnih razmerjih še kopica dopolnilnih predpisov, kar vse skupaj povzroča precejšnjo pravno nejasnost. Delovno pravo je postalo pri nas področje samoupravnega urejanja in pomeni vsaka sprememba korekturo tudi samoupravnih aktov delovnih organizacij. Z obilico zakonskih sprememb pa se ustvarja nezaupanje prav v te samoupravne akte, s tem pa seveda tudi v samoupravne organe same, pri čemer pa ni treba posebej omeniti, koliko zamude časa in stroškov povzroči vsaka sprememba.

In drugo, ob čemer so se poslanci na današnji seji posebej ustavili, so že konkretni predlogi za spremembe zakona. Po mnenju odbora so po vrsti take narave, da ne terjajo naglice in da gre zgolj za delne rešitve. Če zakon pojmujemo v celoti, zlasti pa njegova načela, potlej ga je treba uveljaviti predvsem po duhu, ne pa se loviti za besede, češ, tega ni v tem členu in je zato treba zakon spremeniti, kot zdaj predlagajo npr. spremembo 102. člena samo zato, ker ni v njem našteto tisto, kar je zapisano takoj v naslednjem členu. Zaradi formalističnih in celo nezakonitih razlag zakona na vrat na nos prav gotovo ni treba spreminjati.

Odbor je nato v podrobnostih obravnaval predloge, kaj bi bilo treba storiti, da bi se samoupravno urejanje delovnih razmerij še bolj uveljavilo.

V. J.

Švedski minister v Brežicah

BREŽICE, 2. nov. Švedski minister za socialna vprašanja in zdravstvo Sven Aspling je med obiskom v naši državi popoldne s spremstvom prispel na krajši obisk v Slovenijo.

Najprej je obiskal zdravilišče Čateške Toplice, kjer so ga sprejeli član izvršnega sveta SRS Boris Vadnjal, naš bivši veleposlanik na Švedskem dr. Darko Černej, predsednik občinske skupščine Brežice Vinko Jurkas in direktor zdravilišča Milan Šepetavc. V ministrovem spremstvu je bila tudi švedska ambasadorka v naši državi, zvezni sekretar za delo Anton Polajnar in drugi. Gospod minister si je v zdravilišču z velikim zanimanjem ogledal zdraviliške objekte, zatem pa se je s spremstvom odpeljal še v Brežice, kjer si je ogledal Posavski muzej in vinsko klet. Ponoči je odpotoval v Beograd.

P. ROMANIČ

Solidarnost ZŠJ z vietnamskim ljudstvom

BEOGRAD, 2. nov. (Tanjug). Centralni odbor Zveze študentov Jugoslavije je izdal razglas ob mednarodnem tednu študentske solidarnosti z vietnamskim ljudstvom. V razglasu med drugim piše, da bodo jugoslovanski študenti od 10. do 17. novembra, s tem da se bodo pridružili akciji mednarodne zveze študentov, še enkrat potrdili svojo zvestobo idealom humanizma in mednarodne solidarnosti, v skladu s tradicijami našega revolucionarnega študentskega gibanja.

Predlog za povišanje osebnih invalidnin

BEOGRAD, 2. nov. (Tanjug). Skupna komisija zveznega in socialno-zdravstvenega zbora zvezne skupščine za vprašanja borcev in vojnih vojaških invalidov je na današnji seji pod predsedstvom Hajra Kapetanovića pretresala predloge ukrepov, s katerimi naj bi izboljšali sistem varstva vojnih vojaških invalidov in družin padlih borcev.

Največjo pozornost so v današnji načelni debati posvetili predlogu, naj bi se od prihodnjega leta osebne invalidnine povečale linearno za približno 25 %. Večina govornikov se je strinjala s predlaganim odstotkom, čeprav je poudarila, da bo treba v prihodnje valorizirati te dohodke na stabilnejši in jasnejši podlagi. V debati so opozorili tudi, da je neogibno hitreje in perspektivneje urejati razmerje med invalidninami in naraščanjem osebnih dohodkov zaposlenih ter naraščanjem življenjskih stroškov.

Novo gradbišče na Muri

GORNJA RADGONA, 2. novembra. — Gradbeni podjetji Gradis iz Ljubljane in Mayräder iz Gradca sta danes odprli novo gradbišče na Muri pri Radgoni, kjer bodo začeli graditi nov most. Že v prihodnjih dneh bodo pripravili za to veliko gradbišče vse potrebne stroje, da bi tako 13. t. m. že začeli betonirati temelje. Nov most, ki bo zelo pomembna povezava med Slovenijo in Avstrijo, bo dolg 101 in širok 10 metrov.

B. B.

Mirko Božić obiskal Slovenijo

Pogovor v skupščini SRS o šolskih in kulturnih problemih

LJUBLJANA, 2. nov. Danes je prišel za dva dni na obisk v Slovenijo predsednik prosvetnokulturnega zbora hrvatskega sabora Mirko Božić z nekaj svojimi sodelavci. Goste je dopoldne v skupščini SR Slovenije pozdravil predsednik prosvetnokulturnega zbora slovenske skupščine Miloš Poljanšek. Hrvatski gostje so se v skupščini SRS dobre tri ure pogovarjali s slovenskimi gostitelji o kulturnih, šolskih in skupščinskih problemih v obeh socialističnih republikah.

Zanimiv razgovor je pokazal, da so v SR Hrvatski in SR Sloveniji precej podobni problemi pri razvijanju šolstva in kulture. Povsod so v šolstvu največji problem sredstva za srednje šole, ki jih ne tu ne tam ni mogoče naenkrat zagotoviti. Tudi v kulturi je denar eden izmed osnovnih nerešenih vprašanj.

Vendar so pa precej različne poti do cilja, ki je obema socialističnima republikama v področju šolstva in kulture skupen. Na Hrvatskem precej bolj kot v Sloveniji poudarjajo in razvijajo decentralizacijo v financiranju šolstva in kulture. Republika naj bi se v SR Hrvatski bolj ali manj povjavljala le s svojo vzpodbujevalno intervencijsko vlogo. Ugotavljajo, da se je proces prenašanja odgovornosti za ta področja na same potrošnike že začel zaradi ustreznih objektivnih okoliščin in da tudi ustreza samoupravnim odnosom, ki se razvijajo pri nas. Želijo doseči, da bi se politika izobraževanja, zlasti strokovnega, in razmah kulturne dejavnosti porajala predvsem tam, kjer tudi nastajajo sredstva. V tem so že dosegli ugodne rezultate. Seveda pa precej vprašanj, oziroma porajajočih se dilem, ostaja še nerešenih.

Prosvetnokulturni zbor sabora SR Hrvatske si prizadeva, da bi se po svojih močeh kar najbolj vključil v tok procesov na kulturnoprosvetnem področju in da bi dogajanja usmerjal po najboljši poti. Pri tem zadeva na marsikatero težavo. Govora je bilo med drugim o slabi strukturi zbora glede na raznovrstnost prosvetnokulturnih panog, predvsem pa o tem, da pri akcijah zbor ovirajo nekateri zvezni predpisi. Ti problemi — tako je bilo slišati na razgovoru — pa so enaki v obeh republikah. Prvi težavi se eni in drugi skušajo izogniti s tem, da širijo krog udeležencev v skupščinskih razpravah, drugemu pa s predlogom zveznim organom, naj omogočijo, da bodo lahko republike razvijale ta področja na takšen način, ki vsaki republiki najbolj ustreza.

J. S.

Predavanje Janeza Stanovnika

LJUBLJANA, 2. nov. Jutri, v petek ob 18. uri bo član zveznega izvršnega sveta Janez Stanovnik predaval v veliki dvorani skupščine SRS o alžirskem sestanku dežel v razvoju in o pripravah na drugo konferenco o trgovini in razvoju. Predavanje organizirata sekcija za mednarodne odneso pri republiški konferenci SZDL in klub republiških poslancev.

-ak

Prostorsko načrtovanje se uveljavlja

Na skupščini urbanistov so pozitivno ocenili opravljeno delo

SKOPJE, 2. nov. (Tanjug). Na skupščini Zveze urbanistov Jugoslavije so pozitivno ocenili delo urbanističnih organizacij in prostorsko načrtovanje v naši državi. Skupščina se je začela danes v Skopju. Na njej so ugotovili, da posvečajo v komunah čedalje več pozornosti urbanističnim in prostorskim rešitvam, saj prav tam rešujejo najpomembnejše urbanistične probleme.

O sodelovanju med to organizacijo in ustreznimi organi zvezne skupščine ter stalne konference mest so dejali, da je zelo koristno tako za nadaljnji razvoj urbanističe dejavnosti na sploh kot tudi za konkretno reševanje posameznih problemov s tega področja v občinah, republikah in federaciji. Na skupščini so poudarili, da je delovanje jugoslovanskih urbanistov čedalje bolj zapaženo tudi v mednarodni strokovni javnosti. Zastopniki mestne skupščine Skopje in urbanističnih organizacij glavnega mesta Makedonije so se zahvalili jugoslovanskim urbanistom za pomoč pri izdelavi in uresničitvi splošnega urbanističnega načrta za mesto kot tudi za pomoč pri obnovi Skopja.

V okviru skupščine se bodo jutri posvetovali o spremenjenih metodah urbanističnega načrtovanja v Skopju po potresu.

Profesor Guberina obiskal Zavod za gluho mladino

LJUBLJANA, 2. nov. — Dr. Petar Guberina, predstojnik svetovno znane klinike za ušesne bolezni v Zagrebu, je danes obiskal Zavod za gluho mladino v Ljubljani in se z učitelji pogovarjal o delu z njegovimi aparati. Profesor je ugodno ocenil delo Zavoda za gluho mladino. Sodelavci tega zavoda upajo, da jim bo omogočen nakup novih aparatov. Imajo jih namreč samo dvanajst, kar je premalo.

Ljubljanski zavod je začel uporabljati aparate dr. Guberine že pred tremi leti in je dosegel z njimi zavidljive rezultate. Dr. Guberina bo prihodnji teden odpotoval za leto dni v ZDA; na univerzah Columbas (Ohio), Trenton in New Jersey že učijo po njegovi metodi zdravljenja gluhonemih.

Z Guberinovo metodo so omogočili že mnogim slušno prizadetim, da so se naučili govoriti in da so si pridobili sluh. Metoda sicer ni v vsakem primeru uspešna, vendar pa je revolucionirala delo z gluhonemimi in je vzbudila po svetu veliko pozornost.

G. F.

Predlog ukrepov Narodne banke v kreditni politiki

Hranilne vloge bodo banke lahko porabile za potrošniške kredite – Večji krediti za izvoz

BEOGRAD, 2. nov. (Tanjug). Narodna banka Jugoslavije je na današnji seji sveta bank podala predloge novih ukrepov v kreditni politiki v prizadevanju izboljšati kratkoročno kreditiranje gospodarstva, še preden bodo določene smernice ekonomske politike za prihodnje leto. Med ukrepi je predlagala, naj bi novsem odpravili dosedanje omejitve glede zneska zbranih hranilnih vlog, ki ga je mogoče uporabiti za odobravanje potrošniških posojil. Zdaj banke lahko uporabljajo za ta namen le 70 odst. hranilnih vlog.

Drugi ukrepi kreditne politike, o katerih so se pogovarjali na seji, se nanašajo na kreditiranje gospodarstva. Ukrepi bodo imeli večji učinek, vendar ne na skupni obseg kreditov poslovnih bank, temveč na njihovo strukturo. Predvsem gre za nadaljnje tako imenovane selektivne ukrepe Narodne banke na področju izvoza. Zamišljeno je, da bi praktično odpravili tudi preostale omejitve pri odobravanju izvoznih kreditov. Za pripravo blaga, namenjenega izvozu, bodo banke dajale tudi dvakrat večje kredite. Poleg tega bodo banke, ki so podjetjem odobrile kredite za financiranje prodaje opreme na kredit v tujini, lahko reeskontirale pri Narodni banki celotni znesek odplačil kupca šest mesecev prej, preden bodo odplačila dospela. Doslej so banke lahko reeskontirale ta odplačila samo tri mesece prej, preden so dospela.

Računajo, da bo od decembra, ko bodo ti ukrepi začeli veljati, pa do konca marca prihodnje leto dobilo gospodarstvo kakih 500 milijonov novih dinarjev več za financiranje izvoza. Ker ni zaželeno, da bi prišlo do ekspanzije kreditov, bo Narodna banka učinek teh ukrepov izravnala tako, da bo zmanjšala kredite drugim komitentom, zlasti zunaj gospodarstva. Med njimi je tudi zvezni proračun, katerega dolg pri Narodni banki se je v zadnjih mesecih že precej zmanjšal, tako da znaša zdaj samo še kakih 10^0 milijonov novih dinarjev.

Narodna banka predlaga tudi, naj bi se zmanjšala stopnja obvezne rezerve, ki jo morajo poslovne banke po predpisih imeti pri njej.

Narodna banka zdaj uporablja maksimalno stopnjo obvezne rezerve 35 odst. Predstavniki poslovnih bank so pozdravili napovedano zniža nje te stopnje na 30 odst. To bi avtomatično povečalo njihov kreditni potencial za približno 1 milijardo novih dinarjev, vendar bo Narodna banka hkrati odtegnila bankam posebne kredite iz prejšnje dobe. Seveda pa se bo pri bankah, ki teh kreditov nimajo, povečal kreditni potencial za okrog 200 milijonov novih dinarjev.

Uvedba novega delovnega časa preuranjena?

BEOGRAD, 2. nov. (Tanjug). Nekateri sindikalni forumi niso ugodno komentirali odloka zveznega izvršnega sveta, po katerem bodo v zvezni upravi, zveznih organih in organizacijah od 1. januarja prihodnjega leta uvedli nov delovni čas od 8.30 do 17.

Sekretar centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Milan Vukasović je izjavil, da za uvedbo takšnega delovnega časa niso izvedli potrebnih priprav. O obrazložitvi zvezne uprave, da so nov delovni čas zahtevali delovni ljudje, je Vukasović dejal, da mu o takšnih zahtevah ni nič znanega. Poudaril je, da nihče v sindikatih ne nasprotuje takšnemu delovnemu času, ki bo omogočil večjo produktivnost dela in boljšo organizacijo. Izrazil je mnenje, da je odlok o novem delovnem času v zveznih organih »resen posega«, saj bo spremenil način življenja ne le zaposlenih, temveč tudi njihovih družin. Za to so, je pristavil Vukasović, potrebne temeljite organizacijske, psihološke in materialne priprave.

Širše sodelovanje s Tunizijo

BEOGRAD, 2. nov. (Tanjug). Član sveta federacije Edvard Kardelj je danes dopoldne sprejel tunizijskega ministra za plan in gospodarstvo Ahmeda Ben Salaha, ki je na obisku v naši državi. Na prijateljskem pogovoru sta bila navzoča tudi član ZIS Janez Stanovnik in tunizijski veleposlanik v naši državi Mahmud Mamuri.

Ahmed Ben Salah se je s članom ZIS Janezom Stanovnikom pogovarjal o gospodarskem sodelovanju Jugoslavije in Tunizije in o pripravah teh dveh držav za drugo svetovno gospodarsko konferenco. sporazumela sta se, da se bodo razširili gospodarski stiki med državama, ker so za to precejšnje možnosti.

Slavnostni koncert v počastitev 50-letnice oktobrske revolucije

v ponedeljek, 6. novembra, ob 20,30 v dvorani Tivoli DMITRIJ ŠOSTAKOVIČ: 7. SIMFONIJA, »LENINGRAJSKA«.

Izvajajo orkestri Slovenske filharmonije, RTV Ljubljana in Opere SNG v Ljubljani. Dirigira Samo Hubad. —

Vstopnice dobite na mestni konferenci SZDL v Trdinovi 4/IV, soba 82, telefon 311-943.

Na kratko

DRŽAVNI SEKRETAR ZA ZUNANJE ZADEVE Marko Nikezić je sprejel izvršilnega sekretarja gospodarske komisije OZN za Evropo dr. Vladimira Velebita. Med dvodnevnim obiskom v Jugoslaviji se je dr. Velebit pogovarjal tudi s predsednikom zveznega sveta za delo Antonom Polajnarjem in predsednikom zvezne gospodarske zbornice Antonom Boletom.

NAMESTNIK GENERALNEGA SEKRETARJA UNESCO Adeiseshiah bo z nekaj funkcionarji te mednarodne organizacije odpotoval v Jugoslavijo. Delegacijo UNESCO sestavljajo funkcionarji, ki se ukvarjajo z izobraževanjem, znanostjo in ki skrbijo za zveze UNESCO z njenimi članicami.

IZ BEOGRADA JE ODPOTOVAL SUDANSKI PROSVETNI MINISTER Jahija El Fadli, ki se je pogovarjal pri nas o kulturnem sodelovanju Sudana in Jugoslavije, podpisal pa je tudi dveletni program o tem sodelovanju.

V VOJVODINI se močno zavzemajo za to, da bi sklepali tako imenovane kolektivne pogodbe za delavce, zaposlene pri privatnih delodajalcih. Pričakujejo, da bo kmalu pripravljen osnutek pogodb, ki ga bodo pretresla združenja obrtnikov.

NIŠKA POŠTA je odprla še 1000 telefonskih številk, tako da ima zdaj Niš skupno 5000 priključkov, kar pa seveda ne zadostuje za mesto, ki šteje več kot 120.000 prebivalcev.

NIŠKO PODJETJE ZA CESTE je ob cesti Beograd—Niš zgradilo več betonskih jaškov za zbiranje izrabljenega motornega olja. V podjetju računajo, da bo tako promet varnejši.

SKUPINA VASČANOV IZ VLASE IN SPODNJEGA DUŠNIKA PRI NIŠU je nasilno izgnala iz gozdov logarje. Ker so gozdovi družbena last, je gozdna sekcija v Nišu zaprosila za pomoč javno tožilstvo in druge državne organe.

Prvi nagradi iz sklada dr. Borštnarja

Nagrajenca sta dr. Momčilo Vitorović in dr. Branislav Cvetko

LJUBLJANA, 2. nov. Včeraj je minilo dve leti, odkar je tragično preminil prof. dr. Marjan Borštnar, takratni dekan medicinske fakultete v Ljubljani. Spominu zaslužnega psihiatra se je bolnišnica za duševne in živčne bolezni Ljubljana-Polje oddolžila z ustanovitvijo sklada prof. dr. Borštnarja. Iz tega sklada so na današnji slavnosti, ki je bila v bolnišnici v Polju, prvič podelili nagrade, in sicer asistentu psihiatrične klinike v Ljubljani dr. Momčilu Vitoroviću in šefu elektroencefalografskega laboratorija v bolnišnici v Polju dr. Branislavu Cvetku.

Predsednik upravnega odbora sklada prof. dr. M. Borštnarja, dr. Jurij Zalokar, je prikazal pomen dela obeh nagrajencev, ki sta veliko prispevala k razvoju in slovesu slovenske psihiatrije. Dr. Vitorović je dobil nagrado za delo: Stranski efekti in komplikacije na vegetativnem in centralnem živčnem sistemu med zdravljenjem z nevroleptičnimi medikamenti. To njegovo delo je doživelo tudi najvišje priznanje na slovenski univerzi, za kar je kot prvi psihiater v Sloveniji lani dobil naslov doktorja medicinske znanosti. Dr. Cvetko pa je dobil nagrado za publikacije s področja raziskav epilepsije in za strokovno organizacijo antiepileptične službe v Sloveniji. Upravni odbor sklada je ocenil oba nagrajenca kot enako zaslužna in jima prisodil prvo nagrado, ki si jo delita.

Na slovesnosti je spregovoril tudi predstojnik psihiatrične klinike in predstojnik katedre za psihiatrijo pri medicinski fakulteti v Ljubljani prof. dr. Janez Kanoni, ki je nagrajencema še posebej prisrčno čestital.

MARIJA ROBEK

Težav enega ni mogoče rešiti na račun drugega

Dogovarjanje med predstavniki industrije tirniških vozil in jugoslovanskimi železnicami

BEOGRAD, 2. nov. (Tanjug). Sodelovanje med industrijo tirniških vozil in jugoslovanskimi železnicami sloni lahko zgolj na materialnih možnostih teh dveh poslovnih partnerjev in težav enega ni mogoče reševati na račun drugega.

To je poglavitni sklep dveurnega dogovarjanja na današnjem sestanku v zvezni gospodarski zbornici. Na njem so bili predstavniki zveznega izvršnega sveta, zbornice, industrije tirniških vozil in železnic, določili pa naj bi podlago za dolgoročnejše sodelovanje, tako da bi industrija tirniških vozil vedela, kaj lahko proizvaja za jugoslovanske železnice, železniškim podjetjem pa naj bi postalo jasno, kaj lahko kupujejo od industrije tirniških vozil. Čeprav se je pokazalo, da ni preveč obetov za takšno sodelovanje, je sestanek vseeno pripomogel k temu, da bodo morebitni tovrstni dogovori med industrijo tirniških vozil in železnicami jasni in realistični.

Najprej se je pokazalo, da so docela nerealna pričakovanja domače industrije tirniških vozil, da bi lahko del svojih težav reševala mimo svojih kolektivov in na rovaš drugih. Zato so zastopniki železnic pozvali zastopnike industrije tirniških vozil, naj se odpovedo nekaterim praznim upom in naj realno računajo samo s tem, da lahko za potrebe jugoslovanskih železnic zaposlijo največ 18 do 20 odst. svojih zmogljivosti.

Želji, ki so jo izrazili zastopniki industrije tirniških vozil, naj bi jim železnice nekako obljubile, da ne bodo kupovale tirniških vozil v tujini, predstavniki železnic niso ustregli. Poudarili so, da na račun železnic ni mogoče reševati nekaterih problemov, kot so predimenzionirane kapacitete in to, da domača industrija tirniških vozil ne pozna delitve dela.

Predstavniki zveznega izvršnega sveta so menili, da lahko ZIS ustvari samo takšne kreditne možnosti, ki izvirajo iz materialne baze družbe. Hotenje, da bi v naši državi ustvarili možnosti, kakršne so v tem pogledu v drugih državah, ni pot, ki bi vodila k možnim rešitvam, kajti ključ za reševanje tega imajo v rokah proizvajalci sami.

Pogovor o izkušnjah sindikata prometa in zvez

ZAGREB, 2. nov. (Tanjug). Tu je bilo danes posvetovanje zastopnikov mestnih odborov sindikata prometa in zvez iz Beograda, Skopja, Ljubljane, Maribora, Reke in Zagreba. Udeleženci posvetovanja so se pogovorili o izkušnjah ter obravnavali aktualnosti iz sistema in metod delovanja sindikalnih forumov, tako da bi lahko čimbolj popolno in uspešno opravljali svojo funkcijo kot koordinatorji dela sindikalnega članstva. Na posvetovanju so govorili tudi o vlogi sindikalnih organizacij pri razvoju samoupravnih odnosov.

Mednarodni kongres internirancev iz Buchenwalda in Dore

ZAGREB, 2. nov. (Tanjug). Zastopniki organizacij nekdanjih internirancev Buchenwalda in Dore iz 11 držav se udeležujejo mednarodnega kongresa nekdanjih internirancev v omenjenih nacističnih taboriščih. Kongres se je začel danes v Zagrebu, njegov poglavitni namen pa je podpora žrtvam nacističnega terorja, prizadevanjem proti vojni in obnovitvi nacizma ter seznanjanje mladega rodu z odporniškim gibanjem proti nacizmu.

Pisma bralcev

Še enkrat o osumljencih iz Višnje gore

Odvetnik Peter Čeferin je, kot kaže, zahteval popravek vaše informacije, s katero ste poročali, da so nekaj fantov iz Višnje gore ovadili javnemu tožilstvu zaradi suma roparskega napada.

Želim v tej zadevi postaviti nekaj vprašanj, ki ne bodo zanimiva samo za bralce »Dela«, ampak tudi za uredništva časopisov.

Res je tako, kot je napisal Peter ČEFERIN. Po zakonu ali, kot pravimo, formalno je točno, da se lahko podatki o storilcu objavljajo šele takrat, ko je sodba pravnomočna. Toda zanima me:

Kaj lahko bolj škoduje osumljenčevemu ugledu, če napišemo Karel Š. je prijavljen ali ovaden zaradi roparskega napada ali pa Karel Šmid (priimek je izmišljen) je zaradi suma roparske tatvine prijavljen tožilstvu?

Če bi se dosledno držali zakonskega določila, in prav je, da se ga držimo za tiste storilce, ki so prvič pred sodiščem, bi to pomenilo zaščito povratnikom delinkventom. Javnost bi za zadevo zvedela šele po enem letu ali v nekaterih primerih tudi po več letih, ko je sodba pravnomočna.

Ali nimamo občani pravice vedeti in se seznaniti, kdo so tisti, ki ogrožajo naše življenje in premoženje? Le kako se bomo znali paziti pred asocialnimi in kriminalnimi pojavi in njih storilci? Ali je naloga obrambe ugotavljanje materialne resnice ali pa skrivati pod plašč delinkvente in družbi nevarna dejanja?

Kako sicer zagotoviti načelo javnosti dela organov za pregon in sodstva sploh, kar je postavljeno tudi v zadnjem času na vseh forumih, če podatkov in sploh o delu teh organov ne bomo nič slišali oziroma brali?

Druge države, zlasti na zahodu, ki se tudi štejejo za države demokracije, in tudi vzhodne države s Sovjetsko zvezo v načelu ne objavljajo samo začetnic delinkventov, ampak objavljajo tudi njihove fotografije in podrobne osebne podatke. V Sovjetski zvezi celo razstavljajo fotografije raznih nasilnežev po stenskih časopisih. Po tej logiki bi odpadle vse javne tiralice. Organi javne varnosti, ki iščejo morilca, bi po mnenju odvetnika lahko njegove podatke objavili šele takrat, ko bo pravnomočno obsojen. Do takrat pa ga pustimo, naj še divja okrog in ubija!

Menim, da bi za povratnike kaznivih dejanj, zlasti premoženjskih deliktov in krvnih deliktov, ter druge nasilneže (v tem primeru smo v pismu bralcev brali članek iz Višnje gore, da gre za znane nasilneže) bilo bi prav objaviti tudi njihova imena. Če pa tak način za take delinkvente ni mogoč, bo pač treba mobilizirati naše zvezne poslance za spremembo tega kazenskega določila v ZKP.

Ne nazadnje želim omeniti, da bi po tolmačenju odvetnika tudi oškodovanec lahko poiskal v kazenskem zakoniku člen, ki ščiti tiste, ki so razžaljeni, saj se iz članka lahko razbere oziroma vidi namigovanje na lažno ovadbo. Pravijo pa, da so osumljenci mičnikom bolj znani kot pa oškodovanec.

Naša zakonodaja in penelogija je že tako humana, da so kazni nizke, poleg tega pa skoraj noben obsojenec ne prestane celotne kazni. Mislim, da je prav in pošteno, da o teh zadevah pišemo in še pišemo, ker je to tudi eden izmed vzgojnih vplivov na druge občane in na družbeno disciplino sploh.

IVAN ŠKRUHA,
Ljubljana

Samo kakih sto tisoč in cesta bi bila varnejša

Turistična sezona je skoraj pri kraju, toda avtomobilski promet se na cesti Ankaran—Lazaret ni zmanjšal; po njej vozijo sedaj tudi kamioni, ki dovažajo gradbeni material za dela na bloku. Ker uporabljajo to cesto tudi Tržačani, ki se radi izognejo Škofji, je na njej večkrat prava gneča, tako da so v nevarnosti zlasti pešci, ki se nimajo kam izogniti — razen v grm ali jarek — avtomobilist pa nesreči večkrat za las uide.

Vse to je razumljivo, ker je cesta za tak promet neprimerna, toda to je vsem znano.

Da bi stanje na cesti izboljšali, so pred kratkim odstranili z leve strani (smer Lazaret) zidič čez mostič pri bolnišnici »Valdoltra« in tako razširili cestišče morda za poldrug meter. Zelo pametno!

Toda taka mostička sta še dva: prvi, zidan, je takoj za ostrim ovinkom malo pred pošto Ankaran. Ker bi terjal večji strošek, bi za sedaj nanj opozorili z vidnejšo tablo. Drugi mostiček z ozko železno ograjo pa je na ovinku malo naprej, tam, kjer se cesta odcepi proti Hrovatinom — da bi odstranili to oviro, pa ne bi bilo treba veliko denarja.

Razen tega naj bi čimprej nasuli in izravnali — morda z dvema kamionoma gramoza — nedovršeni usek ovinka z desne strani (smer Lazaret) na zahodnem odseku ljubljanskih weekendov in odstranili 2 do 3 obcestne kamne ter posekali prav toliko borov (z desne smeri Lazaret) ter z malim usekom izravnali cesto, da bi bila bolj pregledna — vse to je na ovinku takoj po samopostrežni trgovini proti Lazaretu. Nadaljnjih kritičnih mest na tej cesti ne bom našteval, saj jih cestno podjetje pozna; marsikatero pa bi lahko popravili oziroma odstranili z majhnimi stroški — ob malo večji iniciativi seveda, toda ta popravila so nujna!

Nobenega izgovora ni, da se razumemo! Vem, da so za to področje obsežni načrti. Vem, da je omenjena cesta potrebna rekonstrukcije. Vem tudi, da so finančne težave — toda da bi se te malenkosti ne mogle prebroditi, tega ne verjamem! Nanje sem opozoril, da ne bodo rekordnemu številu cestnih nesreč v Sloveniji po nepotrebnem sledile se nove!

DANILO KAROLCEV,
Sežana,
Bazoviška 4

Pozdrav demonstrantu!

Prosim, da objavite moj pozdrav mlademu človeku, ki je prvega novembra pred glavnim vhodom na Žale s plakati tiho demonstriral proti nasilju v Vietnamu. Želim, da bi se tudi v tistih, ki so, prezaposleni z lastnimi vsakdanjimi skrbmi, hiteli mimo, ne da bi ga opazili, zganila humanost, ki bi presegala vsakdanjost in pa zavest, da smo v tem svetovnem problemu prizadeti vsi. Vsak naj prispeva v boju proti nasilju, kolikor je v njegovih močeh! Pozdrav demonstrantu!

SAŠA KOS,
Ljubljana

»Cene v Novem mestu«

Kiosk MK pri avtobusni postaji v Novem mestu ima na prednji strani kioska postavljena dva velika panoja, na katerih so razglednice, ki jih v kiosku prodajamo, označene s številkami. Razglednice torej prodajamo po številkah. Na obeh panojih je jasno in razvidno napisano:

CENE:
BARVNE à 0,60 Ndin
ČRNOBELE à 0,50 Ndin

Torej cene naših razglednic so 60 Sdin za barvne in 50 Sdin za črnobele, ne pa 100 Sdin, kot bi sledilo iz pisma tovarišice Bernikove. Verjetno je tovarišica res plačala 240 Sdin za razglednici in dve znamki ter en kemični svinčnik, kar je pravilno. Če pa je res plačala za dve razglednici 240 Sdin (to bi seveda morala dokazati), ji bomo za opozorilo hvaležni in bomo ustrezno ukrepali. Naš namen je, da kupca postrežemo solidno, hitro in po normalni ceni.

Pripominjamo, da nismo še nikdar dobili pripombe, da so cene v naši trgovini višje kot drugod.

FRANC KOVAČ,
za poslovno enoto MK
Novo mesto

Hvala za umestno opozorilo

Tov. J. Piskernik je dne 14. oktobra 1967 v rubriki »Pisma bralcev obravnaval pomanjkljivosti kranjske avtobusne postaje. Pritožuje se nad njeno neurejenostjo, predvsem pa se zavzema, da ne bi bile klopi mokre in da bi namestili na postaji uro.

Strinjamo se z njegovimi pripombami, vendar so ti problemi malenkostni v primerjavi s tistimi, ki še obstajajo. Premajhna avtobusna postaja, gostota prometa, ogroženost potnikov nas opozarjajo na resnost tega vprašanja. V Kranju potrebujemo novo avtobusno postajo, ki bo kos 550 vozilom, ki dnevno prihajajo in odhajajo, postajo, ki bo nudila kvalitetne storitve potnikom, voznemu osebju in razporeditvi avtobusov. — Predstavniki našega podjetja so iskali vse možnosti, med njimi tudi kredit za gradnjo nove avtobusne postaje. Reforma je tudi tukaj prekrižala račune. DS podjetja se je odločil ustanoviti samostojno delovno enoto avtobusna postaja, ki ima nalogo ob dosedanjih delovnih pogojih nuditi ustrezne storitve, zaračunavati uporabnikom določen znesek (vključno naši DE PP) ter ta denar nameniti samo za gradnjo nove avtobusne postaje.

Problem je torej kompleksnejši, vsekakor pa se tovarišu Piskerniku zahvaljujemo za opozorilo, ki je bilo umestno.

RUDI LAMPRET,
sekretar,
»Avtopromet Gorenjska«
Kranj

NOVI MODELI SLOVENIJALES NA SALONU POHIŠTVA '67

Ali je cenzus res pretesen?

Ob predlogih za povečanje števila pri zasebnikih zaposlenih delavcev

Obstajajo mnenja, češ da bi zasebna obrt lahko pomagala bistveno zmanjšati nezaposlenost, če bi spremenili nekatere predpise, ki da ovirajo razmah te obrti. Ta mnenja poudarjajo zlasti potrebo, da bi sprostili cenzuse, ki zdaj preprečujejo, da bi posamezen zasebni obrtnik zaposloval več kot 5 delavcev (oziroma zasebni gostilničarji po 3 delavce).

V zvezi s tem pa je zelo zanimiva analiza obrti in gostinstva, ki so se je lotili v komisiji za gospodarstvo in gospodarski sistem pri republiškem svetu sindikatov. Analiza obravnava razvojno stopnjo, razvojne težnje, probleme, dileme ter vlogo obrti v našem gospodarstvu. Iz obsežnega gradiva naj to pot povzamemo le nekaj ugotovitev, ki se nanašajo na možnosti zaposlovanja v obrti, posebej še v zasebnem sektorju.

Analiza pove, da se je število zasebnih obrtnih delavnic v Sloveniji povečalo od 9545 v letu 1962 na 11.616 v lanskem letu. Število mezdno zaposlenih v zasebni obrti se je v tem obdobju povečalo (po približni oceni, ker ni točnih podatkov) od 7835 na 8500, toda vključno z vajenci. Pri tem se je sicer povečalo število delavcev, hkrati pa se je znatno zmanjšalo število vajencev.

Na posameznega zasebnega obrtnika ne pride torej povprečno niti po en zaposleni delavec (vključno z vajenci). Že na osnovi sedaj veljavnega cenzusa bi se torej lahko zaposlilo v zasebni obrti (teoretično) štirikrat več delavcev, dejansko pa (po oceni te analize) 20 do 25 tisoč. So predlogi, da še bolj sprostimo ali celo odpravimo cenzus, potemtakem umestni? Bi po tej poti res lahko omogočili večjo zaposlenost?

Preden na to odgovorimo, poglejmo nekatere nadaljnje ugotovitve analize sindikatov. Po le-teh se naglo povečuje število obrtnikov, ki delajo na osnovi dovoljenja za opravljanje postranskega poklica (»mala obrt«), ki jih je zdaj že kakih šest tisoč. Poleg nekaterih gospodinj in upokojencev je med njimi večina takih, ki so sicer redno zaposleni v delovnih organizacijah, v svojem prostem času pa se dodatno ukvarjajo še z obrtjo.

To pa še ni vse. Izredno močno se je razširilo tudi šušmarstvo. Do tega pojava smo strpni, pač zato, ker je povpraševanje po nekaterih obrtnih storitvah očitno še vedno močnejše kot ponudba.

Toda čeprav sta se tako imenovana »mala obrt« kot tudi šušmarstvo razmahnila zaradi pomanjkanja teh storitev, postaja očitno, da smo ta problem vendarle preveč izpustili iz rok, ugotavlja omenjena analiza. Nekatere neizdelane sistemske rešitve, neustrezna davčna politika, slaba ali nikakršna kontrola nad izrabljanjem obrtnih dovoljenj, nemoč inspekcijskih služb zaradi pomanjkljivih predpisov, nejasnih ali nasprotujočih si stališč do teh problemov in slabe kadrovske sestave teh služb omogočajo deformacije, ki prehajajo vse razumne okvire. Posamezni zasebni obrtniki (tega pa seveda ne gre posplošiti na vse obrtnike) zato lahko tudi nekontrolirano naglo bogatijo, ne s svojim delom, marveč z izkoriščanjem zaposlenih in družbe. Ta pojav zasluži ne le ostro obsodbo, ki jo v javnosti tudi doživlja, marveč predvsem tudi to, da spodrežemo njegove korenine.

Analiza, ki so se je lotili sindikati, ugotavlja, da bi zlasti z odpravo šušmarstva, ureditvijo »male obrti« in z upostavitvijo ustreznih ekonomskih odnosov v celotni obrti odprli mnogo več možnosti za nove zaposlitve kot pa s sprostitvijo cenzusa, ki določa število mezdno zaposlenih v obrti. Dovoljevanje večjega števila zaposlenih pri zasebnih obrtnikih bi, zlasti ob sedanji neurejenosti, kvečjemu še povečalo nekatere že nastale družbeno-politične probleme. — Očitno je, da bi z nadaljnjimi, ne dovolj pretehtanimi sprostitvami v teh okoliščinah legalizirali samo še obsežnejše izkoriščanje oziroma bogatitev posameznikov. Bolj pa kaže tudi razmisliti, kako spodbuditi družbeno in zasebno obrt, da bi jemala v uk več vajencev in več delavcev (povprečno na posamezno delavnico) v okviru sedanjega cenzusa.

MIRO ZAKRAJŠEK

Manjša investicijska potrošnja

Po podatkih službe družbenega knjigovodstva je investicijska potrošnja v prvih treh četrtletjih letošnjega leta dosegla le 13.650 milijonov novih din nasproti 14.272 milijonom v enakem obdobju lanskega leta, kar pomeni zmanjšanje za 4,4 odst. Najbolj se je nasproti lanskemu letu zmanjšala investicijska potrošnja v Bosni in Hercegovini, in sicer za 20,4 odst. na 1491 milijonov, in v Srbiji za 6,4 odst. na 5264 milijonov. V Sloveniji je ostala na lanski ravni s 1765 milijoni, povečala pa se je v Hrvatski za 1,3 odst. na 3261 milijonov, v Makedoniji za 1,8 odst na 1492 milijonov in v Črni gori za 14,3 odst. na 387 milijonov. -S

Rastoči promet v luki Ploče

Po zgraditvi normalnotirne železniške proge Sarajevo—Ploče in sodobne cestne zveze so letos po prvi fazi za razširitev in opremo luke zlasti z motornimi viličarji in kamioni prekuceniki zabeležili zadnje mesece v Pločah dvakrat večji promet kakor lani v tem času. Računajo, da se bo letos do konca leta luški promet povečal na 1 milijon 100 tisoč ton, medtem ko je znašal lani 800 tisoč ton. Kakor je znano, gradijo luko za letni promet okrog 4 milijone ton. Ob povečanju prometa v Pločah je treba upoštevati, da je letos promet vseh jugoslovanskih luk manjši, kakor je bil lani, in da je v prvih osmih mesecih zaostajal nasproti prometu v istem obdobju lanskega leta za 7 odstotkov. -S

PERO

S proizvodnjo električne energije nam gre slabo, ker imamo zelo nezanesljivega dobavitelja reproukcijskega materiala.

Vrstna hišica za 9 milijonov starih din

V koprskem naselju Olmo je že pod streho 56 montažnih vrstnih hiš

Marsikje slišimo danes očitke gradbenim podjetjem, češ da zidajo vse predraga stanovanja in da ne znajo dovolj prisluhniti željam in potrebam občanov, ki so se po stanovanjski reformi precej spremenile. Zlasti očitajo nekateri kritiki gradbenim podjetjem, da vidijo svoj dobiček le v stanovanjskih blokih, precej manj pa jih zanimajo razne druge oblike (vrstne, atrijske in individualne hiše), po katerih je med občani vse več povpraševanja.

Nekatera gradbena podjetja, pa so že spoznala, da so zdaj drugi časi in da ni mogoče stanovanjskih vprašanj reševati le s stanovanji v blokih in stolpnicah, marveč da je treba vse bolj upoštevati tudi potrebe in želje potrošnikov oziroma tržišča. V Kopru je letos poleti začel »Gradis« zidati precejšnjo serijo pritličnih montažnih vrstnih hišic, ki so razmeroma poceni. V novem koprskem naselju Olmo je pod streho že 56 takšnih vrstnih hišic, računajo pa, da jih bo prihodnje leto že več kot sto. Imajo tri tipe stanovanj — dvo, tri in štirisobna — stanovanjska površina pa je 56, 70 in za štirisobno stanovanje 85 kv. metrov. Cena tem vrstnim hišicam nikakor ni pretirana, saj stane trisobno stanovanje (70 kv metrov) z vsemi komunalnimi stroški vred 8,5 milij. S din, nazivečje 4-sobno stanovanje, pa bo veljalo okrog 9 milijonov starih dinarjev. Seveda je stanovanje v vrstni hiši ustrezno lepo opremljeno, v kuhinji, na primer, je že vgrajen kombiniran štedilnik na električno in plin, lepo opremljena je tudi kopalnica in podobno. Nič čudnega, da je za te vrstne hišice v Kopru precej zanimanja, saj so stanovanja v njih za približno 20 odstotkov cenejša kot v enakih stanovanjih v blokih. Sicer pa vse pove že tudi podatek, da v največjem stanovanju (85 kv. metrov — 9 milijonov S din) kvadratni meter površine s komunalnimi stroški vred velja le nekaj več kot 100.000 S dn. To je za današnje razmere ugodna cena, saj se v marsikateri novi hiši kvadr. meter stanovanjske površine povzpne že na 160, 180 in celo na 200 tisoč S din. I. PREŠERN

Aktivi že kažejo živahnost

O organiziranosti komunistov v novogoriški občini govori Štefan Cigoj

»Pri izvajanju reorganizacije Zveze komunistov v novogoriški občini smo se v polni meri naslonili na specifičnosti naše družbenopolitične skupnosti. Zato so morda nekatere organizacijske oblike, ki smo jih osvojili, drugačne kakor drugod.« je dejal v razgovoru z našim sodelavcem politični sekretar občinskega komiteja Nova Gorica Štefan Cigoj. »Dosegli smo tako strukturo organizacij, da imamo okoli dve tretjini komunistov povezanih na terenu, tretjina pa je organiziranih v okviru delovnih organizacij. Če smo s tem dosegli optimalne okvire za družbeno in idejno delovanje komunistov, bo pokazala praksa. Moram pa reči, da so nekatere izkušnje z novo organizacijsko zasnovo spodbudne. Sicer pa je reorganizacija proces, ki se bo še dalje razvijal skladno z razvojem družbenih odnosov.«

S sklepom CK ZKS o reorganizaciji so v občini najprej odpravili več manjših organizacij, ki so združevale po nekaj ali nekaj desetin komunistov in so pravzaprav že leta nazaj stagnirale. Komunisti v njih so se čutili nemočne in odmaknjene od družbenih tokov ter se v glavnem združevali le ob organizacijskih zadevah. Naslednji korak je bil temeljitejši in plod delovanja širšega političnega aktiva. Ob upoštevanju rezultatov nekaterih raziskav je občinski komite pripravil več pogovorov s komunisti v posameznih organizacijah. Tu so se bistrila spoznanja, ki so vplivala na oblikovanje novih zasnov. Končno je ostalo od prejšnjih 120 le še 43 organizacij. Le-te združujejo od nekaj desetin pa do več sto komunistov. 29 novih organizacij deluje na terenu, 13 pa v delovnih organizacijah.

Katere delovne organizacije so ohranile svoje organizacije Zveze komunistov? Kaj je vodilo občinsko politično vodstvo in komuniste k sprejetim odločitvam? Politični sekretar novogoriškega občinskega komiteja meni:

»Praviloma so organizacije Zveze komunistov ostale v tistih delovnih organizacijah, ki so se naglo razvijale šele v zadnjih letih in se njihovi kolektivi še vedno notranje formirajo, ter v tistih delovnih organizacijah, ki imajo specifične pogoje dela. Pri prvih organizacijah — taki sta Vozila — Gorica in Iskra v Šempetru — imajo komunisti še pomembne naloge v zvezi z razvijanjem samoupravnih odnosov. Prav zato smo sodili, da je prav, če ostajajo tudi organizacijsko povezani znotraj delovnih organizacij. Pri podjetjih druge vrste pa je komunistom praktično nemogoče, da bi se vključevali v delo na terenu. Komunisti Avtoprometa, gradbenega podjetja Gorica, železniškega transportnega podjetja in še nekaterih drugih podjetij s podobno dejavnostjo delajo največkrat v takih pogojih, da niso gospodarji svojega prostega časa. Mislili smo, da se dajo komunisti v takih podjetjih politično in idejno še najbolj aktivirati, če so povezani v okviru delovnih organizacij. Za rešitve, ki smo jih sprejeli, nas je spodbudila tudi raziskava našega sociološkega centra. Ni pa, kakor sem že uvodoma rekel, sedanja organizacijska zasnova večna. Ne bomo vztrajali pri sedanjih organizacijskih oblikah, če se bo izkazalo, da bi bile za boljše delo potrebne spremembe.«

»Uvodoma ste omenili, da imate z novo organizacijsko zasnovo že nekatere spodbudne izkušnje. Bi lahko kaj več povedali o njih?«

»Mislil sem predvsem na izkušnje novogoriške organizacije. Le-ta združuje okoli 800 komunistov, ki so sicer organizacijsko deloma vezani na 13 oddelkov. Pred reorganizacijo smo imeli v Novi Gorici več organizacij, ki pa so v glavnem združevale delavce različnih upravnih organov in zavodov. Struktura in velikost organizacij sta bili taki, da smo večjo razgibanost lahko dosegali le ob posameznih aktualnih akcijah in kampanjah. Nova organizacija pa združuje ljudi različnih profilov in interesov, ki so se v posebni anketi izrekli, katero družbenoekonomsko in idejno področje dela jih najbolj zanima. Na podlagi odgovorov je sekretariat organizacije zasnoval štiri aktive. In prav ti aktivi kažejo po mojem zelo vitalen odnos do problemov.

Kako se razvija delo v aktivih? Sekretariat izbere temo, ki zanima širši krog občanov, pa naj gre za krajevno ali širšo družbeno problematiko. Strokovno utemeljenim uvodnim razmišljanjem sledi razprava, v kateri komunisti soočajo svoje misli in stališča o obravnavanem problemu. Prisostvoval sem nekaj sestankom aktivov in bil priča resnemu, odgovornemu in ustvarjalnemu pristopu k obravnavani problematiki. Tako delovanje je po mojem odlična šola za komuniste in hkrati tudi spodbuda za organe, ki morajo določene stvari reševati.«

In oddelki? Ni nevarnosti, da se bodo postopoma spremenili v dosedanje osnovne organizacije? Sekretar novogoriškega komiteja meni, da te nevarnosti ni, ker gre zdaj za višjo raven združevanja in povezovanja komunistov. Komunisti v oddelkih se združujejo izključno k obravnavi ozkih organizacijskih problemov, rešujejo drobne stvari svojega okolja, pobiranja članarine itd. Skratka gre za to, da razbremenjujejo osnovno organizacijo tistih zadev, ki bi njeno delovanje pravzaprav zavirale.

»In slednjič: Odpira sedanja organizacijska zasnova v novogoriški občini vrata k hitrejši notranji rasti organizacij ZK?«

»Predvsem bi rekel, da odpira vrata v novo kvaliteto dela. Nova kvaliteta dela pa bo gotovo rojevala tudi določene premike znotraj organizacij in v odnosih občanov do Zveze komunistov. Trenutno smo v takem prehodnem obdobju, ko je čutiti določeno razočaranje v nekaterih krogih. Zunaj Zveze komunistov so nekateri sodili, da gre pri reorganizaciji za zmanjševanje vloge komunistov. V sami Zvezi komunistov pa imamo tudi nekatere poštene delavce, ki se bojijo, da višja raven organiziranosti in vplivanja pomeni slabljenje organizacije. Verjetno se bo nekaj organiziranih ljudi spremenilo v sopotnike organizacij in ne bodo sposobni opravljati tistega, kar od njih Zveza komunistov pričakuje, in se bodo osuli. Razočarani pa bodo ostali tudi tisti, ki sodijo, da bo Zveza komunistov v novih pogojih ostala brez idejnega vpliva. Mislim, da so v občini z novo organizacijo vzpostavljeni objektivni pogoji za prečiščevanje in rast organizacij, saj smo z njo odpravili vrsto anahronizmov in togosti, ki so bili med nami in tudi v nas kot usedlina nekega sistema, ki ga je čas preživel.«

L. KANTE

Ob obletnici 13. proletarske brigade „Rade Končar“

Kjer se je kovalo bratstvo

O bojih leta 1942 za Suhor in Žumberak pripoveduje nekdanji borec

Letos praznujemo 50-letnico velike oktobrske revolucije. Pred 25 leti smo na Kordunu in Žumberku prav tako praznovali obletnico te revolucije, toda v dosti težavnejših razmerah. Že pozimi 1941/42 smo pospešeno organizirali krepitev in širjenje ljudske vstaje, predvsem v krajih in vaseh, kjer domuje hrvatski živelj.

Ko praznujemo te dneve, se spomnimo slavnih zmag naših proletarcev. Naj se ustavimo pri dveh zmagah, ki sta omogočili in pospešili nadaljnji razvoj ljudske vstaje v Pokuplju, Posavini, na Žumberku in v delu Slovenije (Bela krajina).

Načrt, ki so ga skrbno pripravljali v štabu II. operativne cone skupaj z okrožnim partijskim komitejem, je bilo treba spremeniti v dejanje. Sama uresničitev načrta je bila odvisna od vojakov — proletarcev. Glavna naloga je bila — ne samo nagnati sovražnika iz Žumberka, ampak mu tudi prizadejati čim večje izgube, to pa pomeni obkoliti in popolnoma uničiti sovražne garnizije. Treba je bilo imeti pred očmi, da nameravajo sovražni štabi obdržati pod svojim nadzorstvom in v svojih rokah masiv žumberškega pogorja, ker je bil zanje velikega strateškega pomena. Prav to pogorje pa je bilo odločilne važnosti tudi za nadaljnje širjenje in krepitev vstaje na Žumberku in v Pokuplju.

Potem ko so se z načrtom seznanili tovariši iz štaba brigade, so se lotili njegove izvedbe. Na dan 26. novembra so organizirali kombiniran napad na močno utrjen kraj Suhor v Beli krajini. Nalogo, da uniči sovražnika v kraju samem, so zaupali XIII. udarni brigadi »Rade Končar«, zaščito od Novega mesta, Semiča in Metlike pa slovenski brigadi »Ivan Cankar«.

Boji so se začeli 26. novembra ponoči in so trajali dobrih deset ur. Šele tik pred zoro 27. novembra se je sovražnik vdal: celoten štab bele garde za Belo krajino, dva višja in dva nižja oficirja ter kakih sto belogardistov (osemnajst jih je padlo v boju).

Uspeh na Suhoru je proslavil XIII. udarno brigado »Rade Končar«. Potem ko so poslali poročilo o uspehu na Suhoru, jo je glavni štab Hrvatske razglasil za »proletarsko brigado«.

Nastop proletarcev

Šele 28. novembra okrog desetih dopoldne je odrinila iz Metlike večja kolona Italijanov proti Suhoru z namenom, da ga spet zasede. Prva četa III. proletarskega bataljona, ki je bila v zasedi ob cesti proti Metliki, je pustila naprej manjši del italijanske kolone, ko pa je prišla v zasedo glavnina, je vsa četa krenila v juriš na kolono in jo razbila na dvoje. Med bojem sta se nam pridružili še dve četi I. bataljona, ki jih je ta naskok zmedel, so začeli bežati na vse strani. Ob tej priložnosti je bilo ujetih kakih dvajset italijanskih vojakov in neki oficir.

Zdaj sta bili na vrsti oporišči v središču Radatovića in Ostriža. Sovražnik je občutil moč partizanskih bojevnikov ob zavzetju Suhora, in ker se je bal, da bi ga zdaj doletela enaka usoda, je pri prvem napadu zbežal.

Osvobojeno ozemlje na Žumberku in v Beli krajini se razširja

Štab XIII. proletarske brigade je upošteval izkušnjo iz uničenja sovražnega oporišča na Suhoru, kjer je uspešno sodelovala tudi slovenska brigada »Ivan Cankar«, in sklenil ponovno poklicati slovenske borce k bojnemu sodelovanju.

V štabu so tekle priprave že prej. Zbrali so potrebne podatke o številčnem stanju sovražnika kakor tudi o njegovi oborožitvi. Pri tem se je izkazal obveščevalni oficir tovariš Reljac, ki je s pomočjo političnih aktivistov in sodelavcev dobil dragocene podatke iz samega Krašića.

Določeno je bilo, da se boj začne 15. decembra ob 21. uri z naslednjo razporeditvijo: I. in II. proletarski bataljon bosta napadla od vasi Donji Pribić, Krupače in od Brlenića in zaselka Brezarić; vsak bataljon bo dal po dva voda borcev s puškomitraljezi za zaščito v smeri proti Jastrebarskemu in Karlovcu. Z drugimi silami naj bi napadli sovražne utrdbe pri stari pošti in pokopališču.

Borci slovenske brigade »Ivan Cankar« so bili razporejeni takole: I. bataljon naj bi napadel od vasi Hutin proti staremu krašiškemu pokopališču, kjer je imel sovražnik močne utrjene postojanke; II. bataljon naj bi zavzel položaje v smeri Vrhovac—Ozalj, z eno četo pa zavzel položaje na vzpetinah nad Krašićem (zahodna stran) in onemogočil sovražniku beg.

Boj se je razvijal po načrtu. Sovražnik se je močno upiral. Ko so bili proletarci že prav blizu, so se ustaši zagnali v juriš. Proletarci so njihov naskok odbili, nato pa sami jurišali. Vrgli so sovražnike iz rovov, tako da so se le-ti začeli umikati proti središču Krašića. Tedaj pa so partizani napadli z vseh strani. Ustaši so začutili, da se obroč trdno stiska, in so se poskušali prebiti proti vasi Brezarić, a brez uspeha. Tedaj so se poskušali prebiti proti vasi Pribić, kar se jim je deloma posrečilo. Pri tem pa so naleteli na drugo četo I. bataljona Cankarjeve brigade. Takoj potem so se vdali tudi ostanki ustaške posadke.

Uspehi, ki jih je dosegla XIII. proletarska brigada s slovensko brigado »Ivan Cankar« na Žumberku, so spodbudili glavni štab Hrvatske, da je na ondotno področje takoj poslal brigado s Kordune. To nalogo je dobila IV. kordunska brigada, ki se je ondi proslavila že prej. Ta brigada je 26. avgusta 1942 osvobodila Jastrebarsko in pri tem rešila 728 partizanskih otrok s Korduna, ki so bili v ustaškem taborišču v Jastrebarskem.

Bela snežna odeja je prekrila žumberško pogorje in dosegla do pol metra debeline. Takoj po prihodu kordunske brigade so ustanovili skupni operativni štab. Delali so pospešeno, a strogo prikrito. Zbrali so poročila o sovražnih silah iz Gornje vasi, Novih sel, Stojdrage, Samobora, Jastrebarskega, Karlovca, Ozlja in Krašića.

V samem Krašiću in po bližnjih vzpetinah se je v rove zarila 33. in 35. ustaška bojna z okrepitvijo 150 domobrancev in žandarjev, skupaj — po doslej preverjenih podatkih — 980 dobro oboroženih sovražnikov. Načrt napada je bil dobro pripravljen: II. bataljon XIII. proletarske brigade naj bi začel napad z dvema četama od vasi Pribić in Hutin proti staremu krašiškemu pokopališču. Tam naj bi ostala v rezervi ena četa. Prvi bataljon naj bi napadel vas Hrženik in koto Sveti Ivan z utrjenimi rovi. Tudi tam naj bi ostala četa v rezervi. Napad naj bi se začel prav na Novo leto ob petih zjutraj. Dogovorili so se, da bodo prejšnji dan, to se pravi zadnji dan starega leta, dopoldne nenehno vznemirjali sovražnika s streljanjem iz pušk in mitraljezov, na Krašić pa izstrelili štiri granate iz topov. Dva bataljona kordunske brigade sta dobila nalogo, da v čim večji tišini neopazno zavzameta primerne položaje v vaseh Krupače, Brlenić in Brezarić in na prikritih položajih počakata sovražnika v primeru, da bi začel prodirati od Jaske in Karlovca.

Kordunaši, tedaj že izkušeni borci, so se dobro znašli. Večina borcev se je ogrnila v bele plahte in zasedla dobre položaje. Čakali so nad cesto proti Vukšin Šipku in Draganiću ter nad cesto, ki pelje iz Krašića v Ozalj in Zorkovac. Posebej so se vgnezdili na rebri nad vasema Brlenić in Brezarić. S tem so čvrsto zategnili obroč okrog Krašića.

Ustaši so že dopoldne 31. decembra kopali rove, ne da bi slutili, da bodo ti rovi postali njihovi grobovi. Napad se je začel točno ob napovedanem času iz vseh strani hkrati. Srditi boj ni popustil vso noč. Ustaši so dovažali okrepitve v rove. Ob zori se je boj še bolj razplamtel. Ustaši so se zanašali na zaneslijivo pomoč iz Karlovca in Jastrebarskega. Do enajstih dopoldne so proletarci jurišali štirikrat zaporedoma. Gosta megla je oteževala bitko. Proletarci so pripeljali prav blizu k ustaškim položajem težak minomet in top, ki so ga imenovali »garonja«. Proti poldnevu je zimsko sonce nekoliko razpršilo meglo, tako da je bilo že možno videti koto Svetega Ivana s cerkvico. Tedaj je spregovoril priljubljeni top. Merili so naravnost skozi cev. Prva, druga in tretja granata so zadele v polno. Cerkvica in rovi na koti so bili zaviti v dim. Topovske granate so kmalu pripravile k molku ustaški minomet, mitraljez na cerkvenem stolpu in ustaše v treh rovih. Ustaški odpor na koti je pojemal. Proletarski »hura« in juriš sta pomenila konec za preostale ustaše v rovih. Zaplenili so jim dva težka mitraljeza in drugo orožje, ki so ga takoj namerili na bežeče ustaše. Potem ko je padla ta postojanka, o kateri so menili, da je ključ do ustaškega taborišča v Krašiću, so popustile še druge utrdbe in rovi. Sovražnik se je v paniki in neredu umikal proti Krašiću.

Na cesti od Brezarića proti Brleniću, Vukšin Šipku in na kotah desno od ceste, ob robu gozda Jazbina, sta se I. in II. bataljon kordunske brigade bojevala do dveh popoldne. Po tej cesti je privozila močna italijanska enota na šestih kamionih s prednjim odredom: dva tanka, top in štirje lahki metalci, med njimi dva metalca plamenov. Italijanski tanki so najprej zavozili na postavljene mine in se znašli v jarku pod cesto. Vojaki, ki so se pripeljali za njimi na kamionih zaradi megle niso dobro videli, kaj se je zgodilo s tanki, in so tako zašli v past. Kordunaši so jih obsuli z navzkrižnim ognjem. Šele tedaj je poveljstvo italijanske kolone sprevidelo v kakšni kaši so. Srdito so pritisnili na partizanske položaje in posrečilo se jim je spraviti tanke iz jarkov. Tedaj pa so kordunaši krenili na juriš. Prizadejali so hude izgube Italijanom, ki so morali poleči po jarkih in snegu, ker niso mogli naprej. Kaže, da jim to ni bilo po volji, ker je njihovo poveljstvo ukazalo umik. Umik pa se jim ne bi posrečil, če bi partizani pravočasno spregledali njihov namen. Toda rešila jih je megla in tako se jim je posrečilo, da so se izmaknili, čeprav s hudimi izgubami.

Več kot 300 ustašev in žandarjev je prodiralo od Draganića ob robu gozda Jazbina z namenom, da bi prodrli skozi vas Brlenić in Brezanić in prišli na pomoč garniziji v Krašiću. Kordunaši so pravočasno opazili, da iz tiste strani napredujejo ustaši. Dobro utrjeni in maskirani z belimi plahtami so pustili ustaško kolono, da je prišla prav v vas Brlenić. Tedaj pa se je razvnel srdit boj. Kordunaši so jurišali in kosili ustaško kolono. Boj je trajal dobri dve uri. Ustaši so spet naskakovali. Že je bilo poldne. Ves partizanski bataljon je tedaj krenil v protinapad. Ustaši so klonili in začeli bežati. Pustili so 58 mrtvih, ujetih pa je bilo 34. Če ne bi bilo megle, bi bil njihov poraz še hujši. Ob naglem napredovanju so Kordunaši gonili ostanke ustaške kolone vse do Vukšin Šipka.

V Krašiću in okolici, po rovih, je bilo ubitih 292 ustašev in žandarjev. Na begu so jih ujeli 39, ranjenih so zajeli 53, vdalo pa se je 343 ustašev. Če dodamo k temu še število ubitih v vasi Brlenić (58) in ujetih (38), tedaj je bilo ubitih, ranjenih ali ujetih 823 ustaških sovražnikov. Italijani so izgubili kakih sto vojakov.

Izgube I. in II. bataljona proletarske brigade pa so bile: 30 mrtvih, 41 ranjenih. Naše izgube ne bi bile tolikšne, če borci ne bi sami silili v napade z juriši, gosta megla pa je oteževala planirane napade, tako da so se boji zavlekli. Kordunska brigada je imela 19 mrtvih in 48 huje in lažje ranjenih. V partizanske roke je prišla popolna oborožitev 33. in 35. ustaške bojne.

S porazom in uničenjem sovražnega oporišča na Suhoru, potem pa na Krašiću je bil osvobojen ves masiv Žumberškega pogorja vse do Samobora, Zagreba, Jastrebarskega in Karlovca. S tem je bila odprta pot za razširitev vstaje v Pokuplju in Posavini ter za tovariško pomoč slovenskim borcem v Beli krajini.

GRGA MILAŠINČIĆ

metalka

trgovsko izvozno in uvozno podjetje
LJUBLJANA, Dalmatinova 2

oglaša
PROSTO DELOVNO MESTO

POSLOVODJE

PRODAJALNE Z BLAGOM SIROKE POTROŠNJE, VJAČNIM BLAGOM IN ORODJEM V LJUBLJANI, STRITARJEVA ULICA

Pogoj: visoko kvalificiran trgovski delavec železninarske stroke in najmanj 5-letno prakso v trgovini.

Poseben pogoj: 3-mesečno poskusno delo.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela pošljite kadrovski službi »Metalke«, Ljubljana, Dalmatinova 2 do 15. novembra 1967.

9224

Lastovke ali vrabci?

Prihod posebnega odposlanca predsednika Johnsona v Kairo — to je Robert Anderson, bivši finančni minister v Eisenhowerjevi vladi — je sprožil nov val ugibanj in domnev o reševanju srednjevzhodne krize.

Mrzlično dejavnost v varnostnem svetu (za kulisami) bi lahko primerjali s šumenjem v čebeljem panju ali Andersonov prihod v Kairo s prvo pomladansko lastovko, toda položaj je še vedno tako mračen in zmeden, da bi bila bolj posrečena primerjava z netopirji, ki v temi frčijo naokoli in jih nihče ne vidi, ampak samo čuti.

Med vsemi državami so se med junijsko in po junijski vojni ZDA najbolj zamerile arabskemu svetu. Prepričanje, da je Amerika vojaško podpirala Izrael v bojih, je zdaj sicer na splošno splahnelo, zato pa so Arabci še vedno trdno prepričani o tem, da bi ZDA vsekakor posegle vmes, če bi Izraelu grozila resna nevarnost v spopadu, in da bi bil Izrael danes bolj popustljiv, če mu ne bi ZDA trdno stale ob strani ali za hrbtom.

Johnsonova prepoved o prodaji žita ZAR je storila svoje, prav tako kakor sedanja obravnava zakonskega osnutka v ameriškem kongresu, da bi prepovedali uvoz dolgovlaknatega egiptovskega bombaža v ZDA »zaradi zaščite domačih pridelovalcev bombaža«.

Navzlic temu se v zadnjih dneh množijo znamenja, da se za kulisami vendarle nekaj premika. Izraelski premier Eškol je dejal, da je voljan sprejeti jordanskega kralja Huseina v Izraelu ali sam oditi v Aman, če bi bilo potrebno. Husein pa je v televizijskem intervjuju v Londonu, kjer je na uradnem obisku, izjavil, da je pravična rešitev na Srednjem vzhodu videti dosegljiva. Pripomnil je, da je arabsko stališče postalo zdaj skrajnje razumno in da je mogoče doseči rešitev, ki bi bila sprejemljiva za obe strani.

Toda tem pomladnim lastovkam je treba dodati nekaj ledenih dejstev. Ne Husein ne ZAR ne Sirija ne kdo drug ne vidi rešitve, če se Izraelci ne bodo umaknili za stare meje. Premier Eškol pa je še pred nekaj dnevi pozival k večjemu priseljevanju Židov, ki bi se morali naseliti v »likem Izraelu, to je na osvojenih ozemljih. U Tant je tudi še popoln pesimist. In zato so vse te pomladne lastovke brškone preuranjene, če so lastovke in ne navadni vrabci.

B. PAHOR

Oblaki nad Ciprom

Dva dogodka neposredno napovedujeta politično depresijo nad Othellovim otokom: podpredsednik grške vlade in obrambni minister Spandidakis se je pred kratkim udeležil v Nikoziji zborovanja bivših bojevnikov, na katerem je general Grivas napovedal skorajšnjo združitev otoka z Grčijo, »če ne z lepa pa s silo«; ciprske oblasti pa so pred tremi dnevi aretirale nekdanjega podpredsednika ciprskih Turkov in poslanca Raufa Dektasa, ki se je tajno izkrcal na otoku. Ko je pred tremi leti odpotoval na posvetovanje v Turčijo so mu oblasti v Nikoziji prepovedale vrnitev in je doslej živel v Ankari.

Če postavimo ta dva dogodka v širši okvir — še vedno trajajoča napetost v vzhodnem Sredozemlju in obupna prizadevanja grške vojaške vlade, da s spektakularnimi akcijami utrdi svoj omajani položaj doma — je na dlani, da utegne »zelena linija« premirja, ki deli grški del Nikozije od turškega, spet tragično oživeti. Ciprski Turki so namreč zagrozili z gverilo, če policija takoj ne izpusti Denktasa, turška vlada pa je zaradi njegove aretacije uradno protestirala v Atenah in Nikoziji zatrjujoč, da je odšel voditelj ciprskih Turkov na otok privatno in ne po nalogu ankarske vlade.

Položaj je toliko bolj zapleten in eksploziven, ker pripada Denktas tistim ekstremistom med ciprskimi Turki, ki zahtevajo priključitev turškega dela Cipra Turčiji ali pa vsaj konfederativno ureditev na otoku, ki šteje nekaj več kot pol milijona ljudi. Njegova vrnitev je neposredni odgovor na napovedi grških in ciprskih voditeljev o skorajšnjem enozisu. Kakšni so pri tem računi Ankare, je težko ugibati, kajti turški premier Demirel, predsednik stranke pravice, naslednice Menderesove Demokratske stranke, iz katere je izšel Denktas, je v Bukarešti in pozneje v Moskvi nedvomno povedal, da je Ankara za neodvisnost Cipra s tem, da dobi turška skupnost ustrezne pravice.

Vsekakor ni izključeno, da utegne sedanja vlada v Atenah tvegati udar, katerega rezultat naj bi bila priključitev Cipra Grčiji; Denktasova prisotnost na otoku daje misliti, da bi tak poskus naletel na krvav odpor; oboje skupaj pa bi utegnilo sprožiti neposredno posredovanje sil NATO, ki so spričo sedanjega položaja še posebej zainteresirane za Ciper.

M. ŠUŠTAR

ATLANTSKI ZID 1967

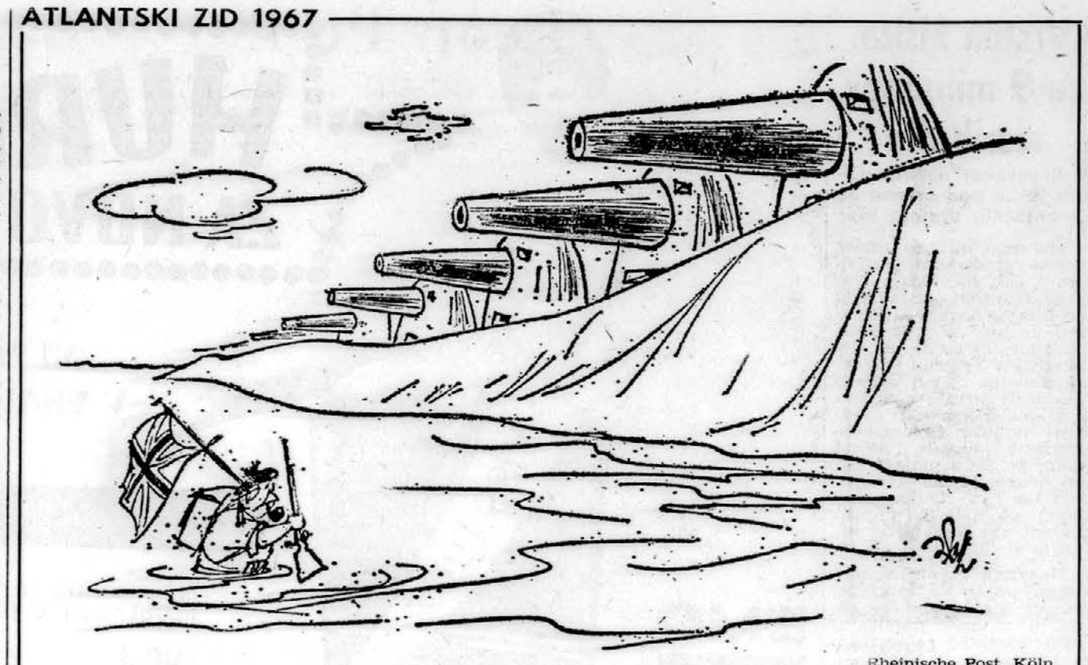

Rheinische Post, Köln

Ozadje državljanske vojne v Nigeriji

Na poti v plemenske zdrahe

Kako se je boj za neodvisnost zdrobil v razprtijah med tremi rodovi

Nigerijski politični tokovi so šli v zadnjih dveh desetletjih skozi mnoga obdobja: skozi splošni, razvneti nacionalizem štiridesetih let, skozi politiko postavljanja streh in napolnjevanja trebuhov v petdesetih in skozi kratek ekskurz v zamirajoče politično življenje šestdesetih. Sedanji dogodki v deželi, ki jim daje osnovni ton državljanska vojna, tvorijo novo, potencialno nevarno fazo, ki cefra živce tudi mednarodni skupnosti. Hkrati pa je to primeren trenutek za pogled nazaj in za iskanje tistega, kar bi bilo mogoče spoznati iz minule petnajstletne prehodne dobe.

Če naj dojamemo smeri, ki se sekajo na sedanjem križpotju, brez predsodkov, bi morali zasledovati politične navdihe celega ozvezdja politikov, ki so položili temelje sedanjemu političnemu življenju v Nigeriji. Ob tem se takoj znajdemo pri pokojnem Herbertu Macaulayu, doyenu nigerijskega političnega življenja, ki je prvi ustvaril nedvoumna merila za nigerijsko neodvisnost. Herbert Macaulay se je bojeval za neodvisnost in zoper britansko kolonialno vladavino skoraj povsem sam. Začel je s kritiko neznosnih delovnih pogojev, v katerih so nekvalificirani delavci v tridesetih letih in prvi polovici štiridesetih let prejemali le po en peni na dan ali dva šilinga in šest penijev (približno 500 starih dinarjev) na mesec. Macaulayu se ni posrečilo pridobiti si nujno podporo izobražene elite tistega časa. Nasprotno, razkol v njenih vrstah je porodil besno sovraštvo zoper Macaulaya, to pa je pomagalo odložiti osamosvojitev nigerijskega ljudstva.

Medtem ko se je Herbert Macaulay boril za svobodo in za izboljšanje življenjskih okoliščin — za neodvisnost, pravičnost, boljše delovne pogoje in odpravo suženjskega dela, so lesketajoči se odličniki v deželi izdajali njegove ideale vladajočim. In medtem ko je Macaulay hiral po ječah, so njegovi nasprotniki prejemali od kralja plemiške naslove.

Macaulaya so tako preganjali, da je imel sredstev komaj za najskromnejše preživljanje in se je bližal grobu, preden so njegove zamisli prodrle med množice. Upoštevati pa je treba, da je bilo do nastopa dr. Nmadija Azikiweja, ki je bil iz plemena Ibo, to se pravi do konca leta 1946, nekaj redkih izobražencev, med njimi tudi uradnikov, samo v plemenu Yoruba, čeprav je v Nigeriji sicer več kot tristo rodovnih skupnosti.

Herbert Macaulay je sam sicer pripadal plemenu Yoruba, vendar ni dopustil, da bi rodovni ponos ali predsodek nastrl njegov razgled. Njegove zahteve so bile namenjene pripadnikom vseh rodov enako — tako je bilo na primer z zakonom o agrarni reformi, ki naj bi bil tujcem preprečil kupovati zemljišča.

Nastop dr. Nmadija Azikiweja v nigerijski politični areni je padel v čas, ko so različne skupine začele opuščati medsebojne razprtije in se usmerjale v sicer zmernejše, a skupne politične zahteve. Korenine tega novega procesa so tičale predvsem v čedalje ostrejšem odporu zoper britansko kolonialno oblast med dninarji in delavci ter v čedalje glasnejših protestih med ženskim delom prebivalstva. Dr. Azikiwe se je gibal v okviru Macaulayevih političnih zamisli in je utrdil nacionalno enotnost s spoštovanja vredno bojevitostjo. Ustanovil je prvo nigerijsko politično stranko — nacionalni svet Nigerije in Kameruna (NCNC — National Council of Nigeria and Cameroun). Južni Kamerun je bil namreč v isti britanski upravni enoti skupaj z Nigerijo vse do leta 1955, ko se je združil s severnim Kamerunom.

Leta 1952 je bila ustanovljena zakonodajna skupščina, ki naj bi bila postala uvod v popolno neodvisnost. Z njo sta slavila zmago nacionalna enotnost in vodstvo dr. Azikiweja, hkrati pa je postal ideal nacionalne neodvisnosti bolj dosegljiv in otipljiv. Dr. Azikiwe je užival zaupanje

Dr. Kejawa Assaf, avtor pričujočega sestavka, je novinar in publicist, dober poznavalec nigerijskega in afriškega političnega prizorišča. Je Nigerijec iz srednjezahodne pokrajine in izhaja iz rodu Yoruba. Med obiskom v Jugoslaviji je napisal za Delo nekaj člankov, v katerih bo skušal pojasniti politično, socialno in ekonomsko ozadje državljanske vojne v Nigeriji.

množic, posebej še podporo članstva nove NCNC, ki so ga sestavljali povečini najbolj izobraženi ter v upravi in gospodarstvu zaposleni Yorube. Njegov časopis, »The West African Pilot«, ki ga je izdajala NCNC, je širil med množicami nacionalizem.

Kampanjo za neodvisnost so okrepili Nigerijci, ki so se vračal s študija v tujini na domače politično prizorišče. Kot junak te kampanje se je uveljavil Mazi Mbonu Ojike, ki je bil enako kot Azikiwe pripadnik plemena Ibo in se je vrnil iz ZDA. Toda čeprav je Ojike javno propagiral nigerijski nacionalizem, je na tihem med svojimi plemenskimi rojaki v rodu Ibo razpihoval plemensko miselnost. Leta 1952 so poročali, da je na zborovanju Ibov v Lagosu dejal: »Prevlada Ibov v Nigeriji je le vprašanje časa.« Ta izjava, ki so jo natisnili krajevni časopisi, je razkrila želeteljev plemena Ibo in sprožila plaz drobnjakarskih zdrah in razdraženosti, ki je vzbujala hudo kri. Edina nacionalna stranka NCNC se je naglo skrčila v plemensko politično organizacijo Ibov.

Po Ojikejevi izjavi je pravnik Obafemi Awolowo iz plemena Yoruba sklical njegove poglavarje in jih opozoril na grozečo nevarnost. Od tega trenutka dalje je zazijala v politični podlagi Azikiwejeve NCNC razpoka. Awolowo in njegova skupina Yorubov se je odcepila in ustanovila stranko Action Group (AG) ter sklenila pretresti samozavestno ibovsko vodstvo NCNC prav do jedra. Nacionalistično razpoloženje je pri pričl upadlo in mlini kampanje za neodvisnost so se jeli vrteti veliko bolj počasi. Odtlej se je strankarska politika med plemenskimi skupnostmi vse bolj razvijala v sredstvo za medsebojna pogajanja, iz katerih so vznikala kalejdoskopsko razdrobljena zavezništva z izrazito kratko sapo.

Ojikejevi nasprotniki so izrabili njegovo izjavo kot sredstvo, s katerim naj bi podminirali moč NCNC. Dr. Azikiwe, ki sam ni nikoli obračal plašča po plemenskih vetrovih, pa ni storil nič trdnega, kar bi bodisi popravilo napačne navedbe iz govora njegovega pomočnika Ojikeja bodisi ie-tega odstranilo iz vodstva stranke in tako pričalo o nacionalni trdnosti stranke same. Tako je nigerijsko politično življenje zapluto v zelo negotove vode.

Nigerijski severnjaki, ki so povečini pripadniki plemena Hausa in ki do konca 1955 niso imeli nobenega univerzitetno izobraženega rojaka, so spričo divjih napadov na dr. Azikiweja po pravici sklepali, da bi združena in neodvisna Nigerija utegnila ovirati ali povsem zavreti napredek njihove skupnosti. Zato so se uprli zamisli o neodvisni državi, ki bi imela močan center. Razglasili so celo, da niso pripravljeni za neodvisnost, ker nimajo v svoji pokrajini nobene osebnosti, ki bi bila zmožna učinkovito voditi upravni aparat.

Tri rodovne skupnosti — Ibo, Hausa in Yoruba — se tako niso mogle sporazumeti med seboj. Zato so Britanci razdelili deželo v tri avtonomne pokrajine. Sleherna med njimi je imela lastno skupščino, v glavnem mestu pa je obstajala zvezna skupščina. Toda pri tem so Britanci hkrati odcepili nekatera okrožja, kjer so prebivali Yorube in jih priključili Severni pokrajini. Tako se je Sever razširil na račun Juga, zlasti na račun Yorub.

KEJAWA ASSAF

Prihodnjič:
Nigerija – enota ali mozaik?

Zgodba o ukradeni raketi ali psihoza „vohuni so med nami"

Bonn trdi, da deluje v ZR Nemčiji 6000 vohunov

POSEBEN DOPIS ZA »DELO«

BONN, novembra. ZR Nemčija se je začela razoroževati — čeprav zaenkrat nezakonito in nekoliko proti svoji volji, vendar pa nemara ne povsem brez preračunljivosti. Njeno razoroževanje se tudi časovno ujema z gonjo proti vohunom, ki se jim je posrečilo, kot pravijo nekateri, odkriti skoraj vse državne, politične, strateške in vojaške skrivnosti ZR Nemčije. »Vohuni so med nami«, je krilatica, ki jo te dni v Nemčiji spet in spet ponavljajo.

Nezaželeno razoroževanje se je začelo s tem, da je skrivnostno izginila 3 metre dolga in 75 kg težka teledirigirana raketa »Sidewinder«, in sicer skozi luknjo v zidu, ki obdaja letalsko oporišče Neuburg v Bavarski. Lov na vohune se je sočasno nadaljeval z nenadno aretacijo 45-letnega veletrgovca Heinza Porsta iz Neuernberga. Raketo so menda ukradli vohuni in Porst je dozdevno vohun.

Čeprav rakete z dragoceno glavo, ki sama poišče cilj, niso našli v garaži bavarskega multimilijonarja, pa so nekateri dogodka vseeno povezali ne le časovno, temveč tudi vzročno. Predvsem so to storili, ker so hoteli povedati, če že niso mogli dokazati, da je ZR Nemčija pravi raj za tuje agente in obveščevalce. Tudi neki časnikar mi je zatrjeval, da je »v Bonnu vohunom delo zelo olajšano«.

Raketo »Sidewinder« so ukradli na doslej nepojasnjen način iz skladišča, ki ga stražijo oboroženi vojaki in civilni stražarji. Rop so prav kakor usodo lastnika največjega trgovinskega omrežja za prodajo fotoaparatov v ZR Nemčiji vsekakor pripisali vohunstvu. Trgovec je menda leta in leta imel stike z Vzhodom, kamor je, kot domnevajo, izginila tudi raketa. Predvsem je mišljen tudi nemški Vzhod.

Trgovca obtožujejo zločina, ki ga ustrezni paragraf zahodnonemškega kazenskega zakonika opisuje kot »izdajalsko vohunstvo«. Ni pa izključeno — vsaj kot meni zvezni javni tožilec — da bodo obtožbo proti njemu še »razširili« in mu pripisali »popolno veleizdajo«. Trgovec naj bi bil delal za ministrstvo državne varnosti v vzhodnem Berlinu. Čemu naj bi bil to počel, vsaj zaenkrat nikomur ni docela jasno. Iz gmotnih koristi verjetno ne, saj bi večkratnemu milijonarju le težko mogel kdo dati še več, kot že ima. Iz trgovskih koristi verjetno tudi ne: vzhodni trg je tudi sicer odprt za zahodne kupce. Ostanejo torej moralni, politični in — kakor jih tukaj stopnjujejo »ideološki« motivi. Vendar pa se Porst ni nikoli kdove kako zanimal za politiko, vsaj ne javno, kot poudarjajo.

Sumljivejši je po tukajšnjih merilih Porstov nameščenec, ki so ga prijeli nekaj dni prej kot njegovega šefa. Mati tega nameščenca živi »na Vzhodu« in sin jo je občasno obiskoval. Ta nadrobnost je navedla nekatere »izvedence« za te reči, da so »skupino Porst« povezali z nekaterimi prej odkritimi »sovjetskimi vohuni« (tudi nekateri izmed njih so imeli svojce »na Vzhodu«). In če napravimo še korak dalje: vsi so nemara imeli »istega šefa«.

Ta šef pa naj bi ne bil nihče drug kot nekdanji podpolkovnik, ki je, kot trdijo, pobegnil na Zahod in »raztrgal« lastno mrežo v ZR Nemčiji. Vsekakor je beg prišel prav kot vzrok, opravičilo in znamenje za začetek celotne protivohunske gonje in psihoze, in sicer ne brez nekaterih političnih elementov in ne slučajno prav v času, ko so se tudi nekateri bonski politiki poskušali »približati« Vzhodu.

Vzkliki »vohuni so med nami« spominjajo nekatere na plakate, ki so jih bili lepili po Nemčiji pred kakimi petindvajsetimi leti. Na njih je pisalo: »Pozor — sovražnik posluša!« Vsekakor je ZR Nemčija glede tega v posebnem položaju — geografskem in političnem. Protiobveščevalna služba trdi, da je v državi nenehno kakih 6000 vzhodnih agentov. Samo lani so jih bili obsodili 113.

Res je, da se v ZR Nemčiji zaenkrat bojujejo proti vohunom samo za to delo pristojni organi. Urad za varstvo ustave redno vsaj vsaki dve leti preveri vse uslužbence ministrstev, vojaška protiobveščevalna služba pa oficirje Bundeswehra. Zdaj pa se nekaterim zdi, kakor da bi hoteli odgovorni opozoriti tudi širše sloje prebivalstva, naj skrbneje pazijo, kaj govorijo in počenjajo drugi ljudje.

ŽELJKO BRIHTA

V ZDA delajo bilanco oktobrske revolucije

Komentatorji soglašajo, da je bila oktobrska revolucija v Rusiji največji politični dogodek stoletja, ki je sprožil usodne procese

POSEBEN DOPIS ZA »DELO«

WASHINGTON, novembra. Petdeseta obletnica Oktobra je zbudila osuptljiv odmev v tukajšnjem dnevnem in periodičnem tisku. Prostor in pozornost, ki so ju posvetili Oktobru in njegovim posledicam, že sama ob sebi jasno kažeta, da imajo ZDA dandanes Sovjetsko zvezo za edino sebi primerno tekmico na svetu, za edino, s katero se jim sploh splača resno ukvarjati.

Sedanje ameriške ocene izvirajo od izrecno formulirane ugotovitve, da je bila oktobrska revolucija v Rusiji iz treh poglavitnih razlogov največji politični dogodek stoletja. Prvič, Oktober je zbudil velikanski odmev in povzročil »vsesplošno verižno reakcijo, povezano s pojmom komunizem«.

Drugič, Sovjetska zveza je v pičlih nekaj desetletjih docela spremenila razmerje sil na svetu, postala je super sila, se pravi dovolj močna, da uniči slehernega posameznega nasprotnika in sleherno mogočo kombinacijo takšnih nasprotnikov.

Tretjič, Oktober je povzročil izredno temeljite in hitre spremembe v enem izmed velikih narodov sveta, tako da o strmoglavljenju sovjetske oblasti od znotraj ne more biti nikakršnih praznih upov.

Kaj je bistveno za prihodnost

Menijo, da je za nadaljnji razvoj zgodovine kot tudi za ameriško strategijo bistveno tole: Sovjetska zveza se zdaj načrtno preobraža in išče najučinkovitejše motode in načine, da bi dosegla cilje, ki so zgodovinsko vezani na kapitalistični način proizvodnje in na tem sloneči družbeni red.

Zato v Sovjetski zvezi revidirajo leninizem, ne pa tudi marksizma, kajti Marx ni nikoli sanjal — kot je sanjal Lenin — o konfrontaciji »kontrarevolucionarnega imperialističnega Zahoda in revolucionarnega nacionalističnega Vzhoda« (Rusija, Kitajska, Indija).

S tem je Sovjetska zveza opustila ali izgubila vlogo svetovnega revolucionarnega središča, kitajski komunizem pa je postal docela azijski pojav. Sovjetsko-kitajski spor je trčenje dveh nacionalizmov, ob katerem ni izključena tudi možnost oboroženega spopada.

Tako Sovjetska zveza kot Kitajska sta se pri izvajanju svoje mednarodne politike odrekli pojmovanju, da lahko marksizem-leninizem pomiri in poveže hotenja in koristi razvitih in nerazvitih držav. Spričo dezintegracije monolitnega svetovnega komunističnega gibanja in verovanja se je Sovjetska zveza znašla sredi med Zahodom in Vzhodom v vlogi posredovalke med ZDA in Kitajsko. Spričo tega se mora danes Sovjetska zveza ukvarjati s številnimi vprašanji, ki enako begajo in spravljajo v dvome zahodne, se pravi ameriške politične strategе.

Predvsem je tu velikanska razdiralna moč sodobnega orožja in sočasno neogibna zahteva po ravnotežju v nepretrgani oboroževalni tekmi. Tu so tudi prizadevanja LR Kitajske, da bi postala tretja svetovna super sila. In naposled so tu še nevšečnosti in težave v boju za vpliv nad »tretjim svetom«. Pa še nekaj je — namreč možnost širjenja, možnost, ki je nastala s prodiranjem v vesolje. Temu širjenju dandanašnji še ni videti meja niti ovir. Sovjetska zveza prerašča v super razvito državo, ki jo ločujejo čedalje večji razločki od drugih razvitih držav, čedalje manjši pa od druge super razvite sile.

Glavni povzetki

Na podlagi tega so nastali tile temeljni sklepi:

Po petdesetih letih in navzlic še zmerom močnim pojmovanjem v Sovjetski zvezi ni več nepremagljivih ovir za miroljubne in plodne stike z njo.

Neposreden spopad med Vzhodom in Zahodom strateško ni več neogiben. Zdaj je večja nevarnost, da bi se spopad vnel zaradi taktičnih napak ali zaradi nenadzorovane verižne reakcije v pehanju za vpliv v nerazvitem svetu ali v atomski oboroževalni tekmi kot pa v neposrednem nasprotovanju.

Tukaj pogostokrat omenjajo, da že od oktobra leta 1962 (kubanska kriza) prevladuje tako v Moskvi kot v Washingtonu spoznanje, da so meje, ki jih ne ena ne druga država ne smeta prekoračiti, če nočeta povzročiti atomske katastrofe. To nenapisano pravilo se od takrat, kot pravijo, čedalje bolj uveljavlja in se uresničuje na mnogih tako geografskih kot političnih toriščih.

Sprva je bilo to mogoče imenovati z besedami molčeči negativni sporazum, pogodba o neukrepanju. Nedavno so v Washingtonu z visokega položaja dali vedeti časnikarjem, da Združenim državam ni do tega, da bi Sovjetska zveza izgubljala zaveznike in nasprotno. Navzlic nenehnemu in izrazitemu rivalstvu v »tretjem svetu« pa resnejših sporov ne rešujejo več z enostranskimi odločitvami ene izmed super sil, še zlasti ne tako, da bi bile te odločitve neposredno naperjene zoper življenjske koristi druge. Laviranje v sedanjem konfliktu na Srednjem vzhodu daje dovolj dokazov za to: predvsem je od vsega začetka razumljivo, da konflikt ne bo prerasel v oboroženo posredovanje nobene izmed super sil, zato so se v tej zvezi sporazumeli tudi o omejenem pošiljanju orožja na to področje oziroma o medsebojnem obveščanju o okoliščinah in vrsti poslanega orožja. Še očitnejši dokaz je morda vietnamska vojna, kjer so spričo navzočnosti kitajskega faktorja enako ogroženi strateški interesi tako Sovjetske zveze kot ZDA.

Sporazumevanje med velesilama

To hotenje po sporazumevanju je zadobilo konkretno obliko z vrsto sporazumov, ki so sledili prvemu — med Kennedyjem in Hruščovom — o delni prepovedi atomskih poskusov. V prizadevanjih za sporazum o prepovedi širjenja atomskega orožja je ZDA pogodba s Sovjetsko zvezo očitno važnejša kot ambicije ZR Nemčije, podobno kot je Sovjetska zveza svojčas ukrepala glede kitajskih ambicij.

Super sili sta med seboj že zelo resno in daljnosežno načeli tudi razorožitveni problem, čeprav v docela specifični obliki, na svoji »najvišji« ravni. Kako bi sicer mogli razlagati nedavno izjavo državnega sekretarja Ruska, da ni važno, katere vrste orožja imamo zdaj, in ki jih imajo vsi, temveč je pomembno tisto, kar bodo ZDA in Sovjetska zveza imele čez petindvajset let in za kar je zlasti treba najti rešitev? Ali pa javno zavzemanje obrambnega ministra McNamare za to, da bi ZDA dobile omejeni protiraketni sistem kot varstvo proti LR Kitajski, ne pa tudi kot obrambo proti Sovjetski zvezi?

Naposled so že sklenili tudi prve splošne formalne sporazume o miroljubni uporabi vesolja. Sporazumi omogočajo skupno sovjetsko-ameriško delovanje. Ugledni washingtonski komentatorji že dokazujejo, da bo tekma v vesolju segla samo do Lune, da bo ta satelit zadnji cilj, s katerim naj bi ena izmed super sil potrdila svojo veljavo, da pa se bodo pozneje vsekakor morali ogniti nepotrebnim velikanskim stroškom sočasnega naprezanja. S tem bi se, kot menijo komentatorji, odprle tako v vesolju kot na zemlji neslutene možnosti za neslutene uspehe.

ZVONIMIR KRISTL

Največji narodni dohodek ima – Kuvajt

NEW YORK. Kot je razvidno iz statističnih podatkov OZN, ima Kuvajt večji narodni dohodek na prebivalca kot ZDA. Podatki, ki so jih objavili v mesečnem statističnem biltenu OZN, kažejo, da je bil narodni dohodek na prebivalca v Kuvajtu leta 1965 3184 dolarjev, v ZDA pa 2893 dolarjev.

Na tretjem mestu za Kuvajtom in ZDA je glede narodnega dohodka na prebivalca Švica s 1928 dolarji, sledijo pa Island s 1870 dolarji, Kanada s 1825, Nova Zelandija s 1706, Danska s 1652 in Avstralija s 1620 dolarji na prebivalca.

Najmanjši narodni dohodek ima afriška republika Malavi, le 38 dolarjev na prebivalca.

Velik naftovod v Sibiriji

MOSKVA. V prvih dneh novembra, ob jubilejni proslavi oktobrske revolucije, bo stekla nafta po največjem sibirskem naftovodu, ki povezuje bogata ležišča »črnega zlata« v zahodni Sibiriji z velikim predelovalnim središčem v Omsku. Naftovod je dolg kakih 1000 km, polagali pa so ga 22 mesecev. Vsako leto bo steklo po njem 10 milijonov ton nafte.

Zdaj pa so začeli polagati še tretji naftovod, s čimer bo sklenjen naftovodni krog v zahodni Sibiriji, dolg nekaj tisoč kilometrov.

OGLAŠUJTE V DNEVNIKU DELO

NOVO OBVEZNO NOVO

TAHOGRAF

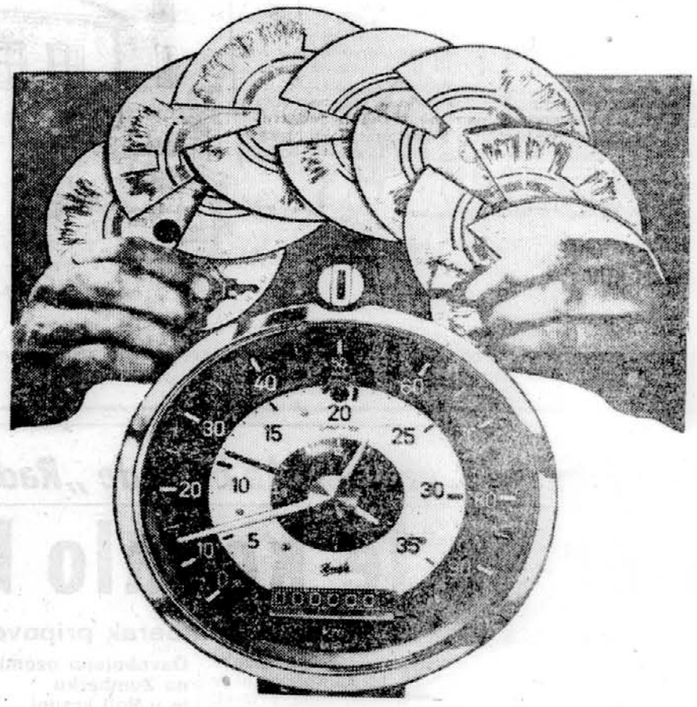

TAHOGRAF Kienzle TAHOGRAF

(ZNANA SVETOVNA ZNAMKA - VILLINGEN ZR NEMČIJA)

V PRODAJI ZA DINARJE

AUTOTEHNA

Martićeva 10 – telefoni: 410-109, 413-496

1-dnevni tahograf: 1.090 Ndin
7-dnevni tahograf: 1.190 Ndin

AUTOTEHNA predstavništva v Jugoslaviji:

Beograd	tel. 661-224, 661-664	Osijek	tel. 58-46
Dubrovnik	tel. 64-77	Sarajevo	tel. 36-212
Ljubljana	tel. 313-913	Skopje	tel. 31-551, 34-508
Opatija	tel. 71-666	Split	tel. 42-976

ZAHTEVAJTE NAŠE PONUDBE!

VLOŽENA SREDSTVA ZA TAHOGRAF SE RENTIRAJO V NEKAJ MESECIH!

TAHOGRAF

kontrolira: vozilo, voznika

registrira: hitrost, čas vožnje, prevožene kilometre

JAMČI: ZANESLJIVO VOŽNJO, KER KONTROLIRA BREZHIBNOST VOZILA.

Novice

LJUBLJANA: **nastopi APZ** — Akademski pevski zbor »Tone Tomšič« je v ponedeljek pel na proslavi ob 50-letnici oktobrske revolucije, ki jo je organizirala krajevna skupnost na Prulah v Ljubljani. V soboto, 4. novembra pa bo imel v počastitev 50. obletnice oktobrske revolucije celovečerni koncert v Kranju.

LJUBLJANA: **pisateljica Ela Peroci v tujih jezikih** — Lepemu številu del Ele Peroci, ki so že izšle v več evropskih jezikih, sta se v zadnjem času pridružili še dve izdaji. Na Poljskem je pri založbi »Nasza Ksiegarnia« v Varšavi izšla v prevodu Marie Krukowske in z ilustracijami Marie Mackiewicz knjiga »Za lahko noč« (Bajki na dobranoc). Skoraj istočasno je pri založbi Vilnius v Litvi izšla v prevodu S. Sabonis in z orginalnimi ilustracijami Marlenke Stupica poznana pravljica Ele Peroci »Moj dežnik je lahko balon« (Mano sketis kaip balionas).

KOPER: **gostovanje dubrovniškega mestnega orkestra** — Sinoči je v Kopru gostoval mestni simfonični orkester iz Dubrovnika. Koncert pod vodstvom Antona Nanuta je bil v zgornji dvorani muzeja. Kot solist je nastopil violinist Albert Kocsis iz Budimpešte.

PIRAN: **Rimsko gledališče v gosteh** — Med svojo turnejo po Jugoslaviji bo Rimsko gledališče v soboto, 4. novembra, gostovalo v Piranu. Predstavilo se bo s komedijo neznanega avtorja »La Venezianа«.

NOVO MESTO: **estetska rešitev hodnika Študijske knjižnice Mirana Jarca** — S številnimi diapozitivi, ki so jih vstavili v okenske vitrine in ki predstavljajo pomembna dela naše kulture v besedi, je Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu opremila hodnik v novo pridobljeni stavbi. V vitrinah v hodniku je razstavljeno bogato gradivo (rokopisi, posebno redki tiski), ki ga hrani ta novomeška ustanova. Vodstvo knjižnice meni, da bi v prihodnje poskrbeli za lično Kozinovo sobo, kjer bo vsem na vpogled gradivo o tem novomeškem skladatelju.

NOVO MESTO: **dve novi knjižnici** — Za zaključek občinskega praznika novomeške občine so pred dnevi odprli še dve novi knjižnici, in sicer v Šmihelu in Birčni vasi. S tem se je krog knjižnic v občini še bolj razširil. Za to gre velika zasluga študijski knjižnici v Novem mestu, ki skrbi za sistematični razvoj knjižničarstva na Dolenjskem. Poleg tega pa se čuti tudi čedalje večja podpora občinske skupščine in krajevnih skupnosti.

NOVO MESTO: **pionirji so razstavili gradivo o NOB** — V spodnjih prostorih Dolenjskega muzeja so odprli razstavo gradiva, ki so ga zbrali pionirji z osnovnih šol novomeške občine. Razstavljeno gradivo sta pregledala predsednik občinske zveze prijateljev mladine Tone Grašič ter ravnatelj Dolenjskega muzeja Janko Jarc. Ugotovila sta, da so prizadevni učenci zbrali marsikatero pričevanje, ki utegne koristiti preučevanju medvojnega obdobja. Otvoritve razstave se je udeležil tudi Franc Krese, ravnatelj muzeja NOB iz Ljubljane.

KOSTANJEVICA NA KRKI: **prireditve Dolenjskega kulturnega festivala se bližajo koncu** — Pretekli teden je bil v Kostanjevici na Krki v Lamutovem likovnem salonu umetniški večer, na katerem so se predstavili slikar Miha Maleš, pisatelj Edvard Kocbek, pianist Dekleva in komponist Primož Ramovš. S tem večerom so se prireditve, ki jih organizirata Dolenjski kulturni festival ter Gorjupova galerija, približale koncu. Napovedana je še razstava del slikarja Jožeta Tisnikarja iz Slovenj Gradca. Ta bo predvidoma v sredini novembra.

BEOGRAD: **šest knjig esejev** — Založba »Kultura«, ki tudi sicer posveča veliko pozornost esejistiki, je pred kratkim izdala šest takih knjig. Zastopanih je šest svetovno znanih avtorjev, in sicer Fredrich Schiller (O lepem), Francis Bacon, Unamuno (O tragičnem občutju življenja), André Gide (Meje umetnosti), Montaigne in Karel Čapek.

BEOGRAD: **knjiga Kristine Brenkove — Založba »Mlado pokolenje«** je izdala knjigo mladinske proze dr. Kristi ne Brenkove, ki sta jo prevedli Jovanka Hrvaćanin in Desanka Maksimović. Gre za knjigo o dečku Andreju, ki vedno sprašuje mamico in ki bi rad še mlad vedel vse

BEOGRAD: **obisk mehiškega umetnika-revolucionarja** — Na povabilo zvezne komisije za kulturne stike s tujino pride 8. novembra v Beograd veliki mehiški umetnik in revolucionar David Alfaro Siqueiros, znan kot najboljši izdelovalec fresk v Mehiki. K nam bo prišel iz Moskve, kjer se bo udeležil slovesnosti ob 50. obletnici oktobrske revolucije. V Beogradu bo ostal tri dni. Predaval bo o svojih delih in prikazal filme o svojih velikih stenskih kompozicijah, po katerih je zaslovel po svetu.

NOVI SAD: **Brankova nagrada** — Letošnjo »Brankovo nagrado« za poezijo so podelili mlademu zagrebškemu pesniku Titu Bilopavloviću za zbirko pesmi »Pijesku već oplakanom«, ki jo je nedavno izdala Matica Srbska v Novem Sadu. Nagrado 2.000 Ndin, ki jo vojvodinska sekcija Združenja književnikov Srbije podeli vsako leto za najboljšo prvo pesniško zbirko, izšlo na srbohrvaškem jezikovnem področju, bodo letošnjemu nagrajencu izročili jutri na gimnaziji v Sremskih Karlovcih. Tit Bilopavlović v zadnjem času veliko objavlja v več jugoslovanskih revijah.

HERCEGNOVI: **pogreb violinista Stevana Prnjata** — V sredo so v Hercegnovem pokopali uglednega jugoslovanskega violinista in glasbenega pedagoga Stevana Prnjata, rojaka iz Hercegnovega. Pokojni Prnjat je od leta 1930, ko je diplomiral na konservatoriju na Dunaju, do začetka tega leta živel in deloval v Parizu. Prirejal je koncerte v vseh največjih evropskih glasbenih središčih. Med vojno je bil aktiven član francoskega odporniškega gibanja; več kot dve leti pa je preživel v nemških taboriščih.

SARAJEVO: **dvojna številka »Odjeka« posvečena oktobrski revoluciji** — Izšla je dvojna številka »Odjeka« s številnimi prispevki na temo oktobrske revolucije, ki so posvečeni filozofiji, gledališču (dr. Bratko Kreft), stilistiki in še posebej pesništvu.

PRIŠTINA: **ob petstoletnici Skenderbega.** — Pred kratkim je bilo odločeno, da bo centralna proslava ljudskega junaka Dždrža Kastriotića Skenderbega, ki se je pred poltisočletjem in prej s takim uspehom »poprijemal s Turki, maja prihodnjega leta v Prištini. Še letos izda založba »Rilindja« v prevodu latinski napisano delo (pred 450. leti) »Zgodovina življenja in dela Skenderbega« albanskega zgodovinarja Martina Barlettija in knjigo Alije Hasovre »Skenderbegovi sobojevniki«. Prav tako je v tisku knjiga »Zgodovina Albanije« treh sovjetskih avtorjev. Ob istem času bo v Bitoli odkrita spominska plošča na hiši v kateri je bil leta 1908 na kongresu sprejet odlok o enotni albanski pisavi.

PRIŠTINA: **»Perparimi« v srbohrvaščini** — Revija »Perparimi« (Napredek), ki je posvečena znanosti in kulturi in izhaja v albanščini, je izdala posebno številko v srbohrvaščini, ki obsega izbrane razprave in študije splošnega pomena s tematiko s šiptarskega področja.

SKOPJE: **študija o delu zografov Mihajla in Evtihija** — Pred konec 13. in v začetku 14. stoletja sta bila cerkvena slikarja Mihajlo in Evtihij sila dejavna na prostranem področju od Svete gore (Atos) do Soluna, Makedonije in celo do Raške. Veliko zaslug za ugotavljanje njunega delovanja ima Petar Miljković-Pepek, ki je pred kratkim v Skopju (Zavod za varstvo spomenikov kulture v Makedoniji) izdal svojo doktorsko disertacijo, posvečeno tema dvema izjemnima umetnikoma.

SOFIJA: **drugi zvezek Zgodovine bolgarske književnosti** — Književni inštitut Bolgarske akademije znanosti se je pred leti odločil izdati obsežno Zgodovino bolgarske književnosti v štirih zvezkih. Kot glavni uredniki so omenjeni Stajko Božkov, Petr Dinekov, Pantelej Zarev in Georgi Canev. Prva knjiga na 454. straneh govori o starobolgarski književnosti (razen Dinekova obdelala še Velčo Ilčev in Emil Georgiev). Izšla je 1963. leta. Letos je izšel drugi zvezek na 659. straneh večjega formata (z letnico 1966), ki govori o preporodni književnosti, se pravi do osvoboditve Bolgarije 1878. leta. Pri tem delu je razen Božkova in Dinekova sodeloval še Georgi Dimov. Dejansko ni iz ničesar moči sklepati, kdo je napisal katero poglavje. Na koncu knjige je vsa poglavitna literatura za določeno obdobje.

LONDON: **dobrodelni koncert Y. Menuhina** — Prejšnji petek je violinist Yehudi Menuhin izvedel Bachovo Partito in Beethovnovo Kreutzerjevo sonato ob spremljavi svoje sestre Hepzibah Menuhin. Vmes je John Gielgud recitiral izbrane pesmi. Dobiček je Menuhin namenil skladu za pomoč palestinskim beguncem.

FIRENCE: **priznanje mlademu slovenskemu violinistu** — V svetovnoznanem komornem ansamblu dvajsetih izbranih muzikov, ki igrajo brez dirigenta, »Michelangelo« igra v tej sezoni tudi mladi slovenski violinist Marijan Karuza. Karuza je v preteklem akademskem letu diplomiral z odličnim uspehom na Akademiji za glasbo v razredu doc. Roka Klopčiča.

PO PREDSTAVI LJUBLJANSKEGA »KNEZA IGORJA« V BERGAMU — Ljubljanska Opera se je vrnila z uspešnega gostovanja v italijanskem Bergamu, kjer je dvakrat izvedla opero »Knez Igor« Aleksandra Borodina. Na sliki: predstavniki mesta Bergamo z ljubljanskimi gosti.

Leon Pfeifer – 60-letnik

Profesor Leon Pfeifer — šestdesetletnik! Vsem, ki z njim dnevno sodelujemo in opazujemo neizčrpno energijo predstojnika godalnega oddelka in predsednika upravnega odbora Akademije za glasbo, se zdi skoraj neverjetno. In vendar proslavljamo prav danes njegovo šestdesetletnico.

Diploma na Konservatoriju v Ljubljani (prof. Jan Šlais), izpopolnjevanje na mojstrski šoli Konservatorija v Pragi pri prof. Jaroslavu Kocianu, po povratku v domovino vodstvo in koncerti z Ljubljanskim godalnim kvartetom in profesura na Konservatoriju, pozneje docentura in redna profesura na Akademiji za glasbo — to so najbolj skopi podatki o dosedanji poti. prof. Pfeiferja. Žal ti ne morejo povedati ničesar o velikem idealizmu in trmoglavi vztrajnosti, ki je bila potrebna v tedanjih pa tudi današnjih časih za tako uspešno in plodno delo na tistih dveh glasbenih področjih, ki prinašata najmanj trenutnega priznanja — komorni glasbi in pedagogiki.

Šolanje violinista od prvega škripanja pa do diplome na Akademiji traja v najugodnejših pogojih dvanajst let, in če pomislimo, da nas je večina Pfeiferjevih študentov pri njem študirala že pred prihodom na Akademijo in tako prebila večino teh let v njegovem razredu, nam postane jasno, kako velik — tako po kvaliteti kot po kvantiteti — je njegov pedagoški opus. Kajti: danes se vsem nam, kolegom in učencem iz Slovenije, z iskrenimi čestitkami, hvaležnostjo in najboljšimi željami pridružujejo še mnogi drugi Pfeiferjevi diplomanti: Igor Ozim, profesor na Visoki šoli za glasbo v Kölnu, Sabina Skalar v New Yorku, Vlado Marković, drugi koncertni mojster Bamberških simfonikov, docent Gino Sagrestano v Sarajevu, Olga Skalar na Dunaju, Zlatko Kobenzl, direktor Mestnega orkestra v Dubrovniku, Vladka Dimitrova, koncertni mojster skopske Filharmonije, Marjetica Korošec v Bruslju in še mnogi, mnogi drugi.

Dandanes, ko je soba številka osem na naši Akademiji za glasbo že dolgo časa Meka ambicioznih violinistov iz vse Jugoslavije, naj zaželimo prof. Leonu Pfeiferju samo mnogo zdravja in osebne sreče in pa — ob vseh številnih obveznostih — morda le toliko prostega časa, da bo utegnil spoznanja svoje pedagoške prakse fiksirati, tako da njegova zbirka pedagoških skladbic za mlade učence ne bo ostala osamljena.

ROK KLOPČIČ

PROF. LEON PFEIFER

Ponoven uspeh s „Knezom Igorjem“

Po vrnitvi ljubljanske Opere z gostovanja v Bergamu

Ljubljanska Opera je gostovala 27. in 29. oktobra 1967 v Bergamu. Veliko gledališče »G. Donizetti«, ki premore 1900 sedežev, je bilo že več dni pred vsako predstavo popolnoma razprodano, kar kaže na veliko zanimanje za Borodinovega »Kneza Igorja« v izvedbi ljubljanske Opere z baletom, delo, ki doslej še ni bilo na sporedu v Bergamu.

Ljubljanska Opera je gostovala tokrat v Italiji že tretjič s »Knezom Igorjem«, po besedah ravnatelja Demetrija Žebreta, ki je pri obeh predstavah tudi dirigiral, pa presegajo uspehi sedanjega gostovanja vse prejšnje.

Enako zavzeto, kakor je sprejelo gostovanje bergamsko občinstvo, ki je nagradilo naše umetnike z dolgotrajnimi aplavzi, je ocenila obe predstavi tudi tamkajšnja oficialna kritika.

Kritik V. S. piše v časopisu »Giornale di Bergamo« pod debelim naslovom »Spektakularni Igor v gledališču Donizetti« in v poudarjenem podnaslovu »Živahnost in pestrost scene in baleta, pomembno vodstvo, številni aplavzi s strani občinstva, razprodano gledališče« med drugim tudi naslednje: »Samo tako vigran umetniški ansambel kakor je ljubljanski, lahko avtentično posreduje Borodinovega »Kneza Igorja«. Predstava ljubljanskih umetnikov je bila dognana in prepričljiva, polna realističnih in eksotičnih elementov. Tu je omeniti predvsem velik delež zbora in plesov, ki so jih bogatile pestre igre barv. Vse te komponente so imele pravi odmev v studioznem, skupnem izvajanju celotnega ansambla, pri čemer je treba poudariti, da je bila izbira »Kneza Igorja« v izvedbi jugoslovanskega ansambla, ki je bil hkrati živ posredovalec te opere, nadvse hvaležna.«

Kritik posebej omeni odlično izvajanje Edvarda Sršena, ki je nastopil v vlogi »Kneza Igorja«, karakterno prednašanje Ladka Korošca in Slavka Struklja ter izrazito interpretacijo Danila Merlaka in Friderika Lupše. Obenem z zborom, ki ga je, kakor piše kritik, odlično pripravil zborovodja Jože Hanc, in ko pohvali stilizirano režijo režiserja Hinka Leskovška, pa pohvali kritik tudi plesalce, ki da so bili edinstveni in dinamični interpreti fantastičnih polovskih plesov. Po mnenju kritika pa velja dati veliko priznanje koordinaciji celotnega glasbenega aparata, ki ga je vodil Demetrij Žebre kot dirigent, končuje pa z ugotovitvijo, da je predstava nadvse uspela, pri čemer občinstvo, ki je popolnoma zasedlo veliko dvorano, ni varčevalo s toplimi in dolgo trajajočimi aplavzi.

Z enakimi superlativi kakor kritik v časopisu »Giornale di Bergamo« pohvali gostovanje naših umetnikov tudi kritik Marcello Ballini v časopisu »L'Eco di Bergamo«. Pod naslovom »Predstava na visoki umetniški ravni gledališča iz Ljubljane in debelim podnaslovom, kjer daje priznanje predvsem sceni z bleščečimi polovskimi plesi, piše med drugim: »Edinstvena predstava ljubljanskih gostov sloni predvsem na izenačenosti vseh sodelujočih. Vsi glasovi so bili adekvatni karakterju vloge, ki so jo predstavljali. Vsem nastopajočim je bil v oporo precizni orkester, ki ga je s sigurno roko vodil dirigent Demetrij Žebre.«

Kritik omeni še tehtno vlogo zbora in njegovega zborovodje Jožeta Hanca ter protagoniste — pevce Edvarda Sršena, Vando Gerlović, Rajka Koritnika, Danila Merlaka in Friderika Lupšo, ki da so bili vsi izvrstni. Kritik ugotavlja, da je treba izreči vso pohvalo odlični izvedbi nasploh, predvsem pa homogenosti celotnega ansambla, kar je celotno predstavo pravilno in lepo izenačilo.

Kritik konča svoja ugotavljanja z besedami, da je predstava uspela od vsega začetka — uverture pa do najbolj znanih strani partiture, ko je občinstvo nagrajevalo izvajalce na odprti sceni in po vsakem dejanju, ter daje na koncu priznanje tudi izrednim dosežkom baletnega zbora, kjer so se posebej odlikovali plesalci Vida Volpi, Lidija Sotlar in Metod Jeras.

M. St.

Narodni muzej

Jutri — Dunaj se predstavi

»Z razstavo ‚Dunaj — mesto dela, mesto umetnosti' bi dunajska mestna uprava rada podala kar najresničnejšo podobo Dunaja... Razstava naj obiskovalcu pokaže, da se Dunajčani ne zadovoljujejo samo s tem, da bi se sklicevali na pomembne kulturne dosežke Dunaja v preteklosti in sanjarili o včerajšnjem dnevu, temveč da si prizadevajo s trdim delom izkazati se vredne bleščeče zgodovine svojih prednikov.« Tako predstavljajo organizatorji razstave, tiskovni in informacijski oddelek dunajskega magistrata, razstavo, ki jo bodo jutri popoldne ob petih (in ne danes kot smo pomotoma že objavili) v prisotnosti dunajskega podžupana Felixa Slavika odprli v ljubljanskem Narodnem muzeju. Na sliki: vitrina z vrhunskimi izdelki dunajske umetne in uporabne obrti (porcelan: Augarten, steklo: J. & L. Lobmeyr, pribor: Ranshofen-Berndorf) Foto: S. Busić

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE IMA V MESECU NOVEMBRU

VELIKO RAZPRODAJO KNJIG

RAZPRODAJA zajema vse knjižne izdaje Državne založbe Slovenije, razen najnovejših letošnjih izdaj, učbenikov in slikanic.

RAZPRODAJA predstavlja za ljubitelje knjig edinstveno priložnost:

Za vse knjige 50% popusta

RAZPRODAJA bo v vseh knjigarnah Slovenije.

V KNJIGARNAH DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE v Ljubljani (Mestni trg 27, Čopova 3, Šubičeva 1 a, Titova c. 25, Titova c. 71, Celovška 156 — Šiška), Mariboru, Celju, na Jesenicah, Bledu, v Radovljici, Kranju, Škofji Loki, Tržiču, Kamniku, Litiji, Kočevju, Črnomlju, Brežicah, Krškem in Trebnjem

ŠE POSEBNI KOLIČINSKI RABATI!

RAZPRODAJA SE ZAČNE 6. NOVEMBRA IN BO TRAJALA VES MESEC. KNJIŽNICE IN PRAVNE OSEBE LAHKO NABAVIJO KNJIGE TUDI NA ODPRT RAČUN.

V RAZPRODAJI bodo pomembna znanstvena in poljudnoznanstvena dela, svetovni in domači klasiki, zabavna literatura in knjige nekaterih pomembnih zbirk kot n. pr.:

- ZBRANA DELA SLOVENSKIH PESNIKOV IN PISATELJEV
- KULTURA IN ZGODOVINA
- BIOGRAFIJE
- MODERNI ROMAN
- zbirka »VEČNI SOPOTNIKI«
- zbirka TOKOVI ČASA
- zbirka KLASJE
- zbirka KIOSK
- IZBRANA DELA IVA ANDRIĆA
- IZBRANA DELA BRANKA ĆOPIĆA
- IZBRANA DELA IVANA PRIJATELJA I.—IV.
- IZBRANA DELA JANE GREYA
- IZBRANA DELA E. WALLESA
- DETEKTIVSKI ROMANI G. SIMENONA
- LIKOVNE EDICIJE

in mnoga druga zanimiva in pomembna dela.

NE POZABITE: V PONEDELJEK SE ZAČNE VELIKA RAZPRODAJA V VSEH KNJIGARNAH SLOVENIJE

POSEBNA UGODNOST ZA KNJIŽNICE IN USTANOVE!
DOSLEJ NAJVEČJI IZBOR VSEH VRST KNJIG!

MIMI MALENŠEK

SONCE VROČEGA AVGUSTA

77. nadaljevanje

Spet se je ponavljalo nekaj podobnega kot pri tisti zadevi na sodišču: vse se je zdelo v najlepšem redu, vse natanko po predpisih, sklepi so bili pravilno sprejeti, imenovanja potrjena, v nekolikanj zagatnem vzduhu razkošnih pisarn so pogosteje kot sicer plavale v zraku besede »demokratičnost« in »samoupravljanje« in »soglasje«; da, vse je bilo, kot je treba, in vendar morda ni bilo nikogar v podjetju, tja do delavcev v skladišču in snažilk, ki bi ne bil vedel in včasih tudi govoril, da so si vodilni zamenjali stolčke med seboj, tako da so štirje, če o Zorcu ne govorimo, prišli za stopnico više.

Ljudje so torej zapuščali svoje delovne sobe in odhajali v druge, od mahagonijevih pisalnih miz k nekoliko večjim mahagonijevim pisalnim mizam. Edina, ki sta ostala, kjer sta bila, sta bila Dušan in mladi ekonomist. Na Rotarjevo mesto, ki bi ga po vsej pravici moral dobiti Dušan, je prišel nekdo drug, nekdo iz neke tovarne ob severni meji.

— Neki eksperimentator, je rekel Dušan. Z nekakšnimi eksperimenti jim je tam gori v tovarni zapravil dokaj milijonov. Potem so sprevideli, da mu ne morejo zavoljo njegovih lepih oči plačevati tako dragih eksperimentov, in zdaj ga imamo mi tukaj. Kruci!

Udarec je prenesl pravzaprav mirneje, kot bi bilo tri mesece, da, samo tri mesece prej pričakovati. Bržda zato, ker ni prišel čisto nepričakovano. Vleklo se je od zgodnje pomladi tja v poletje. Dušan je bil kot kroničen bolnik, ki se počasi skuša sprijazniti s svojo nadlogo.

Seveda je rekel, da so ga Valentinčič, Rotar in drugi »izigrali«. »Izpodnesli«, da, zdaj je večkrat rabil to besedo. Vsakdo čuti težo in sramoto poraza in ju skuša nekoliko omiliti; Roman Zalar ni bil edini, ki je to počenjal. Izpodnesli so me, je govoril Dušan, in to je bilo zanj manj poniževalno, kot če bi ga bili preprosto izigrali. Kazno je bilo, da je Dušan v podjetju osebnost, »močna postavka«, in da jih je veljalo prebito veliko truda, preden so ga izpodnesli.

— Ali kje? je nekoč vprašala Nada.

No, zdaj Dušan ni bil voljan priznati, da si je četverica razdelila karte, ki jih je sam dve leti vneto mešal, sama sedla k igri in njega pustila čisto ob strani. (Kdo pa je navsezadnje Dušan Prosec? V partizanih je bil proti koncu intendant. Intendant In potem tista afera v njegovem prejšnjem podjetju. Tisti gospodarski kriminal. Stvar pravzaprav nikoli ni bila razčiščena do kraja. Kakor bi govorili o obleki, na kateri je nekaj sumljivih drobnih madežev, ki jih opaziš ali pa tudi ne, kakor bolje kaže).

— Kje? je rekel. Repkali so pred marsikaterimi vrati, in to dolgo repkali. O tem ni vredno govoriti.

A pravzaprav ga je bilo žalostno gledati. Nekaj nekdanjega, samozavestnega, skoraj že samopašnega je izginilo z njegovega obraza. Nekaj mlahavega se je pokazalo na njem, v potezah ob ustih, ki so se razblinile, v poševnih licih, v nenadoma močno razbrazdanem čelu. Nekaj časa je bil podoben človeku na meji med boleznijo in zdravjem; ni bil zares bolan, a tudi ne človek z voljo, ki bi sploh karkoli hotel.

— Ali boš iskal službo drugod? ga je nekoč vprašala Nada.

Bila sta v dnevni sobi, ona pri odprtih vratih na balkon, on je sedel pri mizi, kadil cigareto, gledal v zrak in se igral z vžigalnikom v obliki majhnega samokresa. Počasi je položil vžigalnik na mizo. Ni gledal Nade, temveč vžigalnik, ko je odgovoril:

— Mislil sem tudi na to...

V njegovem glasu je bila vdaja.

Nada ga ni spraševala dalje. Pred petimi leti, pred tremi, morda še pred letom dni bi se Dušan ne bil takole vdal. Takrat bi se ne bil igral z vžigalnikom v obliki samokresa, temveč bi bil govoril o svojem starem partizanskem samokresu in da je škoda, ker... Podobno, kot je pred leti govoril njegov nekdanji šef. In za vse na svetu bi ne bil več ostal v svojem podjetju.

Zdaj je bil kot vrvohodec, ki je toliko let lovil ravnotežje z dolgo palico v roki, da se je že utrudil. Vrv, na kateri je bil, ni bila napeta visoko, nikakor ne; odtod ni imel kam pasti. In bil je je vajen, vajen tudi ne preveč zamotanega manevriranja med vodilnimi. Imel je veliko dela, in pa imel velike odgovornosti. A da je ostal v podjetju, v katerem so Valentinčič, Rotar in drugi prilezli na više, medtem ko so njega mirno pustili ob strani, je skoraj pretresljivo pričalo, da je njegova moč zlomljena.

V mučnih mesecih tiste deževne, posebno deževne pomladi in prav tako deževnega, mrzlega junija, si je prvikrat priznal, da je pravzaprav že zamudil pravi čas, ko bi bil moral priti na vodilno mesto. Njegovo mesto v podjetju se je izkazalo kot stabilnost, na katero je prikovan, ne kot možnost, katero so mu dali; ne odskočna deska ni bilo. Če bi bil zdaj že šef kakšnega oddelka, bi bil zatrdno vedel, da bo šla njegova pot še navzgor. Tako pa je bilo precej gotovo, da bo ostal eden od komercialistov v podjetju, ki ga bodo zmeraj poklicali tja, kjer ga bodo ravno potrebovali. Pol trgovski potnik pol uslužbenec podjetja. Nada je zlahka razumela, da to za moža s stremljenji, kot so bila Dušanova, pomeni življenjski polom.

Nič več ni vprašala, a on sam je rekel:

— Navsezadnje je povsod isto pehanje, isto prerivanje.

— Da, je rekla Nada. In pravzaprav ne živimo slabo.

Roka mu je spet oklenila vžigalnik, ki bi držala resnično strelno orožje. Potrkal je z ročajem po mizi.

V nekaj vrstah

RAVNE

Nadomestne volitve — Občinska skupščina Ravne na Koroškem je razpisala nadomestne volitve v zbor delovne skupnosti skupščine občine v skupini prosveta in kultura v I. volilni enoti. Volitve bodo 11. decembra.

Privolitev — Ravenska občinska skupščina je privolila v sklep skupščine komunalnega zavoda za socialno zavarovanje o dodatnem prispevku za zdravstveno zavarovanje, ki ga plačujejo zavarovanci — člani gospodinjstev, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, in zavarovanci, ki so zraven rednega delovnega časa zaposleni tudi zasebno.

VELENJE

Nezaposleni — V velenjski občini je še več kot 500 nezaposlenih ljudi. Največ med njimi je žensk. Zanimivo je, da je od 386 žensk kar 327 nekvalificiranih.

ŠTORE

Ravnatelji — Na že tretjem sestanku ravnateljev celjskih šol je pedagoški svetovalec France Strehovec razčlenil učne uspehe, direktor celjske izobraževalne skupnosti Vojko Simončič pa je govoril o financiranju vzgojno izobraževalnih zavodov. Ta mesec si bodo ravnatelji na poučni ekskurziji ogledali Ormož in Ljutomer.

GORNJA RADGONA

Izplačila — Svet za družbeni plan in finance je predlagal gornjeradgonski občinski skupščini, naj bi iz proračunske rezerve odobrila 1000 Ndin za dotacijo TVD Partizan v Gornji Radgoni za delno pokritje stroškov tekmovanj rokometnega moštva in 1100 Ndin za stroške prireditev med praznovanjem občinskega praznika. Skupščina naj bi odobrila tudi 600 Ndin za geološko tehniško dokumentacijo pri raziskavah vrtine v Hrastju-Moti za bodočo elektrarno.

ŠKOFJA LOKA

Prenovljen bife — V škofjeloškem gradu je Andrej Kolar že poleti odprl prenovljen bife. Le-ta ima stilno opremljeno posebno sobo. Kolar pripravi tudi slavnostna kosila in večerje.

JESENICE

Razprodaja — Na Plavžu že dlje prodajajo predmete, ki so jih zasegli cariniki. Prodaja jih poslovalnica Tobaka.

GROSUPLJE

Pevski zbori — Občinski svet kulturno-prosvetnih organizacij v grosupeljski občini je v počastitev občinskega praznika in 50-letnice oktobrske revolucije pripravil revijo pevskih zborov. Nastopilo je osem zborov, ki jih je vodilo pet zborovodij. Približno 200 pevcev je zapelo 23 pesmi.

AJDOVŠČINA

Terensko vozilo — Občinska skupščina bo kupila posebno terensko vozilo z vgrajenimi pomagali za zvezo, ki ga bo možno uporabljati spričo naravnih katastrof in drugih hudih nesreč. Nakup bodo financirali iz občinskega proračuna.

BATUJE

56 izkopanih grobov — Ljubljanski Narodni muzej in Goriški muzej sta za letos končala arheološka izkopavanja pri Sv. Juriju. Skupaj so izkopali 56 grobov, ki izhajajo iz devetega in desetega stoletja in pričajo o bivanju Slovanov na Vipavskem ter o njihovi kulturi. Izkopavanja bosta muzeja nadaljevala prihodnje leto.

LJUBLJANA

Več mladinskih aktivov — V oddaljenejših krajih moščanske občine — v Lipoglavu, Dolskem, Prežganju in Šmartnem ob Savi se je pokazala potreba po ustanovitvi mladinskih aktivov. Na občinskem komiteju ZM so rekli, da bodo takoj po redni letni konferenci komiteja začeli akcijo, da bi v občini ustanovili te aktive.

Kavčičevo ulico asfaltirajo — Ta ulica v Mostah bo zdaj dokončno asfaltirana. Potlej bodo na koncu ulice uredili tudi avtobusno obračališče, saj sedanje povzroča med prebivalci tega dela Most veliko pritožb.

Krvodajalci iz Litostroja — V novici, ki smo jo objavili zadnji dan oktobra, nismo povedali, da so dobili priznanja krvodajalci v Litostroju. Gre namreč le za litostrojske darovalce krvi. Naj še dodamo, da se vrste krvodajalcev v Litostroju krčijo, saj jih je na primer bilo pred leti 600, zdaj pa jih je do 250.

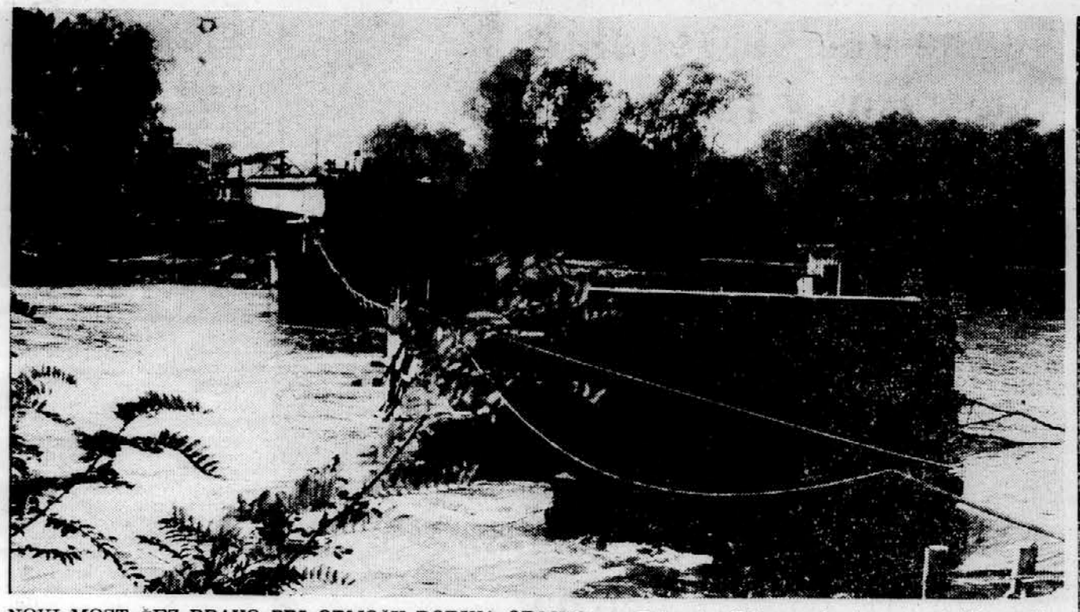

NOVI MOST ČEZ DRAVO PRI ORMOŽU DOBIVA OBLIKO — Delavci »Tehnogradenj« so položili nosilec najprej s hrvaške strani. Foto: F. Šrimpf

Zakaj tako?

Ribarnica je — ribarnice ni

Ljudje v Murski Soboti, zlasti še gostinci, negodujejo zaradi slabih možnosti preskrbovanja s sladkovodnimi in predvsem z morskimi ribami. Teh pravzaprav v Murski Soboti sploh ni dobiti, pot v Maribor, kjer je tega blaga v izobilju, pa je predolga tudi za večja gostišča. Tu je tudi novi hotel »Diana« z zahtevnimi gosti iz tujine, kjer pa se prav tako ne morejo odločiti za preskrbovanje »na zalogo«, saj so ribe naglo pokvarljivo blago.

V mesnici KIK »Pomurka« v Murski Soboti so že uredili prodajno mesto za ribe, vendar so kasneje ugotovili, da veterinarski predpisi ne dovoljujejo skupne prodaje rib in mesa. Tako je tudi ta možnost redne prodaje rib odpadla, v tem obratu »Pomurke« pa za zdaj nimajo namena graditi posebnih prostorov za ribarnico. Nedvomno pa bi z nepotrebno izdanim denarjem za sedanji prodajni prostor za ribarnico lahko začeli urejati tako prodajno mesto z ustreznimi pritiklinami na drugem mestu.

Vsekakor se bo nekdo moral najti, da bo v Murski Soboti čim prej zagotovil potrošnikom redno preskrbo z ribami. Tu so še gospodarski interesi gostinskih podjetij, ki bi morda bila pripravljena sodelovati pri urejanju ribarnice s svojim deležem. Na to bi morali misliti prav sedaj, ko urejajo v središču mesta sodobno trgovino s prodajalnami KIK »Pomurke«, ki pa je, kdove zakaj, prezrla to upravičeno zahtevo domačinov, čeprav ima v Murski Soboti največjo ribarnico. B. B.

NAJUSPEŠNEJŠI OGLAS v dnevniku DELO

Naš pogovor

Za varstvo otrok več storiti

Govori prof. Rajko Kladnik iz Maribora

Mariborska zveza prijateljev mladine in njena društva so opravila v zadnjem letu pomembno poslanstvo v skrbi za otroke. Z raznimi akcijami se je ta družbena organizacija vključila v praznovanje 25-letnice ustanovitve pionirske organizacije skupaj z drugimi organizacijami in društvi. Obiskal sem predsednika ZPM prof. Rajka Kladnika.

— Kateri problem je letos v ospredju dela vaše organizacije?

— Problemov je več. Eden je vsekakor varstvo vseh otrok, od dojenčkov preko predšolskih in šolskih otrok do doraščajoče mladine. Deloma preko društev, deloma pa preko šole poskušajo zajeti čim več otrok v varstvene oddelke. To se nam je delno posrečilo pri šolski mladini, medtem ko smo pri predšolski mladini skoraj na istem kot pred leti.

— Kaj bi rekli o šolskih malicah?

— Šolske malice dobiva v občini nekaj čez 70 odstotkov otrok. Ta odstotek je še kar zadovoljiv. Problem je predvsem v kakovosti prehrane. Študija centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani za nekdanjo občino Maribor — Center tik pred združitvijo je namreč pokazala, da v šolskih malicah občutno primanjkuje kalcija (64 odst.), vitamina C (90 odst.) vitamina B 1 (56 odst.) in maščob (40 odst.). Po drugi strani pa je ogljikovih hidratov za 15 odst. preveč. V šolskih mlečnih kuhinjah dobijo otroci premalo mleka. Podobne ugotovitve veljajo tudi za šole v nekdanjih občinah Tabor in Tezno.

— Kakšen je program zveze prihodnje mesece?

— Letos bomo do konca leta organizirali na 21 šolah območja mariborskih likovnih in glasbenih umetnikov. Predvidevamo tudi ponovno tekmovanje pionirjev v poznavanju cestnoprometnih predpisov in tekmovanje kolesarjev pionirjev. V okviru

PROF. RAJKO KLADNIK: — V Mariboru bi bil nujen pionirski dom.

jugoslovanskih pionirskih iger bomo organizirali kviz »Kdo bolje pozna domači kraj«, na katerem bodo udeleženci morali pokazati svoje znanje z zgodovinskega, turističnega in gospodarskega vidika. Pripravili bomo tudi kviz o legendarnem pohorskem bataljonu.

— Kako potekajo priprave za 29. pionirsko organizacijo?

— Ob dnevu republike bomo pripravili slavnostni sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo. Prizadevamo si, da bi novi člani pionirske organizacije prejeli ob tej priložnosti izkaznice, značko in spominski trak v spomin na sprejem. Organizirali smo tudi sodelovanje cicibanov in pionirjev za Prežihovo bralno značko in vključili v to akcijo doslej že kakšnih 30 šol.

— Mendo imate težave zaradi pomanjkanja prostorov?

— To je res pereče. V Mariboru bi nujno potrebovali pionirski dom ali pa vsaj pionirske klube. Ne smemo prezreti, da je v občini v 61 pionirskih odredih vključenih več kot 23.000 članov. Odpraviti bo treba tudi problematiko glede prostorov lutkovnega gledališča in pionirske knjižnice, ki zdaj brez prostorov.

— Kakšno je finančno stanje zveze?

Ni zadovoljivo. Letos smo dobili le polovico planiranih sredstev iz občinskega proračuna. Zato je nevarnost, da nekaterih akcij kljub najboljši volji ne bomo mogli uresničiti.

M. KOS

Posvet o otroškem varstvu

MARIBOR, 2. nov. Danes je sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo skupščine SRS sklical posvet predstavnikov občinskih skupščin ter zdravstvenih in socialnih delavcev iz 13 občin severovzhodne Slovenije. Razpravljali so o osnutku zakona o skupnosti otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok v Sloveniji.

Članica IS Zora Tomič je govorila o značilnostih novega zakonskega osnutka in med drugim poudarila, da so se udeleženci v dosedanjih razpravah zavzeli predvsem za uporabo zbranih sredstev za investicije v otroškem varstvu. Razen tega bi se naj zožila tudi namembnost porabe zbranih sredstev za otroško varstvo.

V razpravi so udeleženci načelno podprli nov osnutek zakona in menili, da je vsekakor korak naprej pri urejanju problemov otroškega varstva v Sloveniji.

M. K.

Več gostov pa manj nočitev

V Dolenjskih Toplicah mislijo tudi na mrtvo sezono

Po devetih mesecih je bilo v zdravilišču v Dolenjskih Toplicah več domačih in tujih gostov, nočitev pa je bilo manj kot lani. Podrobnejši podatki: letos so imeli 2834 domačih gostov, ki so prenočili 12.274-krat, zabeležili pa so 4.713 nočitev tujcev, ki jih je bilo v tem zdravilišču letos 963. V lanskih prvih devetih mesecih pa so imeli 2.102 domača gosta s 23.124 nočitvami in 544 tujcev, ki so prenočili 3.042-krat.

Seveda je razumljivo, da gre ob povečanem številu gostov za zmanjšanje števila nočitev zato, ker socialno zavarovanje letos v Dolenjske Toplice ni več pošiljalo zavarovancev. Vsekakor pa je razveseljiv podatek, da je v letošnji sezoni Dolenjske Toplice obiskalo precej več gostov kot lani, kar kaže, da se bodo te Toplice brzkone kmalu prebile iz težav, v kakršne so zašle lansko poletje. Ker je bilo letos manj nočitev, je tudi promet manjši: lani so v devetih mesecih ustvarili 180,5 milijona starih dinarjev, letos pa dobrih 151 milijonov. Prav zato si v zdravilišču prizadevajo, da ne bi ostali brez gostov zlasti, ko ni več sezone. Poleti se namreč ni bati, da bi bile Dolenjske Toplice prazne, saj olimpijski bazen, termalna voda, lepa in mirna okolica in gostoljubni domačini zvabijo v svoj kraj prenekaterega turista. Toda zunaj sezone kraj skorajda zamre. Prav zato so letos v upravi zdravilišča pripravili konkreten program, da bi tudi takrat, ko je zdravilišče sicer prazno, privabili več gostov. Razen računanja, da bo socialno zavarovanje le še pošiljalo bolnike, mislijo tudi na samoplačnike, goste pa bodo poskušali privabiti z nižjimi posezonskimi cenami in enako kvaliteto storitev kot v sezoni. Konkretno se tudi pogovarjajo z delovnimi organizacijami za preventivno zdravljenje, poskušali pa bodo sodelovati tudi s turističnimi in pionirskimi delavci, kajti Črmošnjice, dolenjski smučarski center, so le nekaj več kot 10 kilometrov oddaljene od zdravilišča.

V Dolenjskih Toplicah pa se tudi zavedajo, da bodo morali do prihodnje sezone še marsikaj postoriti, da bodo gostje bolj zadovoljni: zato bodo do prihodnje sezone poskušali dograditi zunanji bazen — mislijo predvsem na čistilne naprave, otroški bazenček in nekatere športne rekvizite. Prav tako pa bodo morali modernizirati še nekaj drugih objektov, predvsem kuhinja in restavracija že močno kličeta po obnovi. Za vsa ta dela naj bi dobili posojila, ker lastnih sredstev nimajo.

J. SPLIHAL

Dolg radgonske izobraževalne skupnosti

Na raznih šolah na področju mariborske izobraževalne skupnosti srednjih šol obiskuje iz značilnostih novega zakonskega osnutka in med drugim poudarila, da so se udeleženci v dosedanjih razpravah zavzeli predvsem za uporabo zbranih sredstev za investicije v otroškem varstvu. Razen tega bi se naj zožila tudi namembnost porabe zbranih sredstev za otroško varstvo.

V razpravi so udeleženci načelno podprli nov osnutek zakona in menili, da je vsekakor korak naprej pri urejanju problemov otroškega varstva v Sloveniji.

M. K.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 44. kola srečk, ki je bilo dne 2. novembra 1967.

Srečke s končnicami	so zadele dobitek ND
0	4
30120	604
31170	2004
33670	404
39040	604
1001620	8004
21	6
91991	400
92721	606
0247121	8006
0757021	8006
0812221	100.006
22	6
092	80
462	40
10222	600
17172	400
0206592	10.000
0458162	50.000
03	6
13	8
53	6
47303	1006
1021643	8000
4	4
36124	1004
45254	604
51184	404
58714	604
65	6
75	8
09515	400
75705	1000
0433195	10.000
0532905	30.000
16	8
76	6
9266	200
0027366	8000
0964206	8000
27	10
67	8
24447	1000
58967	408
60747	400
0272777	8000
68	10
538	100
07258	600
63228	400
94718	400
59	20
26279	600
55329	400
56159	600
73149	600
0894409	8000

Večji dobitki v Sloveniji: V Ljubljani 8000 ND na štev. 0247121 in 1000 ND na štev. 0475705, v Mariboru 2000 ND na štev. 0231170, v Celju 1000 ND na štev. 0247303 in na Jesenicah na štev. 0236124.

Loto

1. Končno poročilo za 43. kolo lota

Žrebanje je bilo 24. 10. 1967.

4 + dodatna štev.	36.465 ND
Četverke	492,77 ND
Trojke	20,01 ND

Rok za izplačilo dobitkov do 2. I. 1968.

2. Začasno poročilo za 44. kolo lota

Žrebanje je bilo 31. 10. 1967.
Izžrebane številke: 8, 17, 20, 21, 32 in dodatna 12.

Vrednost dobitkov po začasnem poročilu:

4 + dodatna štev.	9.089,50 ND
Četverke	504,97 ND
Trojke	17,81 ND

DOBITKI V SLOVENIJI

Četverke

Ljubljana (2) 1-E-340370/4 1-E-342587/4
Brežice (1) 21-E-183743/4
Kranj (1) 46-E-252846/4
Maribor (2) 56-E-356382/4 58-E-358052/4
Novo mesto (1) 66—224113/2

Naglica in prehitevanje

Neprevidna vožnja se večkrat konča z nesrečo

LJUBLJANA, 2. nov. V 73 prometnih nesrečah, ki so se v torek in sredo zgodile na cestah v naši republiki, sta dva človeka izgubila življenje, 19 je bilo hudo poškodovanih, 33 pa laže. Škodo so ocenili na nekaj manj kot 282 tisoč N dinarjev. V prometne nesreče je bilo v zadnjih dveh dneh zapletenih tudi 5 tujcev. Največ nesreč (20) se je zgodilo na ljubljanskem prometnem območju, na celjskem jih je bilo 8 manj, na mariborskem in kranjskem se jih je zgodilo po 11, na koprskem 8, novomeškem 5, 4 so se zgodile na goriškem in 2 na murškosoboškem.

Med vzroki prometnih nesreč je tudi tokrat na prvem mestu prehitra vožnja, ki se je 13-krat končala z nesrečo, po 10 so jih povzročili neprevidni šoferji, ki so se ob nepravem času odločili za prehitevanje ali izsiljevali prednost, 8 se jih je zgodilo zaradi neprevidnega zavijanja v levo, štirim je botroval alkohol, prav toliko pa se jih je zgodilo zaradi neprevidne vožnje po mokrih in spolzkih cestah.

Sinoči nekaj po 20. uri je po Mariborski cesti v Ptuju peljal z osebnim avtomobilom 28-letni Mladen Sonaja in začel prehitevati kolono avtomobilov, ki je vozila pred njim. Ko je nekaj vozil že prehitel, je opazil, da mu vozi naproti kombi. Tako se je Sonaja znašel v škarjah in zaradi vozil na desni strani ter prevelike hitrosti je močno trčil v kombi, ki ga je šofiral 42-letni Simon Kovačič iz Ptuja. Pri silovitem trčenju sta bila sopotnika Jože Dragar in Hedviga Fajt hudo ranjena, lažje poškodbe pa so dobili šofer osebnega avtomobila in njegovi sopotniki. Vse ponesrečence so odpeljali v ptujsko bolnišnico. Škodo na obeh vozilih so ocenili na 15 tisoč N dinarjev.

V Zajasovniku pri Trojanah pa je včeraj ob 12.15 zdrknil z glavne ceste osebni avtomobil škoda mariborske registracije, ki ga je šofiral 54-letni Jože Gabrijelčič. Avtomobilist je vozil iz Trojan proti Celju, na nepreglednem ovinku pa ga je zaradi prehitre vožnje zaneslo na levo stran ceste kjer se je z nezmanjšano hitrostjo močno zaletel v drevo ob cesti in obstal. Voznik avtomobila je pri trčenju dobil pretres možganov in ga zdravijo v celjski bolnišnici. Škodo so ocenili na 15 tisoč N dinarjev.

Prehitra vožnja po mokri in spolzki cesti pa se je maščevala tudi voznici osebnega avtomobila ljubljanske registracije 40-letni Sonji Schwentner iz Ljubljane. Peljala je iz Senožeč v Razdrto, zaradi hitrosti na spolzki cesti pa jo je zaneslo v levo in se je zaletela v obcestni usek, nato pa obstala v meter globokem jarku. V ljubljanski bolnišnici, kamor so hudo ranjeno avtomobilistko pripeljali, so ugotovili, da ima pretres možganov in zlomljeno desno roko.

Na Dolenjski cesti v Ljubljani je sinoči voznik mercedesa Šefik Kerim Abdul (42 let) iz Bejruta na prehodu za pešce zbil in hudo poškodoval 69-letno Marijo Kahne. Libanonec je peljal proti Škofljici, ko pa je privozil do križišča z Galjevico, je šla po prehodu za pešce Kahnetova, ki jo je avtomobilist zbil. Pri padcu in od udarca je ženska dobila pretes možganov, poškodovano pa ima tudi medenico in zlomljeno levo roko. Ponesrečenko so takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Šoferju avtomobila so vzeli potni list.

Uradno uničeni bankovci znova v obtoku

B. Dimitrijević je lepil pettisočake, ki jih je zrezane dobil na »Odpadu«

BEOGRAD, 2. nov. — Borivoj Dimitrijević in njegova mati Ruža Milin iz Pančeva sta nekaj dni spuščala v obtok denar, ki je bil sicer uradno že uničen.

V skladišču beograjskega »Odpada« pri Pančevskem mostu sta se oskrbela z veliko količino navidezno uničenega starega denarja, ki ga je »Odpadu« prodal zavod za izdelavo denarja. Bankovci so bili zrezani v tanke trakove. Iz teh trakov je doma Borivoje Dimitrijević s pomočjo prozornega lepilnega traku znova sestavljal pettisočake.

S sinovim denarjem je potem mati Ruža kupovala na tržnici in v samopostrežbi. Ko so v banki opazili zlepljene bankovce so v samopostrežbo postavili zasedo in kmalu odkrili »proizvajalca« čudnih bankovcev.

Ob tej aferi mnogi menijo, da bi moral zavod za izdelovanje denarja ves izrabljeni denar, ki ga potegne iz obtoka, obvezno sežgati. K.

Špela Rozin toži »Avalo film«

BEOGRAD, 2. nov. — Špela Rozin, ki se kot filmska igralka mudi v Rimu, je prek svojega advokata Zorana Stošića tožila »Avalo film«, »ker je škodoval njenemu ugledu s tem, ko je pri navajanju glavnih igralcev v filmu »Varovanec« zapisal njeno ime namesto na drugem, na tretjem mestu — za Ljubišo Samardžičem in Stano Pešić«.

Špela Rozin zaradi tega zahteva 500.000 S din odškodnine.

Rex se je znašel v megli

Službeni pes je pripeljal miličnike do roparjevega stanovanja

GROSUPLJE, 2. nov. — Na postajo ljudske milice v Grosupljem je v torek nekaj po 18. uri prihitela zasopla 21-letna Nada P. »Na cesti v Veliko Mlačevo me je pred nekaj minutami napadel neznanec in mi iztrgal torbico s 35.000 dinarji,« je pripovedovala, »neznanec je . . .« Miličnikom je dala opis. Ti so takoj pod vodstvom svojega komandirja odšli sledit neznanca. Vzeli so tudi Rexa, službenega psa in prav ta jih je nezmotljivo vodil v megli.

Pot jih je vodila po gozdu čez hrib do večjega potoka, kjer so v grmovju našli odvrženo torbico z dokumenti, toda brez denarja. Pes pa ni odnehal in je popeljal miličnike še dva kilometra naprej do neke hiše in tu obstal. Miličniki so imeli opis neznanca in tako jim ni bilo težko prijeti stanovalca, 15-letnega fanta. Ta je še zadnji hip hotel odvreči zavitek bankovcev, vendar so njegovo namero opazili.

Nada P. se je neposredno pred napadom mudila v grosupeljski slaščičarni, kjer je neprevidno odprla torbico. Kaže, da je mladenič opazil, da ima v torbici več denarja in se ga je polakomnil. Pozneje, ko je odšla po poti v Veliko Mlačevo proti domu, je opazila, da ji nekdo sledi. Kmalu jo je dohitel neki fant in jo začel spraševati za naslove nekaterih izmišljenih Grosupeljčanov, ki jih Nada P. seveda ni poznala. Tedaj pa ji je neznanec iztrgal torbico iz rok, skočil s ceste in izginil v megli.

Takojšnja prijava, opis neznanega roparja, hitro ukrepanje miličnikov še zlasti pa dober nos služ[illegible]enega psa pa so pripomogli, da so mladega roparja izsledili že v nekaj urah.

B. SAJOVIC

Dvojni uboj iz ljubosumja

BEOGRAD, 2. nov. — Upokojenec Ivo Marković iz Budve je na zverinski način ubil 40-letnega Milisava Šaranovića iz Danilovgrada in svojo 35-letno ženo Stano, mater štirih otrok.

Marković je bil ljubosumen na svojo ženo in Šaranovića, ki je, kadarkoli je prihajal v Budvo, prespal v njegovem stanovanju. Zadnji Šaranovićev obisk je bil usoden. Marković se je ponoči splazil v sobo, kjer je spal Šaranović. Svojo žrtev je najprej udaril s topim železnim predmetom in nato nekajkrat zabodel v grlo. Takoj nato je odšel v sobo svoje žene in jo ubil na isti način kot Šaranovića.

Po dvojnem zločinu je Marković prebudil svoje štiri otroke in jih odpeljal k bratu, sam pa se je prijavil miličnikom. K.

Smrt štiriletnega otroka

MURSKA SOBOTA, 2. nov. — Dopoldne ob 10.45 uri se je zgodila na cesti med Mursko Soboto in Tišino (blizu razbremenilnega kanala) huda prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje 4-letni Blaž Borak iz Murske Sobote. Otrok je sedel na zadnjem delu vprežnega voza. Ko je voznica kravje vprege Marija Karas iz Murske Sobote ustavila, da bi zavila na njivo, je otrok nenadoma skočil z voza in stekel na levo čez cesto. V tem trenutku se je z vprego že srečaval motorist Viljem Hergot (46) iz Moščanec, ki je zbil otroka v desni obcestni jarek. Otrok je podlegel poškodbam na kraju nesreče. B. B.

Vprašanja in odgovori

Plačila za delo

Z. R. — Že 13 let delate pri vašem stricu, ne da bi prejemali plačo. Pri njem delate zato, ker vam je obljubil, da vam bo po svoji smrti zapustil vse premoženje. Ali bi bili v primeru, če te obljube ne bi izpolnil in ne bi napravil oporoko v vašo korist, upravičeni od njegovih dedičev zahtevati, da vam za čas, ko ste delali pri stricu, izplačajo zaslužek.

ODGOVOR: Ker niste pri stricu v delovnem razmerju, temveč delate pri njem v gospodinjski in gospodarski skupnosti v pričakovanju bodoče dediščine, ne bi mogli zahtevati plače, pač pa bi lahko z uspehom uveljavljali plačilo vrednosti vašega dela, ki ste ga opravljali za strica, in s katerim delom je bil stric obogaten. Taki obogatitveni zahtevki pa zastarajo v 10 letih.

Benificirana zavarovalna doba

C. M. C. — Nad 6 let ste bili zaposleni pri civilnem letalstvu kot letalec radiotelegrafist. S kakšnim povečanjem se vam šteje ta zavarovalna doba?

ODGOVOR: Po 3. točki 1. odstavka 42. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju se zavarovancem, ki so zaposleni v zračnem prometu na delovnih mestih letalca-radiotelegrafista ali letalca-radionavigatorja, šteje vsakih 12 mesecev takega delovnega razmerja za 16 mesecev zavarovanja.

Izplačevanje invalidske pokojnine med zaposlitvijo

J. M. — Kot invalidski upokojenec I. kategorije invalidnosti se nameravate zaposliti z nepolnim delovnim časom. Ali bi se vam med tako zaposlitvijo ustavilo izplačevanje invalidske pokojnine?

ODGOVOR: Ker uživate invalidsko pokojnino kot invalid I. kategorije invalidnosti, bi se vam v primeru, če boste znova stopili v delovno razmerje, med to zaposlitvijo po 1. odstavku 170. člena temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju prenehala izplačevati invalidska pokojnina, če bi delali polovico ali več kot polovico polnega delovnega časa. Le zaposlitev z manj kot polovico polnega delovnega časa torej ne bi imela za posledico ustavitev izplačevanja invalidske pokojnine.

Premestitev

H. R. M. — Ali vas sme delovna organizacija brez vaše privolitve premesti na delovno mesto izven vašega prebivališča.

ODGOVOR: Razvrstitev delavca iz enega kraja v drugega pri delovni organizaciji, ki ima svoje delovne enote v dveh ali več krajih, je po 6. odstavku 31. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih praviloma mogoča samo z delavčevo privolitvijo. Le izjemoma je lahko delavec razporejen na delo v drug kraj, kadar sta narava dejavnosti delovne organizacije in delovnega mesta sama taka, da se delo opravlja v krajih izven kraja dotedanjega dela, to pa le, če je tako določeno v statutu ali kakšnem drugem splošnem aktu.

Ojačevalni aparat za sluh

K. O. P. — Kot upokojenec ste skoraj popolnoma oglušeli. Ali ste upravičeni dobiti od socialnega zavarovanja slušni aparat?

ODGOVOR: Do ojačevalnega aparata za sluh so upravičeni ob določeni izgubi sluha na obe ušesi le zavarovanci, ki jim je aparat neogibno potreben za opravljanje njihovega poklica ali funkcije. Kot upokojencu vam torej ojačevalni aparat za sluh ne gre na račun sklada zdravstvenega zavarovanja.

Plačilo carine ob odtujitvi osebnega avtomobila, uvoženega brez plačila carine

V. S. S. — Pred dobrimi dvemi leti ste ob doselitvi v Jugoslavijo uvozili svoj osebni avtomobil carine prosto. Nameravate ga prodati in bi radi vedeli, kolikšno carino boste morali plačati?

ODGOVOR: Ker boste prodali avtomobil, za katerega ste bili ob uvozu oproščeni carine, pred pretekom 5 let od dneva uvoza, boste morali plačati po 19. členu zakona o carinski tarifi poprejo carino, to pa od osnove, ugotovljene ob uvozu in po carinskih predpisih, veljavnih na dan vloge za plačilo carine. Tako ugotovljen znesek carine pa se vam bo zmanjšal za 1/5 za vsako leto, ki je preteklo od dneva uvoza.

Otroški dodatek

V letošnjem letu imate osebni dohodek, manjši od 500,00 N din na družinskega člana. Vendar niste vedeli, da ste zato po republiškem zakonu o višini dohodkov gospodinjstva za pridobitev pravice do otroškega dodatka zopet upravičeni do dodatka. Ali vam gre res pravica do dodatka le za tri mesece nazaj od dneva vložitve zahteve in kdo bi vas bil dolžan opozoriti na to, da vam dodatek spet pripada.

ODGOVOR: Pravico do otroškega dodatka se lahko uveljavi največ za tri mesece nazaj, računajoč od začetka tistega meseca, v katerem je bila podana zahteva. Ta določba je brezizjemna in okoliščine, zakaj upravičenec ni uveljavil priznanja, pravice do otroškega dodatka prej, niso upoštevne. Nihče (niti zavod za socialno zavarovanje niti delovna organizacija, pri kateri je delavec zaposlen) tudi nista dolžna opozoriti delavca na njegovo upravičenost do otroškega dodatka, in mu zato tudi nihče ni odškodninsko odgovoren.

Kupon za pravno posvetovalnico »DELA«

SUPERMARKET
VELIKA IZBIRA ŽENSKE, MOŠKE IN OTROŠKE
ZIMSKE KONFEKCIJE
NOVI MODELI ŽENSKIH IN MOŠKIH KLOBUKOV V VSEH MODNIH BARVAH
UGODEN NAKUP

DANES V NOVI ŠTEVILKI

ALI NAŠI DELAVCI STAVKAJO PROTI SEBI?
IZVAŽAMO: OSLE, ŽELVE, ŽABE, SVINJSKE ŠČETINE
ŠTUDENTOVSKE SANJE POD VPRAŠAJEM NADPLANSKI ZOBOBOL
PREVEČ AMERIČANOV V PREMNOGIH DEŽELAH
MEDNARODNA AVTOMOBILSKA DIRKA SKOZI NAŠE KRAJE
MED SAMOSTANSKIMI ZIDOVI SE ROJEVAJO KNJIGE
NA SLEDI VZROKU DUŠEVNIH BOLEZNI?
ZAKLJUČEK PRVEGA KOLA NAGRADNEGA TEKMOVANJA ZA BRILJANTNI PRSTAN

Pogovor z bralci

Poglejte resnici v oči!

Ureja: FRANC ŠETINC

»Priznam, pogovore rad berem,« piše dr. I. V. iz Ljubljane, »čeprav se ob branju včasih tudi razjezim. To se zgodi takrat, kadar nisem zadovoljen z vašimi odgovori. Vaše resnice, oprostite, so včasih polovične, neredko samo zaradi tolažbe. Te pa, kot je zapisal eden vaših zvestih bralcev, ljudje ne potrebujejo. Njim je samo in samo do resnice, in to čiste resnice.

Vem, da resnice ni tako lahko dognati. Strma in vijugasta je pot do nje. Prebija se skozi številne, vaših bralcev in vaše zmote. Toda zmote ne bolijo, če so zavoljo iskanja resnice.

Kaj vam zamerim? V člankih pišete načelno o deformacijah v naši družbi. A ko bralci v vaši rubriki pišejo o raznih napakah in boleznih naše družbe konkretno, le redko priznate, da so to samo ilustracije, pojavne oblike tistih deformacij, o katerih govore na kongresih, plenumih in podobnih tribunah naše družbe.

Spominjam se, da ste s tovarišem Hotkom razglabljali o zasebni obrti in zaskrbljujočih pojavih bogatenja posameznikov. Tovariša Hotka je to bolelo, vas ne, ali pa tega niste hoteli priznati. Zdaj govore o pojavih bogatenja celo simpoziji, konference Socialistične zveze na najvišji ravni in drugi. Kaj pravite na to?

Vsak razumen človek vidi, da se razločki v dohodkih ljudi bolj in bolj večajo. Če kdo opozori na to, ga odpravijo z obtožbo, češ da se zavzema za škodljivo enačarstvo. Ako se kdo zgraža nad kakim funkcionarjem, ki živi nemoralno, ga brž obtožimo, da obrekuje in da je celo v službi sovražnika, sovražne diverzije.

Eden vaših bralcev je nekoč zapisal, da ne verjame več v razna priporočila, ki jih le redko kdo prebere, a kaj, da bi jih spoštoval in izvajal. Jaz vam pa rečem tole: niso dovolj samo velike besede o samoupravljanju; samoupravno zgradbo moramo graditi brez dosti besed, smotrno, od dovolj trdnih temeljev do neprepustljive strehe. Če kje kaj pušča, škriplje, moramo hišo popraviti. Ako bo kdo pokazal na špranjo, mu bomo za to hvaležni in ga ne bomo grdili, češ da je proti naši hiši in da jo hoče podreti.

Pa brez zamere. Ker sem dovolj kratek, mi, prosim, nikar ne krajšajte teksta. Bom pa hvaležen, če boste kaj slovnično in stilistično popravili. Podpišite me samo z inicialkami, saj ni pomembno, kdo sem, bolj važno je, kaj sem zapisal.«

Odgovor: hvala za odkrito besedo!

Tovariš I. V., ne sodite me po fragmentih, po iztrganih tekstih iz posameznih pogovorov. Ako prebirate našo rubriko od vsega začetka, vam ne bo težko uganiti, da mi je samo in samo do resnice. Seveda se neredko zmotim, zakaj tudi meni zmote pomagajo k novim spoznanjem.

S tovarišem Hotkom sva se tudi ustno pogovarjala o zasebni obrti in pojavih bogatenja. Takrat sva sklenila, da bova dialog nadaljevala. Rekel sem mu, da si želim njegovega sodelovanja.

V dialogu s tovarišem Hotkom nisem zanikal njegove trditve o pojavih bogatenja posameznih zasebnih obrtnikov. Menil sem le, da se proti temu ne kaže boriti z omejevanjem zasebne obrti, ker bo na škodi predvsem potrošnik. Pred leti smo storili hudo napako, ko smo začeli sektašiti in smo čez noč izgubili nekaj tisoč zasebnih obrtnih delavnic. Te napake ne smemo ponoviti. Vzroke za neupravičeno bogatenje posameznikov moramo iskati drugje: v premalo učinkoviti evidenci dohodkov in slabi davčni politiki. Zasebne ga obrtnika spodbujajmo, naj z dobrim, kvalitetnim delom povečuje svoj dohodek obenem pa ga disciplinirajmo, da bo redno plačeval družbene prispevke, davščine, po enakih merilih, kakor jih plačujejo delavnice družbenega sektorja. Zdaj pa se pogosto zgodi, da zasebni obrtnik ne plača niti prometnega davka, ki ga je že zaračunal potrošniku in ki torej sploh ni njegov. Tako seveda ne gre, to je čisto navadna goljufija. Če upravičeno kritiziramo nekatere občine, ki s prevelikimi davčnimi bremeni zavirajo zasebno obrt, moramo prav tako odločno grajati tudi tiste obrtnike, ki neupravičeno bogatijo na račun družbe.

Priznam, da so razločki v dohodku ljudi lahko tudi nemoralni, če izvirajo iz delitve, ki ne temelji na delu. Soglašam, da ne kaže vsake kritike opremljati z nalepko o enačarstvu, zlasti še, ker vemo, da marsikje še niso uveljavili načela delitve po delu. Največ problemov in kritike je prav v tistih delovnih organizacijah, kjer so zadržali v delitvi dohodka stara merila in mezdne odnose. Vendar nastajajo tudi razločki zaradi boljšega in slabšega gospodarjenja, visoke in nizke stopnje produktivnosti. Takšni razločki niso absolutno pravični, toda na tej stopnji razvoja naše družbe so pozitivni in spodbujajo k hitrejšemu napredku.

Vsaka kritika vodilnih ljudi seveda ni sovražna diverzija. So seveda tudi taki funkcionarji, ki neodgovorno opravljajo svoje dolžnosti, zlorabljajo svoje pravice in ki nagrade, ki jo dobivajo, niso vredni. In so ljudje, ki neodgovorno klevetajo naše funkcionarje z namenom, da bi spodkopavali zaupanje delovnih ljudi. To je diverzija. Nekateri sicer dobronamerni ljudje slepo nasedajo provokacijam in se niti ne zavedajo, čigavo orodje so. Včasih, ko srečam znanca in me vpraša, ali je res, da ima ta in ta tovariš tri počitniške hišice, milijonski mesečni dohodek in podobno, se kar zgrozim. Zakaj dovolimo, da se take neresnične govorice razširjajo naprej? S tem spodkopavamo tudi ugled naše družbe. Zato pa bodimo odločni v obračunu s tistimi posameznimi funkcionarji, ki morebiti res zlorabljajo svoj položaj in hlastajo po privilegijih, s tem pa mečejo senco na večino poštenih vodilnih funkcionarjev.

Marsikatero priporočilo doslej res ni bilo kaj prida učinkovito. Slabost je bila v tem, ker takemu priporočilu kot višji obliki samoupravne družbe ni sledila akcija. Marsikdaj ni bil vzrok v pomanjkanju zavesti tistih, ki bi morali priporočilo izvajati, temveč v slabi organizaciji akcije za uresničenje priporočila. Po mojem bi moralo slediti priporočilo demokratičnemu družbenemu dogovoru prizadetih, ki postane s tem prostovoljno sprejeta obveznost. Potem bomo neizvajalce priporočil lahko vprašali: zakaj ne izpolnjujete družbenega dogovora, ki ste ga sami sklenili?

Jaz tudi nisem za velike besede o samoupravljanju, čeprav je naš samoupravni sistem pomembnejši, kakor lahko o tem sodimo sodobniki. Soglašam z vami, da bi bilo bolje, ako bi manj govorili, pa bolj zavzeto, premišljeno zidali svojo samoupravno zgradbo — od temeljev do strehe. Samoupravljanju niso potrebne velike besede, ono samo kaže svojo vrednost!

Čemu takšna skrivnost?

Jože Babšek iz Ljubljane nas prosi, naj zapišemo, da je on avtor tretje zgodbe, objavljene v pogovorih 20. oktobra. Čemu takšna skrivnost? Zakaj me niste podpisali?

»Ne spadam med tiste,« piše Jože Babšek, »ki ne želijo biti podpisani. Nimam kaj skrivati. Prepričajte se, koliko so nas odpustili in koliko so sprejeli novih! Podjetje naj pojasni, zakaj ni obvestilo odpuščenih, da spet sprejemajo nove delavce! Zakaj so bile prve odločbe z nezakonitim odpovednim rokom?«

Tovariš Babšek pravi, da je na vse to opozoril pristojne v podjetju, vendar zaman. In tudi on se, podobno kot Franjo Kristan, sprašuje, zakaj imamo sindikate. Pisal je predsedniku ZSJ, pa še do danes ni prejel odgovora. Vsa čast pa občinskemu komiteju ZKS Ljubljana-Šiška, ki je takoj posredoval.

Odgovor. — V pogovoru sem obljubil, da bo novinar obiskal podjetje (za obnovo tirnega materiala Ljubljana-Šiška) in preveril vaše trditve. Medtem je prispelo vaše pismo, s katerim zahtevate, da z vaše zgodbe strgamo tančico skrivnostnosti. Prepričani smo, da nam bo podjetje, ki zdaj ni več anonimno, dovolilo obisk in odkrit pogovor s člani kolektiva in predstavniki samoupravnih organov. Naše ugotovitve bomo objavili v enem prihodnjih pogovorov ali v posebnem sestavku.

Cenzura ali kaj?

Ivanka R. iz Šoštanja piše o tem, kako nas tujci pogosto kritizirajo, češ da imamo cenzuro tiska. Ona v to ne verjame. Ako sodi samo po ljubljanskih kioskih, kjer je mogoče kupiti tuje časnike in revije vseh političnih in ideoloških barv, je dovolj za njeno prepričanje, da pri nas cenzure ni. Seveda pa smo z ustavo prepovedali sovražno dejavnost proti naši ureditvi, proti bratstvu in enotnosti naših narodov, proti sožitju med narodi in proti miru. Tako je tudi prav. To ni cenzura. To je zavarovanje dostojanstva in svobode človeka.

»Pred tedni sem bila v Kölnu, kjer sem poslušala oddajo kölnskega radia v slovenščini. Poročal je o zaplembi neke knjige, vendar nisem razumela katere Mar to ni cenzura?«

Odgovor. — Kölnski radio je 17. oktobra v svoji slovenski oddaji poročal o tem, da so zahodnonemške oblasti zaplenile knjigo o vojnih zločincih v Zahodni Nemčiji. Knjigo so tiskali v NDR in v njej je govor tudi o predsedniku Zvezne republike Nemčije Lübkeju.

Radio je v isti oddaji poročal tudi o tem, kako je grški vojaški režim še bolj omejil svobodo tiska. Prepovedana so vsa poročila o vietnamski vojni in vse vesti, ki prikazujejo socialistične dežele v ugodni luči.

Odmevi na naše pogovore

O čem razpravljajo naši poslanci? Anton Ladava, republiški poslanec, nam je poslal naslednje pojasnilo:

»V odgovoru sem dejansko navedel, da je izvršni svet na svojo pobudo in mimo krajevnih dejavnikov urejal prekategorizacijo bloka — ne ceste — v mednarodni blok I. kategorije. Predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo je trdil, da je prišlo do odprtja mednarodnega bloka Učeja na zahtevo lokalnih činiteljev. Vendar je to postranskega pomena. Bistvo problema je v tem, da sedanje stanje na tej cesti ni v skladu z določili Temeljnega zakona o javnih cestah (Ur. list SFRJ št. 27-65), kjer je rečeno, da je cesta IV reda tista, ki veže naselja v občini in ima pomen za krajevni promet v občini.

Cesta Žaga—Učeja povezuje prek mednarodnega bloka I. kategorije dve sosednji državi in kot taka po določilih omenjenega zakona ne more biti cesta IV reda. To sem navedel tudi v odgovoru predstavniku republiškega sekretariata za gospodarstvo. Ker je bilo to izpuščeno, je bilo s tem zamegljeno bistvo problema. **Ker se z odgovorom nisem strinjal, je bilo sklenjeno, da bodo to vprašanje posebej obravnavali ob razpravi o cestnem gospodarstvu v SR Sloveniji. S tem sem soglašal.**«

Odgovor. — Naš odgovor na vprašanje Jožeta Šuligoja smo dobesedno prepisali iz »Informacij«, ki jih izdaja Skupščina SR Slovenije.

O pravicah lastnikov zasebnih hiš

Kot odmev na našo zgodbo »Naša hiša je oskrunjena«, objavljeno v pogovorih 20. oktobra, je prispelo v uredništvo nekaj pisem, kjer bralci obsojajo tako početje. Vsi pisci brez izjeme govore o tem, da so lastniki starih stanovanjskih hiš, ki imajo po sili razmer najemnike, v neenakopravnem položaju in vse prej kot stimulirani za redno vzdrževanje poslopij.

Vedno več slovenskih športnikov v zamejstvu

S tiskovne konference ob jubileju v Trstu

TRST, 2. nov. — Danes dopoldne je bila tiskovna konferenca prireditvenega odbora X. jubilejnih slovenskih športnih iger. Udeležili so se je predstavniki tukajšnjega slovenskega tiska in časnikov iz Slovenije. Predstavnik prireditvenega odbora Bojan Pavletič je uvodoma izrazil željo, da bi se v športnem tisku, na radiu in televiziji v večji meri upoštevalo tudi športno življenje Slovencev v Italiji, saj se je šport slovenske manjšine v desetih letih številčno in tudi kakovostno uveljavil. Slovenski športniki nastopajo v italijanskih ligah vseh stopenj, prav tako pa sodijo nekateri tekmovalci slovenskega porekla v sam vrh italijanskega športa. Moč in kvaliteta slovenskega športa v zamejstvu pa se je še posebej pokazala na letošnjih jubilejnih igrah, na katerih je sodelovalo 1394 tekmovalcev iz 24 društev Tržaškega in Goriškega, sodelovali pa so tudi prvič tekmovalci iz Kanalske doline in Benečije. Predvsem velja opozoriti, da je na prvih športnih igrah, pred 10 leti, tekmovalo le 165 slovenskih športnikov iz 26 društev in da je tekmovanje trajalo 3 dni, medtem ko so letošnje jubilejne igre potekale 41 tekmovalnih dni, od sredine julija do 4. novembra.

Predstavniki slovenskih športnikov v zamejstvu so ponovno izrazili željo po še tesnejšem sodelovanju med njimi in športniki v Sloveniji oziroma Jugoslaviji. Poudarjajo, da pri tem ne gre le za športne rezultate, temveč prav tako za medsebojno spoznavanje mladih ljudi iste narodnosti na dveh straneh meje.

Po končani tiskovni konferenci so v dvorani slovenskega kulturnega doma odprli razstavo 10-letnega športnega udejstvovanja tukajšnjih Slovencev ter razstavo izdelkov, ki so jih izbrali s fotografskim in slikarskim natečajem v okviru letošnjih iger. Na razstavnem prostoru so razdelili tudi nagrade prvo nagrajenim v teh natečajih.

I. GRUDEN

Daneu in Bassin navdušila

Košarkarji Evrope premagali Real 124:97 (67:46)

ANTWERPEN, 2. nov. Četrti festival evropske košarke se je začel sinoči s tekmo med branilcem pokala evropskih prvakov Realom iz Madrida in evropsko reprezentanco. V dvorani »Arena« so zmagali evropski izbranci 124:97 (67:46).

EVROPA: Bassin 4, Zidek 21, Wichovsky 4, Savu 2, Trams 2, Pilkevaara 6, Daneu 22, Zedniček 14, Massini 28, Tronzos 4, Tomašek 3, Ružička 11.

REAL MADRID: Ramos 4, C. Rodriguez 2, Sainz 2, Paniagua 10, E. Rodriguez 24, Aikken 33, Luyk 20, Brabender 2.

Začetek otvoritvene tekme je bil izenačen. Premalo uigrani reprezentanci Evrope so se Španci, ki so jih vodili trije odlični košarkarji — Američana Luyk in Aikken ter Emiliano Rodriguez, dobro postavili po robu. Igralci obeh peterk so v prvih dveh minutah sila hitro metali na koš, tako da je bil rezultat na začetku tretje minute 8:8. Takrat pa je najboljših pet igralcev izbrane dvanajsterice pokazalo svojo veliko kvaliteto. Kapetan Daneu, Italijan Massini in trije Čehoslovaki Zidek, Zedniček in Ružička so uspešno odigrali nekaj zaporednih nasprotnih napadov, ki sta jih Ružička in Zedniček realizirala. Sredi polčasa se je razigral tudi Massini, ki je s točnimi meti od daleč (18 točk) povsem razbil obrambo pokalnega prvaka, Ivo Daneu pa je z uspešnimi prodori in točnimi podajami požel obilo aplauzov. Zadnjih pet minut pred odmorom je zaigral tudi Bassin, ki je s svojimi bliskovitimi akcijami navdušil razvajeno belgijsko občinstvo

Tudi v drugem polčasu so evropski reprezentanti blesteli v vsem sijaju, posebno kapetan ekipe Daneu. Ko je v 31. minuti igre moral zaradi petih osebnih napah v slačilnico 205 cm visoki Luyk je ekipa Reala povsem popustila. Trener Evrope Zaborski je zato poslal najboljše košarkarje na klop, novo peterko pa je sestavil iz dveh velikanov (Tronzos, Tomašek) in treh manjših, zato pa izredno hitrih in za oči občinstva dopadljivih igralcev Bassina, Savua in Finca Pilkevaare. Bassin se je izkazal še bolj kot se je spomladi ob gostovanju Olimpije v Antwerpnu.

Polovičen uspeh Maribora v Budimpešti

MARIBOR, 2. nov. — Za judoisti Branika so pred dnevi nastopili v Budimpešti tudi judoisti Maribora. Medtem ko so Branikovci visoko porazili domačine, so tekmovalci Maribora dosegli proti MTK le neodločen rezultat 4:4. Vendar je treba poudariti, da gre to zgolj na rovaš prometne nesreče, ki se je primerila judoistom Maribora tik pred Budimpešto. Med Mariborčani so zmagali tako le Topolčnik, Blažič in Štern, drugi pa so dosegli le neodločene rezultate.

Alpinistične novice

Konec letnih vzponov

Dolgo obdobje lepega vremena je tudi zadnjo nedeljo zvabilo v gore številne plezalce. Toda nenadno poslabšanje je vsem prekrižalo račune. Zadnje težje vzpone so opravili štirje Avstrijci, med katerimi so bili nekateri znanci s Kavkaza — Bezengi in Pamirja. Nastanjeni so bili na Okrešlju, plezali pa so zadnje dni pretek lega tedna v okoliških stenah. Ponovili so direktno smer v štajerski Rinki, smer Modec Rožek v isti smeri in Cicovo smer v Turski gori z izstopno (po grapi) varianto.

Ker posebnega izboljšanja vremena ni pričakovati in ker se bodo že koncem meseca pričeli vzponi šteti za zimske, bodo stene sedaj nekaj časa verjetno samevale, alpinisti pa se bodo kondicijsko pripravljali za zimske vzpone.

Prva pomoč v gorah

Člani in pripravniki GRS že dolgo časa vsaki dve leti obvezno opravljajo poseben izpit iz prve pomoči pred zdravniško komisijo. Ker pa morajo tudi alpinisti večkrat nuditi prvo pomoč v gorah, posamezni odseki že dalj časa razmišljajo o tem, da bi izpite uvedli tudi za vse člane alpinističnega odseka.

Dolsej je bila praktično edina literatura, po kateri so se reševalci in drugi gorniki lahko seznanili s prvo pomočjo, knjiga dr. Mirka Derganca, ki pa je precej obširna, zato so se člani postaje GRS iz Kranja odločili za priprava posebne skripte, ki bo vsebovala najnujnejše. Pripravil jo je dr. Ivo Valič, in sicer v obliki odgovorov na 78 posebej izbranih vprašanj, ki obsegajo celotno snov.

Srečanje nekdanjih alpinistov AOU in AAO

Prvo in edino planinsko društvo na Univerzi so ustanovili alpinisti — študenti leta 1949. Čeprav se je vodstvo in članstvo društva menjalo in se je kasneje tudi preimenovalo v Akademsko planinsko društvo, je ostal poudarek na alpinizmu. V njem se je izšolalo na stotine naših alpinistov, ki so po končanih študijih odšli po vsej Jugoslaviji. Na planinstvo in alpinizem večinoma niso pozabili, temveč so se z njim še nadalje ukvarjali in večinoma tudi obdržali stik z nekdanjimi hribovskimi tovariši.

Letos se je vodstvo društva odločilo, da jih vse povabi na svojo tradicionalno prireditev — »sprejem novih alpinistov v AAO«, ki bo 11. XI. zvečer v Planinskem domu v Tamarju. Namen srečanja je, da se stiki še bolj utrdijo in da nekdanji člani spoznajo novo generacijo pelzalcev.

Srečanje jugoslovanskih reševalcev

V nedeljo bo v Ljubljani sestanek koordinacijskega odbora GRS Jugoslavije, ki ga bo vodil dr. Ivan Stojanović iz Beograda. Poglavitni namen srečanja je uskladiti in izboljšati vzgojo reševalnega kadra.

Doslej je bila vzgoja v posameznih republikah zelo različna. Reševalci so se resneje šolali le v Sloveniji, po vseh drugih republikah pa so jih enostavno rekrutirali iz vrst alpinistov in domačinov. Prve izprašane inštruktorje (8) po enotnem konceptu smo celo v Sloveniji dobili šele v zadnjem času. Od drugih republik pa so le še v Bosni in Hercegovini (3) in so izpite polagali hkrati z našimi.

Izpolnjeno pričakovanje

Gligorić pred zmago nad Štejnom (SZ) na medconskem turnirju

SOUSSE, 2. nov. Rezultati XIII. kola: Hort — Byrne 1:0, Larsen — Reshevsky prekinjeno, Mecking — Gipslis 1:0, Bovaziz — Geller 0:1, Sattles — Korčnoj 0:1, Gligorić — Štejn prekinjeno, Ivkov — Kavalek remi, Matanović — Sarapu prekinjeno, Matulović — Cuellar 1:0, Bilek — Mjagmasuren 0:1, Barczai — Portisch 0:1, Fischer je bil prost.

Naposled bo želja, stara pet let, izpolnjena. Od prvega rendezvousa leta 1962 v Stockholmu s Štejnom do danes je Gligorić izgoreval v želji, da zmaga, pa je vselej ostajal praznih rok, tudi v boljših pozicijah. Sem in tja je zabeležil kak remi, sicer pa so se vrstili porazi kot na tekočem traku. Kar sedem jih je bilo. Zdajle bo ta enojka prišla še posebno prav, saj mu bo skorajda že odprla vrata med kandidate. Samo neverjeten preobrat v nadaljevanju turnirja bi ga lahko spravil ob doslej zasluženo tako priznanje. In kako je tekla ta važna partija? Gligorić je v srednji igri osvojil kmeta. Štejn se je tedaj odločil za žrtev kvalitete, vendar je naš velemojster stalno povečeval prednost in prekinil v poziciji, za katero pravijo soglasno prav vsi napovedovalci tu v Sousseu, da se bo končala z rezultatom 1:0. Štejn pa bo s tem porazom po vsej verjetnosti že moral dati slovo uvrstitvi med kandidate. Že tretjič in to prav v letu svojih največjih uspehov.

Preostali trije naši so vpisali do prekinitve v svoje dobro poldrugo točko, ena pa se jim še obeta. Matulović ni imel težav — o tem priča samo 24 potez in samo tri ure igranja —, Ivkov je v časovni stiski dovolil nasprotniku pobeg v večni šah, Matanović pa bo v nadaljevanju poskušal pretopiti boljšo pozicijo v celo točko.

Tudi Reshevsky bo najbrž moral reči kandidatskemu turnirju »adijo«, kajti z Larsenom ga (pri kmetu manj) čaka skoraj zagotovo poraz. Preseneča Bilekov poraz z Mongolcem (madžarski velemojster je spregledal figuro), v tem ko je zmaga Portischa nad rojakom »pričakovana«, kakor sta bili pričakovani zmagi Korčnoja in Gellerja. Zato pa je Mecking z 2:2 končal srečanja s Sovjeti, razpršil vsa dobra mnenja o Gipslisu, ki mu zdaj tudi Fischerjevo darilo ne more več pomagati, zase pa potrdil, da ga nedvomno čaka še lepa prihodnost in kaj kmalu tudi uvrstitev med velemojstre. In če je 15-letni Brazilec igral s Sovjeti neodločeno, zakaj ne bi taisto uspelo tudi našim?

Vrstni red: Fischer 8,5 (1), Larsen 8,5 (1, +), Hort 8,5 (+), Gligorić 8(1), Korčnoj 8, Portisch 8 (+), Geller 7,5 (1), Ivkov 7,5, Matanović 7 (1), Matulović 7, Mecking 7 (+), Reshevsky 6,5 (1), Štejn 6 (1), Kavalek 6 (+), Bilek in Gipslis 5,5, Sattles 5,5 (+) itd

V 14. kolu ima od naših, ki vsi vodijo črne figure, samo Matulović lahko delo (čaka ga Novozelandec), vtem ko bodo imeli drugi opravka z velemojstri, Gligorić s Korčnojem, Ivkov s Štejnom in Matanović s Kavalekom. Poleg teh bosta na dnevnem redu še dve velemojstrski partiji: Byrne — Larsen in Fischer — Hort. Mlademu Čehu kljub doslej dobri igri ne bo lahko.

Gligorić drugi

V nadaljevanju prekinjenih partij 13. kola medconskega šahovskega turnirja v Sousseu (Tuniziji) je Gligorić brez nadaljevanja premagal Štejna, Matanović je samo remiziral s Sarapujem, Larsen pa je dobil partijo z Reshevskim. Vodstvo je prevzel zdaj danski velemojster Larsen, ki ima 9,5 točke in eno več odigrano partijo, Gligorić pa je z 9 točkami drugi.

Fischer spet grozi

Fischer pa je spet zagrozil, da bo izstopil. Turnirski odbor je namreč potrdil, da je njegovo partijo z Gipslisom dobil sovjetski velemojster brez igre, ker Američan pač ni nastopil. Bobby pravi takole: »Odhajam iz načelnih razlogov, čeprav bi bil tudi brez te partije prvi.« To je sicer res, kajti dosedanja Fischerjeva igra je res izredna, taka, da bi morda ponovil uspeh iz Stockholma 1962, ko je za 2,5 točke prehitel Petrosjana in Gellerja ter dosegel (brez poraza) izreden odstotek, skoraj 80. V Sousseu pa je za kontumac kriv izključno samo Fischer in turnirski odbor tudi z Aladinovo svetilko ne bi mogel najti opravičila za kakršnokoli drugačno odločitev. Zdaj je pričakovati nova razburjenja zunaj turnirske dvorane in prav lahko se zgodi, da bo Fischer odšel, če se ne bo. kakor se je že — premislil.

V ENI MINUTI DVA GOLA — Jugoslovanska nogometna reprezentanca je v prijateljskem srečanju v Rotterdamu premagala reprezentanco Nizozemske 2:1. Zanimivo je, da so Jugoslovani oba gola zabili v eni minuti, in sicer Belin v 77. in Osim v 8. minuti. Posnetek prikazuje, kako je nizozemski branilec Van Gorp (na tleh) prestregel napad Krasnodara Rore. Telefoto

Jugoslovani razočarali

XVI. namiznoteniško prvenstvo SFRJ v Karlovcu

KARLOVAC, 2. nov. XVI. mednarodno namiznoteniško prvenstvo Jugoslavije se je začelo s tekmami ekip. Jugoslovanska zastopstva so se v konkurenci 12 nacionalnih moštev iz vse Evrope odrezala pod pričakovanji — razen obeh ženskih ekip, med katerimi se je prva uvrstila celo v polfinale.

Med moškimi se je v prvem kolu pomerilo 7 parov, Švedska pa je bila prosta.

Rezultati — ČSSR : Bolgarija 3:0, Jugoslavija A : Nizozemska 3:0, Anglija : NDR 3:1, ZRN : Avstrija 3:1, Romunija : Poljska 3:1, Madžarska : Bavarska 3:0, SZ : Jugoslavija B 3:1

Najboljša jugoslovanska ekipa, za katero sta igrala Surbek in Korpa v obeh Nizozemcih Schoofsu in Van der Helmu ni imela enakovrednih nasprotnikov in ni oddala niti enega niza. Druga jugoslovanska ekipa (Vecko, Stipančič) se je SZ dobro upirala, vendar je nazadnje le morala priznati nadmoč rutiniranih nasprotnikov. Sarhojan je premagal Stipančića v dveh in Vecka v treh nizih. Vecko je dobil proti Eglitisu 2:1 (14:21, 21:14, 21:19), igro parov pa sta Jugoslovana izgubila 25:27, 21:12, 21:17.

V četrtfinalu je nato prišlo do velikega razočaranja. Jugoslovanska ekipa, ki je branila prvo mesto, je namreč izgubila proti ČSSR.

Glee na okoliščino da ČSSR zastopa druga garnitura, ta izid seveda ni v čast Surbeku in Korpi. Rezultat je bil 3:2 za ČSSR.

Podrobni izidi — Kunz — Surbek 18:21, 16:21, Kolarovič : Korpa 13:21, 21:19, 21:16, Kunz-Kolarovič : Surbek-Korpa 16:21, 21:19, 14:21, Kunz : Korpa 21:13, 21:15, Kolarovič : Surbek 21:10, 21:10.

V drugih treh četrtfinalnih dvobojih je Anglija premagala ZRN 3:1 (Neale je premagal Schöllerja 2:0), SZ Romunijo 3:1 (Sarhojan je dobil proti Negulescu in Giurgiuci), Švedska pa je izločila Madžarsko 3:1 (Beleznai je izgubil proti Johanssonu in Bernhardu, Johanssona pa je premagal Joenyer kar 2:0).

Odlične Jugoslovanke

Več veselja so gledalcem pripravile Jugoslovanke. V prvem kolu sta bili uspešni obe jugoslovanski ekipi Jugoslavija A (Resler, Pirc) je premagala Bolgarijo 3:0 — brez izgubljenega niza, Jugoslavija B (Ječmenica, Stojšić) pa je pripravila presenečenje z uspehom nad ZRN 3:2. Stojšićeva je premagala Bucholzovo in Blockovo, odločilno tretjo točko pa je prispevala Ječmenica z zmago nad Blockovo.

Brez boja so se v četrtfinale uvrstile SZ, ČSSR, Anglija, Romunija in Madžarska, NDR pa je dobila proti Poljski 3:0.

V četrtfinalu je naši ekipi A uspela dragocena zmaga nad ČSSR 3:1. Najprej je Reslerjeva izgubila s Karlikovo 12:21, 12:21, nato pa je Pirčeva premagala Kettmerovo 21:15, 21:15. V parih sta Jugoslovanki dobili 2:0, zmago pa je zagotovila Pirčeva z uspehom proti Karlikovi 21:18, 21:9.

Jugoslavija B je izgubila z Madžarsko po izenačenem boju 2:3. Ječmenica je premagala Izso 2:1, Papp Stojšićevo 2:0, nakar sta Jugoslovanki zmagali v parih 21:19, 14:21, 24:22. Obe preostali igri posameznic pa sta dobili Madžarki — Izso : Stojšić 2:1, Papp : Ječmenica 2:0.

Anglija je dobila proti Romuniji 3:1, SZ pa proti NDR 3:0.

Evropsko prvenstvo v odbojki

ISTANBUL, 2. nov — V finalnih tekmah evropskega prvenstva v odbojki za ženske ekipe so bili doseženi naslednji rezultati: Madžarska : Izrael 3:0, SZ : Bolgarija 3:0, Poljska : NDR 3:1, Češkoslovaška : Nizozemska 3:0.

BOKS

Trije naši v polfinalu

BUDIMPEŠTA, 2. nov. — Na boksarskem turnirju »olimpijskih nada« je sinoči samo trojici Jugoslovanov uspelo uvrstiti se v polfinale: Ivanoviću, Parlovu in Obradoviću. V welterski kategoriji je Ivanović premagal Madžara Szaboja, Parlov je v srednji kategoriji v 1 rundi knockoutiral Romuna Iona, Obradović pa je v poltežki kategoriji po točkah premagal Madžara Totha.

V polsrednji skupini je Kubanec Morero v 3. rundi knockoutiral Vladetića, medtem ko je Milenković že v 2. rundi, prav tako s k. o. izgubil proti Romunu Alexeju.

V petek in soboto bodo polfinalni boji, finale pa bo v ponedeljek.

Zmaga naših nogometašev

Jugoslovanska reprezentanca v Rotterdamu premagala Nizozemsko 2:1 (0:0)

ROTTERDAM, 1. nov. (Tanjug). V prijateljskem nogometnem srečanju je nocoj v Rotterdamu pomlajena reprezentanca Jugoslavije premagala reprezentanco Nizozemske z 2:1 (0:0). Srečanje je bilo pod reflektorji na stadionu kluba Feijenoord, ki ga je napolnilo 64.000 gledalcev. Strelci: Swart v 53. minuti za Nizozemsko, Belin v 77. in Osim v 78. minuti za Jugoslavijo. Sodil je Kurt Tschenscher (ZRN).

NIZOZEMSKA: Graafland, Van Gorp, Israel, Eijkenbroek, Suurbier, Müller, Jansen, Swart, Kruijff, Keizer, Moulijn.

JUGOSLAVIJA: Vukčević, Fazlagić, Damjanović, Belin, Ramljak, Holcer, Mušović, Lazarević (Novak), Osim, Sprečo, Rora.

Domači so od 18. minute naprej igrali brez leve zveze Pitta Kejzera, ki ga je sodnik izključil zaradi grobega prekrška nad Holcerom, v trenutku ko le-ta ni imel žoge Toda Jugoslovani v prvem polčasu niso mogli izkoristiti številčne premoči. Še več, požrtvovalni nizozemski reprezentantje, med katerimi se je najbolj odlikoval srednji napadalec Kruijff, so večkrat resno ogrožali mrežo Vukčevića.

Po odmoru so Nizozemci že po osmih minutah igre nepričakovano prišli v vodstvo Moulijn je izredno lepo podal s krila na sredo pred kazenski prostor Jugoslovanov in Swart je s topovskim strelom iz razdalje 20 m zadel mrežo. To je bila hladna prha za jugoslovansko moštvo, ki je imelo igralca več. Toda doslej tako ležerni »plavi« so se prebudili in začeli igrati živahno ter nevarno Prišlo je do preobrata: gostje so dvakrat zadeli mrežo sicer zelo zanesljivega Pitersa Graaflanda Izenačujoči gol je dosegel Belin s silovitim strelom iz razdalje 25 m, pičlo minuto pozneje pa je Osim prestregel žogo v trenutku, ko je domači vratar ležal na tleh Nizozemska branilca sta skušala žogo zaustaviti na sami gol-liniji, toda zaman.

Kljub zmagi pa Jugoslovani ni so zadovoljili s svojo igro. Odlikovala sta se Holcer in Vukčević, pri domačih pa Graafland in Kruijff.

Racing : Celtic 2:1 (1:1)

BUENOS AIRES, 1. nov. V povratnem finalnem srečanju za naslov klubskega svetovnega prvaka v nogometu je nocoj domači Racing premagal Celtic iz Glasgowa 2:1 (1:1).

Ker je v prvem srečanju zmagal Celtic z 1:0, bosta ekipi od igrali še eno, tretjo tekmo. Odločilno srečanje bo 4. novembra na nevtralnem terenu — v Montevideu (Urugvaj).

Dinamo zmagovalec lige mladih

Olimpija : Dinamo 1:4 (0:4)

LJUBLJANA — Stadion za Bežigradom, gledalcev okoli 100, sodnik Gvardjančič (Ljubljana).

STRELCI: 0:1 — Ražić (12.), 0:2 — Kiš (17.), 0:3 — Kiš (22.), 0:4 — Matić (38.), 1:4 — Corn (81.).

OLIMPIJA: Župančič, Segula, Rogić, Golec, Jovanović, Zavrl, Hacler, Frančeškin, Milošević, Corn, Spasojević.

DINAMO: Kovačić, Cerlić, Braun, Dobravić, Zobundija, Valec, Pavić, Kobeščak, Ražić, Kiš, Matić (Gašić).

V povratni finalni tekmi v okviru lige mladih so zagrebški nogometaši presenetili mlahave domačine že v prvih minutah tekme, ko so povsem iznenada dvakrat streljali v Župančičevo mrežo, Dinamovci bi lahko prišli v vodstvo že po prvih dveh prodorih, toda ljubljanski vratar je bil obakrat na mestu. Pozneje je Olimpija prevzela rahlo pobudo, ki pa je ob čvrsti zagrebški obrambi povsem zvodenela. Črno-beli napadalci so bili v zaključnih akcijah premehki, da bi jih mogli uspešno zaključiti.

Po odmoru je Dinamo nekoliko popustil, ker se je očitno zadovoljil z doseženim rezultatom. Kljub temu pa je Dinamo igral takrat še vedno bolje kot domačini. Leti so se prebudili šele v zadnjih petnajstih minutah in tudi dosegli edini zadetek. S tem je bil rezultat iz Zagreba (3:0 za Olimpijo) izenačen Zato je bilo treba po končani tekmi dobiti zmagovalca s streljanjem enajstmetrovk. Najprej so streljali gostje, ki so zgrešili cilj le petič, medtem ko je Olimpija zastreljala že prva dva udarca.

S. LIPAR

IVER DNEVA

Obtožujejo se

Na obzorju je košarkarska afera. Rabotnički iz Skopja in Borac iz Čačka se borita za obstoj v zvezni ligi. V predzadnjem kolu so Skopjanci doma premagali Beograd, Borac pa v glavnem mestu Partizana. Točke klubov so zdaj izenačene, vendar imajo Čačani pred tekmeci rahlo prednost. V zadnjem kolu igrajo doma (Radnički), Rabotnički pa mora v goste Crveni zvezdi. Nepričakovan poraz Partizana doma je bil presenetljiv in vodstvo Rabotničkega, ki se je zardi tega praktično že znašel v republiški ligi, je obtožilo Čačane in Partizan, da so se dogovorili za rezultat. Skopjanci bodo svoje obtožbe težko dokazali, čeprav je sum opravičljiv. Sredi poletja je k Partizanu prestopil visoki Farčič iz Beograjčani so tako morda Borcu »plačali« srednjega napadalca. Tudi potek tekme govori v prid Skopjancem, domačini so po vodstvu 12 košev poslali na teren igralce, ki sploh niso skušali ovirati nasprotnikov. Košarkarska zveza Jugoslavije bo morala dobro razmisliti, preden bo registrirala tekmo Partizan : Borac.

Utrinki

NEZAŽELENI NOVINARJI — Uprava nogometnega kluba Hajduk iz Splita je prepovedala pristop nekaterim športnim novinarjem v prostore Hajduka, in sicer sodelavcem zagrebških Sportskih novosti, beograjskega Sporta in Politike — ekspres. V obrazložitvi te nenavadne odločitve je rečeno, da so športni novinarji teh časopisov »s svojim neobjektivnim poročanjem« prispevali k temu, da si je jugoslovanska javnost ustvarila napačno podobo o Hajduku, zlasti pa še o delovanju njegove uprave. Sedaj — brčas — takih dezinformacij ne bo več?

KAZNOVANI PRESTOPNIKI — Po nogometnem derbiju I zvezne lige med Partizanom in Crveno zvezdo v Beogradu so organi javnega reda priprli 35 izgrednikov, med njimi 11 mladoletnikov. Med prijetimi so štirje kradli, osmerica je hazardirala na ruleto pri vhodih na stadion JLA, drugi pa so delali nered po tekmi. Vse so kaznovali s 15 do 30 dnevi zapora.

DUNAJ — KONGRESNO MESTO — Mednarodna motociklistična zveza FIM je s svojim jesenskim zasedanjem na Dunaju tudi prispevala k temu, da je avstrijskega glavnega mesta po pravici oprijel vzdevek »kongresno mesto«: nedavni kongres FIM je bil že dvestoti kongres v zadnjih dvajsetih mesecih na Dunaju.

ODLIČNA KAKOVOST

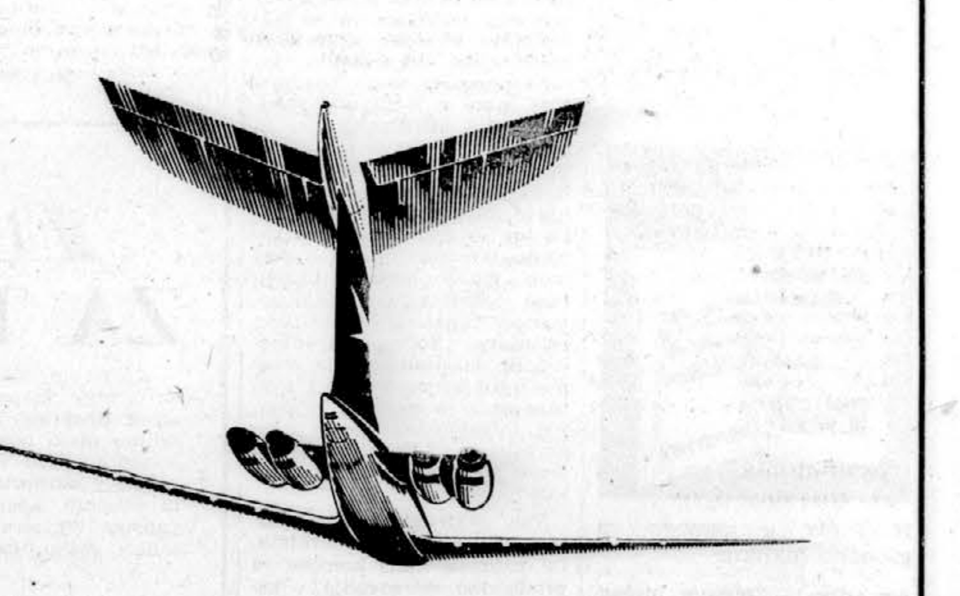

to je naše geslo — to je razlog, da večina potnikov potuje z nami in ne le to . . . mi vam hkrati z JAT nudimo največjo mrežo linij in najmodernejša letala na svetu

BOAC
British Overseas Airways Corporation

Mednarodni sejem za otroka v Kölnu

Industrija za svet „malega potrošnika"

Na svetu je 400 milijonov otrok, ki jih je industrija že prekrstila v »male potrošnike«, in čez 33 let, so izračunali, bo tri milijarde zemljanov več. Vsi ti, to vemo, žal ne bodo potrošniki, toda številka je tako impozantna, da ne kaže zanemarjati niti njene okrnjene vrednosti. V njej tiči namreč pomen in obseg »otroškega tržišča« za svetovno gospodarstvo. V Zahodni Nemčiji, kjer štejejo zdaj 13 milijonov otrok pod 15 leti in zanje že skoraj več trošijo kot za odrasle, so pravočasno uganili, kam veje poslovni veter: pred sedmimi leti so v Kölnu, sejemskem mestu ob Reni, priredili prvi mednarodni sejem z nazivom »Za otroka«. To je sejem za nabavljalce in novinarje, seveda pa tudi za ogled. Ker je predvsem posloven, traja samo tri dni. Letošnji je bil od 20. do 23. oktobra. Prireditelji sodijo, da je bil zadovoljiv v vseh pogledih.

Najbrž so bile nemške turistke idejne pobudnice za sejem. Navdušeno so namreč doma pripovedovale, kako srčkano da so oblečeni italijanski in drugi otroci. Kar naprej, tako je zapisano v sejemskem biltenu, so hvalile dragocene italijanske materiale, »šik«, in vesele barve. In ker so bili Nemci takrat na vrhuncu svojega gospodarskega čudeža, so menili, da ne bi bilo prehudo zlo, če bi tudi sami manj štedili pri otrocih. Kamorkoli so se ozrli, v Francijo, Skandinavijo, Španijo, povsod so se lahko prepričali, da so otroci čedno napravljeni.

Sejmarji kajpada niso mislili zgolj na malčke in na to, da bi »otrokom bilo bolje kot njim«, ampak zlasti to, da bodo prihodnje leto v državah evropskega skupnega trga odpravljene poslednje carinske pregrade in da bo tudi njihova otroška oprema imela koristi od tega velikega novega »notranjega tržišča«. V tem tržišču bo treba misliti na približno 44 milijonov otrok pod 15. leti, jih oskrbeti z vsemi »potrošnimi predmeti« za vsako obdobje otroštva posebej! Za ta kvantitetni preskok je potemtakem že marsikaj pripravljeno, industrija se razvija, poslovni stiki se navezujejo, tržišče se preučuje, reklama nikakor ne štedi. Nekoliko bolj, kot so bili pred sedmimi leti, so zadnji čas štedljivi sami Nemci. Statistika pove, da je na sejmu povpraševanje po cenejših artiklih letos spet naraslo.

KULT OTROKA?

Prav bežati moraš pred poslovno prijaznostjo na sejmu. Stopite bliže, zagrgra vljudni Švicar in začne kazati svojo higiensko kolekcijo. To je dojenčkova oprema, »Bébé-jou« iz Ateljeja v Oberlauchringenu, ki ima svoj motiv, in to evropsko zaščiten motiv: dve rdeči pikapolonici pred modro zvončnico v zeleni travi. Podlaga je bela, nežni motiv pa se ponavlja na mehki frotirasti haljici, slinčku, žlici, skodelici, stekleničkah, cuciju, stolčku, prašičku-hranilčku, skratka povsod, in povsod je naslikan ali izvezen z roko. Zakaj pa z roko, mar ni to predrago? Razumljivo, da je drago, je pa tudi lepo in se lahko mamici podari. Navadnih serijskih reči vendar ne moreš podarjati! To pa lahko, to je umetna obrt. V katalogu, ki ga mojster brž prinese, je geslo: Vse, kar baby potrebuje in mater razveseljuje«.

Druga barvna lestvica in drug zaščiten motiv: belo, lila, oranžno, na tej podlagi pa deklica z mucko. To je dojenčkova kolekcija »Pussycat« iz Danske. Deklica in mucka sta razgibani, na vsakem predmetu sta v drugi drži. To da razveseljuje otroka in mater. »Glejte«, hiti naštevati belolična Danka v lilasti halji in z oranžnimi uhani, »vsega imamo nad 200 artiklov, da je otrok pravilno negovan in da si mati olajša nego svojega miljenčka.« Kaj pa z vsem tem arzenalom počne pri dojenčku, bo vprašal kak podeželan. Odgovor je najprej osupel pogled, nato pa še bolj vneta pojasnila v danski nemščini: »Baby šampon, baby kopel, baby lotion, baby spray puder, baby maža v lončku, v tubi, čistilo za nos, druge baby kreme, paličice za navijanje vate, posebne baby škarje, polica iz plastične mase, druga polica, ničkoliko vrečk, veder, kadi, nekaj vrst kahlic (hm, samo nobena ni več take oblike kot je standardna po JUS), mize za previjanje, mize, mizice, posteljice, brisače take in drugačne.« Vse pa lila, in ah, tako naprej. In kaj neki odpirajo tile pisani patentni ključi na vrvici? »To so vendar grizeljčki! S temi roglji si dojenček drgne dlesni. Tudi ta ogrlica je za to. Pa tile obročki. In prstan na verižici, z okusom po vaniliji. Povsod pa, vidite, je znamka Pussycat. Artikle Pussycat kupuje vsa Danska. In od kod ste vi, če je dovoljeno vprašati?«

Ja, od tam, kjer še nikoli nismo slišali za Pussycat. In ne za pet oblik kahlic, ne za dvesto dojenčkovih artiklov. Dve sto! Saj to je kult otroka! Pa vendar, če prav premislim, je ta kult še vseeno smiselnejši od katerega drugega.

NIC VEČ ROPOTARNIC

Otroška soba ne sme biti več ropotarnica, kamor odrinemo odsluženo pohištvo, ugotavljajo lesni strokovnjaki. Otrok ima pravico do prikupnega, svojega bivališča, v katerem se bo dobro počutil in lepo uspeval. V začetku je zanj najpomembnejša posteljica: z njo imajo očitno največ veselja Italijani, ki polagajo svoje malčke počivat v pravcate oblake belega tila in čipk. Vrhunec so ponaredki zlate posteljice »Rimskega kralja«, Napoleonovega sina, le da so medeninasti, z visokimi baldahini, ki so zadnji krik mode. Druga smer je kmečki slog, živo pobarvan les z ročno naslikanimi cvetnimi venci, ali temno rustikalno pohištvo z rezbarijami. Slednjega uveljavljajo tudi Francozi. Med vsemi temi smermi so še pletene kombinacije. Največjo hvalo pa naj zapišem na račun preproste, praktične sodobne opreme za otroško sobo (nemške): to je postelja, ki »raste z otrokom«, previjalna miza oz. polica, ki bo kasneje igralna in še kasneje pisalna miza, zaboja, ki bosta stola in polici. Otrok je v tej sobi od rojstva do svojega 15. leta in čez. Kako enostavno in kako imenitno! Semkaj sodijo kot nalašč sodobne igrače iz neke nove mase, ki so lahko blazine, naslonjači pa konji, krokodili, kakor jih pač sestavite. Resni poslovni ljudje se navdušeno ustavljajo in sedajo na mehke konjiče.

Igrač je bilo sicer bolj malo. Malo punčk, nekaj lego sestavljank, vlakcev, več plišastih živali, nič knjig. Nobene založbe ni bilo zraven, čeprav je bilo toliko »vsega za otroka«! Začuda pa ni bilo tankov in revolverjev. Bil je dekliški nakit, lesen, bila je obutev, torbice, metrsko blago, perje, pupe za izložbe, šivalni stroji, razna nosila, igralno orodje, posteljice in sedeži za avtomobile — »njihova je prihodnost« —, in potem oprema za bolne, hrome otroke, zlasti pa célo parkirišče za »promenadne« otroške vozičke na vzmeteh, ki to ime zaslužijo, z novo gibko maso na kolesih namesto prejšnje gume in v vseh mogočih materialih, največ temno modre barve.

In ko si je ubogi odrasli človek vse to ogledal., se je pravi sejem šele začel: otroška oblačila, oblačila za nosečnice in otroška modna revija, toda o tem prihodnji teden.

OLGA RATEJ

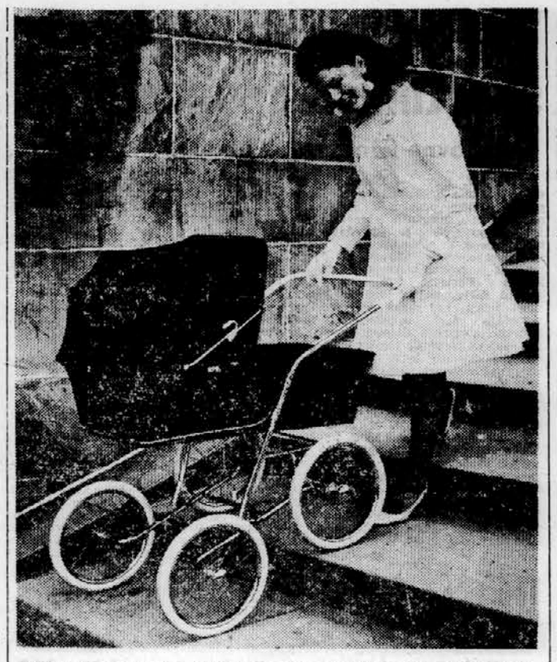

Nemški voziček, narejen za vožnjo po stopnicah.

Varen sedež za tretjega potnika.

Popestrimo naš jedilnik

Sadne solate — zdrav dodatek

Pri nas so sadne solate še prav malo znane, saj imamo navadno čez zimo na mizi le vseh vrst kompote. Ker pa so prav sadne solate posebno zdrave, objavljamo danes nekaj navodil.

Sadnih solat ne pripravljamo samo iz svežega sadja, ampak lahko uporabimo zanje tudi sleherno vloženo sadje, s katerim se skoraj vsaka gospodinja založi med letom.

Najpogostejša je jabolčna solata. To napravimo iz jabolčnih in oranžnih krhljev, potresenih s sladkorjem. Še boljša je, če dodamo še nekaj bananinih krhljev.

Pomarančna kolesca lahko primešamo tudi k raznemu vkuhanemu sadju. Posebno dobre so višnje, ker se njihova aroma imenitno spaja z okusom pomaranče. Pomaranče umijemo in olupimo ter jih nato zrežemo na kolesca, iztrebimo peške, potresemo s sladkorjem ter pustimo, da se z njim prepoje. Nato dodamo vkuhano sadje in postavimo vse skupaj za nekaj časa na hladno. Nazadnje potresemo solato še z nastrganimi mandlji.

Če bi imeli radi hkrati več vrst sadja, pripravimo hkrati dve različni sadni solati in ju prinesemo v dvodelni skledi na mizo. V prvo polovico sklede naložimo navadno jabolčno solato, ki pa ji prav nazadnje dodamo še nekaj narezanih orehov ali lešnikov. Drugo polovico sklede pa napolnimo z vkuhanim sadjem — kosmuljami (agrasom) in hruškovimi rezinami, ki jih po okusu še sladkamo.

Prav vabljiv je ploščat steklen krožnik, obložen s podolgovatimi rezinami banan in melon, s kolesci pomaranč in grozdnimi jagodami. Še lepše je videti, če vzamemo mešano črno in belo grozdje. Pripravljeno sadje potresemo s sladkorjem in počakamo, da se prepoji. Tik preden to sadno solato ponudimo, jo pokapamo še z nekaj kapljicami češnjevega likerja ali ruma, a ne preveč, ker bi sicer trpela sadna aroma.

K sadnim solatam se prav dobro poda stepena smetana ali vanilijeva krema in drobno pecivo.

M. LANGUS

Program Potrošniško informativnega centra

Petek, 3. novembra: Razlaga in demonstracija oljnega gorilnika »DOMI« — inž. Ivan Brunšmid, konstruktor gorilnika. — Izvedeno ob 9.30, ob 11.30. ob 13.30 in ob 16.30. — Ob 18. uri: Pranje z avtomatskimi pralnimi stroji in pralnim sredstvom MIXAL - Brigita Rabozu.

Torek, 7. nov. ob 17. uri: Električni grelniki za vodo

Četrtek, 9. nov. ob 17. uri: Sistem električnega užiga oljnih peči inž. Željko Cener.

Potrošnike opozarjamo na demonstracijo oljnega gorilnika »DOMI«, domače proizvodnje (»Ventilator«, Zagreb), za katerega je, odkar se je pojavil vzorec, veliko zanimanje. Potrošnike naprošamo, da se odločijo tudi za dopoldanske demonstracije, ker bo sicer popoldne prevelik naval in ne bodo mogli vsi slediti razlagi. — Predavatelj je konstruktor te naprave in bo lahko odgovarjal na vsa vprašanja obiskovalcev.

Delavski svet
Gostinskega podjetja
»SAVINJA« Laško
razpisuje
za obrat
Hotel »SAVINJA«
prosto delovno mesto
GLAVNE KUHARICE
Pogoj za sprejem:
KV kuharica z večletno prakso samostojne kuharice ter znanjem domačih specialitet.
Ponudbo pošljite delavskemu svetu podjetja do 15. 11. 1967. 9235

Kadrovska komisija pri
Kinematografskem podjetju, Ljubljana,
Nazorjeva 2
razpisuje prosto delovno mesto
TAJNICE
Pogoj: končana srednješolska izobrazba.
Posebni pogoj: poskusno delo za dobo enega meseca.
Osebni dohodki po pravilniku.
Pismene ponudbe pošljite upravi podjetja do 15. nov. 1967. 9222

Velika pomoč gospodinji

Hladilnik za globoko hlajenje

V delu za globoko hlajeno hrano shranjujemo po posebnem postopku pripravljena in ohlajena živila. Globoko hlajena hrana se lahko pripravi in nalaga za domačo porabo že pri —18° C. Takšno temperaturo ima hladilni del ter jo mora vzdrževati tudi v največji poletni vročini.

Shranjujemo vse vrste mesa in mesnih izdelkov, sladkovodne ribe, zelenjavo, razne solate, cel paradižnik in kumare, vse vrste sadja, mlečne izdelke ter celo razna pripravljena jedila. Zmrznjena živila lahko hranimo od enega do dvanajst mesecev (ribe 1—3 mesece, piščance 8 do 10 mesecev, goveje zrezke do 12 mesecev, jagode 6 do 10 mesecev, borovnice 6 do 10 mesecev, gobe do 12 mesecev, pečeno biskvitno testo 1 do 3 mesece, itd).

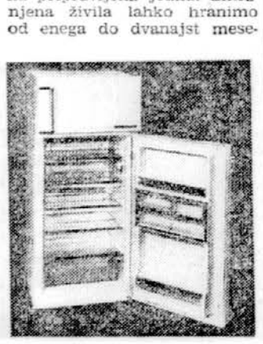

Hladilnik s komoro za globoko hlajenje

Globoko hlajena živila vsebujejo več vitaminov kakor konzervirana živila (globoko hlajen fižol ima naprimer trikrat več vitamina C kakor fižol iz konzerve). Zmrznjena živila so zelo hranljiva in aromatična. Sadje ohrani svojo aromo ter v veliki meri tudi vitamine in rudninske snovi, zlasti jagodičasto sadje.

Zmrzujemo samo živila najboljše kakovosti in čimbolj sveža. Zmrznjena živila moramo embalirati v primeren ambalažni material (polietilenske vreče, polietilenske cevi, plastične doze, kartonske vrečke, vrečke iz pergamentnega papirja, aluminijasto folijo itd) Embaliramo takšne količine živil, ki jih potrebujemo za en obrok.

Živilo kot na primer zelenjavo čimprej po nabiranju očistimo in operemo, ter jo blanširamo, (oparimo), da uničimo encime: v žično košarico ali mrežo damo 1 kg očiščene zelenjave in jo potapljamo v lonec z 10 litri vrele vode. Od trenutka, ko voda ponovno zavre (najkasneje mora v 1 minuti) računamo čas blanširanja, ki je pri različni zelenjavi različen in traja od 1 do 4 minute. Nato žično košarico z zelenjavo hitro dvignemo iz kropa ter jo posadimo v mrzlo vodo, po možnosti kar pod pipo. Hitro ohlajanje blanširane zelenjave je velikega pomena. Ohlajeno blanširano zelenjavo dobro odcedimo, vendar je predolgo ne smemo izpostavljati vplivu zraka. Stresemo jo na čist, zlikan prt, jo rahlo osušimo in nato embaliramo. Embalažni material zbiramo glede na vrste zelenjave.

Vsa pakirana živila vložimo čimprej v zmrzovalnik. Če naprava nima komore za predhodno zmrzovanje, v kateri je temperatura nižja in dosega —20 do —24° C, si pomagamo tako, da na mestu, ker je nameščen izparjalnik, pustimo prostor za prvo zmrzovanje. Kakšen čas je potreben, da živilo zamrzne v sredini, ugotovimo glede na debelino živila sami (najmanjša zmrzovalna hitrost je 0,30 cm na uro). Zamrznjena živila porazdelimo smiselno, da imamo dostop do vseh živil in da jih hitro najdemo.

Z zmrznjenimi živili nadalje ravnamo na različne načine. Nekatera lahko pripravljamo (kuhamo, dušimo) kar zmrznjena, druga moramo le delno odtajati, nekatera pa moramo odtajati popolnoma. Zmrznjenih in odtajanih živil ne smemo ponovno zmrzovati, ker izgube preveč na kvaliteti in okusu.

Prednosti hladilnika z globokim hlajenjem so torej naslednje:

- povečana izbira svežih živil v zimskih mesecih,
- zaloga živil iz poletnih in jesenskim mesecev za zimo in iz zimskih za poletje
- zaloga posameznih jedi z daljšim časom priprave,
- ohranjeni vitamini, rudninske snovi in aroma v živilih.

M. DROFENIK

Pokušnja novih izdelkov „Žita"

Kakovosti ni kaj oporekati

Društvo živilskih in prehranskih strokovnjakov Slovenije je imelo prejšnji teden v okviru svojega delovnega programa že peto degustacijo. Strokovnjaki slovenske živilske industrije so tokrat povabili še nekatere člane ljubljanskega gostinskega poslovnega združenja, s katerimi so pokušali in ocenjevali nekatere izdelke, ki jih namerava v kratkem dati v prodajo živilski kombinat »Žito«.

SVEŽI RAVIOLI. Raviolom v konservi in tortelinom iz Ajdovščine se bodo na tržišču kmalu pridružili sveži ravioli za takojšnjo uporabo. Prodajali jih bodo na kilogram, cena pa bo nižja od raviolov v konservi. Po zunanji podobi se ne bodo razlikovali, po vsebini pa izdatno. »Žito« bo dalo na tržišče tri vrste svežih raviolov: polnjene s sirom, s svežim mesom in s suhim mesom. Ravioli, polnjeni s svežim mesom, bodo imeli naslednji nadev: goveje meso, svinjsko meso, poper, sol, česen, sir-strganec in drobtine, tisti s suhim mesom pa bodo imeli naslednjo vsebino: mortadela, pršut, budžola, parmezan in drobtine. Raviole, ki so jih servirali, so strokovnjaki povprečno ocenili »prav dobro«, vendar so bili si enotnega mnenja, da so po okusu prijetnejši ravioli iz suhega mesa. Splošna sodba pa je tudi bila, da bi moral biti nadev količinsko bogatejši. Pri »Žitu« so potrdili, da bodo upoštevali strokovne pripombe.

SLADKI KRUH. Gre za novost na našem tržišču predvsem zaradi trajnosti. Proizvodnja sladkega kruha je na primer v Italiji že dolgo znana pod imenom »panettone« in ni več monopol tvrdk »Motta« ali »Alemagna«. Značilnosti tega kruha, ki ga v tujini mnogo potrošijo, so naslednje: kruh je prijeten, sladkega okusa s poudarjeno aromo, okrogle, srednje visoke oblike, rjavkasto zlate barve z izrazito rumeno sredico, ki je zaradi dodatka kandiranega sadja marmorirana v različnih barvah, kruh dolgo obdrži svežino, zlasti dokler ni prerezan in je zelo okusno embaliran. Takšen kruh, ki pri nas še nima imena, bo izdeloval kombinat »Žito«, kandirano sadje pa bo izdelek tovarne »Sumi«. Tudi okusna embalaža je že pripravljena. Degustatorji so to pogačo ocenili s točkami med prav dobro in odlično.

TURIST KRUH. To so trideset dekagramov težke podolgovate štručke iz pšenične, ržene, ajdove in sojine moke, pečene v posebnem modelu, kar vse skupaj daje domač okus. Prednost kruha pa je tudi v obstojnosti zaradi nekaterih dodatkov. Splošna ocena: odlično. To bo prvi kruh pri nas, ki ga bodo v bližnji prihodnosti pakirali. Za zdaj ga bodo prodajali le še v klasični obliki v vseh pekarnah »Žita« in nemara že prihodnji teden tudi v samopostrežnih trgovinah. Cena: 80 dinarjev za štručko.

SOJIN KRUH. Žitarice so v glavnem sestavljene iz ogljikovih hidratov in so relativno zelo uboge na beljakovinah, kar prav gotovo ni v korist doraščajoči mladini. Pomanjkanje ogljikovih hidratov pa se odraža tudi pri starejših ljudeh in tistih, ki so izpostavljeni večjemu fizičnemu naporu. Soja pa je rastlina z največjo količino beljakovin. Biološka vrednost soje je večja od mesa. In ker je kvaliteta sojine beljakovine zelo podobna beljakovini mleka, je zelo cenjena v prehrani. Naprednejši narodi jo s pridom uporabljajo kot nadomestilo za meso, mleko in jajca. Pri nas doslej nismo poznali sojine moke. Zdaj je proizvodnjo osvojila tovarna olja in špirita v Brčkem, kombinat »Žito« pa se je odločil, da bo pekel sojin kruh. V degustaciji je dal tri vrste kruha z različnim odstotkom dodatka sojine moke. Domala vsi ocenjevalci so pohvalili vonj, barvo in svežost, pripombe so bile le zaradi okusa. Sladek priokus se namreč stopnjuje z večjim dodatkom soje. Kruh lomljenec bo v kratkem v prodaji.

H. Y.

ZA TA TEDEN

Krajši in hladnejši dnevi privabljajo zvečer goste na kratek klepet ali gledanje televizijskega sporeda ali k družabni igri in podobno. Te naše obiskovalce želimo malo pogostiti, pa včasih ne vemo, kaj bi jim ponudili. Zelo dobrodošel je kozarec soka ali lepo sadje, v oktobru tudi kuhan ali pečen kostanj, kruh iz ovsenih kosmičev s surovim maslom in rezino paprike ter sira ali razne vrste drobnega peciva. Ni toliko važno, kaj serviramo, temveč kako to damo.

PETEK

Kosilo: krompirjeva juha, cvetačni narastek, endivija v solati.
Večerja: kruhov praženec, jabolčna čežana.

SOBOTA

Kosilo: kislo zelje po madžarsko, pire krompir, sadni sok ali jabolka.
Večerja: pečene ribe, radič v solati, kruh, kozarec vina ali sadnega soka.

NEDELJA

Kosilo: zelenjavna juha, goveje brže v omaki, široki rezanci, solata.
Večerja: kruh z jetrno pašteto, šipkov čaj z limono.

PONEDELJEK

Kosilo: enolončnica iz rdeče pese, kruh, skutin žavitek.
Večerja: v oblicah pečen krompir z zaseko ali maslom, solata.

TOREK

Kosilo: porova musaka, motovilec z jajcem v solati, sadni sok.
Večerja: polenta z mlekom.

SREDA

Kosilo: korenjeva juha, praženi vampi, pire krompir, solata.
Večerja: črna redkev z jabolki, kruh, bela kava.

ČETRTEK

Kosilo: svinina z rumeno kolerabo, slan krompir, mešana solata.
Večerja: zelena s sirom, kruh, jabolka.

Cvetačni narastek: 1 kg cvetače, slan krop, maščoba za posodo, žlica drobtin, četrt litra mleka, žlica moke, jajce, sol, poper, 5 dkg sira, zelen peteršilj ali drobnjak.

Cvetačo do mehkega skuhamo v malo slanem kropu. Previdno jo odcedimo in položimo v pomaščeno, z drobtinami potreseno ognjevarno posodo. Mrzlemu mleku primešamo moko in rumenjak ter nad soparo stepamo, da se zgosti. Še vroči zmesi primešamo trd sneg iz beljaka, osolimo po okusu, popopramo. S penasto omako prelijemo cvetačo, nanjo pa potrosimo še nastrgan sir. V vroči pečici rumeno zapečemo. Preden ponudimo, potresemo z zelenim sesekljanim peteršiljem ali drobno zrezanim drobnjakom.

Kislo zelje po madžarsko: 5 dkg slanine, sladkor, čebula, paprika, 1 kg kislega zelja, sol, voda, 1 dl kisle smetane.

Slanino zrežemo na kocke, na njej prepražimo sladkor in sesekljano čebulo. Dodamo papriko, premešamo, dodamo kislo zelje in sočimo. Zelje dušimo in mu po potrebi dolivamo vodo. Kuhanemu zelju primešamo kislo smetano.

Goveje brže v omaki: 50 dkg govejih brž, sol, žlička moke, 2 žlici olja, čebula, pol gomolja zelene, koren, malo cvetače, por, žlička paradižnikove mezge, zelen peteršilj, malo kisle smetane.

Brže potolčemo, osolimo, pomokamo in na vroči masti opečemo. Prilijemo zajemalko tople vode, pokrijemo in dušimo. Na pol mehkemu mesu dodamo na rezine zrezano zelenjavo, prilijemo še zajemalko vode in dušimo do mehkega. Medtem jed ne mešamo, temveč kozico samo potresamo. Nazadnje dodamo paradižnik, sesekljan zelen peteršilj in kislo smetano.

Enolončnica iz rdeče pese: pol kg rdeče pese, četrt kg pora, 30 dkg govedine, liter vode, sol, malo majarcna, poper, 2 žlici mleka, 3 kisle kumarice, 2 krompirja, 5 dkg margarine, žlička moke.

Rdečo peso operemo, olupimo in narežemo na kocke, por zrežemo na rezance, govedino na večje kose. Vse skuhamo do mehkega, osolimo, dodamo majaron, poper, mleko, drobno zrezane kisle kumarice ter drobno nastrgan krompir ter kuhamo do mehkega. Iz margarine in moke zgnetemo drobne kroglice in jih dodamo jedi ter pustimo, da dobro prevre.

Porova musaka: 3 večji pori, 5 dkg prekajene slanine, 1 kg krompirja, 2 žlici olja, dl mleka, 2 jajci, sol.

Očiščen in opran por zrežemo na tanka kolesca in dušimo na slanini, zrezani na kocke. Krompir operemo, olupimo in narežemo na tanke rezine. Polovico krompirja zložimo v pomaščeno kozico, nanj naložimo dušen por in pokrijemo z drugo polovico krompirja. V mleku razžvrkljamo jajci in sol in s tekočino prelijemo krompir. Pečemo v pečici približno uro, da se krompir zmehča.

Zelena s sirom: 2 večja gomolja zelene, slan krop, surovo maslo, parmezan, drobtine, sol. Gomolje skuhamo v slani vodi, jih olupimo in narežemo na lističe. Jensko ali proti ognju odporno posodo namažemo s surovim maslom in obložimo s plastjo rezin zelene. Potrosimo z nastrganim parmezanom in kosmi surovega masla, pokrijemo s plastjo zelene, zopet potrosimo z nastrganim parmezanom in maslom in tako nadaljujemo. Preden pečemo, potresemo z drobtinami.

M. S.

OBIŠČITE

V Ljubljani

SAMI IZBERITE LOKAL

V HOTELU SLON Ljubljana, Titova 10

Hotel, kavarna, klasična restavracija, narodna restavracija »Kliet Slon«, slaščičarna, bife in bar.
Vsak dan igrajo zabavni orkestri: v kavarni ILIJAŠ IVO, v kletni restavraciji ERNO BARANJA in v baru JOŽE KELBL in pevka METKA STOK z mednarodnim artističnim programom.
V narodni restavraciji »KLET SLON« strežemo slovenske in jugoslovanske specialitete v tipičnih kmečkih posodah.

Na Gorenjskem

MOTEL MEDNO

Na novo otvorjeni MINI GOLF. — Mednarodna restavracija in TT RALLY BAR. Aperitiv bar je odprt od 20. do 3. ure zjutraj. Solidne usluge in zmerne cene. Moderna centralna kurjava in sobno urejena prenočišča. Prostor za parkiranje in garaže. Informacije: Ljubljana, tel. 51-047 in 51-049. — Se priporočamo.

Turistično društvo FRANKOLOVO

Obiščite našo vinsko klet v Crešnjicah na obronku Konjiške gore. Klet ima izredno ugodno lego, je sredi sončnih vinogradov in je od nje prelep razgled na celjsko kotlino.
Klet je odprta ob sobotah in nedeljah. Vabimo predvsem zaključene družbe, ki naj sporočijo glede svojega prihoda na tel. številko Frankolovo 1. Posebnost kleti so lastna vina in domače jedi. Vabljeni.
Kauar pridete v Celje, obiščite hotel Aviotura podjetja

Kolektiv združenih hotelov Bohinj vabi letoviščarje in izletnike v Bohinj v hotel

»JEZERO«,

v hotel

»POD VOGLOM«,

»ŠPORTHOTEL«

na Pokljuki, v gostišče »ČRNA PRST«, Bohinjska Bistrica in brunarico »RUSA« na Voglu Bohinj

V vseh hotelih nudijo odlično pripravljena jedila in pristna vina. Prenočišča, ribolov, lov na divjačino. Od Bohinja lepi sprehodi.

Hotel »GRAD PODVIN« na Gorenjskem

vas vabi in vam nudi:

priznana domača ter tuja jedila po izbiri, izbrana kvalitetna vina kot so: štajerska, dolenjska, istrska, primorska in druga jugoslovanska vina. Penzionske usluge po zmerni in solidni ceni. Udobne in komfortne tujske sobe.
V samopostrežni kleti vsakomur na voljo za pavšalni znesek: hladna domača jedila — specialitete — sortna vina iz sodov, domača žganja in drugo.
Pri aranžmaju seminarjev in skupinskih obiskov nudimo posebni popust.

Novoporočenci, pozor!

ob tej svečani priložnosti vam nudimo svečana kosila in druge obroke. Za te namene imamo posebne prostore. — Obiščite nas in se prepričajte o naših uslugah — veseli vas bomo.

Za vas in vašo družino je najcenejše jesensko

SONCE IN MORJE

Obiščite DOM RUDARJEV v Fiesi pri Portorožu, kjer boste preživeli dopust ugodno in poceni. Penzion do 7 dni 25 Ndin, nad 7 dni 20 Ndin. Sodobno urejen Dom tik ob morju, komfortne sobe s hladno in toplo vodo ter kvalitetna kuhinja.
Možnost ribolova v edinstvenem sladkovodnem jezeru in izleti v slikovito bližnjo okolico. Vsak večer glasba.
Prepričajte se in zadovoljni boste.

Hotel »ZLATOROG« Bohinj

vabi letoviščarje in turiste, da obiščejo ta hotel tudi jeseni in pozimi. Postregli jim bodo z domačimi in mednarodnimi jedili ter vini. Na razpolago udobna prenočišča. Postrežba hitra. — V neposredni bližini postaje je vlečnica na Vogel.

V BISTRICI PRI NAKLEM

gostilno

Viktor Potočnik BISTRICA pri Naklem

kjer vam bodo postregli z dobro pripravljenimi jedili in naravnimi vini. Postrežba odlična.

Turisti, izletniki in potniki — ustavite se v gostilni Viktor Potočnik v Bistrici pri Naklem.

Novo zasebno gostilno pri

»CAJHNU« –

IVANKA ZUPANC

ob sotočju Save v Lancovi vasi pri Radovljici, kjer boste postreženi z okusnimi jedili in pristnimi vini. Cene konkurenčne! Ribolov, lov. Lepi sprehodi v okolico, posebno na Planinski dom na Goški ravni. Obširen parkirni prostor.

Pohitite na počitnice, na letovišče, na oddih v idilični gorski kraj

na Jezersko.

Gostinsko podjetje

DOM na Jezerskem

vas bo v hotelu Kazina z dopandansami v popolno zadovoljstvo postrežgo s prizrano hrano in izbranimi vini. Cena dnevnega penziona 35,00 Ndin. Za večje skupine in posebne aranžmaje znaten popust. Razen ponedeljka v mesecu juliju in avgustu vsak dan ples od 20. do 1. ure. Kolektiv podjetja se za obisk priporoča. Telefon štev. 74-507, Kranj.

Na Štajerskem

HOTEL »BELLEVUE«

(1050 m) Mariborsko Pohorje vas vabi na prijetni jesenski dopust.

Od 15. sept. do 15. dec. je penzion v sobi brez prhe in WC 29 Ndin, v sobi s prho in WC 35 ND.

(Obiščite Pohorje v jeseni!)

NA GOMILSKEM »STOP« pri gostišču ESPRESSO

STOP zaradi ogrevanih sob in gostinskih prostorov,
STOP zaradi kolin in domačih specialitet,
STOP če imate radi ajdove žganice,
STOP že zato, ker vas vljudno vabi KRISTINA KOSENINA!

V RADLJE OB DRAVI »Gostilno POGORELČNIK«

Ob vsakem času nudimo topla in hladna jedila po naročilu, na željo gostov razne specialitete. Na izbiro več vrst štajerskih in dalmatinskih vin. Za večje skupine na razpolago velika in udobna dvorana, primerna tudi za razne prireditve — postrežba hitra in solidna. Priporočamo se.

Hotel EVROPA

Celje – Titov trg 4

tel. 20-18, 20-19 — Telegr. Evropa-hotel Celje

v neposredni bližini železniške in avtobusne postaje — Sodobno opremljene sobe — izvrstna kuhinja — domačih in tujih specialitet. Izbrana vina — Moderno urejen »Espresso« Možnosti raznih aranžmajev. Za skupine, vodje skupin in šoferje poseben popust. Zmerne cene. Prepričajte se in zadovoljni boste.

na Ravnah restavracijo

»DOM ŽELEZARJEV«

in obrat

»SMUČARSKA KOČA«,

ki je oddaljena od Raven samo 6 km, zelo primerna za zimski šport, lep razgled, z osebnimi vozili mogoč dohod vse leto. Penzion na smučarski koči 35,00 Ndin, za domače turiste dajemo 20 odst. popust — prenočišča zagotovljena v obeh obratih. V »Domu železarjev« vsako soboto plesna glasba.

Vljudno vabljeni.

PLANINSKO DRUŠTVO MEŽICA

Obiščite našo prelepo Peco v kraljestvu kralja Matjaža. Dom je tik pod vrhom male Pece (1665 m). Ima lepo sončno lego, v okolici doma so sončni planinski travniki, posuti z gorskim cvetjem in obrobljeni z dišečemi smrekovimi rozdovi.

Dom je vse leto oskrbovan in ustreza vsem sodobnim zahtevam planinskih postojank, ima prostorne jedilnice, vodovod, elektriko, telefon, televizor. Na razpolago je 16 spalnic s skupno 90 posteljmi in še skupna ležišča.
Postrežba solidna hrana prvovrstna. Dnevni penzion 25,00 Ndin. — Prepričajte se in zadovoljni boste.

HOTEL »PREDMEJA«

(Pergar) — 900 m —
Dostop z vsemi vozili — lepi izleti — komfortne sobe — prvovrstna kuhinja — cene zmerne — postrežba solidna. Primerno za zimski šport. Priključite se številnim tujim in domačim gostom, ki so ob odhodu vselej rekli:
»NA SVIDENJE!«

V Kopru

V SALARI

na Vanganelski cesti — predmestje Kopra na novo posluje zasebna gostilna

MIRANDA

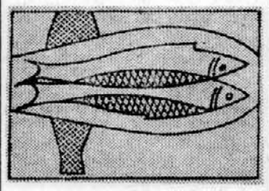

Cenjenim gostom nudimo topole malice, specialitete na žaru, vse vrste morskih rib, domači pršut in druge jedi po naročilu.
Točimo izbrana koprska vina (refošk, malvazijo), dolenjski cviček, kraški teran, briško rebulo in druge alkoholne ter brezalkoholne pijače.
Senčnat vrt in parkirni prostor v senci pod topoli. Hitra in solidna postrežba.
Prepričajte se, pričakujemo vas.

TURISTIČNE INFORMACIJE

Gorenjska:

V **Bohinju** so zaprti Mladinski dom, hotel Stane Žagar in Ski hotel na **Voglu**. Drugi hoteli niso poslali poročil. V zasebnih sobah je še dovolj prostih postelj. Na **Bledu** sta odprta samo hotela Lovec in Jelovica; v obeh je dovolj prostih postelj. V **Kranjski gori** sta zaprta hotela Erika in Slavec; v drugih hotelih in pri zasebnikih je dovolj prostora. Dovolj prostora je v **Podkorenu** in **Gozd-Martuljku**. Na **Vršiču** je prostor v Erjavčevi koči, Tičarjevem domu, Koči na Gozdu in Mihovem domu. Koča na Gozdu in Mihov dom sta odprta samo ob sobotah in nedeljah. V **Ratečah** je dovolj prostora

na Ravnah na Koroškem gostinsko podjetje

URŠLJO

in obrate letovišče Rimski vrelec, restavracijo

URŠLJO

gostišče

DALMATINC,

okrepčevalnico pri LIPI ter vinsko klet. Rimski vrelec primeren v zimski sezoni za smučanje, prostori ogrevani s centralno kurjavo — prenočišča, oskrbovan stalno s toplimi in hladnimi jedili; posebnost dnevno sveže postrvi iz lastnega bazena. Rimski vrelec oskrbovan vse leto.

v zasebnih turističnih sobah in v zasebnih gostilnah. V **Kranju** je prostor v obeh hotelih in pri zasebnikih. Prostor je v hotelu na **Smarjetni gori**, v Domu na **Jošu**, v domu na **Krvavcu** in pri zasebnikih v **Naklem**. Novi del Doma na Krvavcu bo v soboto, 4. novembra zaseden. V **Preddvoru** in na **Jezerskem** je dovolj prostora. Dom Kokrškega odreda na **Kališču** je odprt samo ob sobotah in nedeljah. V **Škofji Loki** je povsod dovolj prostora. Prostor je tudi v planinskem domu na **Lubniku** in pri zasebnikih v **Retečah**. V **Poljanski** in **Selški dolini** je povsod dovolj prostora. Prostor je tudi v Litostrojskem domu na **Soriški planini.**

Goriška:

V **Novi Gorici** je povsod dovolj prostora. Prostor je v **Ajdovščini**, na **Lokvah**, v **Tolminu** in **Bovcu**. V **Idriji** je dovolj prostora v hotelu Nanos. Prostor je tudi v Domu Rudar na **Vojskem** in pri zasebnikih v **Cerknem**.

Ljubljana z okolico:

V **Ljubljani** je zaseden samo Zvezni center za gradbene instruktorje; hotel Turist bo zaseden 4. novembra; v drugih hotelih in v zasebnih turističnih sobah je dovolj prostora. Dovolj prostora je tudi v **Kamniku**, **Kamniški Bistrici** in **Domžalah**. V **Trboljah**, **Hrastniku**, **Zagorju** in **Izlakah** je še prostor. Prostor je tudi v vseh planinskih postojankah v **Zasavju**. V **Litiji** in okolici je povsod še prostor. Dovolj prostora je na **Vrhniki**, **Logatcu**, **Rovtah** in na **Rakitni**. V **Cerknici** in okolici je povsod dovolj prostora. Prostor je tudi v **Rakovem Skocjanu** in v Domu na **Slivnici**. Na Slivnico se je treba peljati iz Grahovega, ker je cesta iz Cerknice zaprta. V turističnih domovih na **Kureščku**, **Polževem** in **Travni gori** je še prostor. Prostor je v **Kočevju**, **Dolu ob Kolpi**, v **Ribnici** in **Grosupljem**. V domu na **Goropekah** in pri zasebnikih v **Zireh** je dovolj prostora.
Gostinski oddelek podjetja SAP v Ljubljani sporoča, da je v hotelu Krpan v Dolnjem Logatcu odprt bife neprekinjeno 24 ur. V Porentovem domu v Kranjski gori in v Medijskih toplicah sprejemajo rezervacije tudi že za Silvestrovanje. Odprti imajo tudi dve gostilni in sicer gostilno Obrezija v Izlakah in Kristof v Dolnjem Logatcu.

Štajerska:

V vseh turističnih krajih na **Štajerskem** je dovolj prostora. Med drugim je prostor v Celju, Velenju, **Rogaški Slatini**, **Rimskih Toplicah** in **Dobrni**. Dovolj prostora je v **Lovrencu na Pohorju**, **Slovenski Bistrici**, **Gradu Statenberg** in **Lenartu v Slovenskih goricah**.
V **Mariboru** je zaseden hotel Turist. Na **Mariborskem Pohorju** pa sta zaprta Poštarski dom in Mariborska koča. Kagarjev dom je zaseden. V drugih domovih in v hotelu Bellevue je dovolj prostora.

PRIREDITVE:

V nedeljo 5. novembra bo ob 16. uri v Šempetru v Savinjski dolini drugo srečanje ansamblov narodne in zabavne glasbe iz Spodnje Savinjske doline.
Planinsko društvo Ljubljana-matica sporoča, da bosta dom v Kamniški Bistrici in Dom na Komni zaprta 9. in 10. novembra.

VREME

Do nedelje bo spremenljivo oblačno vreme, vmes večkrat padavine. Postopoma bo hladneje.

AVTOMOBILSKE POTREBŠČINE – POSEBNA UGODNOST!
PREVLEKE IZ UMETNEGA USNJA ALI TKANINE

CENA 5.000 lir

Preproge in vse, kar potrebujete za avtomobil

AUTORADIO VOXSON – BLAUPUNKT
montaža brezplačna

PRIDITE IN NAS OBIŠČITE!

IMPORT EXPORT

AURORA

TRST, VIA GALATTI 6—8, tel. 61966 — 61771
C/C Banco di Roma Nº 248, Trst

V MESECU NOVEMBRU OB PRILOŽNOSTI PRAZNIKOV BOMO PODARILI VSEM KUPCEM ZELO LEPA DARILA!

NEPOSREDNO IZ NAJVEČJE EVROPSKE TOVARNE –
ZA VAS NAJMODERNEJŠI SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI

Candy

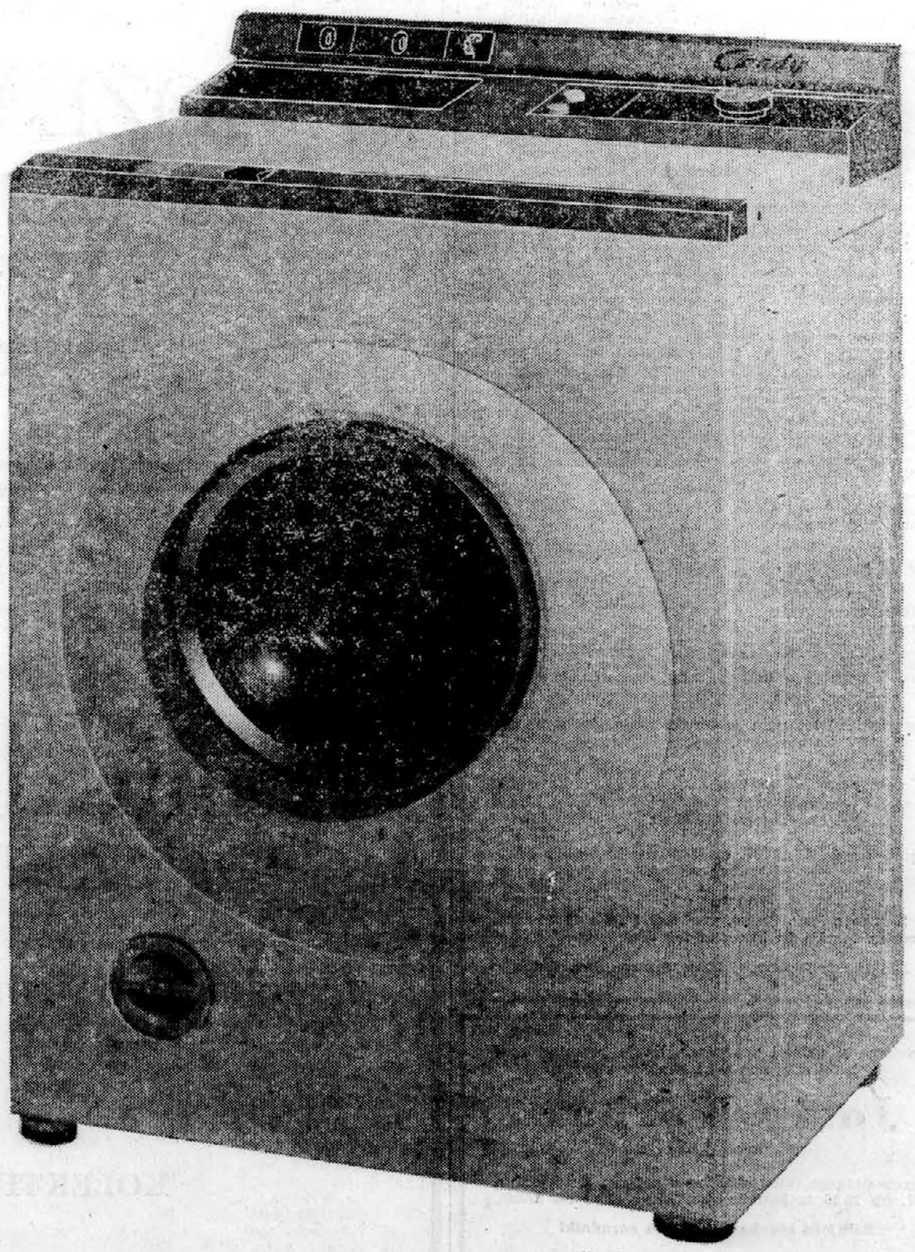

Superavtomatični pralni stroji Candy so izdelani po sodobni tehniki, za kakovost pa jamčijo 20-letne izkušnje

Pralni stroj CANDY je superavtomatičen, od predpranja do pranja, splakovanja in sušenja. Potrebno je izbrati primeren program in pritisniti na enega izmed označenih gumbov; za vse drugo poskrbi CANDY sam. Z 10 programi, ki jih ima pralni stroj CANDY, boste dobro in zanesljivo oprali vsako vrsto blaga. Izberete samo primerno temperaturo in uporabite potrebno količino pralnega praška.

Pralni stroj CANDY dela elastično in uravnovešeno, brez tresljajev, ker jih absorbira. CANDY deluje tiho kljub visokemu številu obratov pri centrifugiranju.

Gumb – varčevanje: CANDY Superavtomatic 75 pere do 5 kg suhega perila. Če želite oprati manj perila, uporabite ekonomizator, ki omogoča znaten prihranek električne energije in pralnega praška.

Gumb – Maximum: za pranje zelo umazanega perila pritisnite samo na gumb – maximum, CANDY Superavtomatic 75 spremeni določeno temperaturo in čas ter popolnoma izkoristi moč pralnega praška tako, da opere vso umazanijo.

Gumb – Cott: če pritisnete na gumb – Cott boste lahko oprali bombaž in tkanine iz umetnih vlaken, ki jih ni treba likati.

Varnostni filter: zaustavi vsak po pomoti pozabljen predmet, čeprav je majhen kot igla, varuje mehanske dele in je najboljše jamstvo za dobro delovanje.

Mednarodno jamstvo: stroje CANDY izvažajo v vse dežele sveta. V vseh državah so preizkusili v inštitutih njihovo kakovost in varnost ter dognali, da imajo pralni stroji CANDY mednarodno jamstvo.

Kompletna izbira modelov pralnih strojev Candy za vse potrebe:

SUPERAVTOMATIC 75

SUPERAVTOMATIC 45

SUPERAVTOMATIC 50

SUPERAVTOMATIC 7

misura najmanjši med največjimi pralnimi stroji – 10 programov – z dvojnim varovalnim filtrom – kontrolirana uravnovesenost in elastičnost.

Candy je visok samo 72 cm, širok 51 cm in globok 40 cm.

BREZPLAČNA TEHNIČNA POMOČ ZA 6 MESECEV NA OBMOČJU VSE JUGOSLAVIJE

Husqvarna *Warm-Wind* Švedska

SVEŽA IN ENAKOMERNA TOPLOTA
V VSEM STANOVANJU
VGRAJEN TERMOSTAT
VGRAJENA OGREVNA PLOŠČA
LAHAK VŽIG
GENERALNI ZASTOPNIK
„UNIVERZAL" BEOGRAD
Informacije in konsignacija
„LIBIS"
Ljubljana, Celovška 258, telefon 51-682

Gledališče

DRAMA

Petek, 3. nov., ob 15.30: Cankar: HLAPCI. Abonma Centra strokovnih šol.
Ob 19.30: Cankar: HLAPCI. — Abonma H in izven. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sobota, 4. nov., ob 19.30: Goldoni: PRIMORSKE ZDRAHE (komedija). Izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji.
Vstopnice za jutrišnjo predstavo »PRIMORSKIH ZDRAH«, razposajene Goldonijeve komedije, so naprodaj še danes in jutri od 10.30 do 12. ure in od 18. ure do začetka večernih predstav (tel. 20-712 ali 21-402).

OPERA Z BALETOM

Petek, 3. nov., ob 15.30: Gluck: ORFEJ IN EVRIDIKA. Abonma Popoldanski. Nekaj vstopnic je v prodaji.
Sobota, 4. nov., ob 19.30: Borodin: KNEZ IGOR. Izven abonmaja. Gostuje basist MIROSLAV ČANGALOVIĆ, prvak beograjske Opere. Predstava v počastitev 50. obletnice oktobrske revolucije. Vstopnice so še v prodaji.
Nedelja, 5. nov., ob 15. uri: Adam: GISELLE. Izven abonmaja. Celovečerni balet. Vstopnice so še v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Petek, 3. nov., ob 20. uri: René de Obaldia: VETER V SASAFRASOVIH VEJAH. (Komedija) — (Pugijeva, Lojkova). Gostovanje v Kamniku.
Sobota, 4. nov., ob 20. uri: P. Weiss: PESEM O LUZITANSKEM STRASILU. Slavnostna predpremiera v počastitev petdesetletnice oktobrske revolucije.

KAVA

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana — Mestni dom

Sobota, 4. nov., ob 20. uri: Finžgar: DIVJI LOVEC — ljudska igra. Red C in izven.
Nedelja, 5. nov., ob 16 in 19.30: Finžgar: DIVJI LOVEC, izven. Rezervacije po tel. 312-860.

MLADINSKO GLEDALIŠČE

Petek, 3 nov., ob 16. uri: A. E. Greidanus: HODL DE BODL — DVE VEDRI VODE, za red Dijaški II. Gostovanje v Kranju.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Marionete — Levstikov trg 2

Petek, 3 nov., ob 16. uri: J. Kainar — M. Mahnič: ZLATOLASKA — zaključena za osn. šolo »Vide Pregarc« Ljubljana.

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Petek, 3. nov., ob 15.30: I. Cankar: HLAPCI. I. Mladinski abonma in izven.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 3. nov., ob 16. uri: A. E. Greidanus: HODL DE BODL — DVE VEDRI VODE. Abonma za red Dijaški II. in izven. Predprodaja vstopnic v P. G. Kranj. Gostuje Mladinsko gledališče iz Ljubljane.

Koncerti

RTV LJUBLJANA pričenja v soboto, 4. novembra ob 20. uri v Veliki filharmonični dvorani z novo serijo javnih oddaj SLOVENSKI ANSAMBLI TEKMUJEJO. V oddaji bodo nastopili narodno-zabavni ansambli, ocenjevala bo strokovna komisija, pa tudi občinstvo v dvorani, radijski poslušalci in TV gledalci. — Vstopnice so v prodaji pri dnevni blagajni Slovenske filharmonije. K

MOZARTOV REQUIEM bo izvajal stolni pevski zbor danes zvečer ob 19. uri v ljubljanski stolnici. O

RTV Ljubljana

SPORED ZA PETEK

4.30—8.00 Dobro jutro! začetek oddaje in prva jutranja poročila — vmes ob 4.45 Informativna oddaja; 5.30 Svetujemo vam; 5.45 Informativna oddaja; 6.30 Informativna oddaja; 6.50 Danes za vas; 7.25 Informativna oddaja; 7.45 Informativna oddaja; 8.08 Glasbena matineja; 8.55 Planinski tednik; 9.25 Rezika Koritnik poje slovenske narodne pesmi, spremlja Avgust Stanko; 9.40 Iz glasbenih šol — Zavod za glasbeno in baletno izobraževanje, Ljubljana-Center; 10.15 Pri vas doma; 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste; 11.15 Iz operetnega sveta; 12.00 Poročila — Na današnji dan; 12.10 Naši in tuji violinisti ob Wieniawskem; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Mirko Mikoš: Predzimsko dognojevanje oziminam; 12.40 Čez hrib in dol; 13.10 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam . . . 14.05 Z nove plošče orkestra Helmuth Zacharias; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.55 Kreditna banka in hranilnica — Ljubljana; 15.20 Napotki za turiste; 15.25 Glasbeni intermezzo; 15.45 Kulturni globus; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Človek in zdravje; 17.15 Koncert po željah poslušalcev; 18.00 Poročila — Aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.00 Lahko noč, otroci! 19.10 Obvestila; 19.15 Glasbene razglednice; 19.25 Pet minut za EP; 20.00 Glasbeni coctail; 20.30 Pogovori o glasbi; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.10 Dva obraza iz vrst sodobnih francoskih glasbenih ustvarjalcev; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Konec oddaje.

TELEVIZIJA

7.50 Moskva: SLOVESNO ZASEDANJE CENTRALNEGA KOMITEJA IN VRHOVNEGA SOVJETA OB 50-LETNICI OKTOBRSKE REVOLUCIJE — prenos (Intervizija)
9.40 TV V ŠOLI: Splitska ladjedelnica — Pariz — Zvok — Želim postati letalec (Zagreb)
11.00 OSNOVE SPLOSNE IZOBRAZBE: Mladinske knjige — Domovina (Beograd)
14.50 TV V ŠOLI — ponovitev — (Zagreb)
16.10 OSNOVE SPLOSNE IZOBRAZBE: Gledališče v šoli — Likovni pouk (Beograd)
16.55 POROČILA (Beograd)
17.00 SLOVESNI KONCERT V KREMLJU — prenos (IV — Beograd)
pribl.
18.30 TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.50 PRED PLENUMOM ZK SLOVENIJE — tiskovna konferenca (Ljubljana)
19.50 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.50 CIKCAK (Ljubljana)
21.00 DEVET DNI ENEGA LETA — sovj. celov. film (Ljubljana)
22.40 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)
22.50 MEDNARODNO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE V NAMIZNEM TENISU — posnetek — (Zagreb)
Drugi spored:
do 21.00 tudi na kanalu 9
17.00 SLOVESNI KONCERT V KREMLJU (Beograd)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
21.00 II. SPORED ITAL. TV
Druge oddaje:
na kanalu 9
20.50 PROPAGANDNA ODDAJA — (Zagreb)
21.00 311 IZ KRONSTADTA — sovjetski film (Zagreb)
22.30 INFORMATIVNE ODDAJE — (Zagreb)

Kino

SPORED ZA PETEK

KINOTEKA — Miklošičeva c. 28: Retrospektiva Vincenta Minellija Ob 16, 18 in 20. uri amer. film RISARKA MODELOV. Režija: Vincente Minelli. Glav. vl.: Gregory Peck, Lauren Bacall, Dolores Gray, Sam Levene. Prodaja vstopnic od 13.30 dalje.
KINO UNION: amer. barv. CS film ČUDEŽNI SVET BRATOV GRIMM. Predstavi ob 15.30 in 18. uri. Cene vstopnic zvišane. Zadnjič! Ob 20.30 amer. barv. kom. BOEING — BOEING Igrajo: Tony Curtis, Jerry Lewis in Thelma Ritter. (Rezervacija vstopnic za Union po tel. 22-771 od 9. do 10.30 in od 13.30 dalje.) ob 10. uri matineja amer. komedije BOEING — BOEING.
KINO KOMUNA: domači barvni film ZBIRALCI PERJA. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.
KINO SLOGA: jug.-angl. barv. krim. DEČEK JE VIDEL UBOJ. Tednik FN 42. Predstavi ob 15 in 17. uri. Zadnjič! Ob 19 in 21. uri franc. film GRAJSKO ŽIVLJENJE.
KINO VIC: ital. barv. CS western ZA PRGIŠČE DOLARJEV. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Predvidoma zadnjič!
KINO ŠIŠKA: amer. barv. vojni CS film HEROJI TELEMARKA. Tednik FN 43. Predstave ob 15.30, 18 in 20.30. Cene vstopnic zvišane.
PRODAJA VSTOPNIC v vseh kinematografih od 13.30 dalje.
KINO SOČA: amer. barv. risanke TOM IN JERRY, ob 15, 17 in 19.30.
KINO SAVA: amer. barv. film POSODI MI SVOJEGA MOŽA, ob 10, 15, 17 in 19.30.
KINO DRAVLJE: jug.-nem. barvni CS western SLOVO VELIKEGA POGLAVARJA, ob 20. uri.
KINO TRIGLAV: amer. barvni western PREGON IZ PEKLA. Igrata Audie Murphy in John Saxon. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

TRIKON
TRIKOTAŽA IN KONFEKCIJA
ŽOLEVJE

KINO VEVČE: amer. barvni zabavni CS film UMAKNI SE, DRAGA! Igrata: Doris Day in James Garner. — Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic od 19. ure dalje.
KINO ČANKARJEV DOM, VRHNIKA: ital. barvni western — CS film ADIOS, GRINGO, ob 20. uri.
KINO RADOVLJICA: ital. barvni film POROKA NA ITALIJANSKI NAČIN, ob 20. uri.
KINO SORA, ŠKOFJA LOKA: poljski CS film PRAH IN PEPEL, ob 17 in 20. uri.
KINO RADIO, JESENICE: franc. film DNEVNIK ŽENE V BELEM, ob 17 in 19. uri.
KINO STORŽIČ, KRANJ: ital. barv. western REVOLVERAS KLEJ, ob 16, 18 in 20. uri. FN 43.
KINO CENTER, KRANJ: franc. barv. CS pust. film VIVA MARIA, ob 16, 18 in 20. uri. Brez predfilma.
KINO PLAVŽ, JESENICE: nem. film VANINA — VANINI, ob 18 in 20. uri.
KINO KRANJSKA GORA: nem.-jug. barvni film GROF BOBY, STRAH DIVJEGA ZAHODA.
KINO KRKA, NOVO MESTO: amer. barvni film MAT HELM — TAJNI AGENT, ob 17 in 19. uri.
KINO SVOBODA, TRBOVLJE II: jug.-nem. western — barvni CS film WINNETOU IN APANAČI, ob 17 in 19. uri.
KINO ROGAŠKA SLATINA: kubanski VV ODLOČITEV, ob 16 in 19.30.
KINO SOČA, NOVA GORICA: angl. barvni film GOLDFINGER, ob 18 in 20.15.
KINO SVOBODA, ŠEMPETER: češko-avstr. barvni film TRI PIPE, ob 20. uri.

Obvestila

ZAPORA CEST

Republiški prometni inšpektorat SRS obvešča, da bo v soboto, dne 4. nov. 1967 od 12. ure dalje zopet odprta cesta Planina—Unec. O

Maribor

DEŽURNA LEKARNA

Petek, 3. nov.: »Center«, Gosposka 12.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Petek, 3. nov., ob 19.30: Verdi: OTHELLO, red Zeleni.
Ob 20. uri: Cankar: POZDRAVLJENA, DOLINA ŠENTFLORJANSKA. Abonma Mali oder 1 in izven, prve premiere Malega odra v Kazinski dvorani, vhod s Slomškovega trga.

Mali oglasi

STAJERSKI gambovec, boskopski kosmač, tudi več, poceni prodam v Ljubljani. Brus, Tobačna 2 b. 27201-4
BETONSKE ZIDAKE 40x20x20 in 40x30x20 kupite najceneje v Ljubljani, Jana Husa 15, telefon 314-211. 27202-4
ELEKTRIČNI štedilnik, kuhinjski bojler in korito, kopalnično peč s podstavkom, poceni prodam. Rode, Majaronova 24/II. 27176-4
PRODAM peugeot 404 — maj 67 — 42.000 Ndin. Ogled vsak dan: ing. Jagodic, Vodovodna 52 — Ljubljana. 27192-3
KRALJIČO PEČI, dobro ohranjeno, poceni prodam. Bradač, Samova 25, Bežigrad. 27204-4
POCENI PRODAM dve stari omari in kompleten Meyerjev leksikon (21 zvezkov). Ponudbe pod »Leksikon«. 27121-4
PRODAM premično barako, primerno za vikend ali pa pri gradnji hiše. Ponudbe pod »130«. 27136-4
PRODAM opremljeno otroško kočarico. Ogled od 15. ure dalje. Dolenc, Staretova 27 a. 27144-4
STUDENT psihologije išče sobo s posebnim vhodom. Ponudbe pod »Nujno«. 27147-6
ZA PREDSTAVNIŠTVO v Nišu oddam trisobno stanovanje (novogradnja) v strogem središču mesta, nasproti veleblagovnice (Robna kuća). Informacije: Dragiša Biljarac, Niš, Raićeva 31/II. 27149-6
MLAD PAR išče neopremljeno, takoj vseljivo sobo. Ponudbe pod »Takoj«. 27150-6
PRODAM rabljene pancerje štev. 40. Djakovičeva 8/II., levo. 27151-4
IŠČEM možnost za nakup uvoženega avtomobila. Ponudbe pod »Hitro«. 27154-3
TAKOJ sprejmem delavca za pranje in podmazovanje avtomobilov. Pogoj eno leto prakse. Ponudbe pod »Bežigrad«. 27155-1
ŠTUDENT III. letnika medicine iz Primorske išče sobo v središču mesta — Vič. Ponudbe pod »Solidno«. 27153-6
MANJŠE komfortno, dvosobno stanovanje pri Tobačni tovarni, zamenjam za enako v Savskem naselju ali bližini. Ponudbe pod »42 m²«. 27158-6
ZAKONCA s štirimesečnim otrokom iščeta sobo začasno kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe pod »Nujno«. 27166-6
MIRNA ŠTUDENTA iščeta ogrevano sobo v bližini središča mesta. Ponudbe pod »Primerna za študija«. 27167-6
MANJŠO OMARO in kavč ter zložljivo posteljo kupim. Ponudbe pod »Ohranjeno«. 27025-5
IŠČEM kakršnokoli delo. Ponudbe pod »Končana gimnazija«. 27047-2
TAKOJ sprejmem v stanovanje žensko, ki je pripravljena oskrbovati (kuhanje, pranje) starejšega upokojenca. Ponudbe pod »Dobra postrežba«. 27270-1
NUJNO potrebujem posojilo cca 6000 ND. Vrnem v enem letu. — Nagrada po dogovoru. Ponudbe poslati pod »Cimprej«. 27145-8
KDOR ME sprejme za družabnico, mu vložim za dobro vpeljano obrt osem milijonov. Resne ponudbe pod »Dober zaslužek«. 27096-8
V NAJEM vzamem v središču Ljubljane kakršenkoli prazen prostor za mirno obrt. Dober plačnik. Ponudbe pod »November«. 27045-6
PRODAM podložen tričetrtinski Skoj »dettine« nov jopič, bel ovratnik, kombinacija usnja, po ugodni ceni. Jaklič, Mencingerjeva 11, Ljubljana. 27127-4
PRODAM kotel za centralno kurjavo »adanja«, 17 000—19.000 Kcal na uro, olje — premog. Strukelj, Ljubljana, Metelkova 5. 27197-4
UPOKOJENKO ali dekle za varstvo 19-mesečne punčke od 8. do 14. ure sprejmem takoj. Dogovor po 14. uri. Marija Oslaj, Ljubljana, Strelliška 12 a/II. 27264-1
SOBO in hrano nudim za izmenično pomoč v gospodinjstvu. Janez Potočnik, Rakova jelša 3 d, Trnovo. 27262-6
ŠTUDENTKA išče ogrevano sobo. Ponudbe pod »Nujno«. 27258-6
DOBRO ohranjen globok otroški voziček poceni prodam. Ljubljana, Celovška 125/I., stan. 6. 27246-4
DEKLE ali žensko, za varstvo dveh otrok (4 in 1 leto) potrebujem takoj od 6. do 14. ure ali po dogovoru. Ljubljana, Celovška 125/I., stan. 6. Zglasite se popoldne. 27245-1
ZA TRIKRAT tedensko pomoč v gospodinjstvu popoldne nudim hrano, drugo oskrbo in samostojno sobo. Večna pot 57/I., levo. 27242-1
ZAKONCA z otrokom nujno potrebujeta stanovanje, lahko podstrešno, po možnosti z odločbo ter v okolici Šiške. Ponudbe pod »Nagrada 2000 NDa«. 27279-6
IŠČEM ŽENSKO, ki bi vsak drugi teden dopoldne varovala punčko, staro eno leto. Jerman, Vidmarjeva 8, Vič. 27276-1
ZATEKLA se je papiga. Dobite jo pri Sedej, Zupančičeva 11/III. 27293-8
STUDENTKI iščeta sobo, po možnosti ogrevano. Ponudbe pod »Cimprej«. 27220-6
OGREVANO SOBO išče medicinec. Branko Tanšek, Maleševa 4, Ljubljana. 27222-6
IŠČEM samostojno kozmetičarko z nekaj leti prakse. Ponudbe pod »Samostojna«. 27249-1
PIANINO vzamemo v najem. Jagodic, Ljubljana, Gerbičeva 31. 27224-8
ZA DOPOLDANSKO varstvo dveh deklic (3 leta in 10 mesecev) — iščemo primerno varuhinjo. Pogovor je možen v popoldanskem času od 15. ure dalje. Vakanjac, Štembalova 11. 27218-1
IŠČEM dopoldansko pomoč k trem odraslim. Zglasite se od 15. ure dalje. Lubej, Vošnjakova 8. 27263-1
TRI RESNE študente sprejmem v sobo in kabinet. Ponudbe pod »Kopalnica — centralna«. 27170-6
IZGUBILA sem zlato zapestnico, dne 1. XI. 1967 od 19. do 22. ure od Daj-Dama do kina Komune ali med predstavo v dvorani in nazaj čez pasažo do avtobusne postaje pri Sestici. Poštenega najditelja lepo prosim, naj jo vrne proti lepi nagradi na naslov: A. Zalar, M. Vrhovnikove 12, Šiška. 27283-8
PODMAZUJEM avtomobile proti rji s plastičnim steklom, avtobitolom in anti rombo. Litijska cesta štev. 8, Ljubljana. 27235-8

V globoki žalosti sporočamo vsem znancem in prijateljem, da nas je zavedno zapustila naša draga sestra in teta v 83. letu starosti

Ana Pavlovčič
roj. KLEMENC
upokojenka

Pogreb naše drage pokojnice bo v petek, dne 3. 11. 1967, ob 14,30 iz Krištofove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:
sestri Pepina in Alojzija, ter nečaki: Romano, Marta, Branka, Viktorija, Savina in drugo sorodstvo

Ljubljana, Trst, Koper, Kočevje, Vipava, Senožiče, 2. 11. 1967

PO KRATKI IN HUDI BOLEZNI NAS JE NEPRIČAKOVANO IN MNOGO PREZGODAJ ZAPUSTILA NAŠA LJUBA

Angelca Leban
ROJENA POLJANSEK

V POSLEDNJI DOM JO BOMO SPREMILI V PETEK, 3. NOVEMBRA 1967, OB 15. URI IZ MRLIŠKE VEŽICE POKOPALIŠČA PIRAN

ŽALUJOČI:
MOŽ, HČERKA, SIN, MAMA, SESTRE, BRATJE IN DRUGI SORODNIKI

PORTOROŽ, LUČE OB SAVINJI, 2. NOV. 1967

ZA POSLEDICAMI TEŽKE NEZGODE PRI DELU JE DOTRPEL NAŠ DOBRI SODELAVEC

JOŽE OMERZEL

POGREB POKOJNIKA BO V SOBOTO, DNE 4. NOVEMBRA, POPOLDNE, NA POKOPALIŠČU V BRESTANICI.

ZVESTEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU.

SINDIKALNA PODRUŽNICA IN KOLEKTIV ELEKTRARNE BRESTANICA

UMRL JE NAŠ DOLGOLETNI SODELAVEC

JANKO STADLER

DIPL. PRAVNIK, PRAVNI SVETNIK CINKARNE

POGREB BO V PETEK, DNE 3. 11. 1967 OB 15.30 NA MESTNEM POKOPALIŠČU V CELJU

KOLEKTIV CINKARNE CELJE

V starosti 70 let nam je umrla moja ljuba mama, stara mama, sestra in teta

Uršula Lilič
rojena PERGAR

Pogreb bo 4. XI. 1967, ob 16.30 na Žalah iz Ciril-Metodove vežice.

Žalujoči:
sin Zmago z ženo Anico, vnukinji Darija in Marija, sestra Marija in Francka ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Blagovca, Križ, 2. novembra 1967

V neizmerni žalosti sporočam, da je preminil moj ljubi oče, naš brat, svak in stric

Josip Korbar
upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 4. novembra 1967, ob 15.15 iz Marijine mrliške vežice na Žalah.

Žalujoča hčerka Emilija in sorodniki

Ljubljana, Priština, Jajce, Zenica, Budimpešta, 1. novembra 1967

Sporočamo žalostno vest, da je preminil

SLAVKO ŠTUBELJ
dolgoletni odbornik občinske skupščine Izola, njenih organov ter družbeno politični delavec

Na njegovi zadnji poti ga bomo spremili v petek, 3. novembra 1967, ob 15. uri izpred doma kulture na pokopališče v Izoli.

Skupščina občine Izola — Občinski odbor ZB NOV — Občinski sindikalni svet — Občinska konferenca ZKS — Mestna konferenca SZDL

Izola, 2. novembra 1967.

Delovna skupnost Kmetijske zadruge Izola sporoča, da je umrl njen sodelavec

SLAVKO ŠTUBELJ
kmetijski tehnik

Od njega se bomo poslovili v petek, 3. novembra 1967, ob 15. uri v Izoli.

Vestnega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.

Delovna skupnost, organi upravljanja in sindikalna podružnica Kmetijske zadruge Izola.

Izola, 2. novembra 1967.

Po mučni bolezni naju je mnogo prezgodaj zapustil naš srčno dober, ljubljeni mož, očka, brat, stric in svak

ANTON PRESKER
bivši trgovec — upokojenec

K zadnjemu počitku ga bomo spremili v soboto, 4. novembra 1967, ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.

Globoko žalujoči:
žena Angela, hči Metka, sestre in drugo sorodstvo.

Ljubljana, Graz, Split, 1. novembra 1967.

Gostinsko podjetje Hotel »Palace«, Portorož in sindikalna podružnica Hotela »Palace« sporočata žalostno vest, da je po kratki bolezni nenadoma preminila naša uslužbenka

ANGELCA LEBAN

Na njeni zadnji poti jo bomo spremili v petek, dne 3. novembra 1967, ob 15. uri iz mrliške vežice pokopališča Piran.

Marljivo in požrtvovalno delavko bomo ohranili v trajnem spominu.

Kolektiv Hotela »Palace«, Portorož.

Portorož, 2. novembra 1967.

Obveščamo, da je umrl naš bivši dolgoletni sodelavec

ANTON PRESKER
upokojeni materialni knjigovodja

Pogreb bo v soboto, dne 4. novembra 1967, ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.

Kolektiv »ŽICNICA«, Ljubljana in sindikalna podružnica.

Ljubljana, dne 2. novembra 1967.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE PO KRATKI BOLEZNI UMRL ČLAN NAŠEGA KOLEKTIVA

ALOJZ UGOVŠEK
KVALIFICIRAN MIZAR-MONTER

POGREB DRAGEGA SODELAVCA BO V SOBOTO, DNE 4. NOVEMBRA 1967, OB 10. URI IZPRED HIŠE ŽALOSTI FLORJAN PRI GORNJEM GRADU 26, NA POKOPALIŠČE RADMIRJE.

DRAGEGA POKOJNIKA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU.

DELOVNI KOLEKTIV MONTAŽNEGA PODJETJA »ALPREM«, KAMNIK

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNA SLUŽBA: LJUBLJANA, SUBIČEVA 1, TELEFON 21-896 — ODDELEK ZA LJUBLJANSKE IN ZUNANJE NAROČNIKE: TELEFON 20-463, POŠTNI PREDAL 29 — EKSPEDIT V NOČNEM ČASU OD 21. DO 6.30, TELEFON 23-526 — BRZOJAVNI NASLOV: DELO LJUBLJANA — ŽIRO RAČUN PRI SLUŽBI DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA, PODRUŽNICA LJUBLJANA 501-1-167 — MESEČNA NAROČNINA 14 DINARJEV (1400 STARIH DINARJEV) — ROKOPISOV NE VRAČAMO

Telefon dežurnega urednika 20-646

Vrtimo globus

LOS ANGELES — V starosti 58 let je umrl v Los Angelesu bivši nemški raketni strokovnjak Ludwig Rolf, ki je bil med drugo svetovno vojno sodeloval pri izdelavi »V-2«. Skupaj s 115 nemškimi raketnimi strokovnjaki, med katerimi je bil tudi von Braun, je prišel Rolf leta 1945 v ZDA, kjer je sodeloval pri načrtovanju balističnih izstrelkov in pri izvajanju vesoljskih programov.

KÖLN — Tovornjak je v Kölnu trčil v vagon cestne železnice. Škoda je precejšnja, šestnajst potnikov je dobilo razne poškodbe.

CLEVELAND — V avtomobilu, postavljenem v garažo, so našli v Clevelandu (Ohio) mrtve štiri mlade ljudi, dve dekleti in dva fanta v starosti 16 do 19 let. Kot vzrok smrti je ugotovil zdravnik vdihavanje izpušnih plinov. Policija je uvedla preiskavo in ugotovila, da so štirje mladi ljudje poprej na zabavi uživali mamila, nato pa so sedli v avto s prižganim motorjem, zaspali in se zastrupili.

TOKIO — V zahodnem delu Japonske je zdrsnil avtobus s ceste in padel v reko. Ranjeni so bili skoraj vsi potniki, smrtnih žrtev pa na srečo ni bilo. Pri neki drugi prometni nesreči — pod avtobusom se je podrl lesen most — je dobilo razne poškodbe okoli 60 potnikov.

CLEVELAND — Ker se je njegova bivša prijateljica poročila z drugim, je 24-letni Robert Batsch iz Clevelanda ustrelil »tekmeca« in ugrabil mlado ženo. Policija je obkolila hišo, v kateri se je zabarikadiral ugrabitelj, ki je zagrozil, da bo ženo ustrelil, če bodo policisti skušali vdreti s silo. Policiji je uspelo z zvijačo prijeti ugrabitelja.

NEW YORK — Grško bajeslovje je dalo ime, moderna vesoljska tehnologija pa je vsebinsko prispevala k izdelavi načrta, katerega uresničenje utegne zasenčiti vse dosedanje hitrostne rekorde v čezoceanskem letalskem prometu: v 26 minutah bi sto potnikov v raketnem letalu »Hyperion« preletelo razdaljo med Londonom in New Yorkom, v tri četrt ure bi doseglo katero koli točko na našem planetu. Nekaj podrobnosti o tej ameriški zamisli je opisal na tiskovni konferenci letalski inženir Phil Bono, ki dela v laboratorijih letalskih tovarn Douglas.

RIM — Doslej največjo premijo v zgodovini italijanske nogometne stave je zadel neki Rimljan. Ko je izvedel, da ga čaka 360 milijonov lir, je dobil novopečeni milijonar od razburjenja hud srčni napad.

MAINZ — Colman von Kewiczky, ki o njem pravijo, da je izvedenec za »neznane leteče predmete« (NLP), je predlagal ureditev sprejemališča za uradne obiskovalce iz vesolja. Svoj »predlog za rešitev svetovnega problema« je obrazložil na tiskovni konferenci v okviru mednarodnega zborovanja proučevalcev neznanih letečih predmetov v Mainzu. Po mnenju Kewiczkega naj bi Združeni narodi podprli načrt za navezavo uradnih in miroljubnih diplomatskih stikov z domovinami izvenzemeljskih obiskovalcev.

LONDON — John Osborne, s 37 leti ne več mlad jezni mož Anglije, je kupil v londonski umetniški četrti Chelsea večjo stanovanjsko hišo. V njej se bo nastanil s 36-letno igralko Jill Bennet, ki bo postala njegova četrta žena, brž ko bo veljavno ločen od tretje.

FRANKFURT — Mlada roparja, ki sta v Frankfurtu napadla lastnico prodajalne glasbil, sta nenadoma zbežala iz lokala, ne da bi kaj odnesla. Ko sta zahtevala denar, je trgovka z močnim zamahom vrgla trobento, ki je razbila šipo na izložbenem oknu in z glasnim ropotom padla na pločnik.

LOS ANGELES — David Stein, 32-letni ameriški ponarejevalec umetniških slik, ki mu je uspelo potegniti za nos umetnostne izvedence in opehariti vrsto ljubiteljev umetnin, je s svojo zgovornostjo prepričal celo Pabla Picassa. Ilustrirana revija »Paris Match« piše, da je bil Picasso brez pomislekov podpisal in s tem priznal za svojo tisto sliko, ki jo je bil Jean Cocteau pred leti za zabavo naslikal v Picassovem slogu. Stein zatrjuje, da je k temu pripomogel on sam s svojo prepričljivo zgovornostjo.

LONDON — V britanskem mestu Portsmouthu se je v močnem sunku vetra podrl železni steber z napisno tablo. Padel je na avto in ga precej stolkel. Avtomobilist in njegov sopotnik, ki sta ostala nepoškodovana, sta prebrala na tabli, ki jo je nosil steber, naslednji napis: »Dobrodošli v Portsmouthu!«

NOVICE PREK SATELITA — Novost, ki so jo preizkusili v Londonu, pomeni začetek novega obdobja v mednarodni menjavi časopisnih poročil: gre za prenos po posredovanju telekomunikacijskega satelita. Naslovno stran londonskega dnevnika »Daily Express« z besedilom in slikami je aparatura poslala 50.000 milj daleč, prek satelita v San Juan (Portoriko), kjer so jo sprejeli v obliki fotografskega negativa v dobrih 14 minutah, izdelali ploščo in po njej natisnili prvo stran lista, ki so ga takoj razdelili časopisnim urednikom, zbranim na konferenci. Nova metoda bo pospešila širjenje tiska na velike razdalje.

Raze na obroču iz brona

V bronasti dobi so ljudje šteli do šestnajst

KÖBENHAVN — Prebivalci srednjeevropskih dežel v bronasti dobi niso poznali desetinskega načina štetja, marveč so bržkone šteli do 16. Tako piše danski arheolog dr. Thrane iz köbenhavenskega narodnega muzeja v reviji »Skalk«. Ta znanstvenik je postal že pred leti pozoren na oznake na notranji strani bronastih zapestnih obročkov iz tiste dobe.

Že v začetku tega stoletja so izkopali na posestvu Klintholm na otoku Möen osem skoraj povsem enakih bronastih zapestnih obročkov. Na notranji strani teh obročkov, ki niso posebno lepo izdelani in ki prav gotovo niso bili samo nakit, temveč tudi neke vrste plačilno sredstvo, so opazili nenavadna črtkasta znamenja.

Tistim razam sprva niso pripisovali posebnega pomena, šele Thrane je ugotovil, da imajo črte nekaj posebnosti. Očitno niso zgolj okras, pač pa so obročki tako oštevilčeni. Na potovanju po srednjeevropskih muzejih je spoznal danski raziskovalec, da so bili našli razen danskih tudi nemški, avstrijski, švicarski in madžarski arheologi podobno zaznamovane obročke. Število vrezanih črt je zelo različno.

Razširjenost tako zaznamovanih obročkov dokazuje po Thranovem mnenju, da so uporabljali takšne številčne oznake predvsem v trgovini na velike daljave s temi obročki, ki jih nemara niso zaznamovali livarji brona, temveč trgovci, ki so jih kupovali pri njih.

Ozadje takšnega načina štetja še ni povsem raziskano. Zarez je največ 24, vendar sklepa dr. Thrane po nekaterih znamenjih, da so davni prebivalci šteli do 16. Tudi najdba na Möenu, ki je dala povod za raziskavo, se zaključuje s 16 črticami. Ker je bil staroindijski sistem štetja zasnovan na enoti 16, bi pravzaprav niti ne bilo posebno čudno, če bi bili tako šteli in računali tudi indoevropski prebivalci severnih in srednjih evropskih dežel v drugem tisočletju pred našim štetjem.

Tobak bolj nevaren kot izpuh

Na kongresu so razpravljali o gorivu in zlasti o večji varnosti vozil

RIM — Na drugem mednarodnem kongresu »Tehnika v cestnem prometu« na italijanskem otoku Ischia so razpravljali o varnosti vozil, o parkirnih prostorih, o onečejanju zraka in o množičnem cestnem prometu. Zlasti o prvi in tretji točki je bilo mnogo razprav, v katerih so celo izvedenci zastopali nasprotujoča si stališča. »Še nikoli v človeški zgodovini ni toliko ljudi različne starosti in sposobnosti razpolagalo s tolikšno močjo, kot je zdaj pri avtomobilistih,« je dejal angleški kirurg prof. Gissane.

V svetovnem merilu zahtevajo cestne prometne nesreče 150.000 smrtnih žrtev na leto; 400.000 ljudi ostane invalidnih, ranjenih je na milijone. Okoli 13 milijonov motornih vozil (nad 15 milijonov lastnikov vozniških izkaznic) skrbi v Veliki Britaniji za 80 odstotkov tovornega in potniškega prometa. Na prelomu stoletij so povzročili vlaki, tramvaji in konjske vprege v Angliji 21 odstotkov nesreč, zdaj pa se pripeti dve tretjini vseh nesreč v cestnem prometu.

Po splošnem mnenju je človek kriv v 80—90 odstotkih nesreč, vendar kažejo najnovejše raziskave, da je velikega pomena še cela vrsta drugih dejavnikov. Bržkone bo minilo dvajset let, preden se bodo vozila in ceste prilagodile sposobnostim voznikov. Celo največji napori z namenom, da bi ta cilj dosegli prej, bi stali manj kakor sedanje cestnoprometne nesreče. Bolnišnice dobivajo s ceste najhujše ponesrečence, 30 odstotkov ranjencev je lani umrlo v Veliki Britaniji med prevozom v bolnišnico; to je poprečje za vso državo, na podeželju pa je umrlo celo 50 odstotkov ponesrečencev. Posebno hude so poškodbe možganov, ob čemer se vsiljuje misel, da bi avtomobilisti nosili čelade, kar že postaja moda na Švedskem. Razmerje med trajnimi invalidi in smrtnimi žrtvami prometnih nesreč znaša 3:1.

Moti pa se, kdor misli — je dejal dr. Gissane — da ljudje, ki imajo varnostne pasove in nosijo čelade, tem bolj nepreviden divjajo po cesti. Nasprotno, prav za te ljudi je značilen izrazitejši čut odgovornosti, zato tudi povzročijo manj prometnih nesreč.

Precej razprav je bilo o onečejanju oz. zastrupljanju zraka. »Še nikoli ni bilo vloženega toliko dela za tako majhne rezultate,« je dejal angleški zdravnik dr. Duck iz raziskovalnega zavoda v Sunbaryju. »Za zdaj ni dokazov, pravzaprav niti ni opore za trditev, da avtomobilski izpušni plini pospešujejo raka na pljučih. Razen tega delež motornih vozil pri okuževanju zraka vsaj v celinskem delu Evrope še ni tako velik, da bi bili potrebni takojšnji ukrepi. Nekatera področja v ZDA in v Angliji so izjema.«

»Naftna industrija zlasti v Evropi tesno sodeluje z avtomobilskimi tovarnami, da bi izpušni plini čim manj ogrožali človeka,« je deja' inženir Bailey iz tega britanskega zavoda. Zakonodaja bi morala po njegovem mnenju upoštevati ugotovitve raziskav, preden bi prisilila proizvajalce avtomobilov (in s tem kupce), da bi dajali veliko denarja za aparate, ki razstrupljajo izpušne pline. Edina zares dokazano nevarna sestavina izpušnih plinov je po inž. Baileyu ogljikov monoksid (CO), te pa dobi vsak kadilec s cigaretnim dimom v pljuča mnogo več kakor z izpušnimi plini. »Vsi, ki so tako zaskrbljeni za ljudsko zdravje, da bi najraje prepovedali avtomobilski promet,« je dejal inž. Bailey, »bi pravzaprav morali začeti pri cigaretnem dimu.«

Petrolejska industrija lahko dodaja gorivu primesi, ki bi odstranjevale na primer neprijetni, vendar neškodljivi dim iz dieselskih motorjev; lahko bi tudi proizvajala bencin brez svinca, vendar malenkostni učinek ne bi upravičil dodatnih izdatkov porabnikov.

Čez leto in dan bodo izdelali za Evropo veljavne mednarodne norme glede dopustne količine umazanije, ki prihaja v zrak z izpušnimi plini, šele potem pa bo mogoče avtomobilski industriji priporočiti ustrezno opremo za cestna vozila.

Ugotovitve razprav bi lahko na kratko strnili takole: »Ker gre predvsem za pravilno zmes goriva in zraka, bi si bilo treba bolj prizadevati za ustrezne uplinjače kakor pa za opremljanje avtomobilov z dragimi aparaturami. In dalje: kopico denarja, ki ga dajejo za raziskave v zvezi z izpušnimi plini, bi bolj smotrno vložili v rešitev resničnih problemov v cestnem prometu, na primer v izboljšanje zdaj pomanjkljive varnosti vozil.«

Tudi pohištvo iz lepenke

Papirnati obleki se pridružuje precej novosti

NEW YORK — Začelo se je z reklamnim prijemom. Domiselni mojstri reklame so iskali novo možnost, da bi prikazali občinstvu vsestransko uporabnost papirja: izmislili so si papirnato obleko. To je bilo leta 1966. Sčasoma se je razvila pravcata industrija. V poldrugem letu so tovarne vložile veliko denarja v proizvodnjo papirnatih oblek in tudi že pohištva iz lepenke.

Vsaj videz je tak, kakor da hočejo proizvajalci papirja povzročiti velike spremembe na mnogih področjih sodobne industrijske proizvodnje. Neka ameriška tovarna je izdelala v šestih mesecih pol milijona papirnatih oblačil, ki so naprodaj po enotni ceni enega dolarja.

Zdaj je v ZDA že ducat tovarn, ki uporabljajo papir namesto tekstilnih surovin. Njihovi proizvodi: ženske in moške obleke, srajce, kopalne obleke, kratke in dolge hlače, klobuki in poročne obleke, vse to v različni kvaliteti oziroma iz papirja, ki je na pogled podoben tej ali oni tkanini.

Tudi stanovanja naj bi bilo mogoče v prihodnje opremljati ceneje in s tem seveda pogosteje. V industrijski deželi onstran Atlantika je že nekaj mesecev naprodaj pohištvo in druga stanovanjska oprema iz lepenke: mize vseh oblik in velikosti, stoli, vmesne stene, blazine, posteljna pregrinjala in odeje, prti, stolčki in celo zibelke, ki jih je mogoče čistiti z vodo.

Posebne obleke pripravljajo tovarne za razne priložnosti, kot so družinska slavja, novoletni prazniki idr. Neko podjetje prodaja obleke za neveste po deset, obleke z ogrinjali za plažo pa po tri dolarje. Tekstilna industrija, ki uporablja kot surovino papir in lepenko, si utegne izmisliti še marsikaj. Pričakovanje upravičuje med drugim tudi lepenkasto-papirnata postelja, ki je v neki tovarni že v serijski proizvodnji in ki bo stala nekaj nad sedem dolarjev.

Za dobro voljo

»S tvojim avtom je nekaj narobe! Kadar pritisnem na zavoro, me sprednja šipa udari po nosu...«

»Francelj, tako sem ponosna nate! Nesreča je v časopisu objavljena na prvi strani!«

Križanka

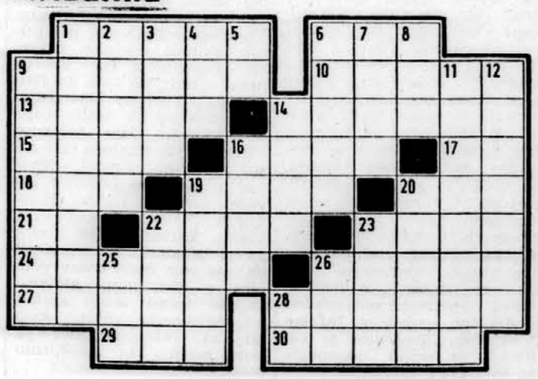

VODORAVNO: 1. boj, spopad, 6. nekdanji ruski vladar, 9. vzrok, krivda, 10. antično mesto v Afriki, 13. glavno mesto francoskega departmaja Pas-de-Calais, središče tekstilne industrije, 14. z zlatom in srebrom pretkana svilena tkanina za prešite odeje, 15. zmes plinov, ki obdajajo Zemljo, 16. mehanično učenje na pamet, 17. okrajšava za mililiter, 18. otrebljen svet, 19. telesni motor, 20. zdraviliško mesto v Belgiji, 21. tuj dvoglasnik, 22. špranja, 23. starejši ameriški filmski režiser (Allan), 24. pripomoček za odpiranje vrat, kavelj, 26. antično mesto v Grčiji, 27. plamteno potrdilo, spričevalo, 28. znamenita partizanska bolnišnica na Cerkljanskem, 29. v grški mitologiji hči Urana in Geje, 30. britanska otočna posest v južnem Pacifiku.

NAVPIČNO: 1. francoski filmski režiser in igralec (Jean-Louis, »Otroci Olimpa«), 2. naziv za kaj, konkretno izražen pojem, 3. pritisk, 4. del celote, 5. kemični znak za srebro, 6. velika francoska fizika in kemika, zakonca (Marie in Pierre), 7. koralni otok, 8. bikov glas, 9. diferenca, 11. načrtna pripravljenost množice za izvršitev določenega dela, 12. glavno mesto ameriške zvezne države Georgije, 14. udarec z nogo, 16. položaj telesa, 19. verska ločina, 20. stil jazza v tridesetih letih tega stoletja, 22. mesto v severni Bolgariji ob Donavi, 23. del roke, 25. starocerkvenoslovanska črka, 26. makedonski narodni ples, 28. začetnici ruskega pesnika, predhodnika simbolistov.

REŠITEV PREJANJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. kompleks, 9. ibar, 13. adiranje, 14. Lala, 15. paleta, 16. kritik, 18. Ika, 19. stenica, 20. lij, 22. loa, 23. ser, 24. udarnik, 27. muf, 29. sirena, 30. kamera, 33. koda, 34. normiree, 36. Atal, 37. estakada.

NAVPIČNO: 7. K(lement) J(ug).

ROBERT VAN GULIK

Zarota Belega lotosa

21. nadaljevanje

Doktor Djang razkazuje sodniku sinovo delovno sobo

Sodnik je vstal in rekel, da si želi ogledati prizorišče tragedije.

Profesor je molče prikimal. Po hodniku ju je vodil do drugega dvorišča in obstal pred elegantnimi vrati z obokom. Počasi je dejal:

»To je dvorišče, ki sem ga dodelil svojemu sinu. Strogo sem naročil, naj potem, ko so odnesli krsto, nihče ne stopa vanj!«

Za obokom je bil majhen vrt: na sredi je stala kamnita kmečka miza, obdana na vsaki strani z majhno bambusovo goščo, ki je s svojimi zelenimi listi blažila občutek dušeče vročine.

Ko so prešli majhno verando, je doktor Djang odprl vrata na levi strani in ju peljal v majhno knjižnico. V njej je bilo komaj prostora za majhno mizo, ki je stala ob oknu, in za star naslanjač. Police so bile obložene s knjigami in zvitki z rokopisi. Profesor je tiho dejal:

»Sin je bil zelo ponosen na svojo malo knjižnico. Izbral je psevdonim Student iz Bambusovega gozda, čeravno je tisto bambusovo goščo zunaj težko imenovati gozd.«

Sodnik je začel ogledovati knjige na policah. »Po izbiri knjig vidim, da je bilo področje, za katero se je zanimal vaš sin, zelo široko,« je rekel z brezbrižnim glasom. »Škoda, da je njegovo zanimanje segalo prav do gospic v Vrbovju!«

»Le kdo je tako napačno obvestil vašo milost!« je jezno vzkliknil profesor. »Sin je bil zelo resne narave in ponoči ni nikdar hodil iz hiše! Le kdo je izrekel to nesmiselno podtikanje?«

»Zdi se mi, da sem nekje mimogrede nekaj slišal o tem,« je nedoločno odgovoril sodnik. »Mogoče pa nisem prav razumel. Domnevam, da je vaš sin dobro pisal, ker je bil tako prizadeven študent.«

Profesor je pokazal goro papirja na pisalni mizi in odrezavo odgovoril:

»To je rokopis sinovega komentarja o Konfucijevih drobnih delih, ki jih je skrbno in prizadevno preučeval.«

Sodnik je prelistal rokopis. »Zelo izrazita pisava,« je dejal in stopil na verando.

Profesor ju je potem odvedel v dnevno sobo nasproti knjižnici. Še vedno je bil videti užaljen zaradi sodnikove pripombe na račun sinovega razuzdanega življenja, in še vedno se je držal kujavo, ko je dejal:

»Po tem hodniku bo prišla vaša milost do spalnice. Če mi vaša milost dovoli, bom počakal tu.«

Sodnik je prikimal. S Hongom sta šla po hodniku do zadnjih vrat. Sodnik jih je odprl in si s praga ogledal polmračno sobo. Prej je bila majhna kot velika in samo nekaj žarkov je prodiralo vanjo skozi prosojni papir, napet na okviru edinega okna.

Narednik Hang je vznemirjen zamrmral:

»Kandidat Djang je bil torej ljubimec Mandljevega cveta!«

»In se je utopil!« je jezno pripomnil sodnik. »Hkrati smo našli in izgubili Študenta iz Bambusovega gozda! Vendar pa je v vsem tem zanimiva podrobnost: njegova pisava je popolnoma drugačna od one v ljubezenskih pismih.«

Sklonil se je in nadaljeval: »Poglej, čisto rahla plast prahu pokriva pod! Vse kaže, da je profesor res govoril resnico, ko je dejal, da ni nihče stopil v to sobo, odkar so odnesli truplo Vilinske mesečine.«

Sodnik je nekaj časa z zanimanjem opazoval veliko, ob zadnjo steno postavljeno zakonsko posteljo. Na rogoži, s katero je bila postelja prekrita, je bilo videti nekaj temno rdečih madežev. Na levi je stala toaletna mizica, na desni pa skrinje za obleko. Zrak v sobi je bil težak.

Sodnik je stopil k oknu, da bi ga odprl, toda bilo je zastavljeno z zaprašenim prečnim zatičem iz lesa. Težko ga je izvlekel. Skozi železno mrežo je opazil vogal z opečnatim zidom obkroženega vrta. V zidu so bila vratca, ki jih je nemara uporabljal kuhar, kadar je šel po solato.

Sodnik je zmedeno zmajal z glavo in dejal:

»Hong, vrata so bila zaprta od znotraj, okno ima močno železno mrežo, razen tega pa ni bilo odprto vsaj nekaj dni. Le kako je kandidat Djang tisto usodno noč prišel iz te sobe? To ve nemara samo vzvišeno nebo!«

Prvak pešcev

Vasilij Šarkov hodi že cela tri leta in pol

MOSKVA — Štiri leta in šest mesecev je že na poti, prehodil je okoli 82.000 km, v načrtu pa jih ima skupno 100.000. Vasilij Šarkov velja v Sovjetski zvezi za prvaka med pešci, saj nenehoma potuje že od pomladi 1963.

Po dolgem in počez je Vasilij prehodil baltiške republike, bil je na polotoku Kola, na Kavkazu in na Krimu, v Brjansku in v Tomsku. Njegovi dolgi pohodi niso niti šport niti konjiček ne strast, temveč zdravstvena nuja. Ko mu je bilo petindvajset let, so ga zdravniki proglasili za invalida prve stopnje. »Svetujemo vam čimveč gibanja, mladi mož,« se je glasil napotek. »Gibanje na svežem zraku, to je zdravilo za vas.«

In se je Vasilij odpravil na pot. Ker mu ne manjka časa, uživa ob vsem, kar se ponuja očem. Po cestah hodi in po kolovozih, občuduje slovite stavbe, obiskuje muzeje in razstave, spotoma pa kramlja z ljudmi.

Cilj Vasilijevega potovanja je Jalta, tja namerava prispeti 1. januarja 1968, nato pa se bo vrnil v svoj domači kraj pri Fergani v Kirgizistanu. Kakor vse kaže, so imeli zdravniki prav, ko so mu svetovali veliki sprehod, zakaj »kralj pešcev«, ki mu je zdaj devetindvajset let, se zdravstveno počuti kot prerojen.

Ljubezen po telefonu

Dvainštiridesetletni Rimljan Caponetti je mislil, da ga bo kap, ko mu je pošta poslala telefonski račun v znesku 1.2 milijona lir. Prepričan je bil, da gre za pomoto, zato se je pritožil na pošti. Tam pa so mu povedali, da je nekdo z njegove telefonske številke večkrat in dolgo govoril z nekom v Angliji, Švici in Nemčiji. Doma je oče ugotovil, da si je te pogovore privoščil njegov dorasčajoči sin, čigar izvoljenka je poleti potovala po teh deželah. Oče zdaj na obroke plačuje telefonski račun, sin pa ne sme niti dvigniti telefonske slušalke.

Smučarji in obleka

Smučarji in zlasti smučarke, ki pri izbiri obleke upoštevajo samo najnovejšo modo, povzročijo na zasneženih pobočjih več nezgod kakor »vremenu primerno« oblečeni smučarji. V kölnskem medicinskem informacijskem centru pravijo, da je treba pretirano ohladitev delov človeškega telesa šteti med vzroke kostolomov, nategnjenih mišic ipd. Münchenski profesor Müller je pozval smučarje, naj nosijo na pobočjih dovolj široke hlače z naramnicami in zanesljive vetrne jopiče. Pulover naj bi imel okrogel ovratnik z zadrgo, ki se da po potrebi odpeti, tako da smučarju ni prevroče.

Veliko pristanišče

Japonci snujejo načrt, po katerem bi sedanjih sedem pristanišč v Tokijskem zalivu združili v eno samo. To bi bilo potem največje pristanišče na svetu. Vsa potrebna dela naj bi bila opravljena do leta 1975.

REX SUPERAUTOMATIC G 53

CENA 63 000 LIR

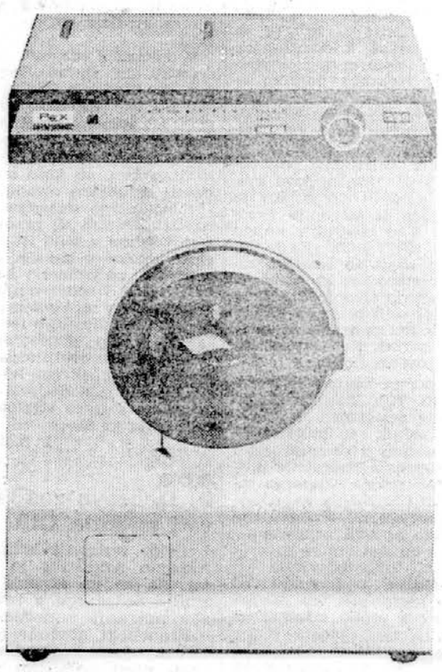

Superavtomatični pralni stroj REX G 53 pere do 5 kg suhega perila. Če je perila manj, lahko vseeno perete z uporabo avtomatičnega ekonomizatorja, ki omogoča znaten prihranek električne energije in pralnega praška.

REX G 53 dela tiho, je brez tresljajev kljub številnim obratom pri centrifugiranju.

REX G 53 je kakovosten in ekonomičen!

UNIVERSALTECNICA

TRST, CORSO UMBERTO SABA 18 (prej Corso Garibaldi 4)

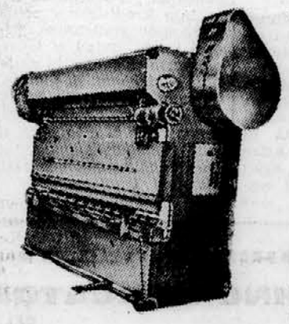

Za uspešnejše delo v vaših delavnicah vam nudimo:

- **obdelovalne stroje** za predelavo pločevine (v primeru obrobljenja, upogibanja, zaokroženja ali pa drugih predelav), na ročni ali električni pogon

ekscentrične stiskalnice (preše) na hidravlični ali mehanski pritisk

ahtevajte ponudbe in prospekte ter obiščite našo govino v Trstu.

GUSELLA & Co

TRST, Ul. Cicerone štev. 8, tel. 35-150

(100 metrov od trga Oberdan proti sodišču!)

SKUPŠČINSKI GOSTJE IZ HRVATSKE — Včeraj je prišel z nekaj sodelavci za dva dni na obisk v Slovenijo Mirko Božić, predsednik prosvetnokulturnega zbora sabora SR Hrvatske. Včeraj dopoldne so se v prostorih Skupščine SR Slovenije pogovarjali s slovenskimi poslanci (na sliki), nato pa so obiskali škofjeloški muzej in ljubljansko Dramo. Danes bodo šli najprej v S. Gradec, nato pa na Ravne.

OBISKI IZ MAKEDONIJE — V Sloveniji so na petdnevnem obisku predstavniki makedonskih sindikatov, ki jih vodi predsednik republiškega sveta Pavle Davkov. Včeraj so imeli v Ljubljani pogovore s predsednikom republiškega sveta ZSS Ivom Janžekovičem in drugimi predstavniki slovenskih sindikatov. Na sliki: Ivo Janžekovič (levo) in Pavle Davkov med pogovorom. Foto: Šelhaus

PRVA PODELITEV NAGRAD IZ SKLADA PROF. DR. M. BORŠTNARJA — V bolnišnici za duševne in živčne bolezni Ljubljana-Polje je bilo včeraj prisrčno slavje, na katerem so prvič podelili nagrade za znanstveno raziskovalno delo s področja psihiatrije. Na sliki: nagrajenca dr. Momčilo Vitorović (levo) in dr. Branislav Cvetko. Foto: E. Šelhaus

Nadaljevanje s prve strani

Z odkritjem spomenika Leninu so se začele proslave Oktobra

vesoljsko postajo na Mesec. Predsedniku Titu so potem pojasnili sistem meteorološkega proučevanja vesolja z dvema posebnima vesoljskima aparatoma, ki ves čas krožita okoli zemlje po različnih poteh. V eni uri posredujeta več informacij kot vse meteorološke postaje na svetu ves dan. Z vzpostavitvijo takšnega sistema z več sputniki bo mogoče — kakor so povedali predsedniku Titu — ustvariti razvejano mrežo zbiralcev podatkov o atmosferskih razmerah okrog našega planeta, kar bo posebno velikega pomena za obrambo pred velikimi tajfuni in drugimi neprilikami, ki prizadenejo gospodarstvu posameznih držav velikansko škodo.

Potem ko so si ogledali avtomatsko vesoljsko postajo »Luna 9«, ki je poslala prve posnetke z Lune, in »Venero 3«, ki je prva prispela do istoimenskega planeta so se predsednik Tito in člani jugoslovanske delegacije ustavili pred 24 m visoko raketo, ki so z njo izstrelili prvo vesoljsko ladjo z Jurijem Gagarinom.

Med poldrugo uro trajajočim sprehodom po sejmišču se je predsednik republike zlasti zanimal za izdelke za široko porabo, s katerimi bodo — v skladu z novo sovjetsko gospodarsko politiko — v prihodnje pogosteje založene police trgovin. Predsednika Tita, Jovanko Broz in člane jugoslovanske delegacije je zanimala proizvodnja posameznih eksponatov, njihova kvaliteta, cena in drugo. Ko je odhajal z razstave, je predsednik Tito zapisal v knjigo vtisov: »Zelo velik vtis je napravila name ta razstava raznih proizvodov, ki potrjujejo današnjo stopnjo dosežkov v proizvodnji blaga za široko porabo. Želim nadaljnje uspehe delovnim ljudem socialistične dežele ZSSR.«

V spomin so izročili predsedniku Titu zlato jubilejno medaljo razstave.

Predsednik republike se bo jutri skupaj z drugimi člani jugoslovanske delegacije udeležil slovesnega skupnega zasedanja CK KP SZ in vrhovnega sovjeta SZ. Pričakujejo, da bodo na tem zasedanju — trajalo bo dva dni — govorili tudi šefi tujih delegacij.

Zasedanje v Kremlju bo lahko spremljala vsa Sovjetska zveza preko satelitskega televizijskega sistema »Orbita«, ki je uradno začel delovati danes, ko so po njem prenašali odkritje spomenika Leninu.

M. SEDMAK

Od oktobrske revolucije do slovenskega Oktobra

vali Državni arhiv, Muzej revolucije in Inštitut za zgodovino delavskega gibanja.

Referat dr. Metoda Mikuža je govoril o novejših znanstvenih dognanjih v svetu o oktobrski revoluciji. Opozoril je na obsežno literaturo o oktobru, tako tisto, ki so jo izdali v Sovjetski zvezi, kakor tudi ono, ki je izšla v zahodnem svetu. Med drugim je poudaril, da iskati resnico o oktobrski revoluciji ni samo dolžnost sovjetskih zgodovinarjev, zakaj če je kaj internacionalno, potem je to znanost.

Dr. Marijan Britovšek je na simpoziju ekspliciral svojo študijo »Lenin in Zimmerwaldsko gibanje« kot povzetek iz obsežnejšega neobjavljenega dela. Zimmerwaldsko levico nam je predstavil kot mednarodno areno leninizma med vojno, ki je kasneje prerastla v III. komunistično internacionalo.

»V februarski in oktobrski revoluciji so bili kmetje ena najpoglavitnejših sil,« se glasi teza Veselina Djuretića. Medtem ko so buržoazne stranke pojmovale kmete na stari način, se pravi kot svoje eksponente, pač v duhu vseh prejšnjih revolucij, je v boljševiški partiji že od vsega začetka nastajala koncepcija o zvezi delavskega razreda in kmetov. To je prispevalo k temu, da so revolucijo hitro prenesli z ulic v široka ruska prostranstva.

France Klopčič je poročal o Slovencih med revolucijo in državljansko vojno v Rusiji v letih 1917—1921, ki so bili izpostavljeni vplivu revolucionarnih dogodkov. Posebej je osvetlil vlogo disidentov, ki so zaradi velikosrbstva v poveljstvu Srbskega dobrovoljskega korpusa v Odesi izstopili iz korpusa. Po podatkih, ki jih je zbral iz raznih virov, je sklepal o pomembnem in častnem deležu Slovencev, Hrvatov in Srbov v revoluciji leta 1917 in v bojih za utrditev sovjetske oblasti.

V polemični razpravi so sodelovali dr. Dušan Kermavner, dr. Vladimir Dedijer, Jovan Bojović, dr. Ernest Turk, dr. Marijan Britovšek in France Klopčič. V razpravi so se vrstila zanimiva vprašanja o tem, ali kaže utemeljevati oktobrsko revolucijo z revolucionarno situacijo v evropskih deželah ali predvsem z razmerami v sami Rusiji, o vlogi kmetov v današnjih revolucijah, na primer v Alžiriji in Egiptu, o sodelovanju Jugoslovanov v revolucionarnem dogajanju v Rusiji, o tem, ali je bil izstop disidentov iz Srbskega dobrovoljskega korpusa zares pozitiven itd.

Simpozij je nadaljeval delo popoldne s temo »Oktobrska revolucija in Slovenci«.

F. SETINC

R. Debraya zasliševali agentje CIA

livijski notranji minister Antonio Arguedas je izjavil, da so ga izgnali »zaradi vmešavanja v bolivijske notranje zadeve«.

Francoski novinar Régis Débray je v svojem zagovoru pred vojaškim sodiščem, ki so ga posneli na magnetofonski trak in so ga sinoči objavile bolivijske vojaške oblasti, izjavil, da so ga med zaslišanjem izpraševali agentje ameriške centralne obveščevalne službe (CIA). Debray je dejal pred sodiščem, da je namen te obravnave, da z obtožbo zoper njega uprizorijo politični proces proti bolivijski gverili. V ta namen so pognali v tek cel propagandni stroj. Svoj zagovor je Débray končal z besedami: »Zahvaljujem se vnaprej vojaškemu sodišču za čast, ki mi jo bo izkazalo s tem, da mi izreče strogo kazen«.

Johnson: Vztrajali bomo na svoji sedanji poti

zdaj montirane samo na podmornicah, toda Pentagon razmišlja o tem, da bi jih montirali tudi na ladijskih palubah.

Ameriško obrambno ministrstvo pa je danes demantiralo pisanje »Timesa«, da bodo Američani morebiti uporabili rakete »Polaris« s konvencionalnim razstrelivom. Predstavnik Pentagona je dejal, da so te vesti »popolnoma brez podlage«, vladni ameriški krogi pa jih označujejo kot »nesmiselne«.

Zadnje tedne čedalje bolj narašča odpor in protest ameriških študentov, ker agentje ameriške obveščevalne službe (CIA), vojske in družb, ki proizvajajo za vojno v Vietnamu, novačijo študente na univerzah. Včeraj so bili incidenti na treh univerah. V Iowi je več kot 500 študentov demonstriralo, ker je prišel novačit študente agent mornariške pehote. Demonstranti so se spopadli s policijo, ki je aretirala kakih sto študentov. V collegeu Hamilton v državi New York je kakih 20 fantov skušalo preprečiti nekemu nabornemu agentu, da bi prišel na univerzo. V Stanfordu v Kaliforniji je kakih 100 študentov vdrlo v prostore, v katerih so agentje obveščevalne službe zasliševali njihove tovariše.

Po poročilih iz Saigona je monsunsko deževje in neugodno vreme nad Hanoiem in Haiphongom prisililo Američane, da so svoje letalske akcije včeraj omejili na južne dele Severnega Vietnama. Tam so lovski bombniki napadli neki konvoj vozil. Bombniki z letalonosilke v Tonkinškem zalivu pa so bombardirali železniški in cestni most v bližini mesta Vinh ter čolne in vozila vzdolž severnovietnamske obale. Letala z oporišč v Južnem Vietnamu so osredotočila napade na področja v bližini demilitarizirane cone, kjer so dozdevno »sovražne postojanke, ki ogrožajo oporišče ameriške pehote v Kon Thienu.«

Na južnovietnamskem bojišču so osvobodilne enote okrepile svojo aktivnost. Pri mestu Lok Ninh so se spopadli na nož pripadniki osvobodilnih sil in kombiniraniih ameriško - saigonskih enot. V zadnjih petih dneh so gverilci trikrat naskočili to mesto, kjer je pokrajinski štab saigonskih čet. Napadli so tudi taborišče ameriške pehote zraven mesta in neko prednjo postojanko saigonske milice. Ameriško poveljstvo je sporočilo, da so po srditem boju na nož, ki je trajal 20 minut, odbili nasprotnike, ki da so pustili na bojišču 238 mrtvih. Američani trdijo, da so imeli gverilci v petdnevnem boju pri tem mestu 607 mrtvih. O svojih izgubah pa ne povedo ničesar.

Kakor so danes objavili v Saigonu, so imeli Američani v zadnjih tednih v Južnem Vietnamu 166 mrtvih, 966 ranjenih, 14 pa jih pogrešajo ali so bili ujeti. Naglo so se povečale izgube ameriških zaveznikov: te čete so imele v zadnjem tednu 280 mrtvih, 813 ranjenih, 41 jih pogrešajo.

Trdijo, da je imela osvobodilna fronta prejšnji teden 1389 mrtvih.

Američani so doslej izgubili v Vietnamu skupno 14.266 ljudi, ranjenih je bilo 90.417. Ameriške sile v Južnem Vietnamu štejejo zdaj 436.000 vojakov, drugi zavezniki saigonskega režima pa imajo zdaj v tej deželi 59.000 vojakov.

☆

Priprave za sklicanje novega arabskega vrha

Husein je sinoči zavrnil predlog izraelskega premiera Levija Eškola, naj bi se sestala in neposredno pogovarjala v Jeruzalemu ali v Amanu o miru med Jordanijo in Izraelom.

Kralj Husein potuje danes v Washington, kjer se bo sešel s predsednikom Johnsonom.

Dopisnik »Al Ahrama« iz New Yorka piše, da sta se včeraj sešla predstavnika Sovjetske zveze in ZDA in poskušala najti izhod iz krize na Srednjem vzhodu. Kdaj in kje je bil sestanek, ni znano. Dopisnik pa pristavlja, da sestanek ne bo dosti spremenil, ker ZDA še vedno brezpogojno podpirajo Izrael.

Predstavnik ZDA v OZN se je včeraj sešel z izraelskim zunanjim ministrom Aba Ebanom. Pogovarjal se je tudi z egiptovskim zunanjim ministrom Mahmudom Riadom.

Te dni se mudi v Parizu izraelski obrambni minister general Zvi Tzur, pomočnik ministra za vojno Dajana. Kljub zelo skopim vestem o namenu njegovega obiska se je zvedelo, da je prišel v Pariz prepričevat francosko vlado, naj ukine embargo na dobave orožja Izraelu. Kakor vedo povedati, ga bo iz Pariza peljala pot v Bonn in London.

☆☆

Brownu so šteti dnevi

čerji je bil častni gost tudi minister Brown, ki pa je izkoristil to priložnost, da je srdito napadel časnikarje in posebej lorda Thomsona in njegov tisk, ki jim je očital, da pišejo v nasprotju s koristmi Velike Britanije.

Današnji »Financial Times« piše, da tiči za tem Brownovim »izpadom« afera Chalfont, okrog katere se je sicer po malem že polegel prah. Po zaupnem pogovoru s časnikarji, v katerem je lord Chalfont, državni minister, dejal, da se bo Velika Britanija ločila od Evrope, če je ne sprejmejo v evropski skupni trg, je odstopil, vendar premier Wilson njegovega odstopa ni sprejel. Kakor piše »Financial Times«, pa bi moral po Brownovem mnenju Wilson ta odstop sprejeti. Brown misli, da premier Wilson in lord Chalfont delata sporazumno in otežujeta vstop Velike Britanije v EGS. Omenjeni list sicer šteje Browna med najbolj vnete zagovornike britanske vključitve v skupni trg, ne glede na pogoje.

Provladni »Guardian« piše, ne da bi se spuščal globlje v razloge Brownovega vedenja, da je minister »prekoračil vsako mero« in da laburistični poslanci že ugibajo o spremembah v vladi. Po njihovem bi prišel za zunanjega ministra najbolj v poštev finančni minister Callaghan.

»Times« podobno piše, da »nekateri zaskrbljeni« laburistični poslanci sodijo, da je umik Browna s položaja zunanjega ministra samo še »vprašanje dneva«.

M. Popović: odbira na univerzi med študijem

NIŠ, 2. nov. (Tanjug). — Predsednik zvezne skupščine Milentije Popović in člana izvršnega komiteja CK ZK Srbije Mileva Planojević in Vukašin Stambolić so obiskali niško univerzo. V daljšem pogovoru z rektorjem, dekani, univerzitetnimi profesorji in študenti so se obiskovalci zanimali za probleme te visokošolske ustanove.

Predsednik zvezne skupščine je pohvalil dosedanje delo niške univerze in menil, da je povezovanje univerze z gospodarstvom in javnimi službami pripomoglo k njeni hitrejši uveljavitvi. Milentije Popović je nato govoril o kreditiranju študentov in o štipendijah. Po njegovem naj bi bilo kreditiranje poglavitna pomoč študentom, štipendije pa bi dajali v izjemnih primerih, in sicer le nadarjenim študentom, ki nimajo denarja za študij. Ob koncu je predsednik skupščine izrazil mnenje, da bi bilo treba sprostiti sprejemanje študentov na vse fakultete, odbirati pa jih med študijem.

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO
TEHNO-MERCATOR
CELJE

Pooblastila za ministra Papadopula

Vznemirjenost v Atenah zaradi položaja na Cipru

ATENE, 2. nov. (Reuter, Tanjug, AFP). Danes je kralj objavil dekret, ki daje nova pooblastila ministru pri predsedstvu vlade Georgiu Papadopulu. S tem se je minister Papadopulos precej povzpel nad druge člane vlade. Imel bo široka pooblastila pri izvajanju vladne politike. Vse zakonske predloge, ki jih pripravljajo drugi člani vlade, bodo morali predložiti njemu v potrditev, preden jih bodo dostavili predsedniku vlade in kralju Konstantinu. V Papadopulovo pristojnost so prišli tudi vladni oddelki za lokalno upravo, ki jih je doslej vodil predsednik vlade Kolias. Prav tako bo polkovnik Papadopulos pristojen za koordinacijo nacionalne politike, obrambo, varnost, finance, izobraževanje in socialno skrbstvo.

V Atenah so povzročili vznemirjenje dogodki na Cipru, do katerih je prišlo po aretaciji voditelja ciprskih Turkov Raufa Denktaša. Vendar pa atenski listi teh dogodkov ne komentirajo, ampak objavljajo samo agencijska poročila o nastalem položaju na otoku. Poročajo, da grška in turška skupnost utrjujeta obrambne postojanke na »zeleni« črti v Nikoziji. Turški premier Demirel je zahteval od ciprske vlade, naj izpusti Denktaša in mu omogoči vrnitev v Turčijo. Predstavnik ciprske vlade pa je zavrnil njegovo zahtevo. Po informacijah agencije Atene pričakujejo tudi britansko intervencijo. Položaj na Cipru je za zdaj miren. Varnostne sile pa so pripravljene.

Britanci se bodo umaknili iz Adena pred rokom

LONDON, 2. nov. (AFP). Britanski minister za zunanje zadeve George Brown je danes v spodnjem domu uradno sporočil, da bo Velika Britanija umaknila svoje čete iz Južne Arabije v drugi polovici novembra. Prvotno pa je bilo določeno, da bodo Britanci zapustili Aden in ozemlje bivše Južnoarabske federacije 9. januarja prihodnje leto.

Predstavnik Foreign Officea je danes izjavil, da je britanska vlada »z zadovoljstvom« sprejela odločitev obeh južnoarabskih osvobodilnih gibanj — FLN in FLOSY — da bosta določila skupno delegacijo, ki se bo z Veliko Britanijo pogajala o prevzemu oblasti v Adenu po umiku britanskih čet.

Nov protestni sežig v Vietnamu

SAIGON, 2. nov. (UPI.) — Budistična svečenica Thi Giay se je včeraj sežgala v znak protesta proti vladi novega voditelja saigonskega režima generala Ngyena Van Thieuja. Kakor so povedali budistični voditelji, je svečenica napravila samomor pred pagodo v mestu Na Trangu, ki je oddaljeno od Saigona kakih 300 km. Pustila je sporočilo za generala Thieuja, za voditelja zmerne budistične smeri Tam Chaua in za voditelja tako imenovanih borbenih budistov Tich Tin Kietha. Pismo vsebuje protest zaradi Thieujevega ukrepa, ki zmerno budistično smer proglaša za uradno budistično cerkev v Južnem Vietnamu. Svečenica je voditelja te smeri imenovala za »verskega izdajalca«.

Zadnje vesti

Delegacija CK ZKJ se je vrnila iz Rima

LJUBLJANA, 2. nov. (Tanjug). Iz Rima se je vrnil član izvršnega komiteja CK ZKJ Roman Albreht, ki je vodil delegacijo CK ZKJ na obisku pri italijanski Komunistični partiji. V delegaciji sta bila član izvršnega komiteja CK ZKJ Miroslav Pečujlić in direktor visoke politične šole Radoslav Ratković. Po vrnitvi s tega obiska je Roman Albreht izjavil, da vodstvi italijanske KP in Zveze komunistov Jugoslavije sodita, da so bilateralna in multilateralna srečanja z izmenjavo spoznanj, ocen, izkušenj na podlagi vnaprej pripravljenega gradiva, v bistvu ena od zelo pomembnih oblik medpartijskega sodelovanja in da taka srečanja prispevajo k boljšemu medsebojnemu seznanjanju in razumevanju ter hkrati krepijo socialistično misel in prakso. Srečanje predstavnikov ZKJ in KPI je bilo organizirano kot razprava za »okroglo mizo« v okviru inštituta »Gramsci«. Kakor so ugotovili, pomeni ta razprava za »okroglo mizo« začetek nove oblike sodelovanja. Jugoslovansko delegacijo je sprejel tudi generalni sekretar KPI Luigi Longo.

Erhard v Jeruzalemu ni dobrodošel

JERUZALEM, 2. nov. (AP). Obisk bivšega zahodnonemškega kanclerja Ludviga Erharda na hebrejski univerzi, ki je bil predviden za danes, so v zadnjem trenutku odpovedali zaradi groženj študentov, da bodo demonstrirali.

Brown: v kratkem obnovitev odnosov z ZAR

LONDON, 2. nov. (UPI). Britanski minister za zunanje zadeve George Brown je danes izjavil, da bosta ZAR in Velika Britanija kmalu obnovili diplomatske odnose. Na kritiko konservativne opozicije v spodnjem domu glede odnosov z ZAR, je Brown dejal, da so se odnosi med obema deželama izboljšali in da je očiten napredek na poti ponovne navezave diplomatskih stikov med ZAR in Veliko Britanijo.

Fulbright: malo držav nas podpira

WASHINGTON, novembra. Predsednik zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata Fulbright je izjavil, da so trditve ameriškega zunanjega ministrstva »milo rečeno, zelo varljive«. Zunanje ministrstvo namreč trdi, da pomaga Južnemu Vietnamu v sedanji vojni poleg ZDA še sedemintrideset držav. Fulbright je pristavil, da deset izmed teh sedemintridesetih držav od lani ni poslalo Saigonu nobene pomoči, tri izmed njih pa mu ne pošiljajo pomoči že od leta 1965. Poudaril je tudi, da je vrednost trgovine mnogih izmed teh držav z DR Vietnamom precej večja, kot je vredna pomoč, ki jo pošiljajo Južnemu Vietnamu. Tako je na primer skupna vrednost japonske trgovine z DR Vietnamom v letih od 1964 do 1966 narasla od 36 na 138 milijonov dolarjev. V istem času je Japonska dala Južnemu Vietnamu 2 milijona 250 tisoč dolarjev pomoči. Senator je podobne podatke navedel tudi za Italijo, Nizozemsko, Južno Zelandijo in Veliko Britanijo. Ob koncu pa je poudaril: »Resnica je, da nas zelo malo držav podpira v Vietnamu. Številne azijske države imajo koristi od vietnamske vojne, samo mi in Južnovietnamci pa tam padamo in razsipamo denar.«

Iz V. izdaje

Kairo opozarja

KAIRO, 1. nov. (UPI) — Egipt je danes opozoril, da bo začel z »odporom in če bo potrebno tudi s protiudarom« proti Izraelu, kolikor ne bi uspeli pogovori za rešitev spora na Srednjem Vzhodu. Uradni predstavnik Hasan Elzajat je izjavil novinarjem, da je izraelska »mešanica verskega fanatizma in vojaške arogance dejansko zastrašujoča«.

Elzajat je dejal, da ničesar ne ve, s kakšnimi nameni je prišel v Kairo bivši ameriški minister za finance Robert Anderson. Obveščeni krogi pa izjavljajo, da ima važne pogovore z egiptovskimi funkcionarji in izražajo prepričanje, da ga bo predsednik Naser kmalu sprejel.

Ulbricht o oktobrski revoluciji

BERLIN, 1. nov. (Tanjug) V Berlinu je bila nocoj slovesna akademija, posvečena 50-letnici oktobrske revolucije. Govoril je predsednik državnega sveta NDR Walter Ulbricht, ki je med drugim poudaril, da je rdeči oktober pretresel ves svet in aktiviral revolucionarne sile.

Oktobrska revolucija je imela zelo močan vpliv na revolucionarno gibanje nemških delavcev in vojakov, še posebno v dneh po koncu I. svetovne vojne, je dejal Ulbricht. Pod njenim vplivom je prišlo v novembru 1918 do najmočnejšega revolucionarnega gibanja nemških delavcev, ki je zrušilo nemško monarhijo in končalo imperialistično vojno. Zaradi tedanjih napačnih ocen, da je z zrušitvijo monarhije premagan tudi nemški militarizem in imperializem, revolucija v Nemčiji ni bila uspešna, je poudaril Ulbricht.

Predlog za preiskavo v elektro gospodarstvu

BEOGRAD, 1. nov. (Tanjug) — Skupščina gospodarske zbornice Beograda je nocoj sklenila, da bodo poslali zahtevo zvezni gospodarski zbornici naj prek častnega razsodišča začne preiskavo, da bi odkrili dejanske vzroke trenutnega pomanjkanja električne energije v raznih krajih države.

Beograjski gospodarstveniki sodijo, da vzroki za te »električne težave« niso v pomanjkanju vode, ker je bilo letošnje leto »povprečno deževno«, temveč v slabem in egoističnem poslovanju elektro gospodarstva.

Gospodarske organizacije imajo izgube pogosto tudi zaradi nerednega dotoka energije in se jim zato zmanjšujejo osebni dohodki. Hkrati pa, je poudarilo več udeležencev v nocojšnji diskusiji, ima elektro gospodarstvo najvišje dohodke in deli viške.

Delno rešena kriza grške vlade

ATENE, 1. nov. (Tanjug) Po dvodnevnem intenzivnem posvetovanju so našli polovično rešitev za krizo, ki je nastala z odstopom štirih ministrov grške vojaške vlade. Postavili so nove ministre za sodstvo, delo in prosveto. Dosedanji minister za prosveto pa je postal minister za pravosodje. Nezasedeni pa sta še mesti ministra za javna dela in industrijo in položaj pomočnika pri predsedstvu vlade.

Po današnjih imenovanjih je v vladi od skupno 24 ministrov samo pet iz vrst oficirjev.

V obveščenih atenskih krogih tudi menijo, da štirje grški ministri niso odstopili, temveč da so bili odstavljeni. Sodijo da sta najmanj dva slišala po radiu, da sta odstopila.

Telegrami

OBISK — VARŠAVA. Poljski minister za zunanje zadeve Adam Rapacki je odpotoval na uradni obisk v Belgijo in Luksemburg. S tamkajšnjimi voditelji se bo pogovarjal o položaju v svetu, o vprašanju miru ter o ekonomsko-trgovskih odnosih med Poljsko in obema deželama.

JACQUELINE KENNEDY V KAMBODŽI — PHNOM PENH. Na povabilo kamboškega princa Norodoma Sihanuka je sem pripotovala vdova ameriškega predsednika Johna Kennedyja. Udeležila se bo svečanosti, v katerih bodo eno od glavnih ulic Phnom Penha imenovali po pokojnem predsedniku.

IZJAVA — KÖBENHAVN. Irski premier John Lynch, ki je na uradnem obisku na Danskem, je izjavil, da bo odpotoval v Pariz in skušal prepričati francoskega predsednika, da bo EGS krepkejša, če bo Britanija postala njena članica.

DEMONSTRACIJE — PENANG. V malezijskem mestu Penangu so bile demonstracije proti obisku ameriškega podpredsednika Humphreya v Maleziji. Policija je s solzilcem razgnala demonstrante. Humphrey je na tridnevnem uradnem obisku v Kuala Lumpuru.

ODKRILI UPORNIŠKO ORGANIZACIJO — ATENE. V mestu Patrasu na Peloponezu so odkrili uporniško organizacijo in aretirali 30 ljudi, med katerimi je tudi brat odvetnika, ki brani Papandreua.

NOTRANJA MONGOLIJA POD MAOISTI — HONGKONG. Mao Ce Tungovi pristaši so v notranji Mongoliji ustanovili revolucionarni svet in tako vzpostavili nadzorstvo v tej veliki pokrajini ob severni kitajski meji. Na mitingu ob ustanovitvi revolucionarnega sveta v Huehou je sodelovalo 170.000 ljudi.

VLADNI »DA« ZA ATOMSKE LETALONOSILKE — TOKIO. Japonska vlada je uradno dovolila, da se ameriške atomske letalonosilke za letala »Enterprise« in druge atomske ladje sedme ameriške flote, ki sodelujejo v vietnamski vojni, lahko poslužujejo japonskih oriatališč, češ da prisotnost teh ladij ne ogroža življenje tamkajšnjih prebivalcev — kakor je izjavil japonski minister za zunanje zadeve Takeo Miki.

SPORAZUM — BUDIMPESTA. Madžarska in Romunija sta se sporazumeli, da bosta omejili formalnosti, ki jih morajo opraviti državljani, če potujejo iz ene dežele v drugo. Odslej bodo Madžari in Romuni lahko potovali brez vabilnih pisem, ki so jih doslej morali imeti, nedavno pa so ukinili tudi vizume med obema deželama.

PREDLOG — NEW YORK. Veleposlanik Malte v OZN dr. Arvid Pardo je predlagal, da bi se dežele OZN sporazumele o prepovedi gradnje vojaških naprav pod morsko gladino. Opozoril je tudi na povečanje jedrskih odpadkov, ki jih mečejo v morske globine. Predlagal je, da bi se ustanovila mednarodna agencija, ki bi prevzela jurisdikcijo nad oceanskim dnom.

UTONILO STO LJUDI — DJAKARTA. Ko se je potopila izletniška ladja, ki je vozila turiste z otoka Balija do Lomboka, je utonilo sto ljudi.

Pa še to:

PRAKTIČNO — Nekateri učenci v občini Uroševac hodijo hkrati v trgovsko šolo in v muslimansko osnovno šolo — mejtef. Od položaja na trgu delovne sile bo odvisno — ko bodo končali šolanje — kateremu bogu bodo služili: ali Alahu ali Merkurju.

Vreme 2. novembra 1967 ob 13. uri

Temperatura

	Ob 07	13
Ljubljana	5	10
Planica	—	8
Brnik	4	9
Maribor	1	11
Slov. Gradec	3	7
Celje	4	11
Novo mesto	7	11
Koper	10	17
Kredarica	−5	−2
Reka	9	15
Pulj	8	16
Split	11	20
Dubrovnik	14	21
Zagreb	8	10
Beograd	8	13
Sarajevo	8	15
Titograd	10	21
Skopje	11	17
Celovec	4	8
Gradec	0	8
Dunaj	3	10
Milano	5	8
Genova	12	13
München	6	15
Zürich	—	10
Benetke	—	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Zahodnoevropsko področje nizkega zračnega pritiska ima jedro nad Veliko Britanijo. Njegove frontalne motnje so zajele zahodne Alpe in bodo jutri vplivale na vreme pri nas.

NAPOVED ZA PETEK:
SLOVENIJA:

Ponoči bo pretežno jasno, po kotlinah megla, čez dan pooblačitve in od zahoda vmes padavine. Najnižje nočne temperature bodo od 0 do 5, v Primorju 10, najvišje dnevne okoli 10, v Primorju 16 stopinj C.

JUGOSLAVIJA:

V severozahodnih krajih poslabšanje vremena s padavinami, drugod spremenljivo oblačno.

VODA:

Koprski zaliv 18 stopinj.

danes, tudi danes
zdenka sir

V nekaj vrstah

VELENJE

Nezaposleni — V velenjski občini je še več kot 500 nezaposlenih ljudi. Največ med njimi je žensk. Zanimivo je, da je od 386 žensk kar 327 nekvalificiranih.

ŠTORE

Ravnatelji — Na že tretjem sestanku ravnateljev celjskih šol je pedagoški svetovalec France Strehovec razčlenil učne uspehe, direktor celjske izobraževalne skupnosti Vojko Simončič pa je govoril o financiranju vzgojno izobraževalnih zavodov. Ta mesec si bodo ravnatelji na poučni ekskurziji ogledali Ormož in Ljutomer.

LJUBLJANA

Več mladinskih aktivov — V oddaljenejših krajih moščanske občine — v Lipoglavu, Dolskem, Prežganju in Šmartnem ob Savi se je pokazala potreba po ustanovitvi mladinskih aktivov. Na občinskem komiteju ZM so rekli, da bodo takoj po redni letni konferenci komiteja začeli akcijo, da bi v občini ustanovili te aktive.

Kavčičevo ulico asfaltirajo — Ta ulica v Mostah bo zdaj dokončno asfaltirana. Potlej bodo na koncu ulice uredili tudi avtobusno obračališče, saj sedanje povzroča med prebivalci tega dela Most veliko pritožb.

Krvodajalci iz Litostroja — V novici, ki smo jo objavili zadnji dan oktobra, nismo povedali, da so dobili priznanja krvodajalci v Litostroju. Gre namreč le za litostrojske darovalce krvi. Naj še dodamo, da se vrste krvodajalcev v Litostroju krčijo, saj jih je na primer bilo pred leti 600, zdaj pa jih je do 250.

V spalnikih za Beograd je dren — Navzlic dodatnemu spalnemu vagonu — v njem je potovalo nogometno moštvo Olimpije, so bila sinoči razprodana za Beograd vsa ležišča. Tudi dannes so razprodana vsa ležišča za spalnike v Beograd. Prostor je le še v ležalnikih in spalniku vlaka ob polnoči. Za Split je mogoče dobiti vedno ležišče, za München pa je 20 ležišč za vso Jugoslavijo premalo in so zato že razprodana. Prostor je le še v ležalnikih (couchete). Prav tako je vedno mogoče dobiti ležalnik za Pariz razen v dneh od 23. do 29. novembra, ko so vsa ležišča rezervirale potovalne agencije.

Na prakso v Nemčijo — V soboto bo odpotovalo na prakso v Nemčijo 40 delavcev ljubljanske tovarne karoserij Avtomontaže. Skupina bo ostala na izpolnjevanju tri mesece v obratih tovarne MAN, kjer je že 50 delavcev na praksi. Ti se bodo v kratkem vrnili.

RAVNE

Nadomestne volitve — Občinska skupščina Ravne na Koroškem je razpisala nadomestne volitve v zbor delovne skupnosti skupščine občine v skupini prosveta in kultura v I. volilni enoti. Volitve bodo 11. decembra.

Privolitev — Ravenska občinska skupščina je privolila v sklep skupščine komunalnega zavoda za socialno zavarovanje o dodatnem prispevku za zdravstveno zavarovanje, ki ga plačujejo zavarovanci — člani gospodinjstev, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, in zavarovanci, ki so zraven redne delovnega časa zaposleni tudi zasebno.

GORNJA RADGONA

Izplačila — Svet za družbeni plan in finance je predlagal gornjeradgonski občinski skupščini, naj bi iz proračunske rezerve odobrila 1000 Ndin za dotacijo TVD Partizan v Gornji Radgoni za delno pokritje stroškov tekmovanj rokometnega moštva in 1100 Ndin za stroške prireditev med praznovanjem občinskega praznika. Skupščina naj bi odobrila tudi 600 Ndin za geološko tehniško dokumentacijo pri raziskavah vrtine v Hrastju-Moti za bodočo elektrarno.

ŠKOFJA LOKA

Prenovljen bife — V škofjeloškem gradu je Andrej Kolar že poleti odprl prenovljen bife. Le-ta ima stilno opremljeno posebno sobo. Kolar pripravi tudi slavnostna kosila in večerje.

JESENICE

Razprodaja — Na Plavžu že dlje prodajajo predmete, ki so jih zasegli cariniki. Prodaja jih poslovalnica Tobaka.

GROSUPLJE

Pevski zbori — Občinski svet kulturno-prosvetnih organizacij v grosupeljski občini je v počastitev občinskega praznika in 50-letnice oktobrske revolucije pripravil revijo pevskih zborov. Nastopilo je osem zborov, ki jih je vodilo pet zborovodij. Približno 200 pevcev je zapelo 23 pesmi.

AJDOVŠČINA

Terensko vozilo — Občinska skupščina bo kupila posebno terensko vozilo z vgrajenimi pomagali za zvezo, ki ga bo možno uporabljati spričo naravnih katastrof in drugih hudih nesreč. Nakup bodo financirali iz občinskega proračuna.

BATUJE

56 izkopanih grobov — Ljubljanski Narodni muzej in Goriški muzej sta za letos končala arheološka izkopavanja pri Sv. Juriju. Skupaj so izkopali 56 grobov, ki izhajajo iz devetega in desetega stoletja in pričajo o bivanju Slovanov na Vipavskem ter o njihovi kulturi. Izkopavanja bosta muzeja nadaljevala prihodnje leto.

»ISKRINA« TOVARNA KONDENZATORJEV V SEMIČU. Foto: P. Romanič

Semič se razvija v pomembno središče

Osnova razvoja tega kraja je že več kot sedemsto zaposlenih ljudi

»Ko bi imeli v občini vsaj še dva taka Semiča,« pravijo na občinski skupščini Črnomelj, »bi marsikateri problem v občini laže rešili.« Pri tem imajo v mislih predvsem nastanek in rast gospodarske dejavnosti, vzporedno s to pa tudi zelo uspešno urejanje številnih komunalnih problemov ter razvoj družbenih služb.

Semič je bil pred vojno eno izmed podeželskih središč, značilna kmetiška belokranjska vas. Zdaj je v njem nad sedemsto delovnih mest v podjetjih, ki so nastala po vojni, sedemsto zaposlenih, predvsem domačinov, ki vsak mesec prineso domov okoli 60 milijonov S din. Vzlic sedemsto zaposlenim v industriji in obrti je tudi zemlja vsa obdelana.

Gradbinci imajo v Semiču skoraj stalno zaposlitev. Tudi letos je tako. Zidajo četrti stanovanjski blok v tem kraju. V njem bo tudi otroška varstvena ustanova. Da bodo razbremenjene skrbi zaposlene matere. Zaradi proizvodnega značaja njihove industrije je v Semiču namreč zaposlenih več žensk kot moških, kar pomen otroške varstvene ustanove samo povečuje. Pravkar so dvignili in podzidali ostrešje osnovne šole. Štiri nove učilnice skupno z drugimi nanovo pridobljenimi prostori bodo za dlje rešile problem učni prostorov v Semiču. V novih učilnicah se bo pričel pouk že v februarju prihodnje leto. V tovarni kondenzatorjev Iskra razširjajo proizvodne prostore, preurejajo tudi vodovod. Od Semiča do tovarne na Vrtači so letos asfaltirali cesto in do mizarskega podjetja v drugo smer. Tudi zasebna gradnja hiš je močna.

Med občinskimi in krajevnimi prazniki zadnje dni oktobra je tudi krajevni praznik Semiča. V spomin na ustanovitev prve belokranjske partizanske čete na Smuku nad Semičem leta 1941 praznujejo krajevni praznik 28. oktobra. Ob letošnjem praznovanju so se sestali člani upravnega odbora krajevne organizacije ZZB NOV skupno z odborniki občinske skupščine, sveta krajevne skupnosti in predstavniki drugih organizacij. Razen proslave, ki so jo pripravili v čast prazniku, so ocenili dosedanji gospodarski in družbeni razvoj kraja. To čutijo kot dolžnost v spomin na žrtve v NOB, med katerimi je tudi 21 borcev v prvi belokranjski četi, ki so padli 1. novembra 1941 na Gornjih Lazih.

Sodijo, da so v tem kraju doseženi rezultati, ki omogočajo nadaljnji razvoj, in da je letošnje leto še zlasti bogato na doseženih uspehih. Druga pozitivna ugotovitev je, da njihove delovne organizacije ne poznajó tovarniških ograj, temveč polno žive s svojo okolico. Primer: tovarna kondenzatorjev je dala letos za asfaltiranje cest 36 milijonov, za nadzidavo šole deset milijonov, za modernizacijo vodovoda pa več kot 13 milijon. S din krajevni skupnosti pa še posebej nekaj milijonov za nakup strojev za popravilo poti in cest. Tudi druge delovne organizacije ne stoje ob strani, kadar gre za komunalne zadeve. V Semiču imajo tudi stalnega zdravnika, avtomatsko telefonsko centralo, zobno ambulanto in druge stvari. Okoli 40 mladih ljudi štipendira Iskra na raznih šolah. To so zvečine domačini, pa tudi bodoči zdravnik, ki ga prav tako štipendira tovarna.

Še cesto do Gradaca, da bi imeli boljšo cestno zvezo, in pa primerno gostišče v Semiču bi potrebovali. To sta najbolj nujni nalogi za prihodnje. Potem bodo k sedanjim dejavnostim dodali še povečan turizem. P. ROMANIČ

Sodelovanje s koroškimi hranilnicami

Letošnji mednarodni dan varčevanja 31. oktober so v Celju počastili na svojstven način. Razen tega, da so razpisali deset denarnih nagrad za vlagatelje, ki so prinesli svoje prihranke 30. ali 31. oktobra, so povabili medse še uslužbenke Zveze slovenskih zadrug v Celovcu oziroma slovenskih hranilnic in posojilnic na avstrijskem Koroškem. Le-te so se pomešale med domače uslužbenke Celjske mestne hranilnice in prav tako sprejemale hranilne vloge ter dajale druge informacije. Posebne pozornosti so bile deležne tudi zato, ker so bile oblečene v koroške narodne noše in so delile priložnostna darilca ter reklamne prospekte s seznamom slovenskih hranilnic in posojilnic in tablicami neobveznih tečajev za tujo valuto.

Tako so navezali prvi stik med celjsko Kreditno banko oziroma nekaterimi njenimi enotami ter slovenskimi hranilnicami in posojilnicami. Tudi predstavniki celjske Kreditne banke bodo obiskali slovenske hranilnice in posojilnice na Koroškem. Med gosti iz Celovca je bil tokrat v Celju tudi dr. Fran Zwitter.

M. B.

Mladina se je odzvala

NOVO MESTO, 2. nov. — Pripravljalni odbor za proslavo 50-letnice oktobrske revolucije v občini Novo mesto je objavil razpis za pisanje pismenih nalog s temo »Oktobrska revolucija in njeni odmevi«. Mladina se je vabilu odzvala in oddala dobre prispevke. Najboljših deset del, ki jih je ocenila posebna strokovna komisija, bo nagrajenih na osrednji prireditvi v čast 50-letnice oktobrske revolucije, ki bo 7. novembra ob 18. uri v domu JLA Novo mesto. S. D.

Naglica in prehitevanje

Neprevidna vožnja se večkrat konča z nesrečo

LJUBLJANA, 2. nov. V 73 prometnih nesrečah, ki so se v torek in sredo zgodile na cestah v naši republiki, sta dva človeka izgubila življenje, 19 je bilo hudo poškodovanih, 33 pa laže. Škodo so ocenili na nekaj manj kot 282 tisoč N dinarjev. V prometne nesreče je bilo v zadnjih dveh dneh zapletenih tudi 5 tujcev. Največ nesreč (20) se je zgodilo na ljubljanskem prometnem območju, na celjskem jih je bilo 8 manj, na mariborskem in kranjskem se jih je zgodilo po 11, na koprskem 8, novomeškem 5, 4 so se zgodile na goriškem in 2 na murskosoboškem.

Med vzroki prometnih nesreč je tudi tokrat na prvem mestu prehitra vožnja, ki se je 13-krat končala z nesrečo, po 10 so jih povzročili nepreviden šoferji, ki so se ob nepravem času odločili za prehitevanje ali izsiljevali prednost, 8 se jih je zgodilo zaradi neprevidnega zavijanja v levo, štirim je botroval alkohol, prav toliko pa se jih je zgodilo zaradi neprevidne vožnje po mokrih in spolzkih cestah.

Sinoči nekaj po 20. uri je po Mariborski cesti v Ptuju peljal z osebnim avtomobilom 28-letni Mladen Šonaja in začel prehitevati kolono avtomobilov, ki je vozila pred njim. Ko je nekaj vozil že prehitel, je opazil, da mu vozi naproti kombi. Tako se je Šonaja znašel v škarjah in zaradi vozil na desni strani ter prevelike hitrosti je močno trčil v kombi, ki ga je šofiral 42-letni Simon Kovačič iz Ptuja. Pri silovitem trčenju sta bila sopotnika Jože Dragar in Hedviga Fajt hudo ranjena, lažje poškodbe pa so dobili šofer osebnega avtomobila in njegovi sopotnici. Vse ponesrečence so odpeljali v ptujsko bolnišnico. Škodo na obeh vozilih so ocenili na 15 tisoč N dinarjev.

Na Dolenjski cesti v Ljubljani je sinoči voznik mercedesa Šefik Kerim Abdul (42 let) iz Bejruta na prehodu za pešce zbil in hudo poškodoval 69-letno Marijo Kahne. Libanonec je peljal proti Škofljici, ko pa je privozil do križišča z Galjevico, je šla po prehodu za pešce Kahnetova, ki jo je avtomobilist zbil. Pri padcu in od udarca je ženska dobila pretes možganov, poškodovano pa ima tudi medenico in zlomljeno levo roko. Ponesrečenko so takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Šoferju avtomobila so vzeli potni list.

Poizvedbe o ponesrečencu

CELJE, 2. nov. Organi javne varnosti iz Zagreba so obvestili UJV v Celju, da so včeraj našli med železniškimi tiri na progi med Dugim selom in Ivanič gradom razkosano moško truplo. Pokojnik je bil star približno od 25 do 30 let, podolgovatega obraza, kratkih kostanjevih las, oblečen v sivkastoplavo obleko, plav dežni plašč, svetloplavo bluzo in belo srajco s črtami. Obut je bil v rjave čevlje z gumijastimi podplati. Ker pri ponesrečencu niso našli nobenih dokumentov razen dveh voznih kart za železnico na relaciji Celje—Beograd in več kart za avtobusni promet Izletnik iz Celja. Varnostni organi domnevajo, da je ponesrečenec s celjskega območja in pozivajo vse občane, ki bi opisano osebo pogrešali ali karkoli vedeli o ponesrečencu naj to javijo najbližji postaji milice.

Rex se je znašel v megli

Službeni pes je pripeljal miličnike do roparjevega stanovanja

GROSUPLJE, 2. nov. — Na postajo ljudske milice v Grosupljem je v torek nekaj po 18 uri prihitela zasopla 21-letna Nada P. »Na cesti v Veliko Mlačevo me je pred nekaj minutami napadel neznanec in mi iztrgal torbico s 35.000 dinarji,« je pripovedovala, »neznanec je . . .« Miličnikom je dala opis. Ti so takoj pod vodstvom svojega komandirja odšli sledit neznanca. Vzeli so tudi Rexa, službenega psa in prav ta jih je nezmotljivo vodil v megli.

Pot jih je vodila po gozdu čez hrib do večjega potoka, kjer so v grmovju našli odvrženo torbico z dokumenti, toda brez denarja. Pes pa ni odnehal in je popeljal miličnike še dva kilometra naprej do neke hiše in tu obstal. Miličniki so imeli opis neznanca in tako jim ni bilo težko priteti stanovalca, 15-letnega fanta. Ta je še zadnji hip hotel odvreči zavitek bankovcev, vendar so njegovo namero opazili.

Nada P. se je neposredno pred napadom mudila v grosupeljski slaščičarni, kjer je nepreviden odprla torbico. Kaže, da je mladenič opazil, da ima v torbici več denarja in se ga je polakomnil. Pozneje, ko je odšla po poti v Veliko Mlačevo proti domu, je opazila, da ji nekdo sledi. Kmalu jo je dohitel neki fant in jo začel spraševati za naslove nekaterih izmišljenih Grosupeljčanov, ki jih Nada P seveda ni poznala. Tedaj pa ji je neznanec iztrgal torbico iz rok, skočil s ceste in izginil v megli.

Takojšnja prijava, opis neznanega roparja, hitro ukrepanje miličnikov še zlasti pa dober nos služ.benega psa pa so pripomogli, da so mladega roparja izsledili že v nekaj urah.

B. SAJOVIC

Uradno uničeni bankovci znova v obtoku

B. Dimitrijević je lepil pettisočake, ki jih je zrezane dobil na »Odpadu«

BEOGRAD, 2. nov — Borivoj Dimitrijević in njegova mati Ruža Milin iz Pančeva sta nekaj dni spuščala v obtok denar, ki je bil sicer uradno že uničen.

V skladišču beograjskega »Odpada« pri Pančevskem mostu sta se oskrbela z veliko količino navidezno uničenega starega denarja, ki ga je »Odpadu« prodal zavod za izdelavo denarja. Bankovci so bili zrezani v tanke trakove. Iz teh trakov je doma Borivoje Dimitrijević s pomočjo prozornega lepilnega traku znova sestavljal pettisočake.

S sinovim denarjem je potem mati Ruža kupovala na tržnici in v samopostrežbi Ko so v banki opazili zlepljene bankovce so v samopostrežbo postavili zasedo in kmalu odkrili »proizvajalca« čudnih bankovcev

Ob tej aferi mnogi menijo, da bi moral zavod za izdelovanje denarja ves izrabljeni denar, ki ga potegne iz obtoka, obvezno sežgati. K.

Dvojni uboj iz ljubosumja

BEOGRAD, 2. nov. — Upokojenec Ivo Marković iz Budve je na zverinski način ubil 40-letnega Milisava Šaranovića iz Danilovgrada in svojo 35-letno ženo Stano, mater štirih otrok

Marković je bil ljubosumen na svojo ženo in Šaranovića, ki je, kadarkoli je prihajal v Budvo, prespal v njegovem stanovanju. Zadnji Šaranovićev obisk je bil usoden. Marković se je ponoči splazil v sobo, kjer je spal Šaranović. Svojo žrtev je najprej udaril s topim železnim predmetom in nato nekajkrat zabodel v grlo. Takoj nato je odšel v sobo svoje žene in jo ubil na isti način kot Šaranovića.

Po dvojnem zločinu je Marković prebudil svoje štiri otroke in jih odpeljal k bratu, sam pa se je prijavil milici. K.

Smrt štiriletnega otroka

MURSKA SOBOTA, 2. nov. — Dopoldne ob 10.45 uri se je zgodila na cesti med Mursko Soboto in Tišino (blizu razbremenilnega kanala) huda prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje 4-letni Blaž Borak iz Murske Sobote. Otrok je sedel na zadnjem delu vprežnega voza. Ko je voznica kravje vprege Marija Karas iz Murske Sobote ustavila, da bi zavila na njivo, je otrok nenadoma skočil z voza in stekel na levo čez cesto V tem trenutku se je z vprego že srečaval motorist Viljem Hergot (46) iz Moščanec, ki je zbil otroka v desni obcestni jarek. Otrok je podlegel poškodbam na kraju nesreče. B. B.

Špela Rozin toži »Avalo film«

BEOGRAD, 2. nov. — Špela Rozin, ki se kot filmska igralka mudi v Rimu, je prek svojega advokata Zorana Stošića tožila »Avalo film«, »ker je škodoval njenemu ugledu s tem, ko je pri navajanju glavnih igralcev v filmu »Varovanec« zapisal njeno ime namesto na drugem, na tretjem mestu — za Ljubišo Samardžičem in Stano Pešić«.

Špela Rozin zaradi tega zahteva 500.000 S din odškodnine.

Referendum o samoprispevku za šolstvo

V petih letih nameravajo opremiti in urediti šole v občini Žalec

ŽALEC, 2. nov. Razprava na današnji seji občinske skupščine je trajala približno tri ure in odborniki so ugotovili, da v današnjih pogojih ni drugega izhoda za temeljito obnovo šolskih stavb, kot zbrati denar v obliki občinskega samoprispevka. Od leta 1968 do 1972 naj bi zbrali letno od 223 do 282 milijonov Sdin, ali skupno 1 milijardo 259 milijonov Sdin. Dve tretjini denarja bodo prispevale delovne organizacije, preostalo tretjino pa občani od osebnih dohodkov (0,75 odstotkov mesečno) ter kmetje (1,5 odstotka) in obrtniki (2 odstotka) od svojih dohodkov. Zaposlenim in upokojencem, ki imajo mesečno manj kot 50.000 Sdin dohodkov, prispevka ne bo treba plačevati.

Z današnjim sklepom skupščine so določili datum referenduma, in sicer bo le-ta 10. decembra letos. Odborniki so danes med drugim razpravljali tudi o predlogu programa za novogradnje in obnovo šolskih stavb v letih do 1972 ter ga tudi potrdili.

V programu je kot prvo predvidena gradnja nove osnovne šole v Grižah, nadalje gradnja prizidka k šoli Petrovče, adaptacija šolske stavbe v Zalcu, dograditev prizidka k šolama na Polzeli in v Šempetru, adaptacija obstoječih stavb pri šoli na Vranskem in gradnja nove telovadnice, graditev nove šole v Vinski gori, medtem ko so v šolah Andraž, Letuš, Galicija, Liboje, Orla vas, Gomilsko, Tabor, Gotovlje, Velika Pirešica in Ponikva predvidene napeljave centralne kurjave, vodovodov, oziroma druge večje in manjše adaptacije. V prihodnjih dneh bodo v vsej občini obširneje govorili o stanju šolstva, o programu graditve in obnove ter o uvedbi občinskega samoprispevka. F. KRIVEC

Več gostov pa manj nočitev

V Dolenjskih Toplicah mislijo tudi na mrtvo sezono

Po devetih mesecih je bilo v zdravilišču v Dolenjskih Toplicah več domačih in tujih gostov, nočitev pa je bilo manj kot lani. Podrobnejši podatki: letos so imeli 2834 domačih gostov, ki so prenočili 12.274 krat, zabeležili pa so 4.713 nočitev tujcev, ki jih je bilo v tem zdravilišču letos 963. V lanskih prvih devetih mesecih pa so imeli 2.102 domača gosta s 23.124 nočitvami in 544 tujcev, ki so prenočili 3.042-krat.

Seveda je razumljivo, da gre ob povečanem številu gostov za zmanjšanje števila nočitev zato, ker socialno zavarovanje letos v Dolenjske Toplice ni več pošiljalo zavarovancev. Vsekakor pa je razveseljiv podatek, da je v letošnji sezoni Dolenjske Toplice obiskalo precej več gostov kot lani, kar kaže, da se bodo te Toplice brškone kmalu prebile iz težav, v kakršne so zašle lansko poletje. Ker je bilo letos manj nočitev, je tudi promet manjši: lani so v devetih mesecih ustvarili 180,5 milijona starih dinarjev, letos pa dobrih 151 milijonov. Prav zato si v zdravilišču prizadevajo, da ne bi ostali brez gostov zlasti, ko ni več sezone. Poleti se namreč ni bati, da bi bile Dolenjske Toplice prazne, saj olimpijski bazen, termalna voda, lepa in mirna okolica in gostoljubni domačini zvabijo v svoj kraj prenekaterega turista. Toda zunaj sezone kraj skorajda zamre. Prav zato so letos v upravi zdravilišča pripravili konkreten program, da bi tudi takrat, ko je zdravilišče sicer prazno, privabili več gostov. Razen računanja, da bo socialno zavarovanje le še pošiljalo bolnike, mislijo tudi na samoplačnike, goste pa bodo poskušali privabiti z nižjimi posezonskimi cenami in enako kvaliteto storitev kot v sezoni. Konkretno se tudi pogovarjajo z delovnimi organizacijami za preventivno zdravljenje, poskušali pa bodo sodelovati tudi s turističnimi in smučarskimi delavci, kajti Črmošnjice, dolenjski smučarski center, so le nekaj več kot 10 kilometrov oddaljene od zdravilišča.

V Dolenjskih Toplicah pa se tudi zavedajo, da bodo morali do prihodnje sezone še marsikaj postoriti, da bodo gostje bolj zadovoljni: zato bodo do prihodnje sezone poskušali dograditi zunanji bazen — mislijo predvsem na čistilne naprave, otroški bazenček in nekatere športne rekvizite. Prav tako pa bodo morali modernizirati še nekaj drugih objektov, predvsem kuhinja in restavracija že močno kličeta po obnovi. Za vsa ta dela naj bi dobili posojila, ker lastnih sredstev nimajo. J. SPLIHAL

Oktobrska revolucija in njeni odmevi

NOVO MESTO, 2. nov. — V ponedeljek, 6. novembra bodo v Dolenjskem muzeju v Novem mestu odprli razstavo »Oktobrska revolucija in njeni odmevi«. Prikazali bodo blizu sto fotografij, fotokopij in dokumentov o veliki proletarski revoluciji v Rusiji, katere 50-letnico praznujemo letos. Razstava v Dolenjskem muzeju bo odprta do srede decembra. Dolenjski muzej je pripravljen prirediti tudi potujočo razstavo, če bo za to zanimanje. D. S.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 44. kola sreč, ki je bilo dne 2. novembra 1967.

Srečke s končnicami	so zadele dobitek ND
0	4
30120	604
31170	2004
33670	404
39040	604
1001620	8004
21	6
91991	400
92721	606
0247121	8006
0757021	8006
0912221	100.006
22	6
692	80
462	40
10292	600
17172	400
0206592	10.000
0458162	50.000
03	6
13	8
53	6
47303	1006
1021643	8000
4	4
36124	1004
45254	604
51184	404
58714	604
65	6
75	8
09515	400
75705	1000
0433193	10.000
0532905	30.000
16	8
76	6
9266	200
0027366	8000
0964206	8000
27	10
67	8
24447	1000
58967	408
60747	400
0272777	8000
68	10
588	100
07258	600
63228	400
94718	400
89	20
26279	600
55329	400
56159	600
73149	600
0894409	8000

Večji dobitki v Sloveniji: V Ljubljani 8000 ND na štev. 0247121 in 1000 ND na štev. 0475705, v Mariboru 2000 ND na štev. 0231179, v Celju 1000 ND na štev. 0247303 in na Jesenicah na štev. 0236124.

Loto

1. Končno poročilo za 43. kolo lota

Žrebanje je bilo 24. 10. 1967.

4 + dodatna štev	36.465 ND
Četverke	492,77 ND
Trojke	20,01 ND

Rok za izplačilo dobitkov do 2. I. 1968.

2. Začasno poročilo za 44. kolo lota

Žrebanje je bilo 31. 10. 1967.
Izžrebane številke: 8, 17, 20, 21, 32 in dodatna 12.

Vrednost dobitkov po začasnem poročilu:

4 + dodatna štev.	9.089,50 ND
Četverke	504,97 ND
Trojke	17,81 ND

DOBITKI V SLOVENIJI

Četverke

Ljubljana (2)
1-E-340370/4 1-E-342587/4
Brežice (1)
21-E-183743/4
Kranj (1)
46-E-252846/4
Maribor (2)
56-E-356382/4 58-E-358052/4
Novo mesto (1)
66—224413/2

Vprašanja in odgovori

Plačila za delo

Z. R. — Že 13 let delate pri vašem stricu, ne da bi prejemali plačo. Pri njem delate zato, ker vam je obljubil, da vam bo po svoji smrti zapustil vse premoženje. Ali bi bili v primeru, če te obljube ne bi izpolnil in ne bi napravil oporoko v vašo korist, upravičeni od njegovih dedičev zahtevati, da vam za čas, ko ste delali pri stricu, izplačajo zaslužek.

ODGOVOR: Ker niste pri stricu v delovnem razmerju, temveč delate pri njem v gospodinjski in gospodarski skupnosti v pričakovanju bodoče dediščine, ne bi mogli zahtevati plače, pač pa bi lahko z uspehom uveljavljali plačilo vrednosti vašega dela, ki ste ga opravljali za strica, in s katerim delom je bil stric obogačen. Taki obogatitveni zahtevki pa zastarajo v 10 letih.

Benificirana zavarovalna doba

C. M. C. — Nad 6 let ste bili zaposleni pri civilnem letalstvu kot letalec radiotelegrafist. S kakšnim povečanjem se vam šteje ta zavarovalna doba?

ODGOVOR: Po 3. točki 1. odstavka 42. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju se zavarovancem, ki so zaposleni v zračnem prometu na delovnih mestih letalca-radiotelegrafista ali letalca-radionavigatorja, šteje vsakih 12 mesecev takega delovnega razmerja za 16 mesecev zavarovanja.

Izplačevanje invalidske pokojnine med zaposlitvijo

J. M. — Kot invalidski upokojenec I. kategorije invalidnosti se nameravate zaposliti z nepolnim delovnim časom. Ali bi se vam med tako zaposlitvijo ustavilo izplačevanje invalidske pokojnine?

ODGOVOR: Ker uživate invalidsko pokojnino kot invalid I. kategorije invalidnosti, bi se vam v primeru, če boste znova stopili v delovno razmerje, med to zaposlitvijo po 1. odstavku 170. člena temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju prenehala izplačevati invalidska pokojnina, če bi delali polovico ali več kot polovico polnega delovnega časa. Le zaposlitev z manj kot polovico polnega delovnega časa torej ne bi imela za posledico ustavitev izplačevanja invalidske pokojnine.

Premestitev

H. R. M. — Ali vas sme delovna organizacija brez vaše privolitve premesti na delovno mesto izven vašega prebivališča.

ODGOVOR: Razvrstitev delavca iz enega kraja v drugega pri delovni organizaciji, ki ima svoje delovne enote v dveh ali več krajih, je po 6. odstavku 31. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih praviloma mogoča samo z delavčevo privolitvijo. Le izjemoma je lahko delavec razporejen na delo v drug kraj, kadar sta narava dejavnosti delovne organizacije in delovnega mesta sama taka, da se delo opravlja v krajih izven kraja dotedanjega dela, to pa le, če je tako določeno v statutu ali kakšnem drugem splošnem aktu.

Ojačevalni aparat za sluh

K. O. P. — Kot upokojenec ste skoraj popolnoma oglušeli. Ali ste upravičeni dobiti od socialnega zavarovanja slušni aparat?

ODGOVOR: Do ojačevalnega aparata za sluh so upravičeni ob določeni izgubi sluha na obe ušesi le zavarovanci, ki jim je aparat neogibno potreben za opravljanje njihovega poklica ali funkcije. Kot upokojencu vam torej ojačevalni aparat za sluh ne gre na račun sklada zdravstvenega zavarovanja.

Plačilo carine ob odtujitvi osebnega avtomobila, uvoženega brez plačila carine

V. S. S. — Pred dobrimi dvemi leti ste ob doselitvi v Jugoslavijo uvozili svoj osebni avtomobil carine prosto. Nameravate ga prodati in bi radi vedeli, kolikšno carino boste morali plačati?

ODGOVOR: Ker boste prodali avtomobil, za katerega ste bili ob uvozu oproščeni carine, pred pretekom 5 let od dneva uvoza, boste morali plačati po 19. členu zakona o carinski tarifi popreje carino, to pa od osnove, ugotovljene ob uvozu in po carinskih predpisih, veljavnih na dan vloge za plačilo carine. Tako ugotovljen znesek carine pa se vam bo zmanjšal za 1/5 za vsako leto, ki je preteklo od dneva uvoza.

Otroški dodatek

V letošnjem letu imate osebni dohodek, manjši od 500.00 N din na družinskega člana. Vendar niste vedeli, da ste zato po republiškem zakonu o višini dohodkov gospodinjstva za pridobitev pravice do otroškega dodatka zopet upravičeni do dodatka. Ali vam gre res pravica do dodatka le za tri mesece nazaj od dneva vložitve zahteve in kdo bi vas bil dolžan opozoriti na to, da vam dodatek spet pripada.

ODGOVOR: Pravico do otroškega dodatka se lahko uveljavi največ za tri mesece nazaj, računajoč od začetka tistega meseca, v katerem je bila podana zahteva. Ta določba je brezizjemna in okoliščine, zakaj upravičenec ni uveljavil priznanja, pravice do otroškega dodatka prej, niso upoštevne. Nihče (niti zavod za socialno zavarovanje niti delovna organizacija, pri kateri je delavec zaposlen) tudi nista dolžna opozoriti delavca na njegovo upravičenost do otroškega dodatka, in mu zato tudi nihče ni odškodninsko odgovoren.

Kupon za pravno posvetovalnico »DELA«

DANES V NOVI ŠTEVILKI

ALI NAŠI DELAVCI STAVKAJO PROTI SEBI?

IZVAŽAMO: OSLE, ŽELVE, ŽABE, SVINJSKE ŠČETINE

ŠTUDENTOVSKE SANJE POD VPRAŠAJEM NADPLANSKI ZOBOBOL

PREVEČ AMERIČANOV V PREMNOGIH DEŽELAH

MEDNARODNA AVTOMOBILSKA DIRKA SKOZI NAŠE KRAJE

MED SAMOSTANSKIMI ZIDOVI SE ROJEVAJO KNJIGE

NA SLEDI VZROKU DUŠEVNIH BOLEZNI?

ZAKLJUČEK PRVEGA KOLA NAGRADNEGA TEKMOVANJA ZA BRILJANTNI PRSTAN

SUPERMARKET

VELIKA IZBIRA ŽENSKE, MOŠKE IN OTROŠKE

ZIMSKE KONFEKCIJE

NOVI MODELI ŽENSKIH IN MOŠKIH KLOBUKOV V VSEH MODNIH BARVAH

UGODEN NAKUP

V nekaj vrstah

AJDOVŠČINA

Terensko vozilo — Občinska skupščina bo kupila posebno terensko vozilo z vgrajenimi pomagali za zvezo, ki ga bo možno uporabljati spričo naravnih katastrof in drugih hudih nesreč. Nakup bodo financirali iz občinskega proračuna.

BATUJE

56 izkopanih grobov — Ljubljanski Narodni muzej in Goriški muzej sta za letos končala arheološka izkopavanja pri Sv. Juriju. Skupaj so izkopali 56 grobov, ki izhajajo iz devetega in desetega stoletja in pričajo o bivanju Slovanov na Vipavskem ter o njihovi kulturi. Izkopavanja bosta muzeja nadaljevala prihodnje leto.

LJUBLJANA

Več mladinskih aktivov — V oddaljenejših krajih moščanske občine — v Lipoglavu, Dolskem, Prežganju in Šmartnem ob Savi se je pokazala potreba po ustanovitvi mladinskih aktivov. Na občinskem komiteju ZM so rekli, da bodo takoj po redni letni konferenci komiteja začeli akcijo, da bi v občini ustanovili te aktive.

Kavčičevo ulico asfaltirajo — Ta ulica v Mostah bo zdaj dokončno asfaltirana. Potlej bodo na koncu ulice uredili tudi avtobusno obračališče, saj sedanje povzroča med prebivalci tega dela Most veliko pritožb.

Krvodajalci iz Litostroja — V novici, ki smo jo objavili zadnji dan oktobra, nismo povedali, da so dobili priznanja krvodajalci v Litostroju. Gre namreč le za litostrojske darovalce krvi. Naj še dodamo, da se vrste krvodajalcev v Litostroju krčijo, saj jih je na primer bilo pred leti 600, zdaj pa jih je do 250.

Spalniki za Beograd so polni — Navzlic dodatnemu spalnemu vagonu — v njem je potovalo nogometno moštvo Olimpije, so bila sinoči razprodana za Beograd vsa ležišča. Tudi danes so razprodana vsa ležišča za spalnike v Beograd. Prostor je le še v ležalnikih in spalniku vlaka ob polnoči. Za Split je mogoče dobiti vedno ležišče, za München pa je 20 ležišč za vso Jugoslavijo premalo in so zato že razprodana. Prostor je le še v ležalnikih (couchete). Prav tako je vedno mogoče dobiti ležalnik za Pariz razen v dneh od 23. do 29. novembra, ko so vsa ležišča rezervirale potovalne agencije.

Na prakso v Nemčijo — V soboto bo odpotovalo na prakso v Nemčijo 40 delavcev ljubljanske tovarne karoserij Avtomontaže. Skupina bo ostala na izpolnjevanju tri mesece v obratih tovarne MAN, kjer je že 50 delavcev na praksi. Ti se bodo v kratkem vrnili.

VELENJE

Nezaposleni — V velenjski občini je še več kot 500 nezaposlenih ljudi. Največ med njimi je žensk. Zanimivo je, da je od 386 žensk kar 327 nekvalificiranih.

ŠTORE

Ravnatelji — Na že tretjem sestanku ravnateljev celjskih šol je pedagoški svetovalec France Strehovec razčlenil učne uspehe, direktor celjske izobraževalne skupnosti Vojko Simončič pa je govoril o financiranju vzgojno izobraževalnih zavodov. Ta mesec si bodo ravnatelji na poučni ekskurziji ogledali Ormož in Ljutomer.

RAVNE

Nadomestne volitve — Občinska skupščina Ravne na Koroškem je razpisala nadomestne volitve v zbor delovne skupnosti skupščine občine v skupini prosveta in kultura v I. volilni enoti. Volitve bodo 11. decembra.

Privolitev — Ravenska občinska skupščina je privolila v sklep skupščine komunalnega zavoda za socialno zavarovanje o dodatnem prispevku za zdravstveno zavarovanje, ki ga plačujejo zavarovanci — člani gospodinjstev, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, in zavarovanci, ki so zraven rednega delovnega časa zaposleni tudi zasebno.

GORNJA RADGONA

Izplačila — Svet za družbeni plan in finance je predlagal gornjeradgonski občinski skupščini, naj bi iz proračunske rezerve odobrila 1000 Ndin za dotacijo TVD Partizan v Gornji Radgoni za delno pokritje stroškov tekmovanj rokometnega moštva in 1100 Ndin za stroške prireditev med praznovanjem občinskega praznika. Skupščina naj bi odobrila tudi 600 Ndin za geološko tehniško dokumentacijo pri raziskavah vrtine v Hrastju-Moti za bodočo elektrarno.

ŠKOFJA LOKA

Prenovljen bife — V škofjeloškem gradu je Andrej Kolar že poleti odprl prenovljen bife. Le-ta ima stilno opremljeno posebno sobo. Kolar pripravi tudi slavnostna kosila in večerje.

JESENICE

Razprodaja — Na Plavžu že dlje prodajajo predmete, ki so jih zasegli cariniki. Prodaja jih poslovalnica Tobaka.

GROSUPLJE

Pevski zbori — Občinski svet kulturno-prosvetnih organizacij v grosupeljski občini je v počastitev občinskega praznika in 50-letnice oktobrske revolucije pripravil revijo pevskih zborov. Nastopilo je osem zborov, ki jih je vodilo pet zborovodij. Približno 200 pevcev je zapelo 23 pesmi.

Preprečiti špekulacije s parcelami

Začasna zapora gradnje v nekaterih delih piranske občine

PIRAN, 2. nov. — Obmorsko področje je še zlasti zanimivo za različne gradnje. Zato je piranska občinska skupščina na današnji popoldanski seji med drugim sklepala o predlogu, ki naj bi preprečil s tem povezan negativen pojav, ko posamezniki kupujejo parcele, jih razparcelirajo in preprodajajo naprej. Pri tem pa si ustvarjajo masten dobiček. Skupščina je sprejela odlok o začasni prepovedi gradnje pod Valeto nad Portorožem, v delu Lucije, v Fiesi in Seči. Ta prepoved bo prenehala, ko bo za to področje pripravljen zazidalni načrt, najpozneje pa do konca maja prihodnjega leta. Take razparcelacije, še bolj pa gradnje povzročajo razen tega, da pri preprodaji posamezniki mastno zaslužijo, tudi velike težave pri ekonomični ureditvi krajev in urbanistični ureditvi prostora.

Zelo razvneta razprava se je razvila ob poročilu zavoda za pospeševanje turizma. V njegovi sestavi dela tudi Casino v Portorožu. Odborniki so predvsem menili, da bi moralo biti delo zavoda predvsem v preučevanju različnih gibanj v turizmu, namesto da se ukvarja z dejavnostmi, ki sodijo v okvir turističnega društva. Sprejeli so vrsto poročil, glede nekaterih domnevnih nepravilnosti v poslovanju igralnice pa so naročili, naj to preuči komisija za družbeni nadzor.

G. GUZEJ

Sodelovanje s koroškimi hranilnicami

Letošnji mednarodni dan varčevanja 31. oktober so v Celju počastili na svojstven način. Razen tega, da so razpisali deset denarnih nagrad za vlagatelje, ki so prinesli svoje prihranke 30. ali 31. oktobra, so povabili medse še uslužbenke Zveze slovenskih zadrug v Celovcu oziroma slovenskih hranilnic in posojilnic na avstrijskem Koroškem. Le-te so se pomešale med domače uslužbenke Celjske mestne hranilnice in prav tako sprejemale hranilne vloge ter dajale druge informacije. Posebne pozornosti so bile deležne tudi zato, ker so bile oblečene v koroške narodne noše in so delile priložnostna darilca ter reklamne prospekte s seznamom slovenskih hranilnic in posojilnic in tablicami neobveznih tečajev za tujo valuto.

Tako so navezali prvi stik med celjsko Kreditno banko oziroma nekaterimi njenimi enotami ter slovenskimi hranilnicami in posojilnicami. Tudi predstavniki celjske Kreditne banke bodo obiskali slovenske hranilnice in posojilnice na Koroškem. Med gosti iz Celovca je bil tokrat v Celju tudi dr. Fran Zwitter.

M. B.

RIBIŠTVO OSTAJA LE SPOMIN — Nekdaj je bil Koper tudi pomembno ribiško naselje. Zdaj je ribiških čolnov malo in še ti so stisnjeni v »mandrač« ob avtobusni postaji. Vse redkeje razobesijo ribiči na pomolu mreže. Kadar pa jih, ostane ta ribiška znamenitost na prenekaterem fotografskem posnetku.

Foto: G. Guzej

Denar bo treba prav obrniti!

Področno posvetovanje o financiranju otroškega varstva

LJUBLJANA, 2. nov. Ves pisan mozaik težav, ki bremenijo razvoj otroškega varstva, se nam je odkril na današnjem področnem posvetovanju v Ljubljani, ko so se zbrali predstavniki 27 občin, da povedo svoja mnenja in predloge o novem zakonu o financiranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok. Posvetovanje je vodila republiška sekretarka za zdravstvo in socialno varstvo Majda Gaspari, ki je na osnovi razprave tudi pojasnila, kako naj bi osnutek zakona še dopolnili.

Skupna ugotovitev vseh je bila, da vsepovsod pozdravljajo sprejem zakona, ki bo utemeljil stalne vire financiranja otroškega varstva, da je tak zakon nujno potreben in je sedaj že skoraj bolj pozno kot pravočasno sprejeti predpise, ki naj odločneje podprejo razvoj služb, s katerimi močno zaostajamo glede na potrebe. Predstavniki občin so celo izražali dokaj pesimistične pomisleke, ali bo tudi z novim zakonom zagotovljenega dovolj denarja vsaj za najbolj nujne oblike družbenega varstva otrok. Strinjali so se sicer, da je nujna participacija, ki naj poveča finančno moč skladov, menili pa so, da bi morali v zakonu bolj določno, tako rekoč s prstom pokazati, kateri naj bi bili ti dodatni viri. Dali so nekaj konkretnih pobud s predlogom o obdavčitvi alkoholnih pijač, s predlogom o predpisu prispevka s strani vseh investitorjev stanovanjske izgradnje, o predpisih samoprispevkov občanov — in ta denar naj bi povečal sklade za razvoj otroškega varstva.

Nekateri so na posvetovanju poudarili, da je zakon konkreten pri določilih o otroškem dodatku, premalo jasen in preveč načelen pa v določilih o razvoju otroškega varstva. Navajali so raznolikost problemov med mestnimi in podeželskimi občinami in tehtali variante, kje naj se zbira denar in kako naj bo urejen odnos med republiko in občinami.

Majda Gaspari je zavrnila pesimistična predvidevanja glede višine denarja, namenjenega za otroško varstvo. Pojasnila je, da zagotavlja že delež, ki bi šel v te namene od stopnje prispevka, ki ga delovne organizacije odmerjajo za otroški dodatek in ki se bo verjetno od 1,8 odst. povečal na 2 odst., okrog 4 milijarde S din za potrebe otroškega varstva, kar je štirikrat več kot smo v Sloveniji v te namene dajali doslej. Poudarila pa je, da nam zakon sam in tudi povečana denarna sredstva, ne bodo zagotovila uspeha, če se po občinah ne bodo bolj odločno kot doslej zavzeli za razvoj tega področja. Že doslej smo imeli primere nekaterih bogatih občin, ki so za otroško varstvo storila znatno manj kot nekatere revnejše, kjer so stvar bolj resno vzeli v roke.

Precizirani programi so osnova sleherne akcije, ki naj bi prinesla uspeh in tudi če bi zakon bolj določno formuliral dodatne vire financiranja in se celo če bi občine predpisovale samo prispevek, je nujno potrebno občanom do podrobnosti predložiti načrt, kako in zakaj bomo denar porabili.

Na številne pripombe, kje naj se oblikujejo skladi, kje naj bo denar za otroško varstvo in kdo naj z njim razpolaga, je Madja Gaspari poudarila, da naj bi bila vsa sredstva v rokah temeljnih skupnosti, po občinah. V okviru republike bi združili po dogovoru s temi skupnostmi le denar, s katerim bi financirali investicije, ki so enako važne za vse skupnosti, to pa po točnem programu in s pristankom predstavnikov temeljnih skupnosti. Ker tega programa za prihodnje leto še ni, bi torej ves denar prihodnje leto zadržale temeljne skupnosti, katerih naloga pa seveda tudi bo, da poskrbijo, da bo ves denar uporabljen s pogojem, da krajevni faktorji z dodatnimi viri zagotovijo participacijo v enaki višini, kot bodo črpali denar iz rednih virov.

M. NAMORS

Integracija zdravstvenih ustanov

Na Goriškem bodo izvedli referendum o bodoči organizaciji zdravstvene službe

NOVA GORICA, 2. nov. — Predstavniki zdravstvenih domov, občinskih konferenc SZDL in občinskih sindikalnih svetov ajdovske, novogoriške in tolminske občine so dopoldne izoblikovali dokončna stališča o bodoči organizaciji zdravstvene službe na Goriškem. Sprejeli so predlog za združitev vseh zdravstvenih ustanov v omenjenih občinah, z izjemo železniške ambulante v Novi Gorici. Predlog bodo predložili delovnim skupnostim zdravstvenih ustanov, da se bodo o njem izrekle ne referendumu. Potem bodo morale dati soglasje k integraciji še občinske skupščine.

Kakšna naj bi torej bila bodoča organizacija zdravstvene službe? V zdravstveni ustanovi, ki bi obsegala vse tri občine, bi organizirali enote po vrstah in sorodnosti dejavnosti. Osnovna enota bi bila enota splošne medicine. Poleg te predvideva predlog še enote za medicino dela, za varstvo žena in otrok, za pljučne bolezni in TBC, za patronažno in babiško službo, za zobozdravstvo ter za reševalno službo in režijo. Po sedanji zasnovi bodo dosedanji domovi v Ajdovščini, Novi Gorici in Tolminu ohranili status teritorialnih enot.

Tako zdravstveni delavci kakor tudi drugi udeleženci današnjega posveta vidijo v predlogu bodoče organizacije zdravstvene službe na Goriškem možnosti za njen nadaljnji napredek ter za pocenitev dela. Zlasti bo to organizacija ustvarila možnosti za razvoj nekaterih zdravstvenih vej, ki so bile dosedaj še v povojih.

K. L.

V koraku z evropsko tehnologijo

Informativna konferenca v anhovski tovarni cementa in salonita

V tovarni cementa in salonita Anhovo imajo informativne konference, na katerih sodelujejo predstavniki samoupravnih organov ter družbeno političnih organizacij v podjetju, že tradicijo. Za razliko od prejšnjih, ko so bili na njihovih dnevnih redih predvsem tekoči problemi in rezultati poslovanja, je zadnja konferenca zajela rast in razvoj tovarne v celotnem povojnem obdobju.

Iz številnih tabel in grafikonov, ki jih je generalni direktor tovarne ing. Jože Valentinčič pokazal in pojasnil udeležencem konference, je moč zaključiti, da je bil kolektiv vseskozi usmerjen v prihodnost. Tudi za ceno lastnega odpovedovanja se je vedno odločal za vlaganja v razširjeno reprodukcijo ter osvajanje tehnologije, ki so jo uvajali v najbolj razvitih evropskih deželah. To je uvrstilo anhovsko tovarno cementa in salonita, ki je sicer podeđovala od predvojnih gospodarjev zelo skromne proizvodne naprave, med najbolje organizirana tovrstna podjetja.

Rast in razvoj podjetja nemara najbolj otipljivo ilustrira podatek, da je tovarna po vojni več kakor podvojila proizvodnjo cementa, medtem ko je proizvodnjo salonita podeseterila. Seveda so to lahko dosegli s popolno prenovitvijo proizvodnih zmogljivosti ter večanjem njihovega izkoriščanja. Organizacija dela je sedaj taka, da dajo stroji od sebe največ, kar je sploh mogoče od njih pričakovati. V obratovanju pa so tako rekoč brez prestanka.

Z gospodarsko reformo in premiki v cenah, ki so ji sledili, je tovarna dobila novega poleta. Sedaj načrtujejo strokovnjaki graditev novih zmogljivosti za proizvodnjo cementa, ki ga moramo v velikih količinah še vedno uvažati. Raziskave, ki so jih opravili na terenu, postavljajo prednje več alternativ, o katerih se bodo morali izreči samoupravni organi. Vsekakor pa lahko že v nekaj letih pričakujemo iz tovarne vsaj še enkrat toliksno proizvodnjo cementa, kakor je sedanja.

L. K.

Mladina se je odzvala

NOVO MESTO, 2. nov. — Pripravljalni odbor za proslavo 50-letnice oktobrske revolucije v občini Novo mesto je objavil razpis za pisanje pismenih nalog s temo »Oktobrska revolucija in njeni odmevi«. Mladina se je vabilu odzvala in oddala dobre prispevke. Najboljših deset del, ki jih je ocenila posebna strokovna komisija, bo nagrajenih na osrednji prireditvi v čast 50-letnice oktobrske revolucije, ki bo 7. novembra ob 18. uri v domu JLA Novo mesto.

S. D.

Naglica in prehitevanje

Neprevidna vožnja se večkrat konča z nesrečo

LJUBLJANA, 2. nov. V 73 prometnih nesrečah, ki so se v torek in sredo zgodile na cestah v naši republiki, sta dva človeka izgubila življenje, 19 je bilo hudo poškodovanih, 33 pa laže. Škodo so ocenili na nekaj manj kot 282 tisoč N dinarjev. V prometne nesreče je bilo v zadnjih dveh dneh zapletenih tudi 5 tujcev. Največ nesreč (20) se je zgodilo na ljubljanskem prometnem območju, na celjskem jih je bilo 8 manj, na mariborskem in kranjskem se jih je zgodilo po 11, na koprskem 8, novomeškem 5, 4 so se zgodile na goriškem in 2 na murskosoboškem.

Med vzroki prometnih nesreč je tudi tokrat na prvem mestu prehitra vožnja, ki se je 13-krat končala z nesrečo, po 10 so jih povzročili neprevidni šoferji, ki so se ob nepravem času odločili za prehitevanje ali izsiljevali prednost, 8 se jih je zgodilo zaradi neprevidnega zavijanja v levo, štirim je botroval alkohol, prav toliko pa se jih je zgodilo zaradi neprevidne vožnje po mokrih in spolzkih cestah.

V Zajasovniku pri Trojanah pa je včeraj ob 12.15 zdrknil z glavne ceste osebni avtomobil škoda mariborske registracije, ki ga je šofiral 54-letni Jože Gabrijelčič. Avtomobilist je vozil iz Trojan proti Celju, na nepreglednem ovinku pa ga je zaradi prehitre vožnje zaneslo na levo stran ceste kjer se je z nezmanjšano hitrostjo močno zaletel v drevo ob cesti in obstal. Voznik avtomobila je pri trčenju dobil pretres možganov in ga zdravijo v celjski bolnišnici. Škodo so ocenili na 15 tisoč N dinarjev.

Prehitra vožnja po mokri in spolzki cesti pa se je maščevala tudi voznici osebnega avtomobila ljubljanske registracije 40-letni Sonji Schwentner iz Ljubljane. Peljala je iz Senožeč v Razdrto, zaradi hitrosti na spolzki cesti pa jo je zaneslo v levo in se je zaletela v obcestni usek, nato pa obstala v meter globokem jarku. V ljubljanski bolnišnici, kamor so hudo ranjeno avtomobilistko pripeljali, so ugotovili, da ima pretres možganov in zlomljeno desno roko.

Sinoči nekaj po 20. uri je po Mariborski cesti v Ptuju peljal z osebnim avtomobilom 28-letni Mladen Šonaja in začel prehitevati kolono avtomobilov, ki je vozila pred njim. Ko je nekaj vozil že prehitel, je opazil, da mu vozi naproti kombi. Tako se je Šonaja znašel v škarjah in zaradi vozil na desni strani ter prevelike hitrosti je močno trčil v kombi, ki ga je šofiral 42-letni Simon Kovačič iz Ptuja. Pri silovitem trčenju sta bila sopotnika Jože Dragar in Hedviga Fajt hudo ranjena, lažje poškodbe pa so dobili šofer osebnega avtomobila in njegovi sopotniki. Vse ponesrečence so odpeljali v ptujsko bolnišnico. Škodo na obeh vozilih so ocenili na 15 tisoč N dinarjev.

Na Dolenjski cesti v Ljubljani je sinoči voznik mercedesa Šefik Karim Abdul (42 let) iz Bejruta na prehodu za pešce zbil in hudo poškodoval 69-letno Marijo Kahne. Libanonec je peljal proti Škofljici, ko pa je privozil do križišča z Galjevico, je šla po prehodu za pešce Kannetova, ki jo je avtomobilist zbil. Pri padcu in od udarca je ženska dobila pretes možganov, poškodovano pa ima tudi medenico in zlomljeno levo roko. Ponesrečenko so takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Šoferju avtomobila so vzeli potni list.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 44. kola sreč, ki je bilo dne 2. novembra 1967.

Srečke s končnicami	so zadele dobitek ND
0	4
30120	604
31170	2004
33670	404
39040	604
1001620	8004
21	6
91991	400
92721	600
0247121	8006
0757021	8006
0912221	100.006
22	6
092	80
462	40
10292	600
17172	400
0206592	10 000
0458162	50.000
03	6
13	8
53	6
47303	1006
1021643	8000
4	4
36124	1004
45254	604
51184	404
58714	604
65	6
75	8
09515	400
75705	1000
0433195	10.000
0532905	30.000
16	8
76	6
9266	200
0027366	8000
0964206	8000
27	10
67	8
24447	1000
589867	400
60747	400
0272777	8000
68	10
588	100
07258	600
63228	400
94718	400
89	20
26279	600
55329	400
56159	600
73149	600
0894409	8000

Večji dobitki v Sloveniji: V Ljubljani 8000 ND na štev. 0247121 in 1000 ND na štev. 0475705, v Mariboru 2000 ND na štev. 0231179, v Celju 1000 ND na štev. 0247303 in na Jesenicah na štev. 0236124.

Loto

1. Končno poročilo za 43. kolo lota

Žrebanje je bilo 24. 10. 1967.

4 + dodatna štev.	36.465	ND
Četverke	492,77	ND
Trojke	20,01	ND

Rok za izplačilo dobitkov do 2. I. 1968.

2. Začasno poročilo za 44. kolo lota

Žrebanje je bilo 31. 10. 1967.

Izžrebane številke: 8, 17, 20, 21, 32 in dodatna 12.

Vrednost dobitkov po začasnem poročilu:

4 + dodatna štev.	9.089,50	ND
Četverke	504,97	ND
Trojke	17,81	ND

DOBITKI V SLOVENIJI

Četverke

Ljubljana (2)
1-E-340870/4 1-E-342587/4
Brežice (1)
21-E-183743/4
Kranj (1)
46-E-252846/4
Maribor (2)
56-E-356382/4 58-E-358052/4
Novo mesto (1)
66—224413/2

Rex se je znašel v megli

Službeni pes je pripeljal miličnike do roparjevega stanovanja

GROSUPLJE, 2. nov. — Na postajo ljudske milice v Grosupljem je v torek nekaj po 18. uri prihitela zasopla 21-letna Nada P. »Na cesti v Veliko Mlačevo me je pred nekaj minutami napadel neznanec in mi iztrgal torbico s 35.000 dinarji,« je pripovedovala, »neznanec je . . .« Miličnikom je dala opis. Ti so takoj pod vodstvom svojega komandirja odšli sledit neznanca. Vzeli so tudi Rexa, službenega psa in prav ta jih je nezmotljivo vodil v megli.

Pot jih je vodila po gozdu čez hrib do večjega potoka, kjer so v grmovju našli odvrženo torbico z dokumenti, toda brez denarja. Pes pa ni odnehal in je popeljal miličnike še dva kilometra naprej do neke hiše in tu obstal. Miličniki so imeli opis neznanca in tako jim ni bilo težko prijeti stanovalca, 15-letnega fanta. Ta je še zadnji hip hotel odvreči zavitek bankovcev, vendar so njegovo namero opazili.

Nada P. se je neposredno pred napadom mudila v grosupeljski slaščičarni, kjer je neprevidno odprla torbico. Kaže, da je mladenič opazil, da ima v torbici več denarja in se ga je polakomnil. Poznje, ko je odšla po poti v Veliko Mlačevo proti domu, je opazila, da ji nekdo sledi. Kmalu jo je dohitel neki fant in jo začel spraševati za naslove nekaterih izmišljenih Grosupeljčanov, ki jih Nada P seveda ni poznala. Tedaj pa ji je neznanec iztrgal torbico iz rok, skočil s ceste in izginil v megli.

Takojšnja prijava, opis neznanega roparja, hitro ukrepanje miličnikov še zlasti pa dober nos službenega psa pa so pripomogli, da so mladega roparja izsledili že v nekaj urah.

B. SAJOVIC

Uradno uničeni bankovci znova v obtoku

B. Dimitrijević je lepil pettisočake, ki jih je zrezane dobil na »Odpadu«

BEOGRAD, 2. nov. — Borivoj Dimitrijević in njegova mati Ruža Milin iz Pančeva sta nekaj dni spuščala v obtok denar, ki je bil sicer uradno že uničen.

V skladišču beograjskega »Odpada« pri Pančevskem mostu sta se oskrbela z veliko količino navidezno uničenega starega denarja, ki ga je »Odpadu« prodal zavod za izdelavo denarja. Bankovci so bili zrezani v tanke trakove. Iz teh trakov je doma Borivoje Dimitrijević s pomočjo prozornega lepilnega traku znova sestavljal pettisočake.

S sinovim denarjem je potem mati Ruža kupovala na tržnici in v samopostrežbi. Ko so v banki opazili zlepljene bankovce so v samopostrežbo postavili zasedo in kmalu odkrili »proizvajalca« čudnih bankovcev.

Ob tej aferi mnogi menijo, da bi moral zavod za izdelovanje denarja ves izrabljeni denar, ki ga potegne iz obtoka, obvezno sežgati.

K.

Špela Rozin toži »Avalo film«

BEOGRAD, 2. nov. — Špela Rozin, ki se kot filmska igralka mudi v Rimu, je prek svojega advokata Zorana Stošića tožila »Avalo filma«, »ker je škodoval njenemu ugledu s tem, ko je pri navajanju glavnih igralcev v filmu »Varovanec« zapisal njeno ime namesto na drugem, na tretjem mestu — za Ljubišo Samardžičem in Stano Pešićem.

Špela Rozin zaradi tega zahteva 500.000 S din odškodnine.

Dvojni uboj iz ljubosumja

BEOGRAD, 2. nov. — Upokojenec Ivo Marković iz Budve je na zverinski način ubil 40-letnega Milisava Saranovića iz Danilovgrada in svojo 35-letno ženo Stano, mater štirih otrok.

Marković je bil ljubosumen na svojo ženo in Saranovića, ki je, kadarkoli je prihajal v Budvo, prespal v njegovem stanovanju. Zadnji Saranovićev obisk je bil usoden. Marković se je ponoči splazil v sobo, kjer je spal Saranović. Svojo žrtev je najprej udaril s topim železnim predmetom in nato nekajkrat zabodel v grlo. Takoj nato je odšel v sobo svoje žene in jo ubil na isti način kot Saranovića.

Po dvojnem zločinu je Marković prebudil svoje štiri otroke in jih odpeljal k bratu, sam pa se je prijavil milici.

K.

Smrt štiriletnega otroka

MURSKA SOBOTA, 2. nov. — Dopoldne ob 10.45 uri se je zgodila na cesti med Mursko Soboto in Tišino (blizu razbremenilnega kanala) huda prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje 4-letni Blaž Borak iz Murske Sobote. Otrok je sedel na zadnjem delu vprežnega voza. Ko je voznica kravje vprege Marija Karas iz Murske Sobote ustavila, da bi zavila na njivo, je otrok nenadoma skočil z voza in stekel na levo čez cesto. V tem trenutku se je z vprego že srečaval motorist Viljem Hergot (46) iz Moščanec, ki je zbil otroka v desni obcestni jarek. Otrok je podlegel poškodbam na kraju nesreče.

B. B.

Vprašanja in odgovori

Plačila za delo

Z. R. — Že 13 let delate pri vašem stricu, ne da bi prejemali plačo. Pri njem delate zato, ker vam je obljubil, da vam bo po svoji smrti zapustil vse premoženje. Ali bi bili v primeru, če te obljube ne bi izpolnil in ne bi napravil oporoko v vašo korist, upravičeni od njegovih dedičev zahtevati, da vam za čas, ko ste delali pri stricu, izplačajo zaslužek.

ODGOVOR: Ker niste pri stricu v delovnem razmerju, temveč delate pri njem v gospodinjski in gospodarski skupnosti v pričakovanju bodoče dedičine, ne bi mogli zahtevati plače, pač pa bi lahko z uspehom uveljavljali plačilo vrednosti vašega dela, ki ste ga opravljali za strica, in s katerim delom je bil stric obogačen. Taki obogatitveni zahtevki pa zastarajo v 10 letih.

Benificirana zavarovalna doba

C. M. C. — Nad 6 let ste bili zaposleni pri civilnem letalstvu kot letalec radiotelegrafist. S kakšnim povečanjem se vam šteje ta zavarovalna doba?

ODGOVOR: Po 3. točki 1. odstavka 42. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju se zavarovancem, ki so zaposleni v zračnem prometu na delovnih mestih letalca-radiotelegrafista ali letalca-radionavigatorja, šteje vsakih 12 mesecev takega delovnega razmerja za 16 mesecev zavarovanja.

Izplačevanje invalidske pokojnine med zaposlitvijo

J. M. — Kot invalidski upokojenec I. kategorije invalidnosti se nameravate zaposliti z nepolnim delovnim časom. Ali bi se vam med tako zaposlitvijo ustavilo izplačevanje invalidske pokojnine?

ODGOVOR: Ker uživate invalidsko pokojnino kot invalid I. kategorije invalidnosti, bi se vam v primeru, če boste znova stopili v delovno razmerje, med to zaposlitvijo po 1. odstavku 170. člena temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju prenehala izplačevati invalidska pokojnina, če bi delali polovico ali več kot polovico polnega delovnega časa. Le zaposlitev z manj kot polovico polnega delovnega časa torej ne bi imela za posledico ustavitev izplačevanja invalidske pokojnine.

Premestitev

H. R. M. — Ali vas sme delovna organizacija brez vaše privolitve premesti na delovno mesto izven vašega prebivališča.

ODGOVOR: Razvrstitev delavca iz enega kraja v drugega pri delovni organizaciji, ki ima svoje delovne enote v dveh ali več krajih, je po 6. odstavku 31. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih praviloma mogoča samo z delavčevo privolitvijo. Le izjemoma je lahko delavec razporejen na delo v drug kraj, kadar sta narava dejavnosti delovne organizacije in delovnega mesta sama taka, da se delo opravlja v krajih izven kraja dotedanjega dela, to pa le, če je tako določeno v statutu ali kakšnem drugem splošnem aktu.

Ojačevalni aparat za sluh

K. O. P. — Kot upokojenec ste skoraj popolnoma oglušeli. Ali ste upravičeni dobiti od socialnega zavarovanja slušni aparat?

ODGOVOR: Do ojačevalnega aparata za sluh so upravičeni ob določeni izgubi sluha na obe ušesi le zavarovanci, ki jim je aparat neogibno potreben za opravljanje njihovega poklica ali funkcije. Kot upokojencu vam torej ojačevalni aparat za sluh ne gre na račun sklada zdravstvenega zavarovanja.

Plačilo carine ob odtujitvi osebnega avtomobila, uvoženega brez plačila carine

V. S. S. — Pred dobrimi dvemi leti ste ob doselitvi v Jugoslavijo uvozili svoj osebni avtomobil carine prosto. Nameravate ga prodati in bi radi vedeli, kolikšno carino boste morali plačati?

ODGOVOR: Ker boste prodali avtomobil, za katerega ste bili ob uvozu oproščeni carine, pred pretekom 5 let od dneva uvoza, boste morali plačati po 19. členu zakona o carinski tarifi popreje carino, to pa od osnove, ugotovljene ob uvozu in po carinskih predpisih, veljavnih na dan vloge za plačilo carine. Tako ugotovljen znesek carine pa se vam bo zmanjšal za 1/5 za vsako leto, ki je preteklo od dneva uvoza.

Otroški dodatek

V letošnjem letu imate osebni dohodek, manjši od 500,00 N din na družinskega člana. Vendar niste vedeli, da ste zato po republiškem zakonu o višini dohodkov gospodinjstva za pridobitev pravice do otroškega dodatka zopet upravičeni do dodatka. Ali vam gre res pravica do dodatka le za tri mesece nazaj od dneva vložitve zahteve in kdo bi vas bil dolžan opozoriti na to, da vam dodatek spet pripada.

ODGOVOR: Pravico do otroškega dodatka se lahko uveljavi največ za tri mesece nazaj, računajoč od začetka tistega meseca, v katerem je bila podana zahteva. Ta določba je brezizjemna in okoliščine, zakaj upravičenec ni uveljavil priznanja, pravice do otroškega dodatka prej, niso upoštevne. Nihče (niti zavod za socialno zavarovanje niti delovna organizacija, pri kateri je delavec zaposlen) tudi nista dolžna opozoriti delavca na njegovo upravičenost do otroškega dodatka, in mu zato tudi nihče ni odškodninsko odgovoren.

Kupon za pravno posvetovalnico »DELA«

DANES V NOVI ŠTEVILKI

ALI NAŠI DELAVCI STAVKAJO PROTI SEBI?

IZVAŽAMO: OSLE, ŽELVE, ŽABE, SVINJSKE ŠČETINE

ŠTUDENTOVSKE SANJE POD VPRAŠAJEM NADPLANSKI ZOBOBOL

PREVEČ AMERIČANOV V PREMNOGIH DEŽELAH

MEDNARODNA AVTOMOBILSKA DIRKA SKOZI NAŠE KRAJE

MED SAMOSTANSKIMI ZIDOVI SE ROJEVAJO KNJIGE

NA SLEDI VZROKU DUŠEVNIH BOLEZNI?

ZAKLJUČEK PRVEGA KOLA NAGRADNEGA TEKMOVANJA ZA BRILJANTNI PRSTAN

SUPERMARKET

VELIKA IZBIRA ŽENSKE, MOŠKE IN OTROŠKE

ZIMSKE KONFEKCIJE

NOVI MODELI ŽENSKIH IN MOŠKIH KLOBUKOV V VSEH MODNIH BARVAH

UGODEN NAKUP

V nekaj vrstah

JESENICE

Razprodaja — Na Plavžu že dlje prodajajo predmete, ki so jih zasegli cariniki. Prodaja jih poslovalnica Tobaka.

ŠKOFJA LOKA

Prenovljen bife — V škofjeloškem gradu je Andrej Kolar že poleti odprl prenovljen bife. Le-ta ima stilno opremljeno posebno sobo. Kolar pripravi tudi slavnostna kosila in večerje.

GROSUPLJE

Pevski zbori — Občinski svet kulturno-prosvetnih organizacij v grosupeljski občini je v počastitev občinskega praznika in 50-letnice oktobrske revolucije pripravil revijo pevskih zborov. Nastopilo je osem zborov, ki jih je vodilo pet zborovodij. Približno 200 pevcev je zapelo 23 pesmi.

LJUBLJANA

Več mladinskih aktivov — V oddaljenejših krajih moščanske občine — v Lipoglavu, Dolskem, Prežganju in Šmartnem ob Savi se je pokazala potreba po ustanovitvi mladinskih aktivov. Na občinskem komiteju ZM so rekli, da bodo takoj po redni letni konferenci komiteja začeli akcijo, da bi v občini ustanovili te aktive.

Kavčičevo ulico asfaltirajo — Ta ulica v Mostah bo zdaj dokončno asfaltirana. Potlej bodo na koncu ulice uredili tudi avtobusno obračališče, saj sedanje povzroča med prebivalci tega dela Most veliko pritožb.

Krvodajalci iz Litostroja — V novici, ki smo jo objavili zadnji dan oktobra, nismo povedali, da so dobili priznanja krvodajalci v Litostroju. Gre namreč le za litostrojske darovalce krvi. Naj še dodamo, da se vrste krvodajalcev v Litostroju krčijo, saj jih je na primer bilo pred leti 600, zdaj pa jih je do 250.

Spalniki za Beograd so polni — Navzlic dodatnemu spalnemu vagonu — v njem je potovalo nogometno moštvo Olimpije, so bila sinoči razprodana za Beograd vsa ležišča. Tudi danes so razprodana vsa ležišča za spalnike v Beograd. Prostor je le še v ležalnikih in spalniku vlaka ob polnoči. Za Split je mogoče dobiti vedno ležišče, za München pa je 20 ležišč za vso Jugoslavijo premalo in so zato že razprodana. Prostor je le še v ležalnikih (couchete). Prav tako je vedno mogoče dobiti ležalnik za Pariz razen v dneh od 23. do 29. novembra, ko so vsa ležišča rezervirale potovalne agencije.

Na prakso v Nemčijo — V soboto bo odpotovalo na prakso v Nemčijo 40 delavcev ljubljanske tovarne karoserij Avtomontaže. Skupina bo ostala na izpolnjevanju tri mesece v obratih tovarne MAN, kjer je že 50 delavcev na praksi. Ti se bodo v kratkem vrnili.

VELENJE

Nezaposleni — V velenjski občini je še več kot 500 nezaposlenih ljudi. Največ med njimi je žensk. Zanimivo je, da je od 386 žensk kar 327 nekvalificiranih.

‚Gradbenik' v likvidaciji

Ribniško gradbeno podjetje bodo likvidirali do konca letošnjega leta

Občinska skupščina Ribnica je na zadnji seji soglasno sprejela odločbo o redni likvidaciji ribniškega gradbenega podjetja »Gradbenik«. Na seji so imenovali tudi likvidacijsko komisijo, ki bo določila likvidatorja. Odborniki so menili, da je redna likvidacija edini izhod za podjetje, ki tiči globoko v dolgovih, zaradi slabe organizacije dela pa ni pričakovati, da bi lahko podjetje kdaj poslovalo rentabilno.

Ko so konec lanskega leta pregledali rezultate poslovanja »Gradbenika«, so ugotovili, da ima podjetje za okoli 2 milijona S dinarjev izgube. Po poznejših ugotovitvah službe družbenega knjigovodstva pa je bila lanska izguba podjetja večja kot 9 milijonov starih dinarjev. Razen tega so bili notranji odnosi v podjetju slabi, organizacija dela na izredno nizki ravni in konec marca letos je občinska skupščina sklenila, da v podjetju uvedejo prisilno upravo. Naloga le-te je bila, da uredi notranje odnose v kolektivu, bolje organizira delo in doseže, da bo podjetje poslovalo rentabilno.

Vendar pa se je tudi med prisilno upravo izguba večala. Po ugotovitvah prisilne uprave predvsem zaradi slabe organizacije dela in nizke storilnosti, pa tudi zato, ker so po uvedbi prisilne uprave začeli drug za drugim iz podjetja odhajati vodilni delavci. Skupno je izguba podjetja narasla na 343.893 Ndin (po ugotovitvah službe družbenega knjigovodstva, ki je pregledala poslovanje).

Na sestankih kolektiva so delavcem »Gradbenika« razložili položaj podjetja in natančno ponazorili, kaj se bo zgodilo, če bi podjetje še naprej poslovalo v taki obliki. Na referendumu 18. oktobra so se delavci odločili za likvidacijo podejtja. Za likvidacijo je glasovalo 87 delavcev, proti njej pa samo šest. O izidu referenduma je na seji občinske skupščine poročal Mirko Anzeljc, prisilni upravitelj in poudaril, da podjetje ni zmožno samostojno in rentabilno poslovati. Zato se je občinska skupščina Ribnica odločila za redno likvidacijo podjetja.

Na seji občinske skupščine so govorili tudi o možnostih zaposlitve delavcev »Gradbenika«. Najbolj so se ogrevali za predlog, da bi vse delavce in opremo »Gradbenika« prevzelo Stanovanjsko komunalno podjetje iz Ribnice. Vendar je treba prej zagotoviti zaposlitev čez zimo, saj so delavci »Gradbenika« prej čez zimo dobivali nadomestilo osebnega dohodka v nesezonskih mesecih. Za vse bi bilo treba okoli 20 milijonov dinarjev, tega denarja pa nima ne podjetje, ne Stanovanjsko komunalno podjetje, niti občina. Zato je direktor Stanovanjskega podjetja Stane Goršič povedal, da bodo skušali vse delavce zaposliti v obmorskih krajih, kjer je dela za gradbene delavce dovolj. Povedal je, da so se že pogovarjali s »Primorjem« z Reke o zaposlitvi delavcev »Gradbenika«.

Občinska skupščina je na seji sprejela tudi vrsto priporočil likvidacijski komisiji. S 1. novembrom so v podjetju začeli postopek redne likvidacije. Vsem delavcem bodo odpovedali, Stanovanjsko podjetje (kolikor se bo ta kolektiv odločil, da prevzame še gradbeno in opekarsko dejavnost) pa bo razpisalo nova delovna mesta po novi sistematizaciji. Tako bi imelo to podjetje štiri povsem samostojne ekonomske enote in skupno upravo, ki bo nekakšen servis za vse ekonomske enote. Prav zato bo treba podjetje registrirati tudi za dodatne dejavnosti. Odborniki občinske skupščine so opozorili predstavnike stanovanjsko komunalnega podjetja, naj dobro premislijo, preden se odločijo za prevzem te dejavnosti, da bi še to podjetje ne zašlo v finančne težave.

I. VIDIC

Na Gorenjskem 2 zdravstvena domova

Sklep na včerajšnji seji občinske skupščine v Kranju

KRANJ, 2. nov. — Na Gorenjskem bosta v prihodnje dva zdravstvena domova namesto sedanjih petih. Za spodnji del Gorenjske bo zdravstveni dom v Kranju, ki bo razen za kranjsko delal tudi za škofjeloško in tržiško občino. Za jeseniško in radovljiško občino pa naj bi bil sedež zdravstvenega doma na Jesenicah. Tako je predlagal strokovni svet gorenjskega zdravstvenega centra, ki je pripravil gradivo za reorganizacijo zdravstvene službe.

Občinska skupščina v Kranju je na današnji seji soglašala s predlagano strokovno organizacijo zdravstvene službe. Ugotovila pa je, da gradivo, ki ga je pripravil zdravstveni center ni popolno, ker ne pokaže dovolj jasno strokovne in zlasti ekonomsko finančne ter organizacijsko upravne prednosti nove organizacije. Prav tako ni izdelana samoupravna ter upravna ureditev novih zdravstvenih zavodov po spojitvi. To bo otežilo integracijo zlasti tistih zavodov, katerih ustanovitelji so delovne organizacije.

Na današnji seji so tudi poudarili, da je izvajanje reorganizacije zadravstva na Gorenjskem v precejšnjem zaostanku. Temu je v precejšnji meri vzrok odpor večjega dela samih zdravstvenih delavcev, ki se oklepajo starih oblik. Občinska skupščina je priporočila zdravstvenemu domu Kranj in novemu regionalnemu zdravstvenemu centru, ki so ga ustanovili na današnji seji, naj pohitita s praktičnim delom pri reorganizaciji.

Za to delo, ki bo bržkone najtežje, je ostalo časa samo še pičla dva meseca. Med drugim bo treba z analizo ugotoviti, katere dejavnosti so odvečne, katere strokovne delavce je mogoče razporediti na druga delovna mesta in katere odpustiti iz upravno administrativnih in tehničnih služb.

L. S.

Naglica in prehitevanje

Neprevidna vožnja se večkrat konča z nesrečo

LJUBLJANA, 2. nov. V 73 prometnih nesrečah, ki so se v torek in sredo zgodile na cestah v naši republiki, sta dva človeka izgubila življenje, 19 je bilo hudo poškodovanih, 33 pa laže. Škodo so ocenili na nekaj manj kot 282 tisoč N dinarjev. V prometne nesreče je bilo v zadnjih dveh dneh zapletenih tudi 5 tujcev. Največ nesreč (20) se je zgodilo na ljubljanskem prometnem območju, na celjskem jih je bilo 8 manj, na mariborskem in kranjskem se jih je zgodilo po 11, na koprskem 8, novomeškem 5, 4 so se zgodile na goriškem in 2 na murskosoboškem.

Med vzroki prometnih nesreč je tudi tokrat na prvem mestu prehitra vožnja, ki se je 13-krat končala z nesrečo, po 10 so jih povzročili neprevidni šoferji, ki so se ob nepravem času odločili za prehitevanje ali izsiljevali prednost, 8 se jih je zgodilo zaradi neprevidnega zavijanja v levo, štirim je botroval alkohol, prav toliko pa se jih je zgodilo zaradi neprevidne vožnje po mokrih in spolzkih cestah.

V Zajasovniku pri Trojanah pa je včeraj ob 18.15 zdrknil z glavne ceste osebni avtomobil škoda mariborske registracije, ki ga je šofiral 54-letni Jože Gabrijelčič. Avtomobilist je vozil iz Trojan proti Celju, na nepreglednem ovinku pa ga je zaradi prehitre vožnje zaneslo na levo stran ceste kjer se je z nezmanjšano hitrostjo močno zaletel v drevo ob cesti in obstal. Voznik avtomobila je pri trčenju dobil pretres možganov in ga zdravijo v celjski bolnišnici. Škodo so ocenili na 15 tisoč N dinarjev.

Prehitra vožnja po mokri in spolzki cesti pa se je maščevala tudi voznici osebnega avtomobila ljubljanske registracije 40-letni Sonji Schwentner iz Ljubljane. Peljala je iz Senožeč v Razdrto, zaradi hitrosti na spolzki cesti pa jo je zaneslo v levo in se je zaletela v obcestni usek, nato pa obstala v meter globokem jarku. V ljubljanski bolnišnici, kamor so hudo ranjeno avtomobilistko pripeljali, so ugotovili, da ima pretres možganov in zlomljeno desno roko.

Na Dolenjski cesti v Ljubljani je sinoči voznik mercedesa Šefik Kerim Abdul (42 let) iz Bejruta na prehodu za pešce zbil in hudo poškodoval 69-letno Marijo Kahne. Libanonec je peljal proti Škofljici, ko pa je privozil do križišča z Galjevico, je šla po prehodu za pešce Kahnetova, ki jo je avtomobilist zbil. Pri padcu in od udarca je ženska dobila pretes možganov, poškodovano pa ima tudi medenico in zlomljeno levo roko. Ponesrečenko so takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Šoferju avtomobila so vzeli potni list.

Rex se je znašel v megli

Službeni pes je pripeljal miličnike do roparjevega stanovanja

GROSUPLJE, 2. nov. — Na postajo ljudske milice v Grosupljem je v torek nekaj po 18 uri prihitela zasopla 21-letna Nada P. »Na cesti v Veliko Mlačevo me je pred nekaj minutami napadel neznanec in mi iztrgal torbico s 35.000 dinarji,« je pripovedovala, »neznanec je ...« Miličnikom je dala opis. Ti so takoj pod vodstvom svojega komandirja odšli sledit neznanca. Vzeli so tudi Rexa, službenega psa in prav ta jih je nezmotljivo vodil v megli.

Pot jih je vodila po gozdu čez hrib do večjega potoka, kjer so v grmovju našli odvrženo torbico z dokumenti, toda brez denarja. Pes pa ni odnehal in je popeljal miličnike še dva kilometra naprej do neke hiše in tu obstal. Miličniki so imeli opis neznanca in tako jim ni bilo težko prijeti stanovalca, 15-letnega fanta. Ta je še zadnji hip hotel odvreči zavitek bankovcev, vendar so njegovo namero opazili.

Nada P. se je neposredno pred napadom mudila v grosupeljski slaščičarni, kjer je neprevidno odprla torbico. Kaže, da je mladenič opazil, da ima v torbici več denarja in se ga je polakomnil. Pozneje, ko je odšla po poti v Veliko Mlačevo proti domu, je opazila, da ji nekdo sledi. Kmalu jo je dohitel neki fant in jo začel spraševati za naslove nekaterih izmišljenih Grosupeljčanov, ki jih Nada P seveda ni poznala. Tedaj pa ji je neznanec iztrgal torbico iz rok, skočil s ceste in izginil v megli.

Takojšnja prijava, opis neznanega roparja, hitro ukrepanje miličnikov še zlasti pa dober nos službenega psa pa so pripomogli, da so mladega roparja izsledili že v nekaj urah.

B. SAJOVIC

Uradno uničeni bankovci znova v obtoku

B. Dimitrijević je lepil pettisočake, ki jih je zrezane dobil na »Odpadu«

BEOGRAD, 2. nov. — Borivoj Dimitrijević in njegova mati Ruža Milin iz Pančeva sta nekaj dni spuščala v obtok denar, ki je bil sicer uradno že uničen.

V skladišču beograjskega »Odpada« pri Pančevskem mostu sta se oskrbela z veliko količino navidezno uničenega starega denarja, ki ga je »Odpadu« prodal zavod za izdelavo denarja. Bankovci so bili zrezani v tanke trakove. Iz teh trakov je doma Borivoje Dimitrijević s pomočjo prozornega lepilnega traku znova sestavljal pettisočake.

S sinovim denarjem je potem mati Ruža kupovala na tržnici in v samopostrežbi. Ko so v banki opazili zlepljene bankovce so v samopostrežbo postavili zasedo in kmalu odkrili »proizvajalca« čudnih bankovcev.

Ob tej aferi mnogi menijo, da bi moral zavod za izdelovanje denarja ves izrabljeni denar, ki ga potegne iz obtoka, obvezno sežgati.

K.

Dvojni uboj iz ljubosumja

BEOGRAD, 2. nov. — Upokojenec Ivo Marković iz Budve je na zverinski način ubil 40-letnega Milisava Šaranovića iz Danilovgrada in svojo 35-letno ženo Stano, mater štirih otrok.

Marković je bil ljubosumen na svojo ženo in Šaranovića, ki je, kadarkoli je prihajal v Budvo, prespal v njegovem stanovanju. Zadnji Šaranovićev obisk je bil usoden. Marković se je ponoči splazil v sobo, kjer je spal Šaranović. Svojo žrtev je najprej udaril s topim železnim predmetom in nato nekajkrat zabodel v grlo. Takoj nato je odšel v sobo svoje žene in jo ubil na isti način kot Šaranovića.

Po dvojnem zločinu je Marković prebudil svoje štiri otroke in jih odpeljal k bratu, sam pa se je prijavil miliči.

K.

S kresovi ustavljajo vlake

SPLIT, 2. nov. (Tanjug). Skupine doslej še neznanih izgrednikov že dalj časa ovirajo promet na novi železniški progi Knin—Zadar in to največkrat v bližini vasi Galovac in Škabrnje. Medtem, ko so prej uporabljali zasilne zavore v vlaku, ali pa so na tire postavljali razne ovire, zažigajo zadnje čase na progi kresove in tako spravljajo v nevarnost vlake in potnike v njih.

Zaradi teh izgredov spremljajo vlake na tej progi okrepljene patrole milice, vendar povzročiteljev izgredov še niso odkrili. Pred nekaj dnevi so na progi že spet prižgali ogenj.

Domnevajo, da je vzrok teh izgredov dejstvo, da so že nekajkrat zavrnili zahteve kmetov, da bi na tem območju postavili novo železniško postajo. Uprava železnice tem zahtevam ni ugodila zato, ker bi bile postaje oddaljene druga od druge komaj nekaj kilometrov.

Smrt štiriletnega otroka

MURSKA SOBOTA, 2. nov. — Dopoldne ob 10.45 uri se je zgodila na cesti med Mursko Soboto in Tišino (blizu razbremenilnega kanala) huda prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje 4-letni Blaž Borak iz Murske Sobote. Otrok je sedel na zadnjem delu vprežnega voza. Ko je voznica kravje vprege Marija Karas iz Murske Sobote ustavila, da bi zavila na njivo, je otrok nenadoma skočil z voza in stekel na levo čez cesto. V tem trenutku se je z vprego že srečaval motorist Viljem Hergot (46) iz Moščanec, ki je zbil otroka v desni obcestni jarek. Otrok je podlegel poškodbam na kraju nesreče.

B. B.

Špela Rozin toži »Avalo film«

BEOGRAD, 2. nov. — Špela Rozin, ki se kot filmska igralka mudi v Rimu, je prek svojega advokata Zorana Stošića tožila »Avalo film«, »ker je škodoval njenemu ugledu s tem, ko je pri navajanju glavnih igralcev v filmu »Varovanec« zapisal njeno ime namesto na drugem, na tretjem mestu — za Ljubišo Samardžičem in Stano Pešić«.

Špela Rozin zaradi tega zahteva 500.000 S din odškodnine.

Prijeli so vlomilca v avtomobile

LJUBLJANA, 2. nov. — Na ljubljanski železniški postaji je včeraj popoldne miličnik prijel 21-letnega Andjelka Součka in 19-letnega Slavka Cvetkovića. Pri njiju je namreč našel tranzistor, suknjiče, plašč in druge predmete, ki so bili pokradeni iz avtomobilov v Centru in v Šiški. Sumijo, da sta prav ona dva vlamljala v osebne avtomobile in si prilaščala najrazličnejše predmete, ki sta jih našla v avtomobilih. Organi javne varnosti menijo, da sta vlamljala tudi v druge avtomobile, ne le v Ljubljani ampak tudi po drugih mestih.

B. S.

Radomir Jagodić je bil ljubosumen

LJUBLJANA, 2. nov — Radomir Jagodić (28), ki je včeraj okrog 3.30 zjutraj do smrti zabodel svoje dekle Milko Banda (29), je povedal, da ne ve, čemu je to storil. Pripomnil pa je, da mu je bila nezvesta. Pravi, da je zelo ljubosumen in da je že večkrat omenil, da bo ubil njo in sebe. Sicer pa je bil Radomir Jagodić zadnje dni bolehen. Težave je imel z želodcem in živci.

Kot smo že poročali, se je umor dogodil v baraki Agrokombinata na Cesti dveh cesarjev. Radomir Jagodić je Milko Banda med prepirom zgrabil za vrat in jo začel daviti, vendar se je ta iztrgala in odhitela k prijateljici Jelki Spelič, roteč jo, naj jo zavaruje. Medtem je Radomir Jagodić pobrskal po svoji aktovki, potegnil ven nož in zabodel dekle. Prijateljica je medtem pobegnila iz sobe.

Milka Banda je doma iz okolice Slunja, morilec pa iz okolice Sanskega mosta. Radomir Jagodić je sedaj v priporu.

B. S.

Nasilje sredi Ljubljane

LJUBLJANA, 2. novembra — Okrog polnoči je hotel minulo noč neznanec posiliti 18-letno študentko. Dekle se je vsiljivca otreslo in se umaknilo v svojo sobo, vendar je ta potem hotel z nekakšnim ključem vdreti v njeno stanovanje. Zato je dekle prosilo za pomoč nekega drugega podnajemnika in ta je poklical milico. Medtem je nasilnež zbežal. Miličniki so v bližini Drame prijeli 24-letnega P. K. in ga osumili nasilstva. Delno je priznal, vendar pravi, da se je zmotil, češ, da je bil vinjen in je zamenjal omenjeno dekle z neko svojo znanko, ki da ji je sila podobna.

DANES V NOVI ŠTEVILKI

ALI NAŠI DELAVCI STAVKAJO PROTI SEBI?

IZVAŽAMO: OSLE, ŽELVE, ŽABE, SVINJSKE ŠČETINE

ŠTUDENTOVSKE SANJE POD VPRAŠAJEM NADPLANSKI ZOBOBOL

PREVEČ AMERIČANOV V PREMNOGIH DEŽELAH

MEDNARODNA AVTOMOBILSKA DIRKA SKOZI NAŠE KRAJE

MED SAMOSTANSKIMI ZIDOVI SE ROJEVAJO KNJIGE

NA SLEDI VZROKU DUŠEVNIH BOLEZNI?

ZAKLJUČEK PRVEGA KOLA NAGRADNEGA TEKMOVANJA ZA BRILJANTNI PRSTAN

Denar bo treba prav obrniti!

Področno posvetovanje o financiranju otroškega varstva

LJUBLJANA, 2. nov. Ves pisan mozaik težav, ki bremenijo razvoj otroškega varstva, se nam je odkril na današnjem področnem posvetovanju v Ljubljani, ko so se zbrali predstavniki 27 občin, da povedo svoja mnenja in predloge o novem zakonu o financiranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok. Posvetovanje je vodila republiška sekretarka za zdravstvo in socialno varstvo Majda Gaspari, ki je na osnovi razprave tudi pojasnila, kako naj bi osnutek zakona še dopolnili.

Skupna ugotovitev vseh je bila, da vsepovsod pozdravljajo sprejem zakona, ki bo utemeljil stalne vire financiranja otroškega varstva, da je tak zakon nujno potreben in je sedaj že skoraj bolj pozno kot pravočasno sprejeti predpise, ki naj odločneje podprejo razvoj služb, s katerimi močno zaostajamo glede na potrebe. Predstavniki občin so celo izražali dokaj pesimistične pomisleke, ali bo tudi z novim zakonom zagotovljenega dovolj denarja vsaj za najbolj nujne oblike družbenega varstva otrok. Strinjali so se sicer, da je nujna participacija, ki naj poveča finančno moč skladov, menili pa so, da bi morali v zakonu bolj določno, tako rekoč s prstom pokazati, kateri naj bi bili ti dodatni viri. Dali so nekaj konkretnih pobud s predlogom o obdavčitvi alkoholnih pijač, s predlogom o predpisu prispevka s strani vseh investitorjev stanovanjske izgradnje, o predpisih samoprispevkov občanov — in ta denar naj bi povečal sklade za razvoj otroškega varstva.

Nekateri so na posvetovanju poudarili, da je zakon konkreten pri določilih o otroškem dodatku, premalo jasen in preveč načelen pa v določilih o razvoju otroškega varstva. Navajali so raznolikost problemov med mestnimi in podeželskimi občinami in tehtali variante, kje naj se zbira denar in kako naj bo urejen odnos med republiko in občinami.

Majda Gaspari je zavrnila pesimistična predvidevanja glede višine denarja, namenjenega za otroško varstvo. Pojasnila je, da zagotavlja že delež, ki bi šel v te namene od stopnje prispevka, ki ga delovne organizacije odmerjajo za otroški dodatek in ki se bo verjetno od 1,3 odst. povečal na 2 odst., okrog 4 milijarde S din za potrebe otroškega varstva, kar je štirikrat več kot smo v Sloveniji v te namene dajali doslej. Poudarila pa je, da nam zakon sam in tudi povečana denarna sredstva, ne bodo zagotovila uspeha, če se po občinah ne bodo bolj odločno kot doslej zavzeli za razvoj tega področja. Že doslej smo imeli primere nekaterih bogatih občin, ki so za otroško varstvo storila znatno manj kot nekatere revnejše, kjer so stvar bolj resno vzeli v roke.

Precizirani programi so osnova sleherne akcije, ki naj bi prinesla uspeh in tudi če bi zakon bolj določno formuliral dodatne vire financiranja in še celo če bi občine predpisovale samo prispevek, je nujno potrebno občanom do podrobnosti predložiti načrt, kako in zakaj bomo denar porabili.

Na številne pripombe, kje naj se oblikujejo skladi, kje naj bo denar za otroško varstvo in kdo naj z njim razpolaga, je Madja Gaspari poudarila, da naj bi bila vsa sredstva v rokah temeljnih skupnosti, po občinah. V okviru republike bi združili po dogovoru s temi skupnostmi le denar, s katerim bi financirali investicije, ki so enako važne za vse skupnosti, to pa po točnem programu in s pristankom predstavnikov temeljnih skupnosti. Ker tega programa za prihodnje leto še ni, bi torej ves denar prihodnje leto zadržale temeljne skupnosti, katerih naloga pa seveda tudi bo, da poskrbijo, da bo ves denar uporabljen s pogojem, da krajevni faktorji z dodatnimi viri zagotovijo participacijo v enaki višini, kot bodo črpali denar iz rednih virov.

M. NAMORŠ

Drsališče bo tudi v Zalogu

Sklad za družbeni standard v občini Moste-Polje je letos pomagal pri ureditvi vrste objektov, ki so jih zlasti mladi občani že dolgo pogrešali. Tako je na primer poleg tega, da je financiral gradnjo ljubljanske bolnišnice, pomagal pri ureditvi ploščadi pri osnovni šoli Sostro, ki bo služila za različne športne prireditve, za rekreacijo mladine in starejših, nadalje je sodeloval pri ureditvi ploščadi pri osnovni šoli »Vide Pregarc«, pri ureditvi ploščadi pri osnovni šoli Jarše in kotalkališča v Zeleni jami. Razen tega pa so že odobrena sredstva tudi za ploščad pri šoli v Zadobrovi, za drsališče v Zalogu, za nadaljnje urejanje športnega parka Kodeljevo, za mladinski klub za teniško igrišče, za vevški bazen. Skupaj je sklad letos pripravil za te reči 74 milijonov starih dinarjev. Razen tega bo dal še za varstveno ustanovo 30 milijonov dinarjev in za ZZB Moste-Polje 17 milijonov.

I. T.

OGLAŠUJTE V DNEVNIKU DELO

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 44. kola srečk, ki je bilo dne 2. novembra 1967.

Srečke s končnicami	so zadele dobitek ND
0	4
30120	604
31170	2004
33670	404
39040	604
1001620	8004
21	6
91991	400
92721	606
0247121	8006
0757021	8006
0912221	100.006
22	6
092	80
462	40
10292	600
17172	400
0206592	10.000
0458162	50.000
03	6
13	8
53	6
47303	1006
1021643	8000
4	4
36124	1004
45254	604
51184	404
58714	604
65	6
75	8
09515	400
75705	1000
0433195	10.000
0532905	30.000
16	8
76	6
9266	200
0027366	8000
0964206	8000
27	10
67	8
24447	1000
58967	408
60747	400
0272777	8000
68	10
533	100
07258	600
63228	400
94718	400
89	20
26279	600
55329	400
56159	600
73149	600
0894409	8000

Večji dobitki v Sloveniji: V Ljubljani 8000 ND na štev. 0247121 in 1000 ND na štev. 0475705, v Mariboru 2000 ND na štev. 0231179, v Celju 1000 ND na štev. 0247303 in na Jesenicah na štev. 0236124.

Loto

1. Končno poročilo za 43. kolo lota

Žrebanje je bilo 24. 10. 1967.

4 + dodatna štev	36.465 ND
Četverke	492,77 ND
Trojke	20.01 ND

Rok za izplačilo dobitkov do 2. I. 1968.

2. Začasno poročilo za 44. kolo lota

Žrebanje je bilo 31. 10. 1967.

Izžrebane številke: 8, 17, 20, 21, 32 in dodatna 12.

Vrednost dobitkov po začasnem poročilu:

4 + dodatna štev.	9.089,50 ND
Četverke	504,97 ND
Trojke	17,81 ND

DOBITKI V SLOVENIJI

Četverke

Ljubljana (2) 1-E-340370/4 1-E-342587/4
Brežice (1) 21-E-183743/4
Kranj (1) 46-E-252846/4
Maribor (2) 56-E-356382/4 58-E-358052/4
Novo mesto (1) 66+224413/2

Poleti na Španov vrh peš

Priprave na zimsko sezono na Gorenjskem

Gorenjska turistična »Meka« je sredi priprav na zimsko sezono. Ob tem pa turistični delavci ocenjujejo rezultate turizma v poletni sezoni, iščejo in analizirajo dobre in slabe pobude in poskušajo ugotoviti pomanjkljivosti, ki naj bi jih v prihodnje odstranili.

Ena je gotovo tudi Španov vrh nad Jesenicami. Vzrok za slabši obisk v poletni sezoni je nedvomno predvsem izredno slaba cesta, ki je sposobna le za enosmerni promet. Prav zato ni nikogar presenetila odločitev poslovne enote »Ljubljana transporta«, ki se je odločila, da bo poslej žičnica v nesezonskih poletnih mesecih mirovala, gostišče pa bodo oddali v zakup privatniku.

O cesti Jesenice—Planina pod Golico je bilo že veliko govorjenega. Pravzaprav je to problem, ki se vleče že nekaj let. Občinska skupščina na Jesenicah je trdno odločena, da bo cesto uredila, vendar vse kaže, da bo to glede na finančne možnosti občine možno najprej v treh letih. Toliko časa pa bo žičnica vsako leto sedem mesecev mirovala, redki obiskovalci pa bodo morali poleti na Španov vrh peš. Pri vsem tem pa je področje Planine pod Golico rekreacijski center jeseniških železarjev, razen tega pa je kraj privlačen za vse, ki si želijo oddiha v naravi. Lastniki žičnice obljubljajo le, da bodo v primerih, ko bodo želele na Španov vrh večje skupine, žičnico spet pognali. Sicer pa ne! »Samo urejena cesta lahko privabi toliko turistov, da bo lahko žičnica ekonomično poslovala, da bo gostišče lahko nemoteno obratovalo in da bodo prenočitvene kapacitete v spodnji in srednji postaji žičnice izrabljene,« pravijo na Jesenicah. Razen tega pa je v Planini še precej družin, ki imajo urejene zasebne turistične sobe.

Za zdaj nas lahko tolaži le, da bo v zimski sezoni žičnica nemoteno obratovala. Letos so opravili vsa vzdrževalna dela. V sodelovanju z železnico in s turističnimi poslovalnicami bodo letošnjo zimo organizirali enodnevne šolske izlete, na novo urejenih smučiščih pa šolske smučarske tečaje. Postavili bodo več prenosnih smučarskih vlečnic. Za zdaj jih imajo tri (dve na bencinski pogon). Največjo, z zmogljivostjo 620 smučarjev na uro, bodo postavili na novo urejenem smučišču v Martuljku. Kraj je kot nalašč za rekreacijsko smuko, uredili so tudi sankaško progo. Podkoren bodo obiskali angleški turisti in prav zanje bodo za mesec dni postavili na Podkorenu drugo smučarsko vlečnico. Pri lociranju teh vlečnic bodo sodelovali s Smučarsko zvezo Slovenije in z drugimi zainteresiranimi turističnimi in gostinskimi organizacijami. Tako bodo te žičnice po potrebi prestavili v Tamar, na Vršič, Kredarico in tudi drugam.

I. VIDIC

Vprašanja in odgovori

Plačila za delo

Z. R. — Že 13 let delate pri vašem stricu, ne da bi prejemali plačo. Pri njem delate zato, ker vam je obljubil, da vam bo po svoji smrti zapustil vse premoženje. Ali bi bili v primeru, če te obljube ne bi izpolnil in ne bi napravil oporoko v vašo korist, upravičeni od njegovih dedičev zahtevati, da vam za čas, ko ste delali pri stricu, izplačajo zaslužek.

ODGOVOR: Ker niste pri stricu v delovnem razmerju, temveč delate pri njem v gospodinjski in gospodarski skupnosti v pričakovanju bodoče dediščine, ne bi mogli zahtevati plače, pač pa bi lahko z uspehom uveljavljali plačilo vrednosti vašega dela, ki ste ga opravljali za strica, in s katerim delom je bil stric obogačen. Taki obogatitveni zahtevki pa zastarajo v 10 letih.

Benificirana zavarovalna doba

C. M. C. — Nad 6 let ste bili zaposleni pri civilnem letalstvu kot letalec radiotelegrafist. S kakšnim povečanjem se vam šteje ta zavarovalna doba?

ODGOVOR: Po 3. točki 1. odstavka 42. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju se zavarovancem, ki so zaposleni v zračnem prometu na delovnih mestih letalca-radiotelegrafista ali letalca-radionavigatorja, šteje vsakih 12 mesecev takega delovnega razmerja za 16 mesecev zavarovanja.

Izplačevanje invalidske pokojnine med zaposlitvijo

J. M. — Kot invalidski upokojenec I. kategorije invalidnosti se nameravate zaposliti z nepolnim delovnim časom. Ali bi se vam med tako zaposlitvijo ustavilo izplačevanje invalidske pokojnine?

ODGOVOR: Ker uživate invalidsko pokojnino kot invalid I. kategorije invalidnosti, bi se vam v primeru, če boste znova stopili v delovno razmerje, med to zaposlitvijo po 1. odstavku 170. člena temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju prenehala izplačevati invalidska pokojnina, če bi delali polovico ali več kot polovico polnega delovnega časa. Le zaposlitev z manj kot polovico polnega delovnega časa torej ne bi imela za posledico ustavitev izplačevanja invalidske pokojnine.

Premestitev

H. R. M. — Ali vas sme delovna organizacija brez vaše privolitve premesti na delovno mesto izven vašega prebivališča.

ODGOVOR: Razvrstitev delavca iz enega kraja v drugega pri delovni organizaciji, ki ima svoje delovne enote v dveh ali več krajih, je po 6. odstavku 31. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih praviloma mogoča samo z delavčevo privolitvijo. Le izjemoma je lahko delavec razporejen na delo v drug kraj, kadar sta narava dejavnosti delovne organizacije in delovnega mesta sama taka, da se delo opravlja v krajih izven kraja dotedanjega dela, to pa le, če je tako določeno v statutu ali kakšnem drugem splošnem aktu.

Ojačevalni aparat za sluh

K. O. P. — Kot upokojenec ste skoraj popolnoma oglušeli. Ali ste upravičeni dobiti od socialnega zavarovanja slušni aparat?

ODGOVOR: Do ojačevalnega aparata za sluh so upravičeni ob določeni izgubi sluha na obe ušesi le zavarovanci, ki jim je aparat neogibno potreben za opravljanje njihovega poklica ali funkcije. Kot upokojencu vam torej ojačevalni aparat za sluh ne gre na račun sklada zdravstvenega zavarovanja.

Plačilo carine ob odtujitvi osebnega avtomobila, uvoženega brez plačila carine

V. S. S. — Pred dobrimi dvemi leti ste ob doselitvi v Jugoslavijo uvozili svoj osebni avtomobil carine prosto. Nameravate ga prodati in bi radi vedeli, kolikšno carino boste morali plačati?

ODGOVOR: Ker boste prodali avtomobil, za katerega ste bili ob uvozu oproščeni carine, pred pretekom 5 let od dneva uvoza, boste morali plačati po 19. členu zakona o carinski tarifi popreje carino, to pa od osnove, ugotovljene ob uvozu in po carinskih predpisih, veljavnih na dan vloge za plačilo carine. Tako ugotovljen znesek carine pa se vam bo zmanjšal za 1/5 za vsako leto, ki je preteklo od dneva uvoza.

Otroški dodatek

V letošnjem letu imate osebni dohodek, manjši od 500,00 N din na družinskega člana. Vendar niste vedeli, da ste zato po republiškem zakonu o višini dohodkov gospodinjstva za pridobitev pravice do otroškega dodatka zopet upravičeni do dodatka. Ali vam gre res pravica do dodatka le za tri mesece nazaj od dneva vložitve zahteve in kdo bi vas bil dolžan opozoriti na to, da vam dodatek spet pripada.

ODGOVOR: Pravico do otroškega dodatka se lahko uveljavi največ za tri mesece nazaj, računajoč od začetka tistega meseca, v katerem je bila podana zahteva. Ta določba je brezizjemna in okoliščine, zakaj upravičenec ni uveljavil priznanja, pravice do otroškega dodatka prej, niso upoštevne. Nihče (niti zavod za socialno zavarovanje niti delovna organizacija, pri kateri je delavec zaposlen) tudi nista dolžna opozoriti delavca na njegovo upravičenost do otroškega dodatka, in mu zato tudi nihče ni odškodninsko odgovoren.

Kupon za pravno posvetovalnico »DELA«

SUPERMARKET

VELIKA IZBIRA ŽENSKE, MOŠKE IN OTROSKE

ZIMSKE KONFEKCIJE

NOVI MODELI ŽENSKIH IN MOŠKIH KLOBUKOV V VSEH MODNIH BARVAH

UGODEN NAKUP

Pogovor z bralci

Poglejte resnici v oči!

Ureja: FRANC ŠETINC

»Priznam, pogovore rad berem,« piše **dr. I. V.** iz Ljubljane, »čeprav se ob branju včasih tudi razjezim. To se zgodi takrat, kadar nisem zadovoljen z vašimi odgovori. Vaše resnice, oprostite, so včasih polovične, neredko samo zaradi tolažbe. Te pa, kot je zapisal eden vaših zvestih bralcev, ljudje ne potrebujejo. Njim je samo in samo do resnice, in to čiste resnice.

Vem, da resnice ni tako lahko dognati. Strma in vijugasta je pot do nje. Prebija se skozi številne, vaših bralcev in vaše zmote. Toda zmote ne bolijo, če so zavoljo iskanja resnice.

Kaj vam zamerim? V člankih pišete načelno o deformacijah v naši družbi. A ko bralci v vaši rubriki pišejo o raznih napakah in boleznih naše družbe konkretno, le redko priznate, da so to samo ilustracije, pojavne oblike tistih deformacij, o katerih govore na kongresih, plenumih in podobnih tribunah naše družbe.

Spominjam se, da ste s tovarišem Hotkom razglabljali o zasebni obrti in zaskrbljujočih pojavih bogatenja posameznikov. Tovariša Hotka je to bolelo, vas ne, ali pa tega niste hoteli priznati. Zdaj govore o pojavih bogatenja celo simpoziji, konference Socialistične zveze na najvišji ravni in drugi. Kaj pravite na to?

Vsak razumen človek vidi, da se razločki v dohodkih ljudi bolj in bolj večajo. Če kdo opozori na to, ga odpravijo z obtožbo, češ da se zavzema za škodljivo enačarstvo. Ako se kdo zgraža nad kakim funkcionarjem, ki živi nemoralno, ga brž obtožimo, da obrekuje in da je celo v službi sovražnika, sovražne diverzije.

Eden vaših bralcev je nekoč zapisal, da ne verjame več v razna priporočila, ki jih le redko kdo prebere, a kaj, da bi jih spoštoval in izvajal. Jaz vam pa rečem to: ni niso dovolj samo velike besede o samoupravljanju; samoupravno zgradbo moramo graditi brez dosti besed, smotrno, od dovolj trdnih temeljev do neprepustljive strehe. Če kje kaj pušča, škriplje, moramo hišo popraviti. Ako bo kdo pokazal na špranjo, mu bomo za to hvaležni in ga ne bomo grdili, češ da je proti naši hiši in da jo hoče podreti.

Pa brez zamere. Ker sem dovolj kratek, mi, prosim, nikar ne krajšajte teksta. Bom pa hvaležen, če boste kaj slovnično in stilistično popravili. Podpišite me samo z inicialkami, saj ni pomembno, kdo sem, bolj važno je, kaj sem zapisal.«

Odgovor: hvala za odkrito besedo!

Tovariš I. V., ne sodite me po fragmentih, po iztrganih tekstih iz posameznih pogovorov. Ako prebirate našo rubriko od vsega začetka, vam ne bo težko uganiti, da mi je samo in samo do resnice. Seveda se neredko zmotim, zakaj tudi meni zmote pomagajo k novim spoznanjem.

S tovarišem Hotkom sva se tudi ustno pogovarjala o zasebni obrti in pojavih bogatenja. Takrat sva sklenila, da bova dialog nadaljevala. Rekel sem mu, da si želim njegovega sodelovanja.

V dialogu s tovarišem Hotkom nisem zanikal njegove trditve o pojavih bogatenja posameznih zasebnih obrtnikov. Menil sem le, da se proti temu ne kaže boriti z omejevanjem zasebne obrti, ker bo na škodi predvsem potrošnik. Pred leti smo storili hudo napako, ko smo začeli sekta šiti in smo čez noč izgubili nekaj tisoč zasebnih obrtnih delavnic. Te napake ne smemo ponoviti. Vzroke za neupravičeno bogatenje posameznikov moramo iskati drugje: v premalo učinkoviti evidenci dohodkov in slabi davčni politiki. Zasebnega obrtnika spodbujajmo, naj z dobrim, kvalitetnim delom povečuje svoj dohodek, obenem pa ga disciplinirajmo, da bo redno plačeval družbene prispevke, davščine po enakih merilih, kakor jih plačujejo delavnice družbenega sektorja. Zdaj pa se pogosto zgodi, da zasebni obrtnik ne plača niti prometnega davka, ki ga je že zaračunal potrošniku in ki torej sploh ni njegov. Tako seveda ne gre, to je čisto navadna goljufija. Če upravičeno kritiziramo nekatere občine, ki s prevelikimi davčnimi bremeni zavirajo zasebno obrt, moramo prav tako odločno grajati tudi tiste obrtnike, ki neupravičeno bogatijo na račun družbe.

Priznam, da so razločki v dohodku ljudi lahko tudi nemoralni, če izvirajo iz delitve, ki ne temelji na delu. Soglašam, da ne kaže vsake kritike opremljati z nalepko o enačarstvu, zlasti še, ker vemo, da marsikje še niso uveljavili načela delitve po delu. Največ problemov in kritike je prav v tistih delovnih organizacijah, kjer so zadržali v delitvi dohodka stara merila in mezdne odnose. Vendar nastajajo tudi razločki zaradi boljšega in slabšega gospodarjenja, visoke in nizke stopnje produktivnosti. Takšni razločki niso absolutno pravični, toda na tej stopnji razvoja naše družbe so pozitivni in spodbujajo k hitrejšemu napredku.

Vsaka kritika vodilnih ljudi seveda ni sovražna diverzija. So seveda tudi taki funkcionarji, ki neodgovorno opravljajo svoje dolžnosti, zlorabljajo svoje pravice in ki nagrade, ki jo dobivajo, niso vredni. In so ljudje, ki neodgovorno klevetajo naše funkcionarje z namenom, da bi spodkopavali zaupanje delovnih ljudi. To je diverzija. Nekateri sicer dobronamerni ljudje slepo nasedajo provokacijam in se niti ne zavedajo, čigavo orodje so. Včasih ko srečam znanca in me vpraša, ali je res, da ima ta in ta tovariš tri počitniške hišice, milijonski mesečni dohodek in podobno, se kar zgrozim. Zakaj dovolimo, da se take neresnične govorice razširjajo naprej? S tem spodkopavamo tudi ugled naše družbe. Zato pa bodimo odločni v obračunu s tistimi posameznimi funkcionarji, ki morebiti res zlorabljajo svoj položaj in hlastajo po privilegijih, s tem pa mečejo senco na večino poštenih vodilnih funkcionarjev.

Marsikatero priporočilo doslej res ni bilo kaj prida učinkovito. Slabost je bila v tem, ker takemu priporočilu kot višji obliki samoupravne družbe ni sledila akcija. Marsikdaj ni bil vzrok v pomanjkanju zavesti tistih, ki bi morali priporočilo izvajati, temveč v slabi organizaciji akcije za uresničenje priporočila. Po mojem bi moralo slediti priporočilo demokratičnemu družbenemu dogovoru prizadetih, ki postane s tem prostovoljno sprejeta obveznost. Potem bomo neizvajalce priporočil lahko vprašali: zakaj ne izpolnjujete družbenega dogovora, ki ste ga sami sklenili?

Jaz tudi nisem za velike besede o samoupravljanju, čeprav je naš samoupravni sistem pomembnejši, kakor lahko o tem sodimo sodobniki. Soglašam z vami, da bi bilo bolje, ako bi manj govorili, pa bolj zavzeto, premišljeno zidali svojo samoupravno zgradbo — od temeljev do strehe. Samoupravljanju niso potrebne velike besede, ono samo kaže svojo vrednost!

Čemu takšna skrivnost?

Jože Babšek iz Ljubljane nas prosi, naj zapišemo, da je on avtor tretje zgodbe, objavljene v pogovorih 20. oktobra. Čemu takšna skrivnost? Zakaj me niste podpisali?

»Ne spadam med tiste,« piše Jože Babšek, »ki ne želijo biti podpisani. Nimam kaj skrivati. Prepričajte se, koliko so nas odpustili in koliko so sprejeli novih! Podjetje naj pojasni, zakaj ni obvestilo odpuščenih, da spet sprejemajo nove delavce! Zakaj so bile prve odločbe z nezakonitim odpovednim rokom?«

Tovariš Babšek pravi, da je na vse to opozoril pristojne v podjetju, vendar zaman. In tudi on se, podobno kot Franjo Kristan, sprašuje, zakaj imamo sindikate. Pisal je predsedniku ZSJ, pa še do danes ni prejel odgovora. Vsa čast pa občinskemu komiteju ZKS Ljubljana-Šiška, ki je takoj posredoval.

Odgovor. — V pogovoru sem obljubil, da bo novinar obiskal podjetje (za obnovo tirnega materiala Ljubljana-Šiška) in preveril vaše trditve. Medtem je prispelo vaše pismo, s katerim zahtevate, da z vaše zgodbe strgamo tančico skrivnostnosti. Prepričani smo, da nam bo podjetje, ki zdaj ni več anonimno, dovolilo obisk in odkrit pogovor s člani kolektiva in predstavniki samoupravnih organov. Naše ugotovitve bomo objavili v enem prihodnjih pogovorov ali v posebnem sestavku.

Cenzura ali kaj?

Ivanka R. iz Šoštanja piše o tem, kako nas tujci pogosto kritizirajo, češ da imamo cenzuro tiska. Ona v to ne verjame. Ako sodi samo po ljubljanskih kioskih, kjer je mogoče kupiti tuje časnike in revije vseh političnih in ideoloških barv, je dovolj za njeno prepričanje, da pri nas cenzure ni. Seveda pa smo z ustavo prepovedali sovražno dejavnost proti naši ureditvi, proti bratstvu in enotnosti naših narodov, proti sožitju med narodi in proti miru. Tako je tudi prav. To ni cenzura. To je zavarovanje dostojanstva in svobode človeka.

»Pred tedni sem bila v Kölnu, kjer sem poslušala oddajo kölnskega radia v slovenščini. Poročal je o zaplembi neke knjige, vendar nisem razumela katere. Mar to ni cenzura?«

Odgovor. — Kölnski radio je 17. oktobra v svoji slovenski oddaji poročal o tem, da so zahodnonemške oblasti zaplenile knjigo o vojnih zločincih v Zahodni Nemčiji. Knjigo so tiskali v NDR in v njej je govor tudi o predsedniku Zvezne republike Nemčije Lübkeju.

Radio je v isti oddaji poročal tudi o tem, kako je grški vojaški režim še bolj omejil svobodo tiska. Prepovedana so vsa poročila o vietnamski vojni in vse vesti, ki prikazujejo socialistične dežele v ugodni luči.

Odmevi na naše pogovore

O čem razpravljajo naši poslanci? Anton Ladava, republiški poslanec, nam je poslal naslednje pojasnilo:

»V odgovoru sem dejansko navedel, da je izvršni svet na svojo pobudo in mimo krajevnih dejavnikov urejal prekategorizacijo bloka — ne ceste — v mednarodni blok I. kategorije. Predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo je trdil, da je prišlo do odprtja mednarodnega bloka Učeja na zahtevo lokalnih činiteljev. Vendar je to postranskega pomena. Bistvo problema je v tem, da sedanje stanje na tej cesti ni v skladu z določili Temeljnega zakona o javnih cestah (Ur. list SFRJ št. 27-65), kjer je rečeno, da je cesta IV. reda tista, ki veže naselja v občini in ima pomen za krajevni promet v občini.

Cesta Žaga—Učeja povezuje prek mednarodnega bloka I. kategorije dve sosednji državi in kot taka po določilih omenjenega zakona ne more biti cesta IV. reda. To sem navedel tudi v odgovoru predstavniku republiškega sekretariata za gospodarstvo. Ker je bilo to izpuščeno, je bilo s tem zamegljeno bistvo problema. Ker se z odgovorom nisem strinjal, je bilo sklenjeno, da bodo to vprašanje posebej obravnavali ob razpravi o cestnem gospodarstvu v SR Sloveniji. S tem sem soglašal.«

Odgovor — Naš odgovor na vprašanje Jožeta Šuligoja smo dobesedno prepisali iz »Informacij«, ki jih izdaja Skupščina SR Slovenije.

O pravicah lastnikov zasebnih hiš

Kot odmev na našo zgodbo »Naša hiša je oskrunjena«, objavljeno v pogovorih 20. oktobra, je prispelo v uredništvo nekaj pisem, kjer bralci obsojajo tako početje. Vsi pisci brez izjeme govore o tem, da so lastniki starih stanovanjskih hiš, ki imajo po sili razmer najemnike, v neenakopravnem položaju in vse prej kot stimulirani za redno vzdrževanje poslopij.

Vedno več slovenskih športnikov v zamejstvu

S tiskovne konference ob jubileju v Trstu

TRST, 2. nov. — Danes dopoldne je bila tiskovna konferenca prireditvenega odbora X. jubilejnih slovenskih športnih iger. Udeležili so se je predstavniki tukajšnjega slovenskega tiska in časnikov iz Slovenije. Predstavnik prireditvenega odbora Bojan Pavletič je uvodoma izrazil željo, da bi se v športnem tisku, na radiu in televiziji v večji meri upoštevalo tudi športno življenje Slovencev v Italiji, saj se je šport slovenske manjšine v desetih letih številčno in tudi kakovostno uveljavil. Slovenski športniki nastopajo v italijanskih ligah vseh stopenj, prav tako pa sodijo nekateri tekmovalci slovenskega porekla v sam vrh italijanskega športa. Moč in kvaliteta slovenskega športa v zamejstvu pa se je še posebej pokazala na letošnjih jubilejnih igrah, na katerih je sodelovalo 1394 tekmovalcev iz 24 društev Tržaškega in Goriškega, sodelovali pa so tudi prvič tekmovalci iz Kanalske doline in Benečije. Predvsem velja opozoriti, da je na prvih športnih igrah, pred 10 leti, tekmovalo le 165 slovenskih športnikov iz 26 društev in da je tekmovanje trajalo 3 dni, medtem ko so letošnje jubilejne igre potekale 41 tekmovalnih dni, od sredine julija do 4. novembra.

Predstavniki slovenskih športnikov v zamejstvu so ponovno izrazili željo po še tesnejšem sodelovanju med njimi in športniki v Sloveniji oziroma Jugoslaviji. Poudarjajo, da pri tem ne gre le za športne rezultate, temveč prav tako za medsebojno spoznavanje mladih ljudi iste narodnosti na dveh straneh meje.

Po končani tiskovni konferenci so v dvorani slovenskega kulturnega doma odprli razstavo 10-letnega športnega udejstvovanja tukajšnjih Slovencev ter razstavo izdelkov, ki so jih izbrali s fotografskim in slikarskim natečajem v okviru letošnjih iger. Na razstavnem prostoru so razdelili tudi nagrade prvo nagrajenim v teh natečajih.

I. GRUDEN

Daneu in Bassin navdušila

Košarkarji Evrope premagali Real 124:97 (67:46)

ANTWERPEN, 2. nov. Četrti festival evropske košarke se je začel sinoči s tekmo med branilcem pokala evropskih prvakov Realom iz Madrida in evropsko reprezentanco. V dvorani »Arena« so zmagali evropski izbranci 124:97 (67:46).

EVROPA: Bassin 4, Zidek 21, Wichovsky 4, Savu 2, Trams 2, Pilkevaara 6, Daneu 22, Zedniček 14, Massini 28, Tronzos 4, Tomašek 3, Ružička 11.

REAL MADRID: Ramos 4, C. Rodriguez 2, Sainz 2, Paniagua 10, E. Rodriguez 24, Aikken 33, Luyk 20, Brabender 2.

Začetek otvoritvene tekme je bil izenačen. Premalo uigrani reprezentanci Evrope so se Španci, ki so jih vodili trije odlični košarkarji — Američana Luyk in Aikken ter Emiliano Rodriguez, dobro postavili po robu. Igralci obeh peterk so v prvih dveh minutah sila hitro metali na koš, tako da je bil rezultat na začetku tretje minute 8:8. Takrat pa je najboljših pet igralcev izbrane dvanajsterice pokazalo svojo veliko kvaliteto. Kapetan Daneu, Italijan Massini in trije Čehoslovaki Zidek, Zedniček in Ružička so uspešno odigrali nekaj zaporednih nasprotnih napadov, ki sta jih Ružička in Zedniček realizirala. Sredi polčasa se je razigral tudi Massini, ki je s točnimi meti od daleč (18 točk) povsem razbil obrambo pokalnega prvaka. Ivo Daneu pa je z uspešnimi prodori in točnimi podajami požel obilo aplauzov. Zadnjih pet minut pred odmorom je zaigral tudi Bassin, ki je s svojimi bliskovitimi akcijami navdušil razvajeno belgijsko občinstvo.

Tudi v drugem polčasu so evropski reprezentanti blesteli v vsem sijaju, posebno kapetan ekipe Daneu. Ko je v 31. minuti igre moral zaradi petih osebnih napak v slačilnico 205 cm visoki Luyk je ekipa Reala povsem popustila. Trener Evrope Zaborski je zato poslal najboljše košarkarje na klop, novo peterko pa je sestavil iz dveh velikanov (Tronzos, Tomašek) in treh manjših, zato pa izredno hitrih in za oči občinstva dopadljivih igralcev Bassina, Savua in Finca Pilkevaare. Bassin se je izkazal še bolj kot se je spomladi ob gostovanju Olimpije v Antwerpnu.

BOKS

Trije naši v polfinalu

BUDIMPEŠTA, 2. nov. — Na boksarskem turnirju »olimpijskih nad« je sinoči samo trojici Jugoslovanov uspelo uvrstiti se v polfinale: Ivanoviču, Parlovu in Obradoviču. V welterski kategoriji je Ivanović premagal Madžara Szaboja, Parlov je v srednji kategoriji v 1. rundi knockoutiral Romuna Iona. Obradović pa je v poltežki kategoriji po točkah premagal Madžara Totha.

V polsrednji skupini je Kubanec Morero v 3. rundi knockoutiral Vladetića, medtem ko je Milenković že v 2. rundi, prav tako s k. o. izgubil proti Romunu Alexeju.

Alpinistične novice

Konec letnih vzponov

Dolgo obdobje lepega vremena je tudi zadnjo nedeljo zvabilo v gore številne plezalce. Toda nenadno poslabšanje je vsem prekrižalo račune. Zadnje težje vzpone so opravili štirje Avstrijci, med katerimi so bili nekateri znanci s Kavkaza — Bezengi in Pamirja. Nastanjeni so bili na Okrešlju, plezali pa so zadnje dni preteklega tedna v okoliških stenah. Ponovili so direktno smer v štajerski Rinki, smer Modec Rožek v isti smeri in Cicovo smer v Turski gori z izstopno (po grapi) varianto.

Ker posebnega izboljšanja vremena ni pričakovati in ker se bodo že koncem meseca pričeli vzponi šteti za zimske, bodo sedaj nekaj časa verjetno samevale, alpinisti pa se bodo kondicijsko pripravljali za zimske vzpone.

Prva pomoč v gorah

Člani in pripravniki GRS že dolgo časa vsaki dve leti obvezno opravljajo poseben izpit iz prve pomoči pred zdravniško komisijo. Ker pa morajo tudi alpinisti večkrat nuditi prvo pomoč v gorah, posamezni odseki že dalj časa razmišljajo o tem, da bi izpite uvedli tudi za vse člane alpinističnega odseka.

Dolsej je bila praktično edina literatura, po kateri so se reševalci in drugi gorniki lahko seznanili s prvo pomočjo, knjiga dr. Mirka Derganca, ki pa je precej obširna, zato so se člani postaje GRS iz Kranja odločili za pripravo posebne skripte, ki bo vsebovala najnujnejše. Pripravil jo je dr. Ivo Valič, in sicer v obliki odgovorov na 78 posebej izbranih vprašanj, ki obsegajo celotno snov.

Srečanje nekdanjih alpinistov AOU in AAO

Prvo in edino planinsko društvo na Univerzi so ustanovili alpinisti – študenti leta 1949. Čeprav se je vodstvo in članstvo društva menjalo in se je kasneje tudi preimenovalo v Akademsko planinsko društvo, je ostal poudarek na alpinizmu. V njem se je izšolalo na stotine naših alpinistov, ki so po končanih študijih odšli po vsej Jugoslaviji. Na planinstvo in alpinizem večinoma niso pozabili, temveč so se z njim še nadalje ukvarjali in večinoma tudi obdržali stik z nekdanjimi hribovskimi tovariši.

Letos se je vodstvo društva odločilo, da jih vse povabi na svojo tradicionalno prireditev — »sprejem novih alpinistov v AAO«, ki bo 11. XI. zvečer v Planinskem domu v Tamarju. Namen srečanja je, da se stiki še bolj utrdijo in da nekdanji člani spoznajo novo generacijo pelzalcev.

Srečanje jugoslovanskih reševalcev

V nedeljo bo v Ljubljani sestanek koordinacijskega odbora GRS Jugoslavije, ki ga bo vodil dr. Ivan Stojanović iz Beograda. Poglavitni namen srečanja je uskladiti in izboljšati vzgojo reševalnega kadra.

Doslej je bila vzgoja v posameznih republikah zelo različna. Reševalci so se resneje šolali le v Sloveniji, po vseh drugih republikah pa so jih enostavno rekrutirali iz vrst alpinistov in domačinov. Prve izprašane inštruktorje (3) po enotnem konceptu smo celo v Sloveniji dobili šele v zadnjem času. Od drugih republik pa so le še v Bosni in Hercegovini (3) in so izpite polagali hkrati z našimi.

Izpolnjeno pričakovanje

Gligorić pred zmago nad Štejnom (SZ) na medconskem turnirju

SOUSSE, 2. nov. Rezultati XIII. kola: Hort — Byrne 1:0, Larsen — Reshevsky prekinjeno, Mecking — Gipslis 1:0, Bovaziz — Geller 0:1, Sattles — Korčnoj 0:1, Gligorić — Štejn prekinjeno, Ivkov — Kavalek remi, Matanović — Sarapu prekinjeno, Matulović — Cuellar 1:0, Bilek — Mjagmasuren 0:1, Barczaj — Portisch 0:1, Fischer je bil prost.

Naposled bo želja, stara pet let, izpolnjena. Od prvega rendezvousa leta 1962 v Stockholmu s Štejnom do danes je Gligorić izgoreval v želji, da zmaga, pa je vselej ostajal praznih rok, tudi v boljših pozicijah. Sem in tja je zabeležil kak remi, sicer pa so se vrstili porazi kot na tekočem traku. Kar sedem jih je bilo. Zdajle bo ta enojka prišla še posebno prav, saj mu bo skorajda že odprla vrata med kandidate. Samo neverjeten preobrat v nadaljevanju turnirja bi ga lahko spravil ob doslej zasluženo tako priznanje. In kako je tekla ta važna partija? Gligorić je v srednji igri osvojil kmeta. Štejn se je tedaj odločil za žrtev kvalitete, vendar je naš velemojster stalno povečeval prednost in prekinil v poziciji, za katero pravijo soglasno prav vsi napovedovalci tu v Sousseu, da se bo končala z rezultatom 1:0. Štejn pa bo s tem porazom po vsej verjetnosti že moral dati slovo uvrstitvi med kandidate. Že tretjič in to prav v letu svojih največjih uspehov.

Preostali trije naši so vpisali do prekinitve v svoje dobro poldrugo točko, ena pa se jim še obeta. Matulović ni imel težav — o tem priča samo 24 potez in samo tri ure igranja —, Ivkov je v časovni stiski dovolil nasprotniku pobeg v večni šah, Matanović pa bo v nadaljevanju poskušal pretopiti boljšo pozicijo v celo točko. Tudi Reshevsky bo najbrž moral reči kandidatskemu turnirju »adijo«, kajti z Larsenom ga (pri kmetu manj) čaka skoraj zagotovo poraz. Presenča Bilekov poraz z Mongolcem (madžarski velemojster je spregledal figuro), v tem ko je zmaga Portischa nad rojakom »pričakovana«, kakor sta bili pričakovani zmagi Korčnoja in Gellerja. Zato pa je Mecking z 2:2 končal srečanja s Sovjeti, razpršil vsa dobra mnenja o Gipslisu, ki mu zdaj tudi Fischerjevo darilo ne more več pomagati, zase pa potrdil, da ga nedvomno čaka še lepa prihodnost in kaj kmalu tudi uvrstitev med velemojstre. In če je 15-letni Brazilec igral s Sovjeti neodločeno, zakaj ne bi taisto uspelo tudi našim?

Vrstni red: Fischer 8,5 (1), Larsen 8,5 (1, +), Hort 8,5 (+), Gligorić 8(1), Korčnoj 8, Portisch 8 (+), Geller 7,5 (1), Ivkov 7,5, Matanović 7 (1), Matulović 7, Mecking 7 (+), Reshevsky 6,5 (1), Stejn 6 (1), Kavalek 6 (+), Bilek in Gipslis 5,5, Sattles 5,5 (+) itd.

V 14. kolu ima od naših, ki vsi vodijo črne figure, samo Matulović lahko delo (čaka ga Novozelandec), vtem ko bodo imeli drugi opravka z velemojstri, Gligorić s Korčnojem, Ivkov s Štejnom in Matanović s Kavalekom. Poleg teh bosta na dnevnem redu še dve velemojstrski partiji: Byrne — Larsen in Fischer — Hort. Mlademu Čehu kljub doslej dobri igri ne bo lahko.

Gligorić drugi

V nadaljevanju prekinjenih partij 13. kola medconskega šahovskega turnirja v Sousseu (Tunizija) je Gligorić brez nadaljevanja premagal Štejna, Matanović je samo remiziral s Sarapujem, Larsen pa je dobil partijo z Reshevskim. Vodstvo je prevzel zdaj danski velemojster Larsen, ki ima 9,5 točke in eno več odigrano partijo, Gligorić pa je z 9 točkami drugi.

Fischer že drugič zapustil turnir

SOUSSE, 2. nov. Ameriški velemojster Bobby Fischer je nocoj zapustil medconski turnir, toda tokrat zanesljivo, da se ne bo več vrnil. Fischer ni prišel na nocojšnjo partijo s Hortom in vpisali so mu že drugo ničlo brez boja. Ker večkratnemu prvaku Amerike niso dovolili, da naknadno igra partijo z Gipslisom, ki so jo registrirali v korist sovjetskega velemojstra brez igre, je Fischer nocoj zapustil Sousse in medconski turnir.

LJUBLJANA — Skupen sestanek tehnične in strokovne komisije smučarske zveze Jugoslavije bo 11. in 12. t. m. v Ljubljani. Dokončno se bodo dogovorili o sporedu tekmovanj v novi sezoni in pripravah naših smučarjev zanje.

Jugoslovani razočarali

XVI. namiznoteniško prvenstvo SFRJ v Karlovcu

KARLOVAC, 2. nov. XVI. mednarodno namiznoteniško prvenstvo Jugoslavije se je začelo s tekmami ekip. Jugoslovanska zastopstva so se v konkurenci 12 nacionalnih moštev iz vse Evrope odrezala pod pričakovanji — razen obeh ženskih ekip, med katerimi se je prva uvrstila celo v polfinale.

Med moškimi se je v prvem kolu pomerilo 7 parov, Švedska pa je bila prosta.

Rezultati — ČSSR : Bolgarija 3:0, Jugoslavija A : Nizozemska 3:0, Anglija : NDR 3:1, ZRN : Avstrija 3:1, Romunija : Poljska 3:1, Madžarska : Bavarska 3:0, SZ : Jugoslavija B 3:1.

Najboljša jugoslovanska ekipa, za katero sta igrala Šurbek in Korpa v obeh Nizozemcih Schoofsu in Van der Helmu ni imela enakovrednih nasprotnikov in ni oddala niti enega niza. Druga jugoslovanska ekipa (Vecko, Stipančič) se je SZ dobro upirala, vendar je nazadnje le morala priznati nadmoč rutiniranih nasprotnikov. Sarhojan je premagal Stipančiča v dveh in Vecka v treh nizih. Vecko je dobil proti Eglitisu 2:1 (14:21, 21:14, 21:19), igro parov pa sta Jugoslovana izgubila 25:27, 21:12, 21:17.

V četrtfinalu je nato prišlo do velikega razočaranja. Jugoslovanska ekipa, ki je branila prvo mesto, je namreč izgubila proti ČSSR.

Glee na okoliščino da ČSSR zastopa druga garnitura, ta izid seveda ni v čast Šurbeku in Korpi. Rezultat je bil 3:2 za ČSSR.

Podrobni izidi — Kunz — Šurbek 18:21, 16:21, Kolarovič : Korpa 13:21, 21:19, 21:16, Kunz-Kolarovič Šurbek-Korpa 16:21, 21:19, 14:21, Kunz : Korpa 21:13, 21:15, Kolarovič : Šurbek 21:10, 21:10.

V drugih treh četrtfinalnih dvobojih je Anglija premagala ZRN 3:1 (Neale je premagal Schöllerja 2:0), SZ Romunijo 3:1 (Sarhojan je dobil proti Negulescu in Giurgiuci), Švedska pa je izločila Madžarsko 3:1 (Beleznai je izgubil proti Johanssonu in Bernhardu, Johanssona pa je premagal Joenyer kar 2:0).

Odlične Jugoslovanke

Več veselja so gledalcem pripravile Jugoslovanke. V prvem kolu sta bili uspešni obe jugoslovanski ekipi. Jugoslavija A (Resler, Pirc) je premagala Bolgarijo 3:0 — brez izgubljenega niza, Jugoslavija B (Ječmenica, Stojšić) pa je pripravila presenečenje z uspehom nad ZRN 3:2. Stojšićeva je premagala Bucholzovo in Blockovo, odločilno tretjo točko pa je prispevala Ječmenica z zmago nad Blockovo.

Brez boja so se v četrtfinale uvrstile SZ, ČSSR, Anglija, Romunija in Madžarska, NDR pa je dobila proti Poljski 3:0.

V četrtfinalu je naši ekipi A uspela dragocena zmaga nad ČSSR 3:1. Najprej je Reslerjeva izgubila s Karlikovo 12:21, 12:21, nato pa je Pirčeva premagala Kettmerovo 21:15, 21:15. V parih sta Jugoslovanki dobili 2:0, zmago pa je zagotovila Pirčeva z uspehom proti Karlikovi 21:18, 21:9.

Jugoslavija B je izgubila z Madžarsko po izenačenem boju 2:3. Ječmenica je premagala Izso 2:1, Papp Stojšićevo 2:0, nakar sta Jugoslovanki zmagali v parih 21:19, 14:21, 24:22. Obe preostali igri posameznic pa sta dobili Madžarki — Izso : Stojšić 2:1, Papp : Ječmenica 2:0.

Anglija je dobila proti Romuniji 3:1, SZ pa proti NDR 3:0.

EP V ODBOJKI

ČSSR : Jugoslavija 3:0

ISTANBUL, 2. nov. Moška odbojkarska reprezentanca Jugoslavije je izgubila prvo finalno srečanje evropskega prvenstva v odbojki. Reprezentanca ČSSR je premagala Jugoslovane s 3:0 (15:12, 15:2, 16:14). V drugem srečanju je NDR premagala Italijo s 3:0 (5, 6, 9).

Jugoslovani, med katerimi sta bila najboljša Urnaut in Kos, so se ogorčeno borili. V prvem nizu so imeli izenačen rezultat 10:10, v tretjem pa 14:14, toda Čehoslovaki so imeli več moči in boljši finiš.

ISTANBUL, 2. nov. — V finalnih tekmah evropskega prvenstva v odbojki za ženske ekipe so bili doseženi naslednji rezultati: Madžarska : Izrael 3:0, SZ : Bolgarija 3:0, Poljska : NDR 3:1, Češkoslovaška : Nizozemska 3:0.

Smučarji preložili skupščino

LJUBLJANA, 2. nov. Na zadnjem sestanku je sekretariat Smučarske zveze Slovenije na temelju pismene ankete, ki jo je izvedel med člani IO, sklenil preložiti konferenco SZS na pomlad. Vsi člani IO so bili mnenja, da v sedanjem času ni smotrno sklicevati konference, saj še niso rešena nekatera pomembna vprašanja, kakor financiranje kvalitetnega športa, statutarni položaj SZJ in SZS (SZJ bo sprejela nov statut) ter financiranje kvalitetnih mednarodnih prireditev. Sekretariat je sklenil vse moči zastaviti za kar najboljše priprave jugoslovanskih tekmovalcev za prihajajočo sezono, zlasti pa za zimske olimpijske igre v Grenoblu.

Ker je za koledar smučarskih tekmovanj doslej prišlo od osnovnih organizacij le 18 predlogov, je sekretariat sklenil podaljšati rok za prijave nepreklicno do 10. novembra, kar je zares zadnji čas za sestavo koledarja.

Za zmago in boljši vtis

Bolgarski hokejisti na Jesenicah in v Ljubljani

LJUBLJANA — Hokejiste državnega prvaka Jesenic čaka v soboto 4. t. m. na drsališču pod Mežakljo povratno srečanje v tekmovanju za pokal evropskih prvakov z bolgarsko ekipo CSKA Červeno zname. Prva tekma v Sofiji se je končala 5:3 za Jesenice.

Samo po sebi naj bi bilo umevno, da bi Jeseničani ugnali bolgarskega prvaka tudi na svojem drsališču in pred svojim občinstvom. Toda, če občutki ne varajo, naloga vzlic tem prednostim le ne bo tako lahka kakor bi kdo nemara sodil. Predvsem gre za to, da se gostje, kljub temu neuspehu, še zdaleč niso pomirili z usodo in da bodo zato skušali na Jesenicah napraviti presenečenje. Optimističnih napovedi po končani tekmi v Sofiji navsezadnje niso niti skrivali. Če so jeseniški hokejisti te njihove izjave vzeli k srcu, je prav in zelo pametno, v nasprotnem primeru pa bi se jim utegnilo morebitno podcenjevanje hudo maščevati.

V razgovoru z nekaterimi funkcionarji državnega prvaka je bilo slišati, da se igralci pripravljajo za ta odločilni spopad nadvse resno, pri čemer ima pomembno vlogo tudi novi trener Mlchoch. Tekma v Sofiji je bila za tega češkoslovaškega strokovnjaka prva resnejša priložnost, da se je bolje spoznal z igralci in njihovimi navadami med igro, zdaj pa se že kaže njegov vpliv oziroma njegove sposobnosti. Pri vadbi je nenopustljiv in se dosledno zavzema za kolektivno igro, medtem ko ga vse redkejši »podvigi« posameznikov prav nič ne navdušujejo. Samo v dobro organizirani skupni igri se zrcali prava moč ekipe, je njegovo geslo. V Sofiji se je tudi prepričal, da njegovi varovanci še niso imeli dovolj vzdržljivosti, zato je v vsem tem času dajal posebno pozornost tudi fizičnemu usposabljanju. Treba je reči, da moštvo po povratku iz Bolgarije igra dosti bolje, in da bodo imeli gostje zategadelj zahtevnejše delo — seveda, če se bodo vsi do zadnjega prizadevali v vseh šestdesetih minutah igre. Igralci bodo morali razen tega dokazati gostom, da so bili oni v hudi zmoti, če so njihove kvalitete presojali zgolj po prvi tekmi. Potemtakem našemu državnemu prvaku ne gre samo za zmago, temveč tudi za to, da popravijo razmeroma slab vtis s prvega gostovanja, kar je pravtako pomembno kot dve točki.

Jeseničani se nadejajo popolnega uspeha na tem povratnem dvoboju (ob 19. uri), ki jim bo odprl pot v II. kolo, v katerem bo naslednji nasprotnik zahodnonemška ekipa Düsseldorfer EG.

Hokejisti sofijskega CSKA bodo izkoristili to kratko bivanje pri nas še z eno tekmo, in sicer bodo odigrali prijateljsko srečanje z Olimpijo v nedeljo 5. t. m. ob 17.30 v Tivoli. V predtekmi pa bodo nastopili pionirji Olimpije med seboj. Za gledalce bo tudi ta dogodek zanimiv, saj je Olimpija prvi klub v državi, ki je opremila pionirje z vsemi hokejskimi rekviziti.

Sicer pa bo ljubljanski ligaš že v prvi polovici tega meseca odigral šest, sedem prijateljskih srečanj, predvsem s tujimi ekipami, kar bo najboljša priprava za državno prvenstvo, ki se začenja 25. t. m. V Ljubljani bodo med drugim gostovale ekipe GAK, Or-

Zmaga naših nogometašev

Jugoslovanska reprezentanca v Rotterdamu premagala Nizozemsko 2:1 (0:0)

ROTTERDAM, 1. nov. (Tanjug). V prijateljskem nogometnem srečanju je nocoj v Rotterdamu pomlajena reprezentanca Jugoslavije premagala reprezentanco Nizozemske z 2:1 (0:0). Srečanje je bilo pod reflektorji na stadionu kluba Feijenoord, ki ga je napolnilo 64.000 gledalcev. Strelci: Swart v 53. minuti za Nizozemsko, Belin v 77. in Osim v 78. minuti za Jugoslavijo. Sodil je Kurt Tschenscher (ZRN).

NIZOZEMSKA: Graafland, Van Gorp, Israel, Eijkenbroek, Suurbier, Müller, Jansen, Swart, Kruijff, Keizer, Moulijn.

JUGOSLAVIJA: Vukčević, Fazlagić, Damjanović, Belin, Ramljak, Holcer, Mušović, Lazarević (Novak), Osim, Sprečo, Rora.

Domači so od 18. minute naprej igrali brez leve zveze Pitta Kejzera, ki ga je sodnik izključil zaradi grobega prekrška nad Holcerom, v trenutku ko le-ta ni imel žoge. Toda Jugoslovani v prvem polčasu niso mogli izkoristiti številčne premoči. Še več, požrtvovalni nizozemski reprezentantje, med katerimi se je najbolj odlikoval srednji napadalec Kruijff, so večkrat resno ogrožali mrežo Vukčevića.

Po odmoru so Nizozemci že po osmih minutah igre nepričakovano prišli v vodstvo. Moulijn je izredno lepo podal s krila na sredo pred kazenski prostor Jugoslovanov in Swart je s topovskim strelom iz razdalje 20 m zadel mrežo. To je bila hladna prha za jugoslovansko moštvo, ki je imelo igralca več. Toda doslej tako ležerni »plavi« so se prebudili in začeli igrati živahno ter nevarno. Prišlo je do preobrata: gostje so dvakrat zadeli mrežo sicer zelo zanesljivega Pitersa Graaflanda. Izenačujoči gol je dosegel Belin s silovitim strelom iz razdalje 25 m, piščalo minuto pozneje pa je Osim prestregel žogo v trenutku, ko je domači vratar težal na tleh. Nizozemska branilca sta skušala žogo zaustaviti na sami gol črti, toda zaman.

Kljub zmagi pa Jugoslovani ni so zadovoljili s svojo igro. Od likovala sta se Holcer in Vukčević, pri domačih pa Graafland in Kruijff.

Racing : Celtic 2:1 (1:1)

BUENOS AIRES, 1. nov. V povratnem finalnem srečanju za naslov klubskega svetovnega prvaka v nogometu je nocoj domači Racing premagal Celtic iz Glasgowa 2:1 (1:1).

Ker je v prvem srečanju zmagal Celtic z 1:0, bosta ekipi od igrali še eno, tretjo tekmo. Odločilno srečanje bo 4. novembra na nevtralnem terenu — v Montevideu (Urugvaj).

Dinamo zmagovalec lige mladih

Olimpija : Dinamo 1:4 (0:4)

LJUBLJANA — Stadion za Bežigradom, gledalcev okoli 100, sodnik Gvardjančić (Ljubljana).

STRELCI: 0:1 — Ražić (12.), 0:2 — Kiš (17.), 0:3 — Kiš (22.), 0:4 — Matić (38.), 1:4 — Corn (81.).

OLIMPIJA: Zupančič, Segula, Rogić, Golec, Jovanović, Zavrl, Hacler, Frančeškin, Milošević, Corn, Spasojević.

DINAMO: Kovačić, Cerlić, Braun, Dobravić, Zobundija, Valec, Pavić, Kobeščak, Ražić, Kiš, Matić (Gašić).

V povratni finalni tekmi v okviru lige mladih so zagrebški nogometaši presenetili mlahave domačine že v prvih minutah tekme, ko so povsem iznenada dvakrat streljali v Zupančičevo mrežo. Dinamovci bi lahko prišli v vodstvo že po prvih dveh prodorih, toda ljubljanski vratar je bil obakrat na mestu. Pozneje je Olimpija prevzela rahlo pobudo, ki pa je ob čvrsti zagrebški obrambi povsem zvodenela. Črno-beli napadalci so bili v zaključnih akcijah premehki, da bi jih mogli uspešno zaključiti.

Po odmoru je Dinamo nekoliko popustil, ker se je očitno zadovoljil z doseženim rezultatom. Kljub temu pa je Dinamo igral takrat še vedno boljše kot domačini. Leti so se prebudili šele v zadnjih petnajstih minutah in tudi dosegli edini zadetek. S tem je bil rezultat iz Zagreba (3:0 za Olimpijo) izenačen. Zato je bilo treba po končani tekmi dobili zmagovalca s streljanjem enajstmetrovk. Najprej so streljali gostje, ki so zgrešili cilj le petič, medtem ko je Olimpija zastreljala že prva dva udarca.

S. LIPAR

IVER DNEVA

Obtožujejo se

Na obzorju je košarkarska afera. Rabotnički iz Skopja in Borac iz Čačka se borita za obstoj v zvezni ligi. V predzadnjem kolu so Skopjanci doma premagali Beograd, Borac pa v glavnem mestu Partizana. Točke klubov so zdaj izenačene, vendar imajo Čačani pred tekmeci rahlo prednost. V zadnjem kolu igrajo doma (Radnički), Rabotnički pa mora v goste Crveni zvezdi. Nepričakovan poraz Partizana doma je bil presenetljiv in vodstvo Rabotničkega, ki se je zardi tega praktično že znašel v republiški ligi, je obtožilo Čačane in Partizan, da so se dogovorili za rezultat. Skopjanci bodo svoje obtožbe težko dokazali, čeprav je sum opravičljiv. Sredi poletja je k Partizanu prestopil visoki Farčič in Beograjčani so tako morda Borcu »plačali« srednjega napadalca. Tudi potek tekme govori v prid Skopjancem. Domačini so po vodstvu 12 košev poslali na teren igralce, ki sploh niso skušali ovirati nasprotnikov. Košarkarska zveza Jugoslavije bo morala dobro razmisliti, preden bo registrirala tekmo Partizan : Borac.

Utrinki

NEZAŽELENI NOVINARJI — Uprava nogometnega kluba Hajduk iz Splita je prepovedala pristop nekaterim športnim novinarjem v prostore Hajduka, in sicer sodelavcem zagrebških Sportskih novosti, beograjskega Sporta in Politike — ekspres. V obrazložitvi te nenavadne odločitve je rečeno, da so športni novinarji teh časopisov s svojim neobjektivnim poročanjem prispevali k temu, da si je jugoslovanska javnost ustvarila napačno podobo o Hajduku, zlasti pa še o vodstvu njegove uprave. Sedaj — bržčas — takih dezinformacij ne bo več?

KAZNOVANI PRESTOPNIKI — Po nogometnem derbiju I. zvezne lige med Partizanom in Crveno zvezdo v Beogradu so organi javnega reda priprli 35 izgrednikov, med njimi 11 mladoletnikov. Med prijetimi so štirje kradli, osmerica je hazardirala na roleto pri vhodih na stadion JLA, drugi pa so delali nered po tekmi. Vse so kaznovali s 15 do 30 dnevi zapora.

DUNAJ — KONGRESNO MESTO — Mednarodna motociklistična zveza FIM je s svojim jesenskim zasedanjem na Dunaju tudi prispevala k temu, da se je avstrijskega glavnega mesta po pravici oprijel vzdevek »kongresno mesto«: nedavni kongres FIM je bil že dvestoti kongres v zadnjih dvajsetih mesecih na Dunaju.

ODLIČNA KAKOVOST

to je naše geslo — to je razlog, da večina potnikov potuje z nami in ne le to . . . mi vam hkrati z JAT nudimo največjo mrežo linij in najmodernejša letala na svetu

BOAC
British Overseas Airways Corporation

V nekaj vrstah

LJUBLJANA

Več mladinskih aktivov — V oddaljenejših krajih moščanske občine — v Lipoglavu, Dolskem, Prežganju in Šmartnem ob Savi se je pokazala potreba po ustanovitvi mladinskih aktivov. Na občinskem komiteju ZM so rekli, da bodo takoj po redni letni konferenci komiteja začeli akcijo, da bi v občini ustanovili te aktive.

Kavčičevo ulico asfaltirajo — Ta ulica v Mostah bo zdaj dokončno asfaltirana. Potlej bodo na koncu ulice uredili tudi avtobusno obračališče, saj sedanje povzroča med prebivalci tega dela Most veliko pritožb.

Krvodajalci iz Litostroja — V novici, ki smo jo objavili zadnji dan oktobra, nismo povedali, da so dobili priznanja krvodajalci v Litostroju. Gre namreč le za litostrojske darovalce krvi. Naj še dodamo, da se vrste krvodajalcev v Litostroju krčijo, saj jih je na primer bilo pred leti 600, zdaj pa jih je do 250.

Spalniki za Beograd so polni — Navzlic dodatnemu spalnemu vagonu — v njem je potovalo nogometno moštvo Olimpije, so bila sinoči razprodana za Beograd vsa ležišča. Tudi danes so razprodana vsa ležišča za spalnike v Beograd. Prostor je le še v ležalnikih in spalniku vlaka ob polnoči. Za Split je mogoče dobiti vedno ležišče, za München pa je 20 ležišč za vso Jugoslavijo premalo in so zato že razprodana. Prostor je le še v ležalnikih (couchete). Prav tako je vedno mogoče dobiti ležalnik za Pariz razen v dneh od 23. do 29. novembra, ko so vsa ležišča rezervirale potovalne agencije.

Veliko zanimanje za uvoženo blago — V »Tkanini« so v tem tednu dobili pošiljko raznih vrst uvoženega blaga za zimske plašče in kostime. Cena zanje se giblje med 9 in 19 starimi tisočaki.

»Ciciban« bo dobil nov svetlobni napis — V zadnjem času je videti, kakor da se je vprašanje ljubljanskih reklamnih napisov premaknilo z mrtve točke. Svetlobnim reklamam, ki so jih že namestili v centru mesta, se bo v prihodnjih dneh pridružil tudi napis nad poslovalnico »Ciciban« na Miklošičevi cesti.

Hoteli — Kolektivi hotelskih podjetij se včeraj niso mogli pritožiti zaradi obiska. Vsi so bili zasedeni, tudi hotel »Lev«. Gostinci beležijo v včerajšnjem dnevu pravo invazijo italijanski turistov — lovcev. V hotelu »Union« je prenočeval tudi 90-članski orkester radia Sofija.

Reševalci — Včeraj so rešilni avtomobili 123-krat zapustili svoje garaže. Prepeljali so 11 poškodovanih ljudi v ljubljanske bolnišnice.

Gasilci — Rdeči petelin je imel včeraj prost dan.

Letališče — Z Brnika je vzletelo in pristalo letalo Beograd—Ljubljana in nazaj.

Dvorana Tivoli — V mali dvorani Tivoli so že začeli postavljati odre za osrednjo proslavo 50. obletnice oktobrske revolucije.

Čigava je amortizacija?

Iz razprave na seji odbora za stanovanjsko politiko pri ljubljanskem mestnem svetu

LJUBLJANA, 2. nov. — Kako je pravzaprav z amortizacijo, ki je zajeta v stanarinah? In čigava je amortizacija? Ali so stanovanjska podjetja amortizacijo dolžna vračati vlagateljem ali pa je amortizacija v izključni domeni stanovanjskih podjetij? O tem problemu, ki smo ga uvodoma ponazorili v dveh skrajno nasprotujočih si stališčih, je popoldne razpravljal odbor za stanovanjsko politiko pri ljubljanskem mestnem svetu.

V prvem obdobju takoj po stanovanjski reformi marsikatera delovna organizacija, ki je svoj stanovanjski fond prepustila v upravljanje temu ali onemu stanovanjskemu podjetju, sploh ni pomislila na sredstva amortizacije v stanarinah, zlasti še zato, ker so bile vse do reforme stanarine tako nizke, da tudi amortizacija praktično ni ničesar pomenila. V zadnjem času, ko je stiska za denar vse hujša in ko delovne organizacije gledajo na vsak dinar tudi pri reševanju stanovanjskih vprašanj, so se marsikje »spomnili« na amortizacijo. In tako so ponekod na vsem lepem dobili »apetite« po amortizaciji. Če izvzamemo stanovanja JLA, od katerih so stanovanjska podjetja dolžna amortizacijo vračati JLA, so tudi v nekaterih delovnih organizacijah dosegli ustrezne dogovore s stanovanjskimi podjetji, ki del amortizacije vračajo vlagateljem.

Konkretna pobuda za obravnavanje tega problema je bila vloga stanovanjskega podjetja »Dom«, ki se je s pismeno vlogo obrnilo na mestni svet, da zadevo razčisti. V razpravi je odbor zavzel stališče, ki je skladno z zakoni, namreč da je amortizacija sicer res dohodek stanovanjskega podjetja, vendar nikakor dohodek brez pogojev. Zato imajo pri usmerjanju sredstev amortizacije tudi vlagatelji pravico soodločanja in odločanja. Seveda pa to spet ne pomeni, da bi morala stanovanjska podjetja amortizacijo vlagateljem v celoti vračati, kar bi lahko privedlo do ponovne pretirane drobitve in nesmotrne porabe sredstev, ki so namenjena za gradnjo stanovanj.

Odbor se je zavzel, da stanovanjski podjetji »Dom« in »Bežigrad-Moste« pripravita skupno analizo teh vprašanj, tako da bi lahko odbor za stanovanjsko politiko oziroma mestni svet na osnovi globljih strokovnih ocen laže sprejel ustrezne sklepe. Poudarili so, da je treba tudi glede amortizacije, skladno z zakoni, čim bolj razaviti poslovne odnose. Če se bodo vlagatelji prepričali, da jim poslovni stiki s stanovanjskimi podjetji koristijo in njihova sredstva še oplajajo, bo verjetno hitro splahnel sleherni »apetit« po sredstvih amortizacije.

IGOR PREŠERN

Denar bo treba prav obrniti!

Področno posvetovanje o financiranju otroškega varstva

LJUBLJANA, 2. nov. Ves pisan mozaik težav, ki bremenijo razvoj otroškega varstva, se nam je odkril na današnjem področnem posvetovanju v Ljubljani, ko so se zbrali predstavniki 27 občin, da povedo svoja mnenja in predloge o novem zakonu o financiranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok. Posvetovanje je vodila republiška sekretarka za zdravstvo in socialno varstvo Majda Gaspari, ki je na osnovi razprave tudi pojasnila, kako naj bi osnutek zakona še dopolnili.

Skupna ugotovitev vseh je bila, da vsepovsod pozdravljajo sprejem zakona, ki bo utemeljil stalne vire financiranja otroškega varstva, da je tak zakon nujno potreben in je sedaj že skoraj bolj pozno kot pravočasno sprejeti predpise, ki naj odločneje podprejo razvoj služb, s katerimi močno zaostajamo glede na potrebe. Predstavniki občin so celo izražali dokaj pesimistične pomisleke, ali bo tudi z novim zakonom zagotovljenega dovolj denarja vsaj za najbolj nujne oblike družbenega varstva otrok. Strinjali so se sicer, da je nujna participacija, ki naj poveča finančno moč skladov, menili pa so, da bi morali v zakonu bolj določno, tako rekoč s prstom pokazati, kateri naj bi bili ti dodatni viri. Dali so nekaj konkretnih pobud s predlogom o obdavčitvi alkoholnih pijač, s predlogom o predpisu prispevka s strani vseh investitorjev stanovanjske izgradnje, o predpisih samoprispevkov občanov — in ta denar naj bi povečal sklade za razvoj otroškega varstva.

Nekateri so na posvetovanju poudarili, da je zakon konkreten pri določilih o otroškem dodatku, premalo jasen in preveč načelen pa v določilih o razvoju otroškega varstva. Navajali so raznolikost problemov med mestnimi in podeželskimi občinami in tehtali variante, kje naj se zbira denar in kako naj bo urejen odnos med republiko in občinami.

Majda Gaspari je zavrnila pesimistična predvidevanja glede višine denarja, namenjenega za otroško varstvo. Pojasnila je, da zagotavlja že delež, ki bi šel v te namene od stopnje prispevka, ki ga delovne organizacije odmerjajo za otroški dodatek in ki se bo verjetno od 1,8 odst. povečal na 2 odst., okrog 4 milijarde S din za potrebe otroškega varstva, kar je štirikrat več kot smo v Sloveniji v te namene dajali doslej. Poudarila pa je, da nam zakon sam in tudi povečana denarna sredstva, ne bodo zagotovila uspeha, če se po občinah ne bodo bolj odločno kot doslej zavzeli za razvoj tega področja. Že doslej smo imeli primere nekaterih bogatih občin, ki so za otroško varstvo storila znatno manj kot nekatere revnejše, kjer so stvar bolj resno vzeli v roke.

Precizirani programi so osnova sleherne akcije, ki naj bi prinesla uspeh in tudi če bi zakon bolj določno formuliral dodatne vire financiranja in še celo če bi občine predpisovale samo prispevek, je nujno potrebno občanom do podrobnosti predložiti načrt, kako in zakaj bomo denar porabili.

Na številne pripombe, kje naj se oblikujejo skladi, kje naj bo denar za otroško varstvo in kdo naj z njim razpolaga, je Madja Gaspari poudarila, da naj bi bila vsa sredstva v rokah temeljnih skupnosti, po občinah. V okviru republike bi združili po dogovoru s temi skupnostmi le denar, s katerim bi financirali investicije, ki so enako važne za vse skupnosti, to pa po točnem programu in s pristankom predstavnikov temeljnih skupnosti. Ker tega programa za prihodnje leto še ni, bi torej ves denar prihodnje leto zadržale temeljne skupnosti, katerih naloga pa seveda tudi bo, da poskrbijo, da bo ves denar uporabljen s pogojem, da krajevni faktorji z dodatnimi viri zagotovijo participacijo v enaki višini, kot bodo črpali denar iz rednih virov.

M. NAMORŠ

Sanitarni kordon okrog mesta

Mestni odbor za komunalo v Ljubljani je potrdil predlog o imenovanju »Ploščadi B. Kraigherja« in »Leninovega parka«

LJUBLJANA, 2. nov. Mestni odbor za komunalno gospodarstvo in promet je danes sprejel predlog posebne komisije za poimenovanje ulic in trgov ter bo predlagal mestnemu svetu, naj na slavnostni seji v čast oktobrske revolucije sprejme odlok o poimenovanju kompleksa v kareju med Nazorjevo, Miklošičevo, Dalmatinovo in Titovo v »Ploščad Borisa Kraigherja«, parka z vsemi zelenicami v kareju med Titovo, Gosposvetsko, Zupančičevo in Kidričevo pa v »Leninov park«.

Odbor je hkrati sklenil, namesto dosedanje ad hoc komisije za poimenovanja imenovati podobno stalno komisijo. Ta bo že hkrati s projektiranjem novih sosesk izbrala tudi imena za njihove ulice. Izvedla pa naj bi tudi imenovanja ulic v tistih mestnih naseljih, kjer so nastale nove ulice, hiše pa še vedno nosijo ime naselja in tekočo številko, čeprav je hišnih številk že toliko, da bi bilo poimenovanje ulic nujnost.

Nato so odborniki poslušali poročilo o poteku letošnjega uničevanja podgan. V imenu štaba za deratizacijo je poročal direktor zavoda za zdravstveno varstvo v Ljubljani dr. Dušan Mis. Deratizacija je po ugotovitvah strokovnjakov lepo uspela. Tako je menil tudi odbor. Akcija je stala 22,5 milijona dinarjev. Ker je odbor planiral zanjo nekaj nad 24 milijonov, je zdaj razliko prepustil štabu za opremo deratizacijske službe in za nujna pripravljalna dela za uničevanje podgan v prihodnjem letu.

Še letos bo štab za deratizacijo ponovno delno zastrupil podgane v stari Ljubljani ter v tovarni kleja in v okolici, kjer so še vedno številna podganja legla.

Odbor je tudi naročil štabu, naj bi mu čimprej predložil tudi program uničevanja podgan za prihodnje leto. Sprejel je pobudo štaba, da naj bi postopoma prešli v Ljubljani na stalno in sistematično uničevanje podgan na tako imenovan koncentrični način. Mesto naj bi obkrožili z vencem vab, tako imenovanim sanitarnim kordonom, ki bi podganam iz okolice preprečeval invazijo v deratizirano mesto. Nato pa bi zgodaj spomladi izvedli veliko deratizacijo, kasneje pa uničevali podgane samo v tistih mestnih četrtih, kjer bi se znova razmnožile v prevelikem številu. Ta način je v nekaterih mestih sveta prinesel največ uspeha.

Naposled je odbor tudi sklenil poslati inšpektorje v Savsko naselje, kjer so v kleteh stanovanjskih blokov nakopičili ljudje že tolikšne količine gorilnih olj, da bi lahko prišlo do katastrofalnih požarov.

B. F.

Drsališče bo tudi v Zalogu

Sklad za družbeni standard v občini Moste-Polje je letos pomagal pri ureditvi vrste objektov, ki so jih zlasti mladi občani že dolgo pogrešali. Tako je na primer poleg tega, da je financiral gradnjo ljubljanske bolnišnice, pomagal pri ureditvi ploščadi pri osnovni šoli Sostro, ki bo služila za različne športne prireditve, za rekreacijo mladine in starejših, nadalje je sodeloval pri ureditvi ploščadi pri osnovni šoli »Vide Pregarc«, pri ureditvi ploščadi pri osnovni šoli Jarše in kotalkališča v Zeleni jami. Razen tega pa so že odobrena sredstva tudi za ploščad pri šoli v Zadobrovi, za drsališče v Zalogu, za nadaljnje urejanje športnega parka Kodeljevo, za mladinski klub za teniško igrišče, za vevški bazen. Skupaj je sklad letos pripravil za te reči 74 milijonov starih dinarjev. Razen tega bo dal še za varstveno ustanovo 30 milijonov dinarjev in za ZZB Moste-Polje 17 milijonov.

I. T.

Nova turistična prikolica

Tudi pri nas naj bi imeli izposojevalnice turističnih prikolic

Industrija za predelavo plastičnih mas »Poliester« iz Priboja je prišla na zamisel, o kateri se bodo danes pomenili na Gospodarski zbornici SRS s predstavniki turističnih in avtobusnih podjetij Slovenije. Gre namreč za enotno mrežo novega turističnega podjetja »Kamp-izposojevalnica«, ki bi skrbelo, da bi si lahko tuji in domači turisti izposojevali turistične prikolice.

Po zamisli naj bi imelo podjetje pri mejnih prehodih v Kopru, Sežani, Gorici, Kobaridu, Trbižu, Podkorenu, Ljubelju, na Jesenicah, v Mariboru in Murski Soboti svoje depoje, v katerih naj bi si turisti izbrali tip prikolice. Turist si bo lahko izbral tudi prikolico s čolnom in v depoju bodo poskrbeli, da bo prikolica v desetih minutah priklopljena k avtomobilu. Hkrati naj bi v depoju poskrbeli za vse, kar potrebuje turist za kampiranje, za jeklenko za kuhanje in športne rekvizite in še za hrano. Turist s prikolico podjetja »Kamp — izposojevalnica« bi imel popust v vseh jugoslovanskih kampingih, v kampingu podjetja pa bi bil brezplačno. Ob koncu dopusta bi lahko turist pustil prikolico v katerem koli kampingu podjetja ali obmejnem prehodu, kjer bi tudi dokončno obračunal uporabnino.

Pri tem ne gre za klasične prikolice, ampak za univerzalne turistične vikend avtoprikolice, skupen izdelek tovarne iz Priboja, tovarne »Induplati« v Jaršah in podjetja »Krasmetal« iz Sežane. Prikolica je namenjena turističnim podjetjem za izposojevanje, rent a car službam in najširšemu krogu potrošnikov-turistov. Na zunaj se ne loči od običajnih malih tovornih prikolic za osebne avtomobile. Razlika je le v tem, da ima univerzalna turistična prikolica podvozje iz kovine, zaboj pa je iz ojačane plastične mase. Vanj je zložen šotor, ki meri razpet 6x2 metra. Šotor je zložen tako, da hkrati pokrije tudi prikolico. Prednost šotora je tudi v tem, da je napet na zloženo kovinsko ogrodje in se odpre kot knjiga. Iz prikolice je moč potegniti še posebno zložljivo posteljo. Vse delo lahko opravita dve osebi v dvajsetih minutah; tako postavljen šotor pa lahko nudi streho štiri- ali petčlanski družini. Drug tip prikolice je grajen tako, da je pokrit s pokrovom iz plastične mase, ki je snet in obrnjen čoln za družino.

Skupna zamisel proizvajalcev univerzale turistične prikolice v resnici ni slaba in je pričakovati, da bo naletela na ugodne odmeve tudi pri naših turističnih delavcih.

HY

Utrditi notranjo samoupravo

S sestanka aktiva komunistov podjetja »Kompas«

LJUBLJANA, 2. nov. — Če poročevalec s sestanka aktiva zveze komunistov v podjetju »Kompas« v Ljubljani želi strniti skoraj dvanajsturni pogovor v eno misel, ne more mimo naslednjega: komunisti v tem našem največjem turističnem in avtobusnem podjetju so zreli in sposobni urediti lastne probleme in nesoglasja, da jih tudi določene pomanjkljivosti in nasprotje ne morejo vreči s tira.

Aktiv zveze komunistov v »Kompasu« se je sicer sestal domala šele po dveh letih. To je morda ena izmed najpoglavitnejših pomanjkljivosti v delu organizacije ZK, zlasti še zaradi tega, ker so člani podjetja — komunisti iz vse države.

Nekateri so v razpravi ugotavljali, da se je aktiv sestal malce pozno, da bi lahko razrešil nekatere probleme, ki imajo svoje korenine še izpred nekaj let nazaj. Dejstvo je namreč, da se je podjetje v minulih dveh, treh letih razvilo. Minulo leto mednarodnega turizma pa je podjetju — kljub optimističnim predvidevanjem — povzročilo zaradi znanih mednarodnih dogodkov precej težav in je finančni učinek manjši, kot pa so predvidevali.

To pa ni poglavitni razlog, zaradi česar se je sestal aktiv komunistov. Podjetje se je zadnje čase razvilo in širilo na vsem jugoslovanskem območju. Notranja utrditev podjetja, s čimer razumemo ureditev samoupravnih aktov, pa ni šla po vzporednih tirnicah. Udeleženci aktiva so večkrat poudarjali, da je treba v podjetju urediti zadeve tako, da ne bo vsak za vse odgovoren in za nič.

Poseben problem je samoupravljanje. V poročilu sekretaria ZK v podjetju je bilo naglašeno, da je treba v prihodnje preprečevati koncentracijo samoupravljanja in samoupravnih funkcij v podjetju in vključevati tudi nove subjektivne sile v samoupravni organizem. Ker doslej tega ni bilo, in ker je treba »stvari v podjetju urediti«, so udeleženci menili, da je treba notranjo zakonodajo podjetja spraviti v sklad z dejanskim stanjem in potrebami, tako da bo povsem jasno, kdo za kaj odgovarja in kdo ne. Tako tudi očitkov ne bo, kdo je za napake in pomanjkljivosti kriv.

Na današnjem sestanku aktiva ZK podjetja »Kompas« bodo sprejeli ustrezne sklepe, s katerimi bodo seznanili ne le člane ZK, marveč celotni delovni kolektiv.

Ko to poročamo, sestanek še traja.

I. AUSEC

Naglica in prehitevanje

Nepredvidna vožnja se večkrat konča z nesrečo

LJUBLJANA, 2. nov. V 73 prometnih nesrečah, ki so se v torek in sredo zgodile na cestah v naši republiki, sta dva človeka izgubila življenje, 19 je bilo hudo poškodovanih, 33 pa laže. Škodo so ocenili na nekaj manj kot 282 tisoč N dinarjev. V prometne nesreče je bilo v zadnjih dveh dneh zapletenih tudi 5 tujcev. Največ nesreč (20) se je zgodilo na ljubljanskem prometnem območju, na celjskem jih je bilo 8 manj, na mariborskem in kranjskem se jih je zgodilo po 11, na koprskem 8, novomeškem 5, 4 so se zgodile na goriškem in 2 na murskosoboškem.

Med vzroki prometnih nesreč je tudi tokrat na prvem mestu prehitra vožnja, ki se je 13-krat končala z nesrečo, po 10 so jih povzročili nepredvidni šoferji, ki so se ob nepravem času odločili za prehitevanje ali izsiljevali prednost, 8 se jih je zgodilo zaradi nepredvidnega zavijanja v levo, štirim je botroval alkohol, prav toliko pa se jih je zgodilo zaradi nepredvidne vožnje po mokrih in spolzkih cestah.

Nasilje sredi Ljubljane

LJUBLJANA, 2. novembra — Okrog polnoči je hotel minulo noč neznanec posiliti 18-letno študentko. Dekle se je vsiljivca otreslo in se umaknilo v svojo sobo, vendar je ta potem hotel z nekakšnim ključem vdreti v njeno stanovanje. Zato je dekle prosilo za pomoč nekega drugega podnajemnika in ta je poklical milico. Medtem je nasilnež zbežal. Miličniki so v bližini Drame prijeli 24-letnega P. K. in ga osumili nasilstva. Delno je priznal, vendar pravi, da se je zmotil, češ, da je bil vinjen in je zamenjal omenjeno dekle z neko svojo znanko, ki da ji je sila podobna.

Prijeli so vlomilca v avtomobile

LJUBLJANA, 2 nov. — Na ljubljanski železniški postaji je včeraj popoldne miličnik prijel 21-letnega Andjelka Součka in 19-letnega Slavka Cvetkovića. Pri njiju je namreč našel tranzistor, suknjiče, plašč in druge predmete, ki so bili pokradeni iz avtomobilov v Centru in v Šiški. Sumijo, da sta prav ona dva vlamljala v osebne avtomobile in si prilaščala najrazličnejše predmete, ki sta jih našla v avtomobilih. Organi javne varnosti menijo, da sta vlamljala tudi v druge avtomobile, ne le v Ljubljani ampak tudi po drugih mestih.

B. S.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 44. kola srečk, ki je bilo dne 2 novembra 1967.

Srečke s končnicami	so zadele dobitek ND
0	4
30120	604
31170	2004
33670	404
39040	604
1001620	8004
21	6
91991	400
92721	606
0247121	8006
0757021	8006
0912221	100.006
22	6
092	80
462	40
10282	600
17172	400
0206592	10.000
0458162	50.000
03	6
13	8
53	6
47303	1006
1021643	8000
4	4
36124	1004
45254	604
51184	404
58714	604
65	6
75	8
09515	400
75705	1000
0433195	10.000
0532905	30.000
16	8
76	6
9266	200
0027366	8000
0964206	8000
27	10
67	8
24447	1000
58967	408
60747	400
0272777	8000
68	10
538	100
07258	600
63228	400
94718	400
89	20
26279	600
55329	400
56159	600
73149	600
0894409	8000

Večji dobitki v Sloveniji: V Ljubljani 8000 ND na štev. 0247121 in 1000 ND na štev. 0475705, v Mariboru 2000 ND na štev. 0231170, v Celju 1000 ND na štev. 0247303 in na Jesenicah na štev. 0236124

Loto

1. Končno poročilo za 43. kolo lota

Žrebanje je bilo 24. 10. 1967.

4 + dodatna štev	36.465 ND
Četverke	492,77 ND
Trojke	20,01 ND

Rok za izplačilo dobitkov do 2. I. 1968.

2. Začasno poročilo za 44. kolo lota

Žrebanje je bilo 31. 10. 1967.
Izžrebane številke: 8, 17, 20, 21, 32 in dodatna 12.
Vrednost dobitkov po začasnem poročilu:

4 + dodatna štev.	9.089,50 ND
Četverke	504,97 ND
Trojke	17,81 ND

DOBITKI V SLOVENIJI
Četverke

Ljubljana (2)
1-E-340870/4 1-E-342587/4
Brežice (1)
21-E-183743/4
Kranj (1)
46-E-252846/4
Maribor (2)
56-E-356382/4 58-E-358052/4
Novo mesto (1)
66—224413/2

Uradno uničeni bankovci znova v obtoku

B. Dimitrijević je lepil pettisočake, ki jih je zrezane dobil na »Odpadu«

BEOGRAD, 2. nov. — Borivoj Dimitrijević in njegova mati Ruža Milin iz Pančeva sta nekaj dni spuščala v obtok denar, ki je bil sicer uradno že uničen.

V skladišču beograjskega »Odpada« pri Pančevskem mostu sta se oskrbela z veliko količino navidezno uničenega starega denarja, ki ga je »Odpadu« prodal zavod za izdelavo denarja. Bankovci so bili zrezani v tanke trakove. Iz teh trakov je doma Borivoje Dimitrijević s pomočjo prozornega lepilnega traku znova sestavljal pettisočake.

S sinovim denarjem je potem mati Ruža kupovala na tržnici in v samopostrežbi. Ko so v banki opazili zlepljene bankovce so v samopostrežbo postavili zasedo in kmalu odkrili »proizvajalca« čudnih bankovcev.

Ob tej aferi mnogi menijo, da bi moral zavod za izdelovanje denarja ves izrabljeni denar, ki ga potegne iz obtoka, obvezno sežgati.

K.

Radomir Jagodić je bil ljubosumen

LJUBLJANA, 2. nov — Radomir Jagodić (28), ki je včeraj okrog 3.30 zjutraj do smrti zabodel svoje dekle Milko Banda (29), je povedal, da ne ve, čemu je to storil. Pripomnil pa je, da mu je bila nezvesta. Pravi, da je zelo ljubosumen in da je že večkrat omenil, da bo ubil njo in sebe. Sicer pa je bil Radomir Jagodić zadnje dni bolehen. Težave je imel z želodcem in živci.

Kot smo že poročali, se je umor dogodil v baraki Agrokombinata na Cesti dveh cesarjev. Radomir Jagodić je Milko Banda med prepirom zgrabil za vrat in jo začel daviti, vendar se je ta iztrgala in odhitela k prijateljici Jelki Spelič, roteč jo, naj jo zavaruje. Medtem je Radomir Jagodić pobrskal po svoji aktovki, potegnil ven nož in zabodel dekle. Prijateljica je medtem pobegnila iz sobe.

Milka Banda je doma iz okolice Slunja morilec pa iz okolice Sanskega mosta. Radomir Jagodić je sedaj v priporu.

B. S.

Špela Rozin toži »Avalo film«

BEOGRAD, 2. nov. — Špela Rozin, ki se kot filmska igralka mudi v Rimu, je prek svojega advokata Zorana Stošića tožila »Avalo film«, »ker je škodoval njenemu ugledu s tem, ko je pri navajanju glavnih igralcev v filmu »Varovanec« zapisal njeno ime namesto na drugem, na tretjem mestu — za Ljubišo Samardžičem in Stano Pešić«.

Špela Rozin zaradi tega zahteva 500.000 S din odškodnine.

Rex se je znašel v megli

Službeni pes je pripeljal miličnike do roparjevega stanovanja

GROSUPLJE, 2. nov. — Na postajo ljudske milice v Grosupljem je v torek nekaj po 18 uri prihitela zasopla 21-letna Nada P. »Na cesti v Veliko Mlačevo me je pred nekaj minutami napadel neznanec in mi iztrgal torbico s 35.000 dinarji,« je pripovedovala, »neznanec je ...« Miličnikom je dala opis. Ti so takoj pod vodstvom svojega komandirja odšli sledit neznanca. Vzeli so tudi Rexa, službenega psa in prav ta jih je nezmotljivo vodil v megli.

Pot jih je vodila po gozdu čez hrib do večjega potoka, kjer so v grmovju našli odvrženo torbico z dokumenti, toda brez denarja. Pes pa ni odnehal in je popeljal miličnike še dva kilometra naprej do neke hiše in tu obstal. Miličniki so imeli opis neznanca in tako jim ni bilo težko prijeti stanovalca, 15-letnega fanta. Ta je še zadnji hip hotel odvreči zavitek bankovcev, vendar so njegovo namero opazili.

Nada P. se je neposredno pred napadom mudila v grosupeljski slaščičarni, kjer je nepredvidno odprla torbico. Kaže, da je mladenič opazil, da ima v torbici več denarja in se ga je polakomnil. Pozneje, ko je odšla po poti v Veliko Mlačevo proti domu, je opazila, da ji nekdo sledi. Kmalu jo je dohitel neki fant in jo začel spraševati za naslove nekaterih izmišljenih Grosupeljčanov, ki jih Nada P seveda ni poznala. Tedaj pa ji je neznanec iztrgal torbico iz rok, skočil s ceste in izginil v megli.

Takojšnja prijava, opis neznanega roparja, hitro ukrepanje miličnikov še zlasti pa dober nos službenega psa pa so pripomogli, da so mladega roparja izsledili že v nekaj urah.

B. SAJOVIC

Dvojni uboj iz ljubosumja

BEOGRAD, 2. nov. — Upokojenec Ivo Marković iz Budve je na zverinski način ubil 40-letnega Milisava Šaranovića iz Danilovgrada in svojo 35-letno ženo Stano, mater štirih otrok.

Marković je bil ljubosumen na svojo ženo in Šaranovića, ki je, kadarkoli je prihajal v Budvo, prespal v njegovem stanovanju. Zadnji Šaranovićev obisk je bil usoden. Marković se je ponoči splazil v sobo, kjer je spal Šaranović. Svojo žrtev je najprej udaril s topim železnim predmetom in nato nekajkrat zabodel v grlo. Takoj nato je odšel v sobo svoje žene in jo ubil na isti način kot Šaranovića.

Po dvojnem zločinu je Marković prebudil svoje štiri otroke in jih odpeljal k bratu, sam pa se je prijavil miliсi.

K.

Smrt otroka pod kolesi

LJUBLJANA, 2. nov. — Danes se je ob 14.45 na Tržaški cesti pripetila huda prometna nesreča, katere žrtev je bil komaj triletni Darko Šterbec iz Merčnikove ulice 8 v Ljubljani. Ko je Stanko Kovačič (50) iz Bače 80 pri Idriji vozil cisterno GO 16-99 s prikolico 14-39, last avtoprevozniškega podjetja iz Tolmina, od Dolgega mostu pri Viču proti središču Ljubljane, mu je pri hiši št. 105 na Tržaški cesti z leve strani pritekel otrok. Ko ga je opazil, je imel samo 20 m zavorne poti. Ostro je zavrl in se umaknil na desno stran cestišča. Toda nesreče ni mogel preprečiti. S sprednjo lučjo je trčil ob otroka, ki so ga kolesa zagrabila podse. Otrok je bil na mestu mrtev.

I. A.

Vprašanja in odgovori

Plačila za delo

Z. R. — Že 13 let delate pri vašem stricu, ne da bi prejemali plačo. Pri njem delate zato, ker vam je obljubil, da vam bo po svoji smrti zapustil vse premoženje. Ali bi bili v primeru, če te obljube ne bi izpolnil in ne bi napravil oporoko v vašo korist, upravičeni od njegovih dedičev zahtevati, da vam za čas, ko ste delali pri stricu, izplačajo zaslužek.

ODGOVOR: Ker niste pri stricu v delovnem razmerju, temveč delate pri njem v gospodinjski in gospodarski skupnosti v pričakovanju bodoče dediščine, ne bi mogli zahtevati plače, pač pa bi lahko z uspehom uveljavljali plačilo vrednosti vašega dela, ki ste ga opravljali za strica, in s katerim delom je bil stric obogačen. Taki obogatitveni zahtevki pa zastarajo v 10 letih.

Beneficirana zavarovalna doba

C. M. C. — Nad 6 let ste bili zaposleni pri civilnem letalstvu kot letalec radiotelegrafist. S kakšnim povečanjem se vam šteje ta zavarovalna doba?

ODGOVOR: Po 3. točki 1. odstavka 42. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju se zavarovancem, ki so zaposleni v zračnem prometu na delovnih mestih letalca-radiotelegrafista ali letalca-radionavigatorja, šteje vsakih 12 mesecev takega delovnega razmerja za 16 mesecev zavarovanja.

Izplačevanje invalidske pokojnine med zaposlitvijo

J. M. — Kot invalidski upokojenec I. kategorije invalidnosti se nameravate zaposliti z nepolnim delovnim časom. Ali bi se vam med tako zaposlitvijo ustavilo izplačevanje invalidske pokojnine?

ODGOVOR: Ker uživate invalidsko pokojnino kot invalid I. kategorije invalidnosti, bi se vam v primeru, če boste znova stopili v delovno razmerje, med to zaposlitvijo po 1. odstavku 170. člena temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju prenehala izplačevati invalidska pokojnina, če bi delali polovico ali več kot polovico polnega delovnega časa. Le zaposlitev z manj kot polovico polnega delovnega časa torej ne bi imela za posledico ustavitev izplačevanja invalidske pokojnine.

Premestitev

H. R. M. — Ali vas sme delovna organizacija brez vaše privolitve premesti na delovno mesto izven vašega prebivališča.

ODGOVOR: Razvrstitev delavca iz enega kraja v drugega pri delovni organizaciji, ki ima svoje delovne enote v dveh ali več krajih, je po 6. odstavku 31. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih praviloma mogoča samo z delavčevo privolitvijo. Le izjemoma je lahko delavec razporejen na delo v drug kraj, kadar sta narava dejavnosti delovne organizacije in delovnega mesta sama taka, da se delo opravlja v krajih izven kraja dotedanjega dela, to pa le, če je tako določeno v statutu ali kakšnem drugem splošnem aktu.

Ojačevalni aparat za sluh

K. O. P. — Kot upokojenec ste skoraj popolnoma oglušeli. Ali ste upravičeni dobiti od socialnega zavarovanja slušni aparat?

ODGOVOR: Do ojačevalnega aparata za sluh so upravičeni ob določeni izgubi sluha na obe ušesi le zavarovanci, ki jim je aparat neogibno potreben za opravljanje njihovega poklica ali funkcije. Kot upokojencu vam torej ojačevalni aparat za sluh ne gre na račun sklada zdravstvenega zavarovanja.

Plačilo carine ob odtujitvi osebnega avtomobila, uvoženega brez plačila carine

V. S. S. — Pred dobrimi dvemi leti ste ob doselitvi v Jugoslavijo uvozili svoj osebni avtomobil carine prosto. Nameravate ga prodati in bi radi vedeli, kolikšno carino boste morali plačati?

ODGOVOR: Ker boste prodali avtomobil, za katerega ste bili ob uvozu oproščeni carine, pred pretekom 5 let od dneva uvoza, boste morali plačati po 19. členu zakona o carinski tarifi popreje carino, to pa od osnove, ugotovljene ob uvozu in po carinskih predpisih, veljavnih na dan vloge za plačilo carine. Tako ugotovljen znesek carine pa se vam bo zmanjšal za 1/5 za vsako leto, ki je preteklo od dneva uvoza.

Otroški dodatek

V letošnjem letu imate osebni dohodek, manjši od 500,00 N din na družinskega člana. Vendar niste vedeli, da ste zato po republiškem zakonu o višini dohodkov gospodinjstva za pridobitev pravice do otroškega dodatka zopet upravičeni do dodatka. Ali vam gre res pravica do dodatka le za tri mesece nazaj od dneva vložitve zahteve in kdo bi vas bil dolžan opozoriti na to, da vam dodatek spet pripada.

ODGOVOR: Pravico do otroškega dodatka se lahko uveljavi največ za tri mesece nazaj, računajoč od začetka tistega meseca, v katerem je bila podana zahteva. Ta določba je brezizjemna in okoliščine, zakaj upravičenec ni uveljavil priznanja, pravice do otroškega dodatka prej, niso upoštevne. Nihče (niti zavod za socialno zavarovanje niti delovna organizacija, pri kateri je delavec zaposlen) tudi nista dolžna opozoriti delavca na njegovo upravičenost do otroškega dodatka, in mu zato tudi nihče ni odškodninsko odgovoren.

Kupon za pravno posvetovalnico »DELA«

SUPERMARKET

VELIKA IZBIRA ŽENSKE, MOŠKE IN OTROŠKE
ZIMSKE KONFEKCIJE
NOVI MODELI ŽENSKIH IN MOŠKIH KLOBUKOV V VSEH MODNIH BARVAH

UGODEN NAKUP

DANES V NOVI ŠTEVILKI

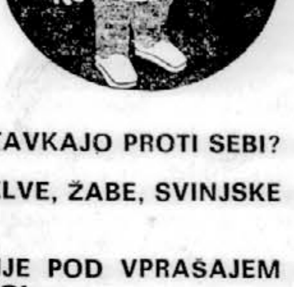

ALI NAŠI DELAVCI STAVKAJO PROTI SEBI?

IZVAŽAMO: OSLE, ŽELVE, ŽABE, SVINJSKE ŠČETINE

ŠTUDENTOVSKE SANJE POD VPRAŠAJEM NADPLANSKI ZOBOBOL

PREVEČ AMERIČANOV V PREMNOGIH DEŽELAH

MEDNARODNA AVTOMOBILSKA DIRKA SKOZI NAŠE KRAJE

MED SAMOSTANSKIMI ZIDOVI SE ROJEVAJO KNJIGE

NA SLEDI VZROKU DUŠEVNIH BOLEZNI?

ZAKLJUČEK PRVEGA KOLA NAGRADNEGA TEKMOVANJA ZA BRILJANTNI PRSTAN

Pogovor z bralci

Poglejte resnici v oči!

Ureja:
FRANC ŠETINC

»Priznam, pogovore rad berem,« piše dr. I. V. iz Ljubljane, »čeprav se ob branju včasih tudi razjezim. To se zgodi takrat, kadar nisem zadovoljen z vašimi odgovori. Vaše resnice, oprostite, so včasih polovične, neredko samo zaradi tolažbe. Te pa, kot je zapisal eden vaših zvestih bralcev, ljudje ne potrebujejo. Njim je samo in samo do resnice, in to čiste resnice.

Vem, da resnice ni tako lahko dognati. Strma in vijugasta je pot do nje. Prebija se skozi številne, vaših bralcev in vaše zmote. Toda zmote ne bolijo, če so zavoljo iskanja resnice.

Kaj vam zamerim? V člankih pišete načelno o deformacijah v naši družbi. A ko bralci v vaši rubriki pišejo o raznih napakah in boleznih naše družbe konkretno, le redko priznate, da so to samo ilustracije, pojavne oblike tistih deformacij, o katerih govore na kongresih, plenumih in podobnih tribunah naše družbe.

Spominjam se, da ste s tovarišem Hotkom razglabljali o zasebni obrti in zaskrbljujočih pojavih bogatenja posameznikov. Tovariša Hotka je to bolelo, vas ne, ali pa tega niste hoteli priznati. Zdaj govore o pojavih bogatenja celo simpoziji, konference Socialistične zveze na najvišji ravni in drugi. Kaj pravite na to?

Vsak razumen človek vidi, da se razločki v dohodkih ljudi bolj in bolj večajo. Če kdo opozori na to, ga odpravijo z obtožbo, češ da se zavzema za škodljivo enakarstvo. Ako se kdo zgraža nad kakim funkcionarjem, ki živi nemoralno, ga brž potisnemo, da obrekuje in da je celo v službi sovražnika, sovražne diverzije.

Eden vaših bralcev je nekoč zapisal, da ne verjame več v razna priporočila, ki jih le redko kdo prebere, a kaj, da bi jih spoštoval in izvajal. Jaz vam pa rečem tole: niso dovolj samo velike besede o samoupravljanju; samoupravno zgradbo moramo graditi brez dosti besed, smotrno, od dovolj trdnih temeljev do neprepustljive strehe. Če kje kaj pušča, škriplje, moramo hišo popraviti. Ako bo kdo pokazal na špranjo, mu bomo za to hvaležni in ga ne bomo grdili, češ da je proti naši hiši in da jo hoče podreti.

Pa brez zamere. Ker sem dovolj kratek, mi, prosim, nikar ne krajšajte teksta. Bom pa hvaležen, če boste kaj slovnično in stilistično popravili. Podpišite me samo z inicialkami, saj ni pomembno, kdo sem, bolj važno je, kaj sem zapisal.«

Odgovor: hvala za odkrito besedo!

Tovariš I. V., ne sodite me po fragmentih, po iztrganih tekstih iz posameznih pogovorov. Ako prebirate našo rubriko od vsega začetka, vam ne bo težko uganiti, da mi je samo in samo do resnice. Seveda se neredko zmotim, zakaj tudi meni zmote pomagajo k novim spoznanjem.

S tovarišem Hotkom sva se tudi ustno pogovarjala o zasebni obrti in pojavih bogatenja. Takrat sva sklenila, da bova dialog nadaljevala. Rekel sem mu, da si želim njegovega sodelovanja.

V dialogu s tovarišem Hotkom nisem zanikal njegove trditve o pojavih bogatenja posameznih zasebnih obrtnikov. Menil sem le, da se proti temu ne kaže boriti z omejevanjem zasebne obrti, ker bo na škodi predvsem potrošnik. Pred leti smo storili hudo napako, ko smo začeli sekta siti in smo čez noč izgubili nekaj tisoč zasebnih obrtnih delavnic. Te napake ne smemo ponoviti. Vzroke za neupravičeno bogatenje posameznikov moramo iskati drugje: v premalo učinkoviti evidenci dohodkov in slabi davčni politiki. Zasebnega obrtnika spodbujajmo, naj z dobrim kvalitetnim delom povečuje svoj donodek, obenem pa ga disciplinirajmo, da bo redno plačeval družbene prispevke, davščine po enakih merilih, kakor jih plačujejo delavnice družbenega sektorja. Zdaj pa se pogosto zgodi, da zasebni obrtnik ne plača niti prometnega davka, ki ga je že zaračunal potrošniku in ki torej sploh ni njegov. Tako seveda ne gre, to je čisto navadna goljufija. Če upravičeno kritiziramo nekatere občine, ki s prevelikimi davčnimi bremeni zavirajo zasebno obrt, moramo prav tako odločno grajati tudi te obrtnike, ki neupravičeno bogatijo na račun družbe.

Priznam, da so razločki v dohodku ljudi lahko tudi nemoralni, če izvirajo iz delitve, ki ne temelji na delu. Soglašam, da ne kaže vsake kritike opremljati z nalepko o enačarstvu, zlasti še, ker vemo, da marsikje še niso uveljavili načela delitve po delu. Največ problemov in kritike je prav v tistih delovnih organizacijah, kjer so zadržali v delitvi dohodka stara merila in mezdne odnose. Vendar nastajajo tudi razločki zaradi boljšega in slabšega gospodarjenja, visoke in nizke stopnje produktivnosti. Takšni razločki niso absolutno pravični, toda na tej stopnji razvoja naše družbe so pozitivni in spodbujajo k hitrejšemu napredku.

Vsaka kritika vodilnih ljudi seveda ni sovražna diverzija. So seveda tudi taki funkcionarji, ki neodgovorno opravljajo svoje dolžnosti, zlorabljajo svoje pravice in ki nagrade, ki jo dobivajo, niso vredni. In so ljudje, ki neodgovorno klevetajo naše funkcionarje z namenom, da bi spodkopavali zaupanje delovnih ljudi. To ja diverzija. Nekateri sicer dobronamerni ljudje slepo nasedajo provokacijam in se niti ne zavedajo, čigavo orodje so. Včasih ko srečam znanca in me vpraša, ali je res da ima ta in ta tovariš tri počitniške hiše, milijonski mesečni dohodek in podobno, se kar zgrozim. Zakaj dovolimo, da se take neresnične govorice razširjajo naprej? S tem spodkopavamo tudi ugled naše družbe. Zato pa bodimo odločni v obračunu s tistimi posameznimi funkcionarji, ki morebiti res zlorabljajo svoj položaj in hlastajo po privilegijih, s tem pa mečejo senco na večino poštenih vodilnih funkcionarjev.

Marsikatero priporočilo doslej res ni bilo kaj prida učinkovito. Slabost je bila v tem, ker takemu priporočilu kot višji obliki samoupravne družbe ni sledila akcija. Marsikdaj ni bil vzrok v pomanjkanju zavesti tistih, ki bi morali priporočilo izvajati, temveč v slabi organizaciji akcije za uresničenje priporočila. Po mojem bi moralo slediti priporočilo demokratičnemu družbenemu dogovoru prizadetih, ki postane s tem prostovoljno sprejeta obveznost. Potem bomo neizvajalce priporočil lahko vprašali: zakaj ne izpolnjujete družbenega dogovora, ki ste ga sami sklenili?

Jaz tudi nisem za velike besede o samoupravljanju, čeprav je naš samoupravni sistem pomembnejši, kakor lahko o tem sodimo sodobniki. Soglašam z vami, da bi bilo bolje, ako bi manj govorili, pa bolj zavzeto, premišljeno zidali svojo samoupravno zgradbo — od temeljev do strehe. Samoupravljanju niso potrebne velike besede, ono samo kaže svojo vrednost!

Čemu takšna skrivnost?

Jože Babšek iz Ljubljane nas prosi, naj zapišemo, da je on avtor tretje zgodbe, objavljene v pogovorih 20. oktobra. Čemu takšna skrivnost? Zakaj me niste podpisali?

»Ne spadam med tiste,« piše Jože Babšek, »ki ne želijo biti podpisani. Nimam kaj skrivati. Prepričajte se, koliko so nas odpustili in koliko so sprejeli novih! Podjetje naj pojasni, zakaj ni obvestilo odpuščenih, da spet sprejemajo nove delavce! Zakaj so bile prve odločbe z nezakonitim odpovednim rokom?«

Tovariš Babšek pravi, da je na vse to opozoril pristojne v podjetju, vendar zaman. In tudi on se, podobno kot Franjo Kristan, sprašuje, zakaj imamo sindikate. Pisal je predsedniku ZSJ, pa še do danes ni prejel odgovora. Vsa čast pa občinskemu komiteju ZKS Ljubljana-Šiška, ki je takoj posredoval.

Odgovor. — V pogovoru sem obljubil, da bo novinar obiskal podjetje (za obnovo tirnega materiala Ljubljana-Šiška) in preveril vaše trditve. Medtem je prispelo vaše pismo, s katerim zahtevate, da z vaše zgodbe strgamo tančico skrivnostnosti. Prepričani smo, da nam bo podjetje, ki zdaj ni več anonimno, dovolilo obisk in odkrit pogovor s člani kolektiva in predstavniki samoupravnih organov. Naše ugotovitve bomo objavili v enem prihodnjih pogovorov ali v posebnem sestavku.

Cenzura ali kaj?

Ivanka R. iz Šoštanja piše o tem, kako nas tujci pogosto kritizirajo, češ da imamo cenzuro tiska. Ona v to ne verjame. Ako sodi samo po ljubljanskih kioskih, kjer je mogoče kupiti tuje časnike in revije vseh političnih in ideoloških barv, je dovolj za njeno prepričanje, da pri nas cenzure ni. Seveda pa smo z ustavo prepovedali sovražno dejavnost proti naši ureditvi, proti bratstvu in enotnosti naših narodov, proti sožitju med narodi in proti miru. Tako je tudi prav. To ni cenzura. To je zavarovanje dostojanstva in svobode človeka.

»Pred tedni sem bila v Kölnu, kjer sem poslušala oddajo kölnskega radia v slovenščini. Poročal je o zaplembi neke knjige, vendar nisem razumela katere. Mar to ni cenzura?«

Odgovor. — Kölnski radio je 17. oktobra v svoji slovenski oddaji poročal o tem, da so zahodnonemške oblasti zaplenile knjigo o vojnih zločincih v Zahodni Nemčiji. Knjigo so tiskali v NDR in v njej je govor tudi o predsedniku Zvezne republike Nemčije Lübkeju.

Radio je v isti oddaji poročal tudi o tem, kako je grški vojaški režim še bolj omejil svobodo tiska. Prepovedana so vsa poročila o vietnamski vojni in vse vesti, ki prikazujejo socialistične dežele v ugodni luči.

Odmevi na naše pogovore

O čem razpravljajo naši poslanci? Anton Ladava, republiški poslanec, nam je poslal naslednje pojasnilo:

»V odgovoru sem dejansko navedel, da je izvršni svet na svojo pobudo in mimo krajevnih dejavnikov urejal prekategorizacijo bloka — ne ceste — v mednarodni blok I. kategorije. Predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo je trdil, da je prišlo do odprtja mednarodnega bloka Učeja na zahtevo lokalnih činiteljev. Vendar je to postranskega pomena. Bistvo problema je v tem, da sedanje stanje na tej cesti ni v skladu z določili Temeljnega zakona o javnih cestah (Ur. list SFRJ št. 27-65), kjer je rečeno, da je cesta IV. reda tista, ki veže naselja v občini in ima pomen za krajevni promet v občini.

Cesta Žaga—Učeja povezuje prek mednarodnega bloka I. kategorije dve sosednji državi in kot taka po določilih omenjenega zakona ne more biti cesta IV. reda. To sem navedel tudi v odgovoru predstavniku republiškega sekretariata za gospodarstvo. Ker je bilo to izpuščeno, je bilo s tem zamegljeno bistvo problema. Ker se z odgovorom nisem strinjal, je bilo sklenjeno, da bodo to vprašanje posebej obravnavali ob razpravi o cestnem gospodarstvu v SR Sloveniji. S tem sem soglašal.«

Odgovor — Naš odgovor na vprašanje Jožeta Šuligoja smo dobesedno prepisali iz »Informacij«, ki jih izdaja Skupščina SR Slovenije.

O pravicah lastnikov zasebnih hiš

Kot odmev na našo zgodbo »Naša niša je oskrunjena«, objavljeno v pogovorih 20. oktobra, je prispelo v uredništvo nekaj pisem, kjer bralci obsojajo tako početje. Vsi pisci brez izjeme govore o tem, da so lastniki starih stanovanjskih hiš, ki imajo po sili razmer najemnike, v neenakopravnem položaju in vse prej kot stimulirani za redno vzdrževanje poslopij.

Vedno več slovenskih športnikov v zamejstvu

S tiskovne konference ob jubileju v Trstu

TRST, 2. nov. — Danes dopoldne je bila tiskovna konferenca prireditvenega odbora X. jubilejnih slovenskih športnih iger. Udeležili so se je predstavniki tukajšnjega slovenskega tiska in časnikov iz Slovenije. Predstavnik prireditvenega odbora Bojan Pavletič je uvodoma izrazil željo, da bi se v športnem tisku, na radiu in televiziji v večji meri upošteval tudi športno življenje Slovencev v Italiji, saj se je šport slovenske manjšine v desetih letih številčno in tudi kakovostno uveljavil. Slovenski športniki nastopajo v italijanskih ligah vseh stopenj, prav tako pa sodijo nekateri tekmovalci slovenskega porekla v sam vrh italijanskega športa. Moč in kvaliteta slovenskega športa v zamejstvu pa se je še posebej pokazala na letošnjih jubilejnih igrah, na katerih je sodelovalo 1394 tekmovalcev iz 24 društev Tržaškega in Goriškega, sodelovali pa so tudi prvič tekmovalci iz Kanalske doline in Benečije. Predvsem velja opozoriti, da je na prvih športnih igrah, pred 10 leti, tekmovalo le 165 slovenskih športnikov iz 26 društev in da je tekmovanje trajalo 3 dni, medtem ko so letošnje jubilejne igre potekale 41 tekmovalnih dni, od srede julija do 4. novembra.

Predstavniki slovenskih športnikov v zamejstvu so ponovno izrazili željo po še tesnejšem sodelovanju med njimi in športniki v Sloveniji oziroma Jugoslaviji. Poudarjajo, da pri tem ne gre le za športne rezultate, temveč prav tako za medsebojno spoznavanje mladih ljudi iste narodnosti na dveh straneh meje.

Po končani tiskovni konferenci so v dvorani slovenskega kulturnega doma odprli razstavo 10-letnega športnega udejstvovanja tukajšnjih Slovencev ter razstavo izdelkov, ki so jih izbrali s fotografskim in slikarskim natečajem v okviru letošnjih iger. Na razstavnem prostoru so razdelili tudi nagrade prvo nagrajenim v natečajih. I. GRUDEN

Daneu in Bassin navdušila

Košarkarji Evrope premagali Real 124:97 (67:46)

ANTWERPEN, 2. nov. Četrti festival evropske košarke se je začel sinoči s tekmo med branilcem pokala evropskih prvakov Realom iz Madrida in evropsko reprezentanco. V dvorani »Arena« so zmagali evropski izbranci 124:97 (67:46).

EVROPA: Bassin 4, Zidek 21, Wichovsky 4, Savu 2, Trams 2, Pilkevaara 6, Daneu 22, Zedniček 14, Massini 28, Tronzos 4, Tomašek 3, Ružička 11.

REAL MADRID: Ramos 4, C. Rodriguez 2, Sainz 2, Paniagua 10, E. Rodriguez 24, Aikken 33, Luyk 20, Brabender 2.

Začetek otvoritvene tekme je bil izenačen. Premalo uigrani reprezentanci Evrope so se Španci, ki so jih vodili trije odlični košarkarji — Američana Luyk in Aikken ter Emiliano Rodriguez, dobro postavili po robu. Igralci obeh peterk so v prvih dveh minutah sila hitro metali na koš, tako da je bil rezultat na začetku tretje minute 8:8. Takrat pa je najboljših pet igralcev izbrane dvanajsterice pokazalo svojo veliko kvaliteto. Kapetan Daneu, Italijan Massini in trije Čehoslovaki Zidek, Zedniček in Ružička so uspešno odigrali nekaj zaporednih nasprotnih napadov, ki sta jih Ružička in Zedniček realizirala. Sredi polčasa se je razigral tudi Massini, ki je s točnimi meti od daleč (18 točk) povsem razbil obrambo pokalnega prvaka, Ivo Daneu pa je z uspešnimi prodori in točnimi podajami požel obilo aplavzov. Zadnjih pet minut pred odmorom je zaigral tudi Bassin, ki je s svojimi bliskovitimi akcijami navdušil razvajeno belgijsko občinstvo.

Tudi v drugem polčasu so evropski reprezentanti blesteli v vsem sijaju, posebno kapetan ekipe Daneu. Ko je v 31. minuti igre moral zaradi petih osebnih napak v slačilnico 205 cm visoki Luyk je ekipa Reala povsem popustila. Trener Evrope Zaborski je zato poslal najboljše košarkarje na klop, novo peterko pa je sestavil iz dveh velikanov (Tronzos, Tomašek) in treh manjših, zato pa izredno hitrih in za oči občinstva dopadljivih igralcev Bassina, Savua in Finca Pilkevaare. Bassin se je izkazal še bolj kot se je spomladi ob gostovanju Olimpije v Antwerpnu.

BOKS

Trije naši v polfinalu

BUDIMPEŠTA, 2. nov. — Na boksarskem turnirju »olimpijskih nad« je sinoči samo trojici Jugoslovanov uspelo uvrstiti se v polfinale: Ivanoviču, Parlovu in Obradoviču. V welterski kategoriji je Ivanović premagal Madžara Szaboja, Parlov je v srednji kategoriji v 1. rundi knockoutiral Romuna Iona, Obradović pa je v poltežki kategoriji po točkah premagal Madžara Totha.

V polsrednji skupini je Kubanec Morero v 3. rundi knockoutiral Vladetića, medtem ko je Milenković že v 2. rundi, prav tako s k. o., izgubil proti Romunu Alexeiu.

Nocoj je v peresnolahki kategoriji Romun Mihai premagal Tondića, v velterski pa je Jacob (NDR) premagal Cižmića.

Alpinistične novice

Konec letnih vzponov

Dolgo obdobje lepega vremena je tudi zadnjo nedeljo zvabilo v gore številne plezalce. Toda nenadno poslabšanje je vsem prekrižalo račune. Zadnje težje vzpone so opravili štirje Avstrijci, med katerimi so bili nekateri znanci s Kavkaza — Bezengi in Pamirja. Nastanjeni so bili na Okrešlju, plezali pa so zadnje dni pretekle tedna v okoliških stenah. Ponovili so direktno smer v Štajerski Rinki, smer Modec Rožek v isti smeri in Cicovo smer v Turski gori z izstopno (po grapi) varianto.

Ker posebnega izboljšanja vremena ni pričakovati in ker se bodo že koncem meseca pričeli vzponi šteti za zimske, bodo stene sedaj nekaj časa verjetno samevale, alpinisti pa se bodo kondicijsko pripravljali za zimske vzpone.

Prva pomoč v gorah

Člani in pripravniki GRS že dolgo časa vsaki dve leti obvezno opravljajo poseben izpit iz prve pomoči pred zdravniško komisijo. Ker pa morajo tudi alpinisti večkrat nuditi prvo pomoč v gorah, posamezni odseki že dalj časa razmišljajo o tem, da bi izpite uvedli tudi za vse člane alpinističnega odseka.

Doslej je bila praktično edina literatura, po kateri so se reševalci in drugi gorniki lahko seznanili s prvo pomočjo, knjiga dr. Mirka Derganca, ki pa je precej obširna, zato so se člani postaje GRS iz Kranja odločili za pripravo posebne skripte, ki bo vsebovala najnujnejše. Pripravil jo je dr. Ivo Valič, in sicer v obliki odgovorov na 78 posebej izbranih vprašanj, ki obsegajo celotno snov.

Srečanje nekdanjih alpinistov AOU in AAO

Prvo in edino planinsko društvo na Univerzi so ustanovili alpinisti — študenti leta 1949. Čeprav se je vodstvo in članstvo društva menjalo in se je kasneje tudi preimenovalo v Akademsko planinsko društvo, je ostal poudarek na alpinizmu. V njem se je izšolalo na stotine naših alpinistov, ki so po končanih študijih odšli po vsej Jugoslaviji. Na planinstvo in alpinizem večinoma niso pozabili, temveč so se z njim še nadalje ukvarjali in večinoma tudi obdržali stik z nekdanjimi hribovskimi tovariši.

Letos se je vodstvo društva odločilo, da jih vse povabi na svojo tradicionalno prireditev — »sprejem novih alpinistov v AAO«, ki bo 11. XI. zvečer v Planinskem domu v Tamarju. Namen srečanja je, da se stiki še bolj utrdijo in da nekdanji člani spoznajo novo generacijo pelzalcev.

Srečanje jugoslovanskih reševalcev

V nedeljo bo v Ljubljani sestanek koordinacijskega odbora GRS Jugoslavije, ki ga bo vodil dr. Ivan Stojanović iz Beograda. Poglavitni namen srečanja je uskladiti in izboljšati vzgojo reševalnega kadra.

Doslej je bila vzgoja v posameznih republikah zelo različna. Reševalci so se resneje šolali le v Sloveniji, po vseh drugih republikah pa so jih enostavno rekrutirali iz vrst alpinistov in domačinov. Prve izprašane inštruktorje (8) po enotnem konceptu smo celo v Sloveniji dobili šele v zadnjem času. Od drugih republik pa so le še v Bosni in Hercegovini (3) in so izpite polagali hkrati z našimi.

Izpolnjeno pričakovanje

Gligorić premagal Štejna (SZ) na medconskem turnirju

SOUSSE, 2. nov. Rezultati XIII. kola: Hort — Byrne 1:0, Larsen — Reshevsky prekinjeno, Mecking — Gipslis 1:0, Bovaziz — Geller 0:1, Sattles — Korčnoj 0:1, Gligorić — Štejn prekinjeno, Ivkov — Kavalek remi, Matanović — Sarapu prekinjeno, Matulović — Cuellar 1:0, Bilek — Mjagmasuren 0:1, Barczaj — Portisch 0:1, Fischer je bil prost.

Naposled bo želja, stara pet let, izpolnjena. Od prvega rendezvousa leta 1962 v Stockholmu s Štejnom do danes je Gligorić izgoreval v želji, da zmaga, pa je vselej ostajal praznih rok, tudi v boljših pozicijah. Sem in tja je zabeležil kak remi, sicer pa so se vrstili porazi kot na tekočem traku. Ker sedem jih je bilo. Zdajle bo ta enojka prišla še posebno prav, saj mu bo skorajda že odprla vrata med kandidate. Samo neverjeten preobrat v nadaljevanju turnirja bi ga lahko spravil ob doslej zasluženo tako priznanje. In kako je tekla ta važna partija? Gligorić je v srednji igri osvojil kmeta. Štejn se je tedaj odločil za žrtev kvalitete, vendar je naš velemojster stalno povečeval prednost in prekinil v poziciji, za katero pravijo soglasno prav vsi napovedovalci tu v Sousseu, da se bo končala z rezultatom 1:0. Štejn pa bo s tem porazom po vsej verjetnosti že moral dati slovo uvrstitvi med kandidate. Že tretjič in to prav v letu svojih največjih uspehov.

Preostali trije naši so vpisali do prekinitve v svoje dobro poldrugo točko, ena pa se jim še obeta. Matulović ni imel težav — o tem priča samo 24 potez in samo tri ure igranja —, Ivkov je v časovni stiski dovolil nasprotniku pobeg v večni šah, Matanović pa v nadaljevanju poskušal pretopiti boljšo pozicijo v celo točko.

Tudi Reshevsky bo najbrž moral reči kandidatskemu turnirju »adijo«, kajti z Larsenom ga (pri kmetu manj) čaka skoraj zagotovo poraz. Presenečа Bilekov poraz z Mongolcem (madžarski velemojster je spregledal figuro), v tem ko je zmaga Portischa nad rojakom »pričakovana«, kakor sta bili pričakovani zmagi Korčnoja in Gellerja. Zato pa je Mecking z 2:2 končal srečanja s Sovjeti, razpršil vsa dobra mnenja o Gipslisu, ki mu zdaj tudi Fischerjevo darilo ne more več pomagati, zase pa potrdil, da ga nedvomno čaka še lepa prihodnost in kaj kmalu tudi uvrstitev med velemojstre. In če je 15-letni Brazilec igral s Sovjeti neodločeno, zakaj ne bi taisto uspelo tudi našim?

Gligorić drugi

V nadaljevanju prekinjenih partij 13. kola medconskega šahovskega turnirja v Sousseu (Tunizija) je Gligorić brez nadaljevanja premagal Štejna, Matanović je sam remiziral s Sarapujem, Larsen pa je dobil partijo z Reshevskim.

V 14. kolu ima od naših, ki vsi vodijo črne figure, samo Matulović lahko delo (čaka ga Novozelandec), vtem ko bodo imeli drugi opravka z velemojstri, Gligorić s Korčnojem, Ivkov s Štejnom in Matanović s Kavalekom.

Fischer že drugič zapustil turnir

SOUSSE, 2. nov. Ameriški velemojster Bobby Fischer je nocoj zapustil medconski turnir, toda tokrat zanesljivo, da se ne bo več vrnil. Fischer ni prišel na nocojšnjo partijo s Hortom in vpisali so mu že drugo ničlo brez boja. Ker večkratnemu prvaku Amerike niso dovolili, da naknadno igra partijo z Gipslisom, ki so jo registrirali v korist sovjetskega velemojstra brez igre, je Fischer nocoj zapustil Sousse in medconski turnir.

14. kolo

SOUSSE, 2. nov. V 14. kolu medconskega turnirja je Gligorić remiziral s Korčnojem, Matanović pa s Kavalekom. Partija med Sarapujem (N. Zel.) in Matulovićem je preložena.

Ostali izidi: Fischer : Hort 0:1 brez borbe, Mjagmarsuren : Barczai remi, Cuellar : Bilek 0:1, Geller : Sattles 1:0, Gipslis : Bovazis 1:0, Reshevsky : Mecking prek., Byrne : Larsen 0:1, Štejn : Ivkov remi, Portisch je bil prost.

STANJE: Larsen 10,5, Gligorić 9,5 (+), Hort 9,5, Fischer in Geller po 8,5 (1+), Korčnoj 8,5 (+), Ivkov, Matanović in Portisch 8 (+), itd.

Jugoslovani razočarali

XVI. namiznoteniško prvenstvo SFRJ v Karlovcu

KARLOVAC, 2. nov. XVI. mednarodno namiznoteniško prvenstvo Jugoslavije se je začelo s tekmami ekip. Jugoslovanska zastopstva so se v konkurenci 12 nacionalnih moštev iz vse Evrope odrezala pod pričakovanji — razen obeh ženskih ekip, med katerimi se je prva uvrstila celo v polfinale.

Med moškimi se je v prvem kolu pomerilo 7 parov, Švedska pa je bila prosta.

Rezultati — ČSSR : Bolgarija 3:0, Jugoslavija A : Nizozemska 3:0, Anglija : NDR 3:1, ZRN : Avstrija 3:1, Romunija : Poljska 3:1, Madžarska : Bavarska 3:0, SZ : Jugoslavija B 3:1.

Najboljša jugoslovanska ekipa, za katero sta igrala Šurbek in Korpa, v obeh Nizozemcih Schoofsu in Van der Helmu ni imela enakovrednih nasprotnikov in ni oddala niti enega niza. Druga jugoslovanska ekipa (Vecko, Stipančič) se je SZ dobro upirala, vendar je nazadnje le morala priznati nadmoč rutiniranih nasprotnikov. Sarhojan je premagal Stipančića v dveh in Vecka v treh nizih. Vecko je dobil proti Eglitisu 2:1 (14:21, 21:14, 21:19), igro parov pa sta Jugoslovana izgubila 25:27, 21:12, 21:17.

V četrtfinalu je nato prišlo do velikega razočaranja. Jugoslovanska ekipa, ki je branila prvo mesto, je namreč izgubila proti ČSSR.

Glede na okoliščino da ČSSR zastopa druga garnitura, ta izid seveda ni v čast Šurbeku in Korpi. Rezultat je bil 3:2 za ČSSR.

Podrobni izidi — Kunz — Šurbek 18:21, 16:21, Kolarovič : Korpa 13:21, 21:19, 21:16, Kunz-Kolarovič : Šurbek-Korpa 16:21, 21:19, 14:21, Kunz : Korpa 21:13, 21:15, Kolarovič : Šurbek 21:10, 21:10.

V drugih treh četrtfinalnih dvobojih je Anglija premagala ZRN 3:1 (Neale je premagal Schöllerja 2:0), SZ Romunijo 3:1 (Sarhojan je dobil proti Negulescu in Giurgiuci), Švedska pa je izločila Madžarsko 3:1 (Beleznai je izgubil proti Johanssonu in Bernhardu, Johanssona pa je premagal Joenyer kar 2:0).

Odlične Jugoslovanke

Več veselja so gledalcem pripravile Jugoslovanke. V prvem kolu sta bili uspešni obe jugoslovanski ekipi. Jugoslavija A (Resler, Pirc) je premagala Bolgarijo 3:0 — brez izgubljenega niza, Jugoslavija B (Ječmenica, Stojšić) pa je pripravila presenečenje z uspehom nad ZRN 3:2. Stojšićeva je premagala Bucholzovo in Blockovo, odločilno tretjo točko pa je prispevala Ječmenica z zmago nad Blockovo.

Brez boja so se v četrtfinale uvrstile SZ, ČSSR, Anglija, Romunija in Madžarska, NDR pa je dobila proti Poljski 3:0.

V četrtfinalu je naši ekipi A uspela dragocena zmaga nad ČSSR 3:1. Najprej je Reslerjeva izgubila s Karlikovo 12:21, 12:21, nato pa je Pirčeva premagala Kettmerovo 21:15, 21:15. V parih sta Jugoslovanki dobili 2:0, zmago pa je zagotovila Pirčeva z uspehom proti Karlikovi 21:18, 21:9.

Jugoslavija B je izgubila z Madžarsko po izenačenem boju 2:3. Ječmenica je premagala Izso 2:1, Papp Stojšićevo 2:0, nakar sta Jugoslovanki zmagali v parih 21:19, 14:21, 24:22. Obe preostali igri posameznic pa sta dobili Madžarki — Izso : Stojšić 2:1, Papp : Ječmenica 2:0.

Anglija je dobila proti Romuniji 3:1, SZ pa proti NDR 3:0.

Jugoslovanke v finalu

Rezultati polfinala:
MOŠKI: ČSSR : Anglija 3:2, SZ : Švedska 3:1.
ŽENSKE: Anglija : Madžarska 3:0, Jugoslavija : SZ 3:1.

Prve borbe posameznikov

Nocoj so se začele borbe v posamezni konkurenci. Od Jugoslovanov so se po prvih borbah uvrstili v drugo kolo: Korpa in Marković ter Reslerjeva, Ječmenica in Pirčeva v ženski konkurenci.

Prvenstvo Balkana 68 v Skopju

KARLOVAC, 2. nov. Na seji izvršnega odbora Namiznoteniške zveze Jugoslavije v Karlovcu so sklenili, da bo balkansko prvenstvo 1968. leta v Skopju, 17. mednarodno prvenstvo Jugoslavije pa prihodnje leto v Beogradu pod pokroviteljstvom kombinata »Sport«. Naslednje zasedanje izvršnega odbora NTZJ bo 21. jan. v Beogradu.

Smučarji preložili skupščino

LJUBLJANA, 2. nov. Na zadnjem sestanku je sekretariat Smučarske zveze Slovenije na temelju pismene ankete, ki jo je izvedel med člani IO, sklenil preložiti konferenco SZS na pomlad. Vsi člani IO so bili mnenja, da v sedanjem času ni smotrno sklicevati konference, saj še niso rešena nekatera pomembna vprašanja, kakor financiranje kvalitetnega športa, statutarni položaj SZJ in SZS (SZJ bo sprejela nov statut) ter financiranje kvalitetnih mednarodnih prireditev. Sekretariat je sklenil vse moči zastaviti za kar najboljše priprave jugoslovanskih tekmovalcev za prihajajočo sezono, zlasti pa za zimske olimpijske igre v Grenoblu.

Ker je za koledar smučarskih tekmovanj doslej prišlo od osnovnih organizacij le 18 predlogov, je sekretariat sklenil podaljšati rok za prijave nepreklicno do 10. novembra, kar je zares zadnji čas za sestavo koledarja.

Za pokal Kurikkala na Pokljuki

LJUBLJANA — Smučarska zveza Jugoslavije je dokončno sklenila, da bo veliko mednarodno tekmovanje srednjeevropskih smučarskih tekačev in kombinatorcev za pokala Kurikkala in Beraner prihodnje leto — na Pokljuki. Termin tekmovanja je 9. in 10. marec 1968.

Pomemben smučarski sestanek

LJUBLJANA — Skupen sestanek tehnične in strokovne komisije smučarske zveze Jugoslavije bo 11. in 12. t. m. v Ljubljani. Dokončno se bodo dogovorili o sporedu tekmovanj v novi sezoni in pripravah naših smučarjev zanje.

Za zmago in boljši vtis

Bolgarski hokejisti na Jesenicah in v Ljubljani

LJUBLJANA — Hokejiste državnega prvaka Jesenic čaka v soboto 4. t. m. na drsališču pod Mežakljo povratno srečanje v tekmovanju za pokal evropskih prvakov z bolgarsko ekipo CSKA Červeno zname. Prva tekma v Sofiji se je končala 5:3 za Jesenice.

V razgovoru z nekaterimi funkcionarji državnega prvaka je bilo slišati, da se igralci pripravljajo za ta odločilni spopad nadvse resno, pri čemer ima pomembno vlogo tudi novi trener Michoch. Tekma v Sofiji je bila za tega češkoslovaškega strokovnjaka prva resnejša priložnost, da se je bolje spoznal z igralci in njihovimi navadami med igro, zdaj pa se že kaže njegov vpliv oziroma njegove sposobnosti. Pri vadbi je nepopustljiv in se dosledno zavzema za kolektivno igro, medtem ko ga vse redkejši »podvigi« posameznikov prav nič ne navdušujejo. Samo v dobro organizirani skupni igri se zrcali prava moč ekipe, je njegovo geslo. V Sofiji se je tudi prepričal, da njegovi varovanci še niso imeli dovolj vzdržljivosti, zato je v vsem tem času dajal posebno pozornost tudi fizičnemu usposabljanju. Treba je reči, da moštvo po povratku iz Bolgarije igra dosti bolje, in da bodo imeli gostje zategadelj zahtevnejše delo — seveda, če se bodo vsi do zadnjega prizadevali v vseh šestdesetih minutah igre. Igralci bodo morali razen tega dokazati gostom, da so bili oni v hudi zmoti, če so njihove kvalitete presojali zgolj po prvi tekmi. Potemtakem našemu državnemu prvaku ne gre samo za zmago, temveč tudi za tem, da popravijo razmeroma slab vtis s prvega gostovanja, kar je pravtako pomembno kot dve točki.

Jeseničani se nadejajo popolnega uspeha na tem povratnem dvoboju (ob 19. uri), ki jim bo odpril pot v II. kolo, v katerem bo naslednji nasprotnik zahodnonemška ekipa Düsseldorfer EG.

Hokejisti sofijskega CSKA bodo izkoristili to kratko bivanje pri nas še z eno tekmo, in sicer bodo odigrali prijateljsko srečanje z Olimpijo v nedeljo 5. t. m. ob 17.30 v Tivoli. V predtekmi pa bodo nastopili pionirji Olimpije med seboj. Za gledalce bo tudi ta dogodek zanimiv, saj je Olimpija prvi klub v državi, ki je opremila pionirje z vsemi hokejskimi rekviziti.

Sicer pa bo ljubljanski ligaš že v prvi polovici tega meseca odigral šest, sedem prijateljskih srečanj, predvsem s tujimi ekipami, kar bo najboljša priprava za državno prvenstvo, ki se začenja 25. t. m.

Zanimanje za kros AZS

Že doslej prijavljenih 2 36 tekačev in tekačic

LJUBLJANA — Že po dosedanjih prijavah sodeč bo udeležba na letošnjem II. jesenskem krosu AZS za pokale Dela, ki bo v nedeljo v Ljubljani, presegla lansko. Za zdaj je namreč že prijavljenih 236 tekmovalcev in tekmovalk, med katerimi bo spet — kot že lani — največ mladincev.

Na sporedu so štiri discipline. Mladinke bodo tekle na 800 m dolgi progi, mladinci na 2500 m, članice na 1000 m in člani na 5000 m.

V vseh kategorijah bodo nastopala zastopstva občinskih zvez za telesno kulturo, pa tudi posamezniki. Moške ekipe sestavlja po pet tekmovalcev, ženske pa po 4 tekmovalke.

Koliko je prijav za posamezne discipline? Najštevilnejši bodo mladinci. V tej kategoriji je prijavljenih 13 ekip oz. 98 tekačev, ekip mladink bo 12 (75 tekačic), članic 5 (24) in članov 4 (33).

Razen tekačev in tekačic iz SRS bo nastopilo tudi nekaj udeležencev iz drugih republik. Med njimi sta tudi znana zagrebška dolgoprogaša Fistrić in Petraš (Dinamo), iz Beograda pa pričakujejo državnega reprezentanta Korico (C. zvezda).

Po prijavah sodeč bo najimenitnejša zasedba med člani. Celjani bodo poslali v boj Žuntarja in Važiča, za ekipo Ljubljana—Bežigrad pa bodo tekli tudi znani atleti AK Ljubljana Štros, Span, lanski zmagovalec Kovač, Homan in Kastelic.

V vseh kategorijah bosta zastopani ObZTK Ljubljana—Bežigrad in Ptuj, močna pa bodo tudi zastopstva Trbovelj, M. Sobote in Maribora.

EP V ODBOJKI

ČSSR : Jugoslavija 3:0

ISTANBUL, 2. nov. Moška odbojkarska reprezentanca Jugoslavije je izgubila prvo finalno srečanje evropskega prvenstva v odbojki. Reprezentanca ČSSR je premagala Jugoslovane s 3:0 (15:12, 15:2, 16:14). V drugem srečanju je NDR premagala Italijo s 3:0 (5, 6, 9).

Jugoslovani, med katerimi sta bila najboljša Urnaut in Kos, so se ogorčeno borili. V prvem nizu so imeli izenačen rezultat 10:10, v tretjem pa 14:14, toda Čehoslovaki so imeli več moči in boljši finiš.

ISTANBUL, 2. nov. — V finalnih tekmah evropskega prvenstva v odbojki za ženske ekipe so bili doseženi naslednji rezultati: Madžarska : Izrael 3:0, SZ : Bolgarija 3:0, Poljska : NDR 3:1, Češkoslovaška : Nizozemska 3:0.

Dinamo zmagovalec lige mladih

Olimpija : Dinamo 1:4 (0:4)

LJUBLJANA — Stadion za Bežigradom, gledalcev okoli 100, sodnik Gvardjančič (Ljubljana).

STRELCI: 0:1 — Ražić (12.), 0:2 — Kiš (17.), 0:3 — Kiš (22.), 0:4 — Matić (33.), 1:4 — Corn (81.).

OLIMPIJA: Župančič, Segula, Rogić, Golec, Jovanović, Zavrl, Hacler, Frančeškin, Milošević, Corn, Spasojević.

DINAMO: Kovačić, Cerlić, Braun, Dobravić, Zobundija, Valec, Pavić, Kobeščak, Ražić, Kiš, Matić (Gašić).

V povratni finalni tekmi v okviru lige mladih so zagrebški nogometaši presenetili mlahave domačine že v prvih minutah tekme, ko so povsem iznenada dvakrat streljali v Župančičevo mrežo, Dinamovci bi lahko prišli v vodstvo že po prvih dveh prodorih, toda ljubljanski vratar je bil obakrat na mestu. Pozneje je Olimpija prevzela rahlo pobudo, ki pa je ob čvrsti zagrebški obrambi povsem zvodenela. Črno-beli napadalci so bili v zaključnih akcijah premehki, da bi jih mogli uspešno zaključiti.

Po odmoru je Dinamo nekoliko popustil, ker se je očitno zadovoljil z doseženim rezultatom. Kljub temu pa je Dinamo igral takrat še vedno bolje kot domačini. Leti so se prebudili šele v zadnjih petnajstih minutah in tudi dosegli edini zadetek. S tem je bil rezultat iz Zagreba (3:0 za Olimpijo) izenačen. Zato je bilo treba po končani tekmi dobiti zmagovalca s streljanjem enajstmetrovk. Najprej so streljali gostje, ki so zgrešili cilj le petič, medtem ko je Olimpija zastreljala že prva dva udarca. S. LIPAR

IVER DNEVA

Obtožujejo se

Na obzorju je košarkarska afera. Rabotnički iz Skopja in Borac iz Čačka se borita za obstoj v zvezni ligi. V predzadnjem kolu so Skopjanci doma premagali Beograd, Borac pa v glavnem mestu Partizana. Točke klubov so zdaj izenačene, vendar imajo Čačani pred tekmeci rahlo prednost. V zadnjem kolu igrajo doma (Radnički), Rabotnički pa mora v goste Crveni zvezdi. Nepričakovan poraz Partizana doma je bil presenetljiv in vodstvo Rabotničkega, ki se je zardi tega praktično že znašel v republiški ligi, je obtožilo Čačane in Partizan, da so se dogovorili za rezultat. Skopjanci bodo svoje obtožbe težko dokazali, čeprav je sum opravičljiv. Sredi poletja je k Partizanu prestopil visoki Farčič iz Beograjčani so tako morda Borcu »plačali« srednjega napadalca. Tudi potek tekme govori v prid Skopjancem: domačini so po vodstvu 12 košev poslali na teren igralce, ki sploh niso skušali ovirati nasprotnikov. Košarkarska zveza Jugoslavije bo morala dobro razmisliti, preden bo registrirala tekmo Partizan — Borac.

Utrinki

NEZAŽELENI NOVINARJI — Uprava nogometnega kluba Hajduk iz Splita je prepovedala pristop nekaterim športnim novinarjem v prostore Hajduka, in sicer sodelavcem zagrebških Sportskih novosti, beograjskega Sporta in Politike — ekspres. V obrazložitvi te nenavadne odločitve je rečeno, da so športni novinarji teh časopisov »s svojim neobjektivnim poročanjem« prispevali k temu, da si je jugoslovanska javnost ustvarila napačno podobo o Hajduku, zlasti pa še o delovanju njegove uprave. Sedaj — bržčas — takih dezinformacij ne bo več?

KAZNOVANI PRESTOPNIKI — Po nogometnem derbiju I. zvezne lige med Partizanom in Crveno zvezdo v Beogradu so organi javnega reda pripri 35 izgrednikov, med njimi 11 mladoletnikov. Med pripetimi so štirje kradli, osmerica je hazardirala na roleto pri vhodih na stadion JLA, drugi pa so delali nered po tekmi. Vse so kaznovali s 15 do 30 dnevi zapora.

DUNAJ — KONGRESNO MESTO — Mednarodna motociklistična zveza FIM je s svojim jesenskim zasedanjem na Dunaju tudi prispevala k temu, da si je avstrijskega državnega mesta po pravici oprijel vzdevek »kongresno mesto«: nedavni kongres FIM je bil že dvestoti kongres v zadnjih dvajsetih mesecih na Dunaju.

ODLIČNA
KAKOVOST

to je naše geslo — to je razlog, da večina potnikov potuje z nami in ne le to . . . mi vam hkrati z JAT nudimo največjo mrežo linij in najmodernejša letala na svetu

BOAC
British Overseas Airways Corporation

SKUPŠČINSKI GOSTJE IZ HRVATSKE — Včeraj je prišel z nekaj sodelavci za dva dni na obisk v Slovenijo Mirko Božić, predsednik prosvetnokulturnega zbora sabora SR Hrvatske. Včeraj dopoldne so se v prostorih Skupščine SR Slovenije pogovarjali s slovenskimi poslanci (na sliki), nato pa so obiskali škofjeloški muzej in ljubljansko Dramo. Danes bodo šli najprej v S. Gradec, nato pa na Ravne.

OBISKI IZ MAKEDONIJE — V Sloveniji so na petdnevnem obisku predstavniki makedonskih sindikatov, ki jih vodi predsednik republiškega sveta Pavle Davkov. Včeraj so imeli v Ljubljani pogovore s predsednikom republiškega sveta ZSS Ivom Janžekovičem in drugimi predstavniki slovenskih sindikatov. Na sliki: Ivo Janžekovič (levo) in Pavle Davkov med pogovorom. Foto: Šelhaus

PRVA PODELITEV NAGRAD IZ SKLADA PROF. DR. M. BORŠTNARJA — V bolnišnici za duševne in živčne bolezni Ljubljana-Polje je bilo včeraj prisrčno slavje, na katerem so prvič podelili nagrade za znanstveno raziskovalno delo s področja psihiatrije. Na sliki: nagrajenca dr. Momčilo Vitorović (levo) in dr. Branislav Cvetko. Foto: E. Šelhaus

Nadaljevanje s prve strani

Z odkritjem spomenika Leninu so se začele proslave Oktobra

vesoljsko postajo na Mesec. Predsedniku Titu so potem pojasnili sistem meteorološkega proučevanja vesolja z dvema posebnima vesoljskima aparatoma, ki ves čas krožita okoli zemlje po različnih poteh. V eni uri posredujeta več informacij kot vse meteorološke postaje na svetu ves dan. Z vzpostavitvijo takšnega sistema z več sputniki bo mogoče — kakor so povedali predsedniku Titu — ustvariti razvejano mrežo zbiralcev podatkov o atmosferskih razmerah okrog našega planeta, kar bo posebno velikega pomena za obrambo pred velikimi tajfuni in drugimi neprilikami, ki prizadenejo gospodarstvu posameznih držav velikansko škodo.

Potem ko so si ogledali avtomatsko vesoljsko postajo »Luna 9«, ki je poslala prve posnetke z Lune, in »Venero 3«, ki je prva prispela do istoimenskega planeta so se predsednik Tito in člani jugoslovanske delegacije ustavili pred 24 m visoko raketo, ki so z njo izstrelili prvo vesoljsko ladjo z Jurijem Gagarinom.

Med poldrugo uro trajajočim sprehodom po sejmišču se je predsednik republike zlasti zanimal za izdelke za široko porabo, s katerimi bodo — v skladu z novo sovjetsko gospodarsko politiko — v prihodnje pogosteje založene police trgovin. Predsednika Tita, Jovanko Broz in člane jugoslovanske delegacije je zanimala proizvodnja posameznih eksponatov, njihova kvaliteta, cena in drugo. Ko je odhajal z razstave, je predsednik Tito zapisal v knjigo vtisov: »Želo velik vtis je napravila name ta razstava raznih proizvodov, ki potrjuje jo današnjo stopnjo dosežkov v proizvodnji blaga za široko porabo. Želim nadaljnje uspehe delovnim ljudem socialistične dežele ZSSR.«

V spomin so izročili predsedniku Titu zlato jubilejno medaljo razstave.

Predsednik republike se bo jutri skupaj z drugimi člani jugoslovanske delegacije udeležil slovesnega skupnega zasedanja CK KP SZ in vrhovnega sovjeta SZ. Pričakujejo, da bodo na tem zasedanju — trajalo bo dva dni — govorili tudi šefi tujih delegacij.

Zasedanje v Kremlju bo lahko spremljala vsa Sovjetska zveza preko satelitskega televizijskega sistema »Orbita«, ki je uradno začel delovati danes, ko so po njem prenašali odkritje spomenika Leninu.

M. SEDMAK

●●
Od oktobrske revolucije do slovenskega Oktobra

vali Državni arhiv, Muzej revolucije in Inštitut za zgodovino delavskega gibanja.

Referat dr. Metoda Mikuža je govoril o novejših znanstvenih dognanjih v svetu o oktobrski revoluciji. Opozoril je na obsežno literaturo o oktobru, tako tisto, ki so jo izdali v Sovjetski zvezi, kakor tudi ono, ki je izšla v zahodnem svetu. Med drugim je poudaril, da iskati resnico o oktobrski revoluciji ni samo dolžnost sovjetskih zgodovinarjev, zakaj če je kaj internacionalno, potem je to znanost.

Dr. Marijan Britovšek je na simpoziju ekspliciral svojo študijo »Lenin in Zimmerwaldsko gibanje« kot povzetek iz obširnejšega neobjavljenega dela. Zimmerwaldsko levico nam je predstavil kot mednarodno areno leninizma med vojno, ki je kasneje prerastla v III. komunistično internacionalo.

»V februarski in obtobrski revoluciji so bili kmetje ena najpoglavitnejših sil,« se glasi teza Veselina Đuretića. Medtem ko so buržoazne stranke pojmovale kmete na stari način, se pravi kot svoje eksponente, pač v duhu vseh prejšnjih revolucij, je v boljševiški partiji že od vsega začetka nastajala koncepcija o zvezi delavskega razreda in kmetov. To je prispevalo k temu, da so revolucijo hitro prenesli z ulic v široka ruska prostranstva.

France Klopčič je poročal o Slovencih med revolucijo in državljansko vojno v Rusiji v letih 1917—1921, ki so bili izpostavljeni vplivu revolucionarnih dogodkov. Posebej je osvetlil vlogo disidentov, ki so zaradi velikosrbstva v poveljstvu Srbskega dobrovoljskega korpusa v Odesi izstopili iz korpusa. Po podatkih, ki jih je zbral iz raznih virov, je sklepal o pomembnem in častnem deležu Slovencev, Hrvatov in Srbov v revoluciji leta 1917 in v bojih za utrditev sovjetske oblasti.

V polemični razpravi so sodelovali dr. Dušan Kermavner, dr. Vladimir Dedijer, Jovan Bojović, dr. Ernest Turk, dr. Marijan Britovšek in France Klopčič. V razpravi so se vrstila zanimiva vprašanja o tem, ali kaže utemeljevati oktobrsko revolucijo z revolucionarno situacijo v evropskih deželah ali predvsem z razmerami v sami Rusiji, o vlogi kmetov v današnjih revolucijah, na primer v Alžiriji in Egiptu, o sodelovanju Jugoslovanov v revolucionarnem dogajanju v Rusiji, o tem, ali je bil izstop disidentov iz Srbskega dobrovoljskega korpusa zares pozitiven itd.

Simpozij je nadaljeval delo popoldne s temo »Oktobrska revolucija in Slovenci«.

F. ŠETINC

●●●
R. Debraya zasliševali agentje CIA

livijski notranji minister Antonio Arguedas je izjavil, da so ga izgnali »zaradi vmešavanja v bolivijske notranje zadeve«.

Francoski novinar Régis Débray je v svojem zagovoru pred vojaškim sodiščem, ki so ga posneli na magnetofonski trak in so ga sinoči objavile bolivijske vojaške oblasti, izjavil, da so ga med zasliševanjem izpraševali agentje ameriške centralne obveščevalne službe (CIA). Débray je dejal pred sodiščem, da je namen te obravnave, da z obtožbo zoper njega uprizorijo politični proces proti bolivijski gverili. V ta namen so pognali v tek cel propagandni stroj. Svoj zagovor je Débray končal z besedami: »Zahvaljujem se vnaprej vojaškemu sodišču za čast, ki mi jo bo izkazalo s tem, da mi izreče strogo kazen«.

●●●●
Johnson: Vztrajali bomo na svoji sedanji poti

zdaj montirane samo na podmornicah, toda Pentagon razmišlja o tem, da bi jih montirali tudi na ladijskih palubah.

Ameriško obrambno ministrstvo pa je danes demantiralo pisanje »Timesa«, da bodo Američani morebiti uporabili rakete »Polaris« s konvencionalnim razstrelivom. Predstavnik Pentagona je dejal, da so te vesti »popolnoma brez podlage«, vladni ameriški krogi pa jih označujejo kot »nesmiselne«.

Zadnje tedne čedalje bolj narašča odpor in protest ameriških študentov, ker agentje ameriške obveščevalne službe (CIA), vojske in družb, ki proizvajajo za vojno v Vietnamu, novačijo študente na univerzah. Včeraj so bili incidenti na treh univerah. V Iowi je več kot 500 študentov demonstriralo, ker je prišel novačit študente agent mornariške pehote. Demonstranti so se spopadli s policijo, ki je aretirala kakih sto študentov. V collegeu Hamilton v državi New York je kakih 20 fantov skušalo preprečiti nekemu nabornemu agentu, da bi prišel na univerzo. V Stanfordu v Kaliforniji je kakih 100 študentov vdrlo v prostore, v katerih so agentje obveščevalne službe zasliševali njihove tovariše.

Kakor so danes objavili v Saigonu, so imeli Američani v zadnjih tednih v Južnem Vietnamu 166 mrtvih, 966 ranjenih, 14 pa jih pogrešajo ali so bili ujeti. Naglo so se povečale izgube ameriških zaveznikov: te čete so imele v zadnjem tednu 280 mrtvih, 813 ranjenih, 41 jih pogrešajo.

Trdijo, da je imela osvobodilna fronta prejšnji teden 1389 mrtvih.

Američani so doslej izgubili v Vietnamu skupno 14.266 ljudi, ranjenih je bilo 99.417 Ameriške sile v Južnem Vietnamu štejejo zdaj 436.000 vojakov, drugi zavezniki saigonskega režima pa imajo zdaj v tej deželi 59.000 vojakov.

☆
Priprave za sklicanje novega arabskega vrha

Husein je sinoči zavrnil predlog izraelskega premiera Levija Eškola, naj bi se sešala in neposredno pogovarjala v Jeruzalemu ali v Amanu o miru med Jordanijo in Izraelom.

Te dni se mudi v Parizu izraelski obrambni minister general Zvi Tzur, pomočnik ministra za vojno Dajana Kljub zelo skopim vestem o namenu njegovega obiska se je zvedelo, da je prišel v Pariz prepričevat francosko vlado, naj ukine embargo na dobave orožja Izraelu. Kakor vedo povedati, ga bo iz Pariza peljala pot v Bonn in London.

☆☆
Brownu so šteti dnevi

čerji je bil častni gost tudi minister Brown, ki pa je izkoristil to priložnost, da je srdito napadel časnikarje in posebej lorda Thomsona in njegov tisk, ki jim je očital, da pišejo v nasprotju s koristmi Velike Britanije.

Podražitev bencina?

BEOGRAD, 2. nov. — Jutrišnja »Politika« objavlja komentar, v katerem omenja možnost, da se bo liter bencina podražil za deset pa tudi za 20 Sdin. Celotna zadeva je po pisanju tega lista zdaj v fazi natančnega proučevanja in je tako povsem nejasno, kakšna bo končna odločitev. (k)

Nov protestni sežig v Vietnamu

SAIGON, 2. nov. (UPI.) — Budistična svečenica Thi Giay se je včeraj sežgala v znak protesta proti vladi novega voditelja saigonskega režima generala Ngyena Van Thieuja.

Delegacija CK ZKJ se je vrnila iz Rima

LJUBLJANA, 2. nov. (Tanjug). Iz Rima se je vrnil član izvršnega komiteja CK ZKJ Roman Albreht, ki je vodil delegacijo CK ZKJ na obisku pri italijanski Komunistični partiji. V delegaciji sta bila član izvršnega komiteja CK ZKJ Miroslav Pečujlić in direktor visoke politične šole Radoslav Ratković. Po vrnitvi s tega obiska je Roman Albreht izjavil, da vodstvi italijanske KP in Zveze komunistov Jugoslavije sodita, da so bilateralna in multilateralna srečanja z izmenjavo spoznanj, ocen, izkušenj na podlagi vnaprej pripravljenega gradiva, v bistvu ena od zelo pomembnih oblik medpartijskega sodelovanja in da taka srečanja prispevajo k boljšemu medsebojnemu seznanjanju in razumevanju ter hkrati krepijo socialistično misel in prakso. Srečanje predstavnikov ZKJ in KPI je bilo organizirano kot razprava za »okroglo mizo« v okviru inštituta »Gramscia«. Kakor so ugotovili, pomeni ta razprava za »okroglo mizo« začetek nove oblike sodelovanja. Jugoslovansko delegacijo je sprejel tudi generalni sekretar KPI Luigi Longo.

Brown: v kratkem obnovitev odnosov z ZAR

LONDON, 2. nov. (UPI). Britanski minister za zunanje zadeve George Brown je danes izjavil, da bosta ZAR in Velika Britanija kmalu obnovili diplomatske odnose. Na kritiko konservativne opozicije v spodnjem domu glede odnosov z ZAR, je Brown dejal, da so se odnosi med obema deželama izboljšali in da je očiten napredek na poti ponovne navezave diplomatskih stikov med ZAR in Veliko Britanijo.

Fulbright: malo držav nas podpira

WASHINGTON, novembra. Predsednik zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata Fulbright je izjavil, da so trditve ameriškega zunanjega ministrstva »milo rečeno, zelo varljive«. Zunanje ministrstvo namreč trdi, da pomaga Južnemu Vietnamu v sedanji vojni poleg ZDA še sedemintrideset držav. Fulbright je pristavil, da deset izmed teh sedemintridesetih držav od lani ni poslalo Saigonu nobene pomoči, tri izmed njih pa mu ne pošiljajo pomoči že od leta 1965. Poudaril je tudi, da je vrednost trgovine mnogih izmed teh držav z DR Vietnamom precej večja, kot je vredna pomoč, ki jo pošiljajo Južnemu Vietnamu. Tako je na primer skupna vrednost japonske trgovine z DR Vietnamom v letih od 1964 do 1966 narasla od 36 na 138 milijonov dolarjev. V istem času je Japonska dala Južnemu Vietnamu 2 milijona 250 tisoč dolarjev pomoči. Senator je podobne podatke navedel tudi za Italijo, Nizozemsko, Južno Zelandijo in Veliko Britanijo.

Ameriško reaktivno letalo se je zrušilo

RIM (država New York), 2. nov. (AP) — Danes se je pri Rimu v državi New York zrušilo ameriško reaktivno letalo. Sedem članov posadke je izgubilo življenje, osmega pa so našli na nekem drevesu in je bil samo poškodovan.

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO
TEHNO-MERCATOR
CELJE

Zadnje vesti

Kako v Srbiji gledajo na reformo

Aktualni pogovori TV tokrat v Beogradu in tovarni »14. oktobar« v Kruševcu

LJUBLJANA, 2. novembra — Nocojšnji televizijski »aktualni pogovori« so bili posvečeni temu, kako v SR Srbiji gledajo na reformo, kakor je v uvodu dejal vodja teh pogovorov Jovan Ščekić. Tokrat so gledalci dobili precej več odgovorov na postavljena vprašanja, oddaja pa je bila zato za 40 minut daljša, kot je bila napovedana. In še nekaj, gledalci so si mogli odgovoriti tudi na vprašanje, kako gledajo na reformo v tej republiki.

V beograjskem studiju so bili poleg Ščekića še predsednik IS Djurica Jojkić, podpredsednik IS Dušan Gligorijević in član IS prof. dr. Tihomir Vlaškalić ter direktor republiškega zavoda za planiranje dr. Borislav Jović. Predsednik IS je na kratko razložil rezultate letošnjih devetih mesecev, pri čemer je posebej poudaril, da so dosegli soglasnost v oceni gospodarskih gibanj.

Produktivnost je za 3% večja kot lani, izvoz za 10%, od česar gre 56,4% poveča od česar gre 56,4 odstotkov povečanja na račun izvoza na konvertibilna področja. Industrijska proizvodnja pa stagnira, so pa seveda razlike med panogami. Večje zaloge in težave s prodajo so med poglavitnimi težavami. Med ukrepi, ki jih je treba storiti za nadaljnji gospodarski razvoj, je naštel še naprej stabilizacijo gospodarstva, ureditev prodaje na kredit, glede deviznega režima pa je dejal, da se zavzemajo za liberalizacijo toda hkrati za zaščito domače industrije.

O modernizaciji gospodarstva smo slišali celo predavanje, kaj vse jo pomeni. V podjetju »14 oktobar« iz Kruševca, kjer je bil drugi »studio« te oddaje, pa so se najprej zapletli okrog tega, ker so povedali, da so imeli včasih celo boljše osebne dohodke kot zdaj, in to kljub modernizaciji, potlej pa so povedali, da je bistvo modernizacije v tehnologiji. Generalni direktor te tovarne je med drugim dejal, da večkrat govorimo o zapiranju tovarn, toda to je napak: propadajo programi in tehnologija in »to naj pride na dnevne rede sej vlad.«

Za nas je morda posebej zanimiv odgovor na vprašanje, ali bi tudi z zakonom predpisali, kakšna naj bo izobrazba vodilnih kadrov v gospodarstvu. Da, se je glasil odgovor, potlej pa so dodali, da je to le ena plat rešitve tega problema in najbrž tudi ne najboljša.

Čim bolj se je oddaja bližala koncu, tem zanimivejša je postajala in je dosegla vrhunec prav na koncu v repliki med direktorjem zavoda za plan in direktorjem tovarne. Le-ta je namreč dejal, da vidi izhod iz nelikvidnosti gospodarskih organizacij samo v dodatnih sredstvih. Direktor zavoda za plan pa je ognjevito zagovarjal mnenje, da bi to pomenilo novo žrišče inflacije. Le malo prej pa je predsednik IS povedal, da je dosežena visoka stopnja politične pripravljenosti za izvajanje reforme, kar je razvidno tako iz prizadevanj delovnih kot družbenih organizacij. Seveda pa so tudi taki, ki jih reforma močno prizadene in iščejo izhod tudi v obrambi starega.

Prihodnjič je na vrsti gospodarska reforma na Hrvatskem.

V. JARC

Popoldne: o oktobrski revoluciji in Slovencih

LJUBLJANA, 2. novembra — Osvetliti odnos Slovencev do oktobrske revolucije v najširšem smislu — je bila naloga uvodnega referata dr. Dušana Kermavnerja v popoldanskem delu simpozija. Referent se je zavzemal za nov pogled na zgodovino delavskega gibanja kot na integralno sestavino narodne zgodovine. Odnos Slovencev do oktobrske revolucije je postavil v okvir slovensko-ruskih odnosov, da bi tako najširše zastavil vprašanje o slovenski percepciji boljševizma.

V popoldanskem delu posvetovanja so sodelovali s koreferati in diskusijami še Vlado Vodopivec, Milan Ževart in Lojze Ude o uporu slovenskih vojakov v avstro-ogrski armadi, dr. Miro Stiplovšek o stavkovnem gibanju na Slovenskem v letih 1917—1920, Franček Saje o revolucionarnem gibanju kmečkega ljudstva v Sloveniji, Milica Kacin-Wohinz o revolucionarni preusmeritvi socialistov v Julijski krajini po prvi svetovni vojni, dr. Franc Zadravec o oktobrski revoluciji in slovenskih književnikih, Tone Zorn o odnosu obeh slovenskih meščanskih strank do delovanja jugoslovanske socialdemokratske stranke na koroškem plebiscitnem območju, dr. France Škerlj o odmevanju revolucije v srednješolskih učbenikih in Miško Kranjec o revolucionarnem Prekmurju.

V polemični razpravi o posameznih referatih in koreferatih so sodelovali prof. Bogo Grafenauer, France Klopčič in dr. Dušan Kermavner.

F. Š.

Premiera »Gorenjskega slavčka« v Operi

LJUBLJANA, 2. novembra — Potem, ko je ljubljanska Opera pred mesecem dni s Foersterjevim »Gorenjskim slavčkom« počastila stoletnico slovenskega gledališča, je bila nocoj premiera tega domačega opernega dela. Dirigiral je Bogo Leskovic, režiral Ciril Debevc, peli pa so solisti Bogdana Stritarjeva, Vilma Bukovčeva, Maruša Patikova, Rajko Koritnik, Samo Smerkolj, Ladko Korošec, Slavko Strukelj, Edvard Peršen in Danilo Merlak.

To prisrčno domačo, nekoliko folklorno pobarvano opero je na nocojšnji premieri občinstvo pozdravilo izredno toplo in navdušeno. Solisti so bili nekajkrat deležni navdušenega ploskanja na odprti sceni, prav tako spontano priznanje pa je požel zlasti konec drugega dejanja tudi celotni operni zbor.

Sprejem, ki ga je Foersterjev »Gorenjski slavček« doživel na nocojšnji predstavi, je prav gotovo dokaz, da ima to domače operno delo med slovenskim občinstvom še vedno svoj ugled in spoštovanje, saj je bilo priznanje, ki so ga bili nastopajoči deležni, pristno in iskreno.

-vš.

V Zagrebu aretirali tihotapca opija

ZAGREB, 2. nov. (Tanjug) Uslužbenci oddelka za narkotike zagrebškega TNZ so aretirali v Arabski ulici v Zagrebu Mehmeta Memetija iz vasi Lučana pri Bujanovcih v trenutku, ko je šel v mesto, da bi prodal 6 kg surovega opija. Memetijev sodelavec v tihotapstvu, za katerega še ne vedo imena, pa je pobegnil in ga sedaj iščejo.

Ugotovili so, da je lastnik zaplenjenega opija neki Bedzet iz Arandjelovca, ki je Memetija poslal v Zagreb, da bi prodal mamilo.

Grški zunanji minister odstopil

ATENE, 2. nov. (Reuter) Grški zunanji minister Pavlos Ekonomu-Guras je nocoj odstopil. V sporočilu, ki je bilo s tem v zvezi objavljeno, je rečeno, da je odstopil iz zdravstvenih razlogov. Zunanje ministrstvo bo začasno prevzel predsednik vlade Konstantin Kolias.

Njegov odstop je že peti po vrsti od preteklega ponedeljka in so ga v Atenah sprejeli s presenečenjem. Štirje ministri, ki so že pred tem odstopili, so bili prav tako civilisti.

Guras je odstopil nekaj ur potem ko je bil objavljen kraljev dekret, s katerim je eden glavnih izvršilcev aprilskega državnega udara George Papadopulos, minister v predsedstvu vlade, dobil nova široka pooblastila v reševanju političnih vprašanj.

Brown: Britanija pripravljena razpravljati o vseh pripombah

LONDON, 2. nov. (Reuter) Britanski zunanji minister Brown je danes izjavil v spodnjem domu, ko je govoril o želji Britanije, da se pridruži skupnemu trgu, da imaje Velika Britanija in »druge evropske države skupno usodo, ne samo gospodarsko, marveč tudi politično«. Brown je dodal, da je »naše angažiranje v tem smislu popolno in da nihče ne sumi v našo iskrenost«.

Brown je dodal, da je britanska vlada pripravljena, da o vseh pripombah razpravlja in sodi, da evropsko javno mnenje želi, da bi bila Britanija aktiven udeleženec »evropske enotnosti«.

V zvezi z drugimi mednarodnimi problemi je Brown dejal, da bo Britanija do konca tega meseca dala ne odvisnost Južni Arabiji in umaknila svoje čete od tam.

Malik: Indonezija potrebuje tehnike in kapital

ŽENEVA, 2. nov. (AP) — Indonezijski zunanji minister Adam Malik je povabil danes vodilne poslovne ljudi z vsega sveta, naj obiščejo Indonezijo, kjer so, kot je dejal, »izgledi za politično stabilnost in ponovno vzpostavljanje zakonitosti boljše kot nikoli dosleje«.

Adam Malik je govoril na večerji, ki pomeni začetek konference o investiranju v Indoneziji. Konference so se udeležili predstavniki mnogih največjih svetovnih družb in bank. Konferenco je organizirala revija »Time«.

Malik je dejal, da Indonezija potrebuje tehnike in kapital, ki ga bo možno svobodno uvoziti.

V Djakarti pa je skupina indonezijskih intelektualcev obtožila danes vršilca dolžnosti predsednika generala Suharta za težak položaj v državi in izjavila, da mora angažirati več strokovnjakov. V izjavi tudi pozivajo generala Suharta, naj temeljito spremeni svoj novi kabinet.

Odgovor na predlog Schutza

BERLIN, 2. nov. (Tanjug) Vlada Nemške demokratične republike je sporočila nocoj, da lahko sporna vprašanja med dvema Berlinoma reši samo sent zahodnega Berlina, če uradno prizna obstoj NDR in z njo vzpostavi normalne odnose. To je prvi uradni odgovor na nedavni predlog novo izvoljenega župana zahodnega Berlina Schut o sodelovanju obeh delov razdeljenega mesta. Schutz je namreč poskušal, da bi to pobudo izpeljal s pomočjo župana vzhodnega Berlina in bi tako obšel vlado NDR, ki je, kakor tukaj poudarjajo, edino pristojna za pogovore take vrste.

Telegrami

OBISK — VARŠAVA. Poljski minister za zunanje zadeve Adam Rapacki je odpotoval na uradni obisk v Belgijo in Luksemburg. S tamkajšnjimi voditelji se bo pogovarjal o položaju v svetu, o vprašanju miru ter o ekonomsko-trgovskih odnosih med Poljsko in obema deželama.

JACQUELINE KENNEDY V KAMBODŽI — PHNOM PENH. Na povabilo kamboškega princa Norodoma Sihanuka je sem pripotovala vdova ameriškega predsednika Johna Kennedyja. Udeležila se bo svečanosti, v katerih bodo eno od glavnih ulic Phnom Penha imenovali po pokojnem predsedniku.

IZJAVA — KOBENHAVN. Irski premier John Lynch, ki je na uradnem obisku na Danskem, je izjavil, da bo odpotoval v Pariz in skušal prepričati francoskega predsednika, da bo EGS krepkejša, če bo Britanija postala njena članica.

DEMONSTRACIJE — PENANG. V malezijskem mestu Penangu so bile demonstracije proti obisku ameriškega podpredsednika Humphreya v Maleziji. Policija je s solzilcem razgnala demonstrante. Humphrey je na tridnevnem uradnem obisku v Kuala Lumpuru.

ODKRILI UPORNIŠKO ORGANIZACIJO — ATENE. V mestu Patrasu na Peloponezu so odkrili uporniško organizacijo in aretirali 30 ljudi, med katerimi je tudi brat odvetnika, ki brani Papandreua.

NOTRANJA MONGOLIJA POD MAOISTI — HONG-KONG. Mao Ce Tungovi pristaši so v notranji Mongoliji ustanovili revolucionarni svet in tako vzpostavili nadzorstvo v tej veliki pokrajini ob severni kitajski meji. Na mitingu ob ustanovitvi revolucionarnega sveta v Huehou je sodelovalo 170.000 ljudi.

VLADNI »DA« ZA ATOMSKE LETALONOSILKE — TOKIO. Japonska vlada je uradno dovolila, da se ameriške atomske letalonosilke za letala »Enterprise« in druge atomske ladje sedme ameriške flote, ki sodelujejo v vietnamski vojni, lahko poslužujejo japonskih pristanišč, češ da prisotnost teh ladij ne ogroža življenje tamkajšnjih prebivalcev — kakor je izjavil japonski minister za zunanje zadeve Takeo Miki.

SPORAZUM — BUDIMPEŠTA. Madžarska in Romunija sta se sporazumeli, da bosta omejili formalnosti, ki jih morajo opraviti državljani, če potujejo iz ene dežele v drugo. Odslej bodo Madžari in Romuni lahko potovali brez vabilnih pisem, ki so jih doslej morali imeti, nedavno pa so ukinili tudi vizume med obema deželama.

PREDLOG — NEW YORK. Veleposlanik Malte v OZN dr. Arvid Pardo je predlagal, da bi se dežele OZN sporazumele o prepovedi gradnje vojaških naprav pod morsko gladino. Opozoril je tudi na povečanje jedrskih odpadkov, ki jih mečejo v morske globine. Predlagal je, da bi se ustanovila mednarodna agencija, ki bi prevzela jurisdikcijo nad oceanskim dnom.

UTONILO STO LJUDI — DJAKARTA. Ko se je potopila izletniška ladja, ki je vozila turiste z otoka Balija do Lomboka, je utonilo sto ljudi.

Pa še to:

PRAKTIČNO — Nekateri učenci v občini Uroševac hodijo hkrati v trgovsko šolo in v muslimansko osnovno šolo — mejtef. Od položaja na trgu delovne sile bo odvisno — ko bodo končali šolanje — kateremu bogu bodo služili: ali Alahu ali Merkurju.

Vreme 2. novembra 1967 ob 13. uri

Temperatura

	Ob 07	13
Ljubljana	5	10
Planica	—	8
Brnik	4	9
Maribor	1	11
Slov. Gradec	3	7
Celje	4	11
Novo mesto	7	11
Koper	10	17
Kredarica	—5	—2
Reka	9	15
Pulj	8	16
Split	11	20
Dubrovnik	14	21
Zagreb	8	10
Beograd	8	13
Sarajevo	8	15
Titograd	10	21
Skopje	11	17
Celovec	4	8
Gradec	0	8
Dunaj	3	10
Milano	5	8
Genova	12	13
Münchem	6	15
Zürich	—	10
Benetke	—	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Zahodnoevropsko področje nizkega zračnega pritiska ima jedro nad Veliko Britanijo. Njegove frontalne motnje so zajele zahodne Alpe in bodo jutri vplivale na vreme pri nas.

NAPOVED ZA PETEK:
SLOVENIJA:

Ponoči bo pretežno jasno, po kotlinah megla, čez dan pooblačitve in od zahoda vmes padavine. Najnižje nočne temperature bodo od 0 do 5, v Primorju 10, najvišje dnevne okoli 10, v Primorju 16 stopinj C.

JUGOSLAVIJA:

V severozahodnih krajih poslabšanje vremena s padavinami, drugod spremenljivo oblačno.

VODA:

Koprski zaliv 18 stopinj.

danes, tudi danes
zdenka sir